Bir Tuhaf İntikam

UĞUR ERKMAN



AYRINTI

Türkçe Edebiyat Dizisi

BİR TUHAF İNTİKAM • Uğur Erkman

UĞUR ERKMAN

İTÜ Mimarlık Fakültesi'nden mezun olduktan sonra, Lozan ve Cenevre'de mesleki çalışma ve araştırmalar yaptı, asistan olarak atandığı İTÜ Mimarlık Fakültesi'nde 2003 yılına kadar öğretim üyeliği görevini yürüttü, Fakülte Dekanlığı, Senato üyeliği görevlerinde bulundu. Halen ÇEKÜL Vakfı Mütevelli Heyeti ve Yönetim Kurulu üyesidir.

Tasarım, Mimarlık Eğitimi, Mimari Psikoloji alanlarında çok sayıda kitap, makale ve bildirileri bulunan Prof. Dr. Uğur Erkman'ın ilk romanı *Temmuz'da Ölüm ve Gölgeler* 2008, ikinci romanı *Kurumuş Nehrin Yatağında* 2011 yılında yayımlanmıştır.

Ayrıntı: 667
Türkçe Edebiyat Dizisi: 15

Bir Tuhaf İntikam
Uğur Erkman

Son Okuma
Hüseyin Kıran

© 2012, Uğur Erkman

Bu kitabın Türkçe yayım hakları
Ayrıntı Yayınları'na aittir.

Kapak Tasarımı
Gökçe Alper

Kapak Fotoğrafı
RelaxFoto.de/vetta/Getty Images Turkey

Dizgi
Esin Tapan Yetiş

Baskı
Kayhan Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti
Davutpaşa Cad. Güven San. Sit. C Blok No.: 244 Topkapı/İst.
Tel.: (0212) 612 31 85
Sertifika No.: 12156

Birinci Basım 2012
Baskı Adedi 2000

ISBN 978-975-539-699-6
Sertifika No.: 10704

AYRINTI YAYINLARI
Hobyar Mah. Cemal Nadir Sok. No: 3 Cağaloğlu – İstanbul
Tel.: (0212) 512 15 00 Faks: (0212) 512 15 11
www.ayrintiyayinlari.com.tr & info@ayrintiyayinlari.com.tr

Uğur Erkman

Bir Tuhaf İntikam



TÜRKÇE EDEBİYAT DİZİSİ

Melekler Evi
Göksel Yılmaz

Akhisar Düşerken
Mahmut Şenol

Kurumuş Nehrin Yatağında
Uğur Erkman

Gecedegiden
Hüseyin Kıran

Arıza Babaların Çatlak Kızları
Nurten Kaya Görgün

Zeval
Nihan Taştekin

Bir Zamanlar Bakırköy
Tahir Musa Ceylan

Önceki Çağın Akşamüstü
Ömer F. Oyal

Akvaryumda Ölü Bir Balık
Mürselin Kurt

Fevkalbeşer Sair Bey ve Suskunluğu
Ömer İzgeç

Laf Evi
Serdar Aysev

Kayıp Taşlar
Asuman Bayrak

Fransız Balkon
Ahmet Coşkun

Boşluğun Sesi
Umut Dağıstan

İntikam, nereye tutunur?
Nerelere geçirir tırnaklarını?
Beynimize mi, yüreğimize mi?
Rüyaların derinliğine, hayallere mi?
Uzun mu sürer kış uykusu?

Bugün hava kapalı. Pencereden uzaktaki dağların üstüne birikmiş kara bulutları görüyorum. Karanlık bir dünya, kasvet dolu... Yağmur bir boşanıyor, bir duruyor. Selime Hanım kapıdan başını uzatıyor. "Günaydın" diyor, "Maşallah iyi gözüküyorsunuz." Bir sır verir gibi sesini alçaltıyor, "Bir ziyaretçiniz var." Kim? Gregor mu yoksa? Hafız mı? "Buyursun" diyorum. Kim olursa, artık umurumda değil... Dağların tepesine yığılmış bulutlara bakıyorum. Aynı bulutlar... Aynı o günkü gibi...

Unutmam mümkün değil. O günler çok geride kalsa ve şimdi her şey yaşanıp bitmiş olsa da, o kasvetli yaz ikindisini hiç unutmadım. Unutmayı hiç istemedim. Bu gün bile, içimde bütün acılığıyla, bütün hüznüyle duruyor.

Uzaktan görüyorum. Tekerlekli sandalyesinin kollarını kavramış, kımıldamadan denize bakıyor. Taştan iskelenin en ucunda. Uzaklarda, denizin

üzerine inmiş, gri, ağır, barut dumanı görünümlü bulutlarda sesi duyulmayan şimşekler parlayıp sönüyor. Arkasından yaklaşıyorum. Ellerimi omuzlarına koyuyorum. Kımıldamıyor bir süre, sonra yavaşça ellerimi tutuyor, yumuşakça, okşar gibi. "Üşümüyor musun?" diyorum, cevap vermiyor. Ellerimi ellerinden çekip yanında diz çöküyorum. O, bu kez sandalyenin tekerleklerini kavrayıp ileri geri sallamaya başlıyor, zikreden dervişler gibi... "Konuş benimle, böyle susup durma..." Göz pınarlarına birikmiş, akamayan yaşlarla denize bakıyor. Bir türlü başını alıp gidemediği denize...

Sonraları, yani biriktirdiği uyku ilaçlarını bir defada içip kendini öldürdükten sonra, kendimi toparlayıp onun ölümünün şokundan kurtulduğumda, iskelenin ucundaki o günü, akmayan gözyaşlarını ve kımıldamadan denize bakışını düşündükçe, onun o gün orada dünyaya, denize ve bana veda ettiğini anlamıştım...

Önsöz

Böyle olacağını bilseydim ne yapardım? Kim bilir? Şimdi düşünüyorum da galiba bilmediğim iyi olmuş. Her neyse... Sıcak bir yazdı. Nemli, durgun, bıkkınlık veren bir yaz. Rüyalarıma karışan klima vınıltıları arasında geçen yarım yamalak bir uykudan sonra, sabahları geç kalkıyor, evin içinde, mutfakla çalışma odası arasında gidip geliyor; buzdolabını karıştırıp soğuk bir şeyler aranıyor, tekrar masamın başına dönüp ta uzaklardaki Kızkulesi'ne, Çamlıca'ya bakan pencerenin önüne dikilip kafamın içindeki karışıklıktan kurtulup düşünmeye çalışıyordum. Evet, düşünmüyordum, kendimi zorlayıp düşünmeye çalışıyordum çünkü düşünme becerimi, bir konuya yoğunlaşma becerimi, sanırım kaybetmiştim. Kendi kendime, sen bittin, diyordum, demek ki bir iki atımlık barutun

varmış ve işte o da bitti. Artık boş bir silah gibisin, işe yaramaz bir süs. İşlevsiz bir adam. Tamam, en doğru tanım buydu... Hatta işlevsiz yerine işe yaramayan da denebilirdi. Bu kuruntulara kapılıp, kendimi yiyip tüketmeye başlayalı ne kadar olmuştu? Belki iki, belki üç ay. Daha önce böyle bir duruma hiç düşmemiştim. Zaman zaman tutukluk yapsam da, çoğunlukla oturup yazıyordum. Son kitabım üç yıl önce yayımlanmıştı. Hakkında olumlu eleştiriler yapılmış, dergilerde kitabımla ilgili röportajlar çıkmıştı. Evet, kitap çok satmamıştı ama umursamıyordum, çok satılsın diye yazmadım, diyordum. Bundan sonraki romanın ne olacağı hakkında sorulan sorulara, gizemli bir tavır takınarak, zamanı gelince açıklayacağım cevabını veriyordum. Öyleydi de... Zamanı gelince... Ancak günler, aylar geçiyor, o zaman gelmiyor ve ben bir türlü zihnimde yazacağım kitap hakkında bir düşünce üretemiyordum. Hayal gücümü mü kaybetmiştim? Okuduğum, kitaplarını didiklediğim, bana yol gösteren, ilham veren o yazarlardan benliğime işlemiş, hafızama yerleşmiş birikimler, tortular uçup gitmiş miydi? Yazma hevesim kalmamış mıydı? Bilmiyordum, bilsem zaten cevaplardım. İşte, o gün itibariyle, yani Beyoğlu'ndaki o kitapçıya girdiğim gün itibariyle, yedi *tema*, müstakbel kitabım hakkında geliştirdiğim yedi konu taslağı, kimi defterden yırtılmış sayfalara, kimi küçük not kâğıtlarına ya da 'Post-it'lere yazılmış ve masamın yanındaki mantar panoya iğnelenmiş, pencereden gelen esintiyle raptedildikleri yerlerde kıpırdanarak, uçmaya çabalayarak, bana orada olduklarını belli eden, hatırlatan işaretler yolluyorlardı. Ancak ne var ki, bunların hiçbiri beni gerçekten tatmin eden taslaklar değildi, düşünmeye çalışırken aklıma geliveren, unutmamak için karalanmış notlardı. Yazacağım kitabın *başka bir şey* olmasını istiyordum, ne olduğunu bilmediğim bir şey.

Her gün yapmayı âdet edindiğim üzere, yazamamanın üstüme çöken bunaltısıyla, o sıcak temmuz ikindisinde de, Nişantaşı'nın asfalt ve egzoz kokan sokaklarında apartmanların gölgelerine sığınarak dolaşıyor, şundan bundan konuşup dinmeyen sıkıntımı bir süre unutturacak bir tanışa rastlamak umuduyla sağa sola bakınıyorken, bir parkın kenarına sığınmış küçük bir kaldırım kafesinde Ahmet'i gördüm. İyi kitaplar yayınlayan, küçük ancak yayın dünyasında

saygın yeri olan bir yayınevinde çalışıyordu. Son kitabımı da onlar yayımlamışlardı. Gölgeli bir masada tek başına oturuyordu, beni görünce el edip çağırdı, canıma minnet, gittim oturdum ve garsondan hemen soğuk bir su istedim. Mendilimle terlemiş yüzümü silerken bana bakıyordu. Arkama yaslanıp yudum yudum suyumu içtim, biraz serinlemiştim. O hâlâ bana bakıyordu, soran gözlerle, sonra "E, anlat bakalım, ne zaman?" dedi. Neyi kastettiğini, sordum. "Kitap, yeni kitabın." Sinirlendim, "Kitap filan yok." "Yok mu?" "Yok, ben galiba bittim." Güldü, "N'oluyor? Ne demek, ben bittim?" "Yazamıyorum" diye, çaresizliğimi bağıran gözlerle yüzüne baktım. "Yazamamak ne demek biliyor musun?" İçimden atmaya çalıştığım sıkıntı, yine depreşiyordu. "Yazmaya değer bir şey üretemiyorum. Tıkanıp kaldım." Uzanıp elimi dostça, avuturcasına okşadı. "Üzülme, bu her yazarın başına gelir... Bulursun... Bu sancılı bir iştir, biliyorsun." Sancısı batsın, diye söylendim. Benim umutsuz halime üzüntüyle bakıyordu. Bir süre ikimiz de konuşmadık; öyle suskun oturmuş, gelen geçeni, bağırarak güvercinleri kovalayan çocukları, sıralara ilişmiş yün ören başörtülü kadınları, ağacın dibine tezgâh kurmuş ayakkabı boyacısını, sigara içerek yolcu bekleyen Kadıköy dolmuş şoförlerini seyrediyorduk. Sonunda Ahmet konuştu, "Bak, faydası olur mu bilmem ama tanıdığım bir kitapçı var, aynı zamanda eski kitaplar da alır, satar. Git, o adamı bir gör. İlginç biri. El yazması günlükleri topluyor. Ölen kişilerin satılan, atılan kitapları arasından, bir şekilde sahaflara düşen kitap yığınları arasından, müzayedelerden filan... Bence bir gör."

Keşke bir ay sallanmayıp, hemen gitseymişim. Her neyse... Yine sıkıntımın yarattığı boşluğu dolduracak bir şeyler arayarak sokakları arşınladığım bir eylül ikindisi, Perapalas'ı ve eski Amerikan Konsolosluğu'nu geçip solda dört katlı, eski ama bakımlı bir binanın girişindeki küçük tabelada "Beyoğlu Kitapevi" yazısını görünce, Ahmet'in "*El yazması günlükler...*" sözünü hatırlayıp, siyah boyalı, camlı artdeco kapıyı itip, Hazım Bey'in kitapevinden içeri girdim. Bir yerlerde belli belirsiz bir çıngırak sesi duyuldu. Yüksek tavana dayanmış, koyu ceviz kitap raflarının arasından geçtim. Yeni cilalanmış gibi kokan ahşap döşeme ben yürürken gıcırdıyordu. Etrafta

kimseyi göremiyordum, sonunda rafların arasından nasıl çıktığını fark edemediğim bir kadın önümü kesti, "Buyurun, ne aramıştınız?" diye sordu. Yakası dantelli beyaz bir bluz ve şık siyah bir tayyör giymişti. Siyah saçlarının önünde gri bir perçem vardı. Orta yaşın biraz üzerinde olmalıydı. Hazım Bey'i görmek istediğimi söyledim. "Tabii, buyurun" diye önüme düştü. Peşine takıldım. Bana bitmez tükenmez gibi gelen rafların arasından geçtik; en arkada, üzeri kitaplarla, kataloglarla dolu büyük bir masanın başında oturan yaşlı bir adam biz yaklaşınca ayağa kalktı. Kadın, "Beyefendi sizi görmek istiyor" dedi. Kendimi tanıttım, arkadaşım Ahmet'ten bahsettim ve sakıncası yoksa günlükleri görmek istediğimi söyledim. Kibarca gülümsedi, "Ne sakıncası olabilir? Onları görülsünler, okunsunlar diye topluyorum." Durdu, sustu, sonra "Şimdiye kadar yalnız beş kişi ilgilendi" diye şikâyet edercesine söylendi, "Siz altıncı kişisiniz." Biraz sohbet ettik, yazar olduğumu söyledim, "Evet, sizi biliyorum." Kitabımı okumuş, çok beğenmişti, beni kutladı. "Gelelim günlüklere" diye biraz düşündü, "Çeşit çeşit insanlar, hayatları, kırgınlıkları, umutları... Bunlardan daha iyi hikâyeler olabilir mi? Gerçek hikâyeler?" Onları üst katta, ayrı bir bölümde saklıyormuş. Herhangi bir hasara karşı, hepsinin fotokopilerini çektiğini ve sigorta ettirdiğini anlattı. Bana günlükleri göstereceğini, ilgimi çeken bir günlüğe rastlarsam, memnuniyetle orijinalini de inceleyebileceğimi söyledi. Dar bir merdivenden yukarı çıktık, cebinden çıkardığı anahtarla bir kapıyı açtı, girdik. Üzerleri camla kapatılmış büyük küçük birçok masanın sıralandığı bir salondaydık. Hazım Bey, hazinesini gururla gösterdi: "İşte günlükler. Orijinaller ve kopyaları." Masaların arasında dolaşıyorduk. Küçük cep defterleri; bir zamanlar bankaların müşterilerine dağıttığı küçük ajandalar; sırtı spiralli defterler; ciltli defterler; telli dosyalara konulmuş kâğıtlar; köşelerinden tel zımbayla birleştirilmiş farklı ebatta kâğıtlar; rulo yapılıp lastikle sarılmış kâğıtlar... Camların üzerine yapıştırılmış etiketlerde bir numara, o günlüğün başlangıç ve bitiş tarihleri, günlüğü tutan kimse hakkında kısa bilgiler yer alıyordu. Her günlüğün fotokopisi de camın üzerine konmuştu. Hazım Bey, "Sizi yalnız bırakayım, rahatça inceleyin" dedi ve ilgilendiğim bir günlük olduğu takdirde fotokopisini vereceğini söyleyip gitti.

Kapının yanına, numara verilmiş günlüklerin konusunu ve kime ait olduğunu gösterir bir liste asılmıştı ama beni günlüklerin yazıldığı defterin, dosyanın, ajandanın biçimi, rengi, ebadı da ilgilendiriyordu. Listeye şöyle bir baktım ve masaların arasında dolaşmaya devam ettim. Yıllar öncesinden bu günlere uzanan, geçmiş, unutulmuş tozlu zamanların hikâyeleri, pencereleri, kepenkleri kapatılmış, hafif bir klima vınıltısından başka ses duyulmayan, görünmez lambaların aydınlattığı koca salonda, büyük bir mezarlığın irili ufaklı taşları gibi sıralanmışlardı. Ölülere saygısızlık etmekten çekinen bir ziyaretçi gibi, sessiz adımlarla geziyordum. İlk dikkatimi çeken kırmızı kapaklı, küçük bir defter oldu. Üzerinde sarı yaldızla *'Termin Kalender, 1936'* yazılıydı. Almanca bir cep ajandası. Camın üstündeki fotokopiyi karıştırdım. İşlek bir el yazısıyla yazılmış... Türkçe. Oysa Almanca olması ihtimali ilgimi çekmişti... Bir çocuğun doğumuyla ilgili notlar... Günlüğün sahibinin ismi, Nihat.

"4 Ocak, Cumartesi... Sabah saat 4'de Sacide'nin sancıları başladı. Üzücü bir gün."

Altına sonradan ilave edilmiş *"19.15'de bir oğlumuz oldu."* On beş saat süren sancılar!

"6 Ocak, Pazartesi... İsim arıyoruz. Pınar olsun diyorum."

"7 Ocak, Salı... Cevat Bey Demir olsun diyor. Çok var diye tereddüt ediyorum."

"Saffet Bey isim koyup koymadığımızı sordu. Hayır, dedim, öyleyse Uğur olsun dedi."

16 Ocak, Perşembe... Bugün Uğur'un isim koyma merasimi dedesi tarafından yapıldı. Sabit Bey kulağına ezan okumuş...

15 Şubat, Cumartesi... İsmet Paşa'nın hanımı Uğur'a bir ceket getirdi. Kendisi iyi bir kadın."

Kendi kendime gülümseyip, mutlu babanın notlarını yerine koyuyorum.

Başka bir günlük... Küçük bir kilidi var. Kahverengi kapağın köşesine bir gül resmi yapıştırılmış. Sahibi Selma. Soyadı yok. Birinci sayfadaki tarih: 12 Mayıs 1978. *"Şimdi gece, saat on. Bu sabah artık yürüyemeyeceğimi öğrendim. En azından şimdilik. Doktor, kalçamdaki kırığın, bir ihtimal, ameliyatla düzelebileceğini söyledi."* Gerisini okumadan bıraktım.

Bir okul defteri, isimsiz... Bir öğrenci olmalı... "*Günlük tutmak çağına tanıklık etmektir*" diye yazmış. "*Felsefe okumaya karar verdiğimde, günlük tutacağıma söz vermiştim, kendime.*" Sonra bazı filozoflardan alınma sözler hakkında yorumlar, filan.

Pembe çiçekli kâğıtla kaplanmış, çizgili bir defter. Sayfaların köşeleri kıvrılmış. Kapağın içinde: *Sahibi: İlknur Çimen* Yazılmış. İlk yazı 20 Mayıs 1964 tarihli... "*Babamı bu gün Almanya'ya yolcu ettik. Siemens fabrikasında çalışacak. Allah izin verirse altı ay sonra bizleri aldıracak.*" 1965 tarihine kadar okul hayatı, arkadaşı Ahmet hakkındaki düşünceleri, "*Beni seviyor mu?*" Babasıyla ilgili birkaç haber. Son yazı: "*İki aydır babamdan mektup yok. Annem ağlayıp duruyor. Babanız bizi terk etti, diyor.*" Piç herif, diye söylendim defteri yerine koyarken.

Masaları biraz daha dolaşıp fotokopileri karıştırdım. İşime yarayacak bir şey bulamamıştım. Keyfim kaçmıştı, karşıma ilginç bir hikâye çıkacağını umut etmiştim. Ziyaretimi tamamlayıp salondan çıkmak üzere kapıya yönelmişken, en sondaki camlı masanın içinde duran bir defter ilgimi çekti, çünkü diğerlerinden farklı olarak siyah, parlak kapağının üzerine ataşla bir not iliştirilmişti.

"*Ferit Bey, ameliyattan sonra görüştüğümüz ilk gün giderken söylediğiniz bir söz üzerine, bu defterde okuyacaklarınızı yazmaya karar verdim*" diye başlayan bir not. Kâğıdın kenarları sararmıştı. Defter kalın, A4 boyutunda, ciltli bir defterdi. Camın üzerine konulmuş fotokopiyi aldım, pencerenin önünde karşılıklı duran koltuklardan birine oturdum. Notu okudum, defterin sayfalarını karıştırdım. Baktıkça, zihnimdeki bulanık boşluğa şaşırtıcı biçimde bir şeyler düştüğünü hissediyordum. Boş kuyuya atılan taşlar gibi, düştüklerinde çınlayan, yankılar yapan *şeyler*. Çok net olmasa da, hayal meyal, yeni kitabımın kafamda bir yerlerde kıpırdandığını, kurumaya başlamış bir tohumun çatlayıp filizlendiğini hissediyordum. Fotokopiyi alıp aşağı indim. Hazım Bey, elimdeki fotokopiye baktı, gülümseyerek, "İnanır mısınız?" diye masasının önündeki koltuğa buyur etti, "Sizi etkilememek için söylememiştim ama bu günlüğün ilginizi çekeceğini biliyordum. Birkaç kez okudum, çok şaşırtıcı. Umarım yeni bir kitap için size ilham kaynağı olur." Bir genç, benim için hazırlanmış fotokopiyi getirdi, aldım, umarım dediğiniz gibi olur, diye teşekkür

ettim. Kitapevinden çıkınca hemen bir taksiyle Nişantaşı'na, eve döndüm. İçimde yeni bir şeye başlamanın heyecanı vardı. Nereden, nasıl başlayacağımı henüz bilmiyordum ama önümde bir yol açıldığını görüyordum. Çalışma odama girdiğimi, masamın üzeridekileri bir kenara sıyırdığımı, panoda hâlâ kıpırdaşan kâğıtları toplayıp çekmeceye attığımı ve soğuk bir birayla masaya oturup günlüğü açtığımı hatırlıyorum.

Kalın bir günlük değildi, dosya kâğıdı boyutunda on beş sayfa... Aslında alışılmış anlamda bir günlük de değildi; belli bir dönemde yaşanmış bir dizi olayın hikâyesiydi. Önce genel bir fikir edinmek için hızla okudum, sonra tekrar yavaş yavaş... Günlüğün sahibi Tarık Serin adlı biri... Bir Dışişleri memuru. Günlükte ayrıca, Ferit Bey diye birinden de söz ediliyor, zaten günlük ona hitaben ve ona verilmek üzere yazılmış. Ferit Bey, yazılanlardan anlaşıldığına göre galiba bir polis. Bir de bazı yer adları var... Bir kez, "Londra'daki dehşet gecesi" geçiyor. Sonra Ege'de bazı kıyı köyleri. Belki Ferit Bey'i bulabilirim, diye düşündüm. Heyecanlanmıştım, içim içime sığmıyordu. Saate baktım, gecenin onu. Olsun dedim; Zafer'in evine telefon ettim. Zafer Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şubesi'nde görevli arkadaşım. Hukuktan tanışıyoruz. "Hayrola" dedi, "Bu saatte?" Anlattım, günlükten bahsettim. Ferit Bey adında, soyadını bilmediğim, eskiden görevde olan birini arıyorum, dedim, "Bulabilir misin?" Zafer güldü, soyadı filan gerekmezmiş, Ferit Bey'i Emniyette kime sorsan tanırmış. Teşkilatın en baba elemanıymış, müdür olacağı kesinmiş.

"Eee?"

"Emekli"

Şaşırdım "Emekli mi?"

"Evet, iyi duydun, emekli. Ne olduysa, emekliliğini isteyip ayrıldı."

"Ne zaman?"

"Üç yıl oldu, yanılmıyorsam."

"Peki adresi? Nerede yaşıyor?"

"Ege'de bir yer, şimdi tam hatırlayamadım. Araştırıp birazdan seni ararım"

On beş dakika sonra aradı. "Yaz!" Yazdım: Küçükkuyu, Adatepe... ve bir telefon numarası...

Bütün gece uykuyla uyanıklık arasında, Tarık Serin'i, Ferit Bey'i, daha birçoklarını düşünerek sabahı zor ettim. Öğleye doğru, Zafer'in verdiği telefon numarasını çevirirken bir terslik olmasın diye dua ediyordum. Ferit Bey'i bulamazsam hikâyenin tamamını öğrenemeyecektim. Neyse ki bir iki çalıştan sonra "Evet?" diyen bir ses duyuldu.

* * *

Küçükkuyu'da otobüsten inince bindiğim taksi, beni Adatepe'nin ulu ağaçlarla gölgelenmiş, arnavut kaldırımı döşeli meydanında bıraktı. Kenardaki eski bir duvarın önüne dört araba park edilmişti. Şoför Ferit Bey'i tanıyordu, tarifine göre, ev tepedeymiş, şu yokuştan çıkarsam, son evmiş. Çıktım. Ilık bir eylül ikindisiydi. Avlu kapısını tıklatınca, içeriden önce bir köpek havlaması, sonra ayak sesleri duydum. Kapı açıldı, Ferit Bey, "Hoş geldiniz, buyurun" diye karşıladı. Orta boylu biri, uzun sayılmaz... İnce bir vücut, göbek yok... Özenle düzeltilmiş kır bir sakal ve kırlaşmış saçlar... Gülen gözler. Rengi atmış bir blucin ve uzun kollu keten bir gömlek giymiş. Kendimi tanıttım, girmem için yana çekildi, "Hoş geldiniz, sizi bekliyordum."

Evin önünde uzanan terasa yüksek tavanlı, büyük bir odadan geçiliyordu. Geniş camları vardı. Duvarlara solgun renkli, büyük tuvaller asılmıştı. İçeri girdiğimizde, uzak köşede, bir resim sehpasının önünde duran, boya lekeleriyle kaplı uzun beyaz önlük giymiş bir kadın elindeki fırçayı bırakıp yanımıza geldi. Başına bağladığı kenarları oyalı beyaz yemeniden siyah saçları taşmıştı. Bir bezle ellerini siliyordu. Ferit Bey, "Melek, arkadaşım" diye bizi tanıştırdı. Kadın temizlediği elini uzattı, "Merhaba" dedi, yalnızca... Biz terasa çıkarken sehpanın önüne geri dönmüştü bile.

Adatepe'ye, Ferit Bey'in evine geldiğim o ilk gün, evin taş döşeli terasında oturmuş, şaraplarımızı yudumluyorduk. Durgun bir akşamdı; yaprak kımıldamıyordu, ağır bir hava vardı. Gökyüzü tozlu, sarı bir renge bürünmüştü. Ferit Bey, gözlerini kısarak baktı, "Fırtına geliyor ama şanslısınız, buradan körfezin nasıl maviden mora, mordan kurşunîye döndüğünü görebilirsiniz. Görülecek manzaradır." İlk

damlalar düşerken saçağın altına sığındık. Yağmur hızla yağıp geçti, Edremit Körfezi yeniden koyu mavi rengine kavuştu. Gök artık kıpkırmızıydı. Ferit Bey, "Nasıl?" diye bakışlarını uzaklardan ayırmadan konuştu, "Söylediğim kadar var mıymış?" Kalktım, buz kovasından şişeyi alıp kadehlerimizi doldurdum. "Çok güzeldi. Burada yaşamaktan mutlu olmalısınız." Şarabını içerken durdu, bana baktı, "Mutlu mu? Zaman zaman, belki." Susup kısa bir süre kadehiyle oynadı, "Zaman zaman" diye tekrarladı. Düşünceliydi, "Bilemiyorum, evet mutluyum ama bazen değil, hele bu gün hiç değil." Nedense üzgün görünüyordu, "İsterseniz bu akşamki konuşmamızı yarına erteleyelim" dedim, gülümseyerek teşekkür etti, "Halden anlıyorsunuz."

Akşam üçümüz terasta, Ferit Beyin, Küçükkuyu'daki balıkçısının eve getirdiği lagosu, Melek Hanım'ın aşçılığına övgüler düzerek yedik. Geç vakte kadar oturduk, şarap içtik. Tarık Serin'den hiç bahsetmedik. Daha sonra Ferit Bey, izin isteyip kalktı, içeri girdi.

Terasta yalnızdım. Oturmuş yıldızlı, lacivert göğün altında, kendimi, Ferit Bey'i ve mahzun yüzlü Melek Hanım'ı düşünüyordum ki, sesini duydum. "Kötü bir günde geldiniz" diyordu. Yanıma geldi, Ferit Bey'den boşalan koltuğa ilişti. "Neden?" diye sordum, yerimde huzursuz kımıldarken.

"Her yıl, Ayşe'yi kaybettiği günün yıldönümünde böyle... Genç karısıydı. Sekiz yıl önce öldüğünde otuz sekiz yaşındaymış."

Canım sıkılmıştı, gerçekten kötü bir gün seçmiştim gelmek için, "Sizi birkaç gün sonra davet etmesini söylemiştim ama fark etmez, söz verdim, dedi."

"Neden emekliye ayrıldığını biliyor musunuz?" diye sordum, çekinerek.

Biraz düşündü, "Roma'ya gelmişti. Geldiğinde söyledi. Bırakıyorum, demişti. Artık insanların gizli hayatlarının peşinde koşmaktan, sırlarını deşmekten, acılarını dinlemekten yoruldum demişti. Sonra anlamadığım bir şey söyledi, "Artık Beyaz Balina yok" dedi. Ne demek istediğini sordum, güldü ama hüzünlü bir gülüştü, sonra, "Boş ver" diye mırıldandı, "Unut gitsin. Bir daha da o konuyu açmadı."

Ertesi sabah gün doğarken kalkıp terasa çıktığımda, Ferit Bey oradaydı. Kahvesini içiyordu. Beni görünce doğruldu.

"Günaydın, erkencisiniz benim gibi."

"Sabahları severim."

Akşamki hüznü kaybolmuştu, "Dün akşam için özür dilerim. Melek anlatmıştır Ayşe'yi. Yıllar geçti ama acısı geçmedi. İşte böyle bazı günler, hatıralar canlanıyor. Yapacak bir şey yok."

Ferit Bey'in konuğu olarak o güzel taş evde üç gün kaldım. Akşamları, gün batımlarında terasta oturduk; yörenin üzümlerinden yapılmış serin beyaz şarabımızı içip fırtınanın kabarttığı denizi seyrederken konuştuk. Bana, Londra'da görevliyken kaybolan Tarık Serin'i nasıl aradığını ve ararken yaşadıklarını anlattı. Son göreviymiş, sonra emekli olmuş. Konuştukça anlıyordum ki, günlüğün kaybolmayıp Hazım Bey'in elinde olmasından memnundu... Günlük, onunla Tarık Serin arasındaki, o hâlâ anlayamadığım duygusal bağın bir hatırasıydı. İki yıl önce, İstanbul'daki evinden Adatepe'ye taşınırken, birçok kitabıyla birlikte günlüğün de içinde bulunduğu kolinin, bilinmedik bir şekilde kaybolduğunu söyledi. Taşıyıcı firma, kamyondan düşmüş olabilir, demiş. Üzüldüm ama fazla üstünde durmadım, dedi. Fotokopiyi verdim, aldı karıştırdı. Zaten bildiği şeyleri, sanki yeni, inanılmaz hikâyelermiş gibi, hayretle başını sallayarak okuyordu, hızla...

Evinde geçirdiğim üç gün boyunca, bildiklerini ağır ağır, sakin bir sesle anlattı; anlatırken arada bir, komik bir şey anlatır gibi gülüyor; bazen durgunlaşıp hayalindeki bir şeyi ararmışçasına gözlerini uzaklara dikip dalgınlaşıyor; bazen de heyecanlanıp sesini yükseltiyordu. "Tarık'ın kayboluşundan önce yaşadıklarının ayrıntılarını bilmiyorum" demişti, "Bildiklerim bana anlattıkları." Ben arada sorular soruyor, söylediklerini ses kayıt cihazına kaydediyordum. Son gün, ayrılırken, "Bir belgesel kitap yazmayı düşünmüyorsun, umarım" dedi, "Sana Tarık Serin'i arayışımın hikâyesini anlattım, zaten günlüğü okumuştun; sorduğun soruları da bildiğim kadarıyla cevapladım ancak kayboluşundan öncesini bilmediğimi de unutma. Büyük hikâyenin o bölümü ne yazık ki eksik." Koltuğunda arkaya yaslandı, "Gerisi sana kalmış" diye gülüyordu. "Hayal gücün ne gün için?"

* * *

Çantamda 'Defter'in kopyası ve kayıtlarla İstanbul'a döndüğümde, uzun bir koşuya çıkacak bir koşucu gibi yerimde duramıyordum. Önce kayıtları dinleyip yazılı hale getirdim. Arada, yoruldukça defteri okuyordum. Sonra yazmaya başladım. Günlerce, haftalarca evden hemen hiç çıkmadan saatlerce durmadan yazdım, durdum. Tıpkı, buluntuları birleştirerek, yapıştırarak, eksik parçaların yerini alçıyla doldurarak ve onları birbiriyle ilişkilendirerek geçmişin hikâyesini yazan arkeologlar gibi ben de Ferit'in anlattıklarını ve günlükte okuduklarımı hayal dünyamda harman ederek; bildiklerimle bilmediklerimin arasını doldurarak; varolan taşları, tuğlaları, kendi harcımla birleştirerek büyük yapıyı tamamladım. Uzun bir hikâye oldu...

Kitabı yazmayı bitirdiğim akşam, yorgun ama mutlu bir şekilde bilgisayarı kapatıp arkama yaslandım. Hava kararıyordu. Karşıda Çamlıca sırtlarından kırmızı bir ay yükseliyordu. Karanlıkta, öylece oturup seyrettim. Gerçekten uzun zamandan beri ilk kez çok mutluydum ve huzur içindeydim.

Ne var ki böyle olacağını bilmiyordum.

Birinci Kitap

Tarık Serin'in Bilinmeyen Hayatı

Kıyıdaki Köy

Tarık, yağmurlu, ılık bir nisan günü, öğle vakti, kuzey Ege'nin bir kıyı köyünün, tatilcilerin henüz doluşmadığı tenha rıhtımında minibüsten indi. Sırtındaki çantası ve arkasından sürüklediği tekerlekli bavulu ile orada durup yoluna devam eden arabanın arkasından baktı.

Meydanda ondan başka kimse yoktu. Kıyı boyunca dizilmiş masalar, masalara dayanmış iskemleler yaz hazırlıklarının başladığını gösteriyordu. Rıhtım boyundaki dükkânların, kafelerin, meyhanelerin çoğu kapalıydı. Yalnızca camın önüne dizilmiş masalarda başları öne eğik birkaç kişinin yemek yediği bir aşçı dükkânı, parlak renkli neonlarıyla bir market, nalbur ve eczane. Yağmur hızlanıyordu. Tarık plastik yağmurluğunun kapüşonunu başına geçirip bavulunu

çekerek rıhtım boyunca yürüdü. Bavulun tekerleklerinin tıkırtısı, sessiz sokakta yankılanıyordu. Evi meydana yakındı. İki katlı taştan bir ev. Önündeki küçük bahçeyi ot bürümüştü. Menteşeleri paslanmış bahçe kapısını zorla açtı, evin kapısının üstündeki saçağın altıda durup geldiği yolu, komşu evleri dikkatle gözden geçirdi. Hemen karşıda, yolun kenarında eski bir minibüs park etmişti. Kapalı perdelerin arasından ışık sızıyordu. İyi seçebilmek için gözlerini kısıp baktı. Üzerinde, büyük harflerle "*Geliyoruz Justine... Bekle İskenderiye...*" yazılı. Londra plakası. Huylandı, saçağın gerisine çekilip bekledi. Minibüsün kapısı açıldı. Bir saksafon sesi yağmurun sesine karıştı. Arabadan inen sakallı, saçları ensesine toplanmış bir genç, içeriye İngilizce, "Gelmiyor musun?" diye seslendi, ne cevap aldıysa, kapıyı çarparak kapattı, şemsiyesini açıp çarşıya doğru yürüdü gitti.

Tarık evin kapısını açarken zorlandı; ahşap kapı nemden şişmiş olmalıydı, açılmıyordu. Bir omuz darbesi sorunu çözdü. Bavulunu, çantasını içeri bıraktı, yine dönüp dışarıya göz attı ve kapıyı yavaşça kapattı. "İşte buradasın, Tarık Bey" diye yüksek sesle söylendi, "Yolculuk bitti." Yağmurluğunu çıkardı, girişteki askıya astı. İçerisi küf kokuyordu. Salonun perdeleri, kanepe ve koltukların üzerine örtülmüş örtüler nemden küflenmişti. Koltukların örtülerini topladı, perdeleri, pencereleri açtı. Kepenkler de kapı gibi açılmamak için direniyordu. Paslanmış menteşeleri zorladı. Bahar ve yosun kokulu ıslak nisan havası içeri doldu. Köşedeki büyük şöminenin içinde nasılsa kalmış birkaç odunu zorlukla tutuşturdu. Nemlenmiş odunlar tıslayarak yanmağa başlayınca keyiflendi, ateşin karşısındaki koltuğa oturdu."Buraya kadar" diye mırıldandı, "Artık güvendesin."

Uzun yolculuğun yorgunluğu ve ateşin verdiği rehavetle koltukta ne kadar uyuduğunu bilemedi. Uyandığında akşam oluyordu. "Davran bakalım" diye kalktı, yağmurluğunu askıdan alıp çıktı. Yağmur durmuştu ama ufukta hâlâ boşalmayı bekleyen ağır bulutlar yığılıydı. Meydana doğru yürüdü. Gelen bir minibüsten inen birkaç kişi birbirlerine "İyi akşamlar" dileyip kayboldular. Tarık devam etti, markete girdi. Patron önüne eğilmiş, günlük hesaplarını önündeki deftere işliyordu, başını kaldırmadan "Ne istemiştiniz?" diye sordu.

Tarık yürüyüp tezgâhın önünde dikildi. "Selam Veli" dedi. Adam defterden başını kaldırdı, bir an tanımamış gibi bakakaldı, sonra beklenmedik içten bir sevinçle, "Doğan Bey!" diye seslendi, "Nereden çıktın?" Tezgâhın arkasından dolanıp geldi, Tarık'a sarıldı. "Özledik Vallahi... Özlettin yani."

"İşte geldim, buradayım, görüyorsun."

Kenardaki bir iskemleyi çekti, "Gel otur, anlat. Ne kadar oldu? Altı ay, bir yıl?"

Tarık oturdu, "Tam tamına on sekiz ay... En son geldiğimde ekimdi."

"Doğru. Giderken 'Buralar kışın çekilmez' demiştin. Gidiş o gidiş."

Tarık, "Evet, gidiş o gidiş" diye tekrarladı.

"E, bu sefer?"

"Kalıcıyım, uzun süre."

"Bak bu iyi işte... Arayı kapatacaksın yani."

"Öyle, kapatacağım."

Adam Tarık'ın omuzunu dostça okşadı, "Hay, Doğan Bey... Bir bakarsın çıkagelmiş, bir bakarsın yok. Ne denir, Doğan Bey işte."

Tarık adamı başını sallayarak, dudaklarında belli belirsiz bir gülümsemeyle dinliyordu.

"Neyse bunları bırak, ev biraz harap... Kapı, pencere tamir istiyor. Zekeriya buralarda mı?"

"Nerede olacak, elbette burada. Şimdilerde işi çok, yaz başı, bir haftadır İngiliz turistimiz bile var ama sana bir kolaylık yapar, artık."

"İyi... Sen şimdi bana biraz kahvaltılık hazırla, bir şişe de Yeni koy... Tamam mı"?

"Tamam, tamam. O kolay ama bak bu akşam bırakmam"

"Yorgunum, Veli... Gidip, iki lokma yiyip yatmak istiyorum"

"Tamam, Efe'nin yerine gideriz. İki kadeh, sonra gider yatarsın."

"Bilmem ki."

"Şimdi senin kahvaltılığı hazırlayalım, sonra gideriz. Söz, iki kadeh, fazlası yok. Zaten gecikirsek yengen de söylenir ama Doğan Beyim gelmiş dedim mi, konu kapanır."

Hemen çırağa sesleniyor, bir poşete bir şeyler koyuyor, "Bak oğlum, biz Efe'nin Yeri'ndeyiz. Dükkânı kapat, anahtarı, poşeti oraya getir." Tarık'ın koluna girdi, "Hadi gidelim."

Çıktılar. Hava açmış. Ürkek bir ay, poyrazın önünde koşuşturan bulutların arasından bir görünüp bir kayboluyordu.

Tarık, yanında yürüyen Veli'nin anlattıklarını başını sallayarak dinliyor, arada bir, "Bak sen... Sahi mi... Yok canım inanmam... " gibi şeyler söylüyordu. O ise market sahibi olması nedeniyle köyde olup bitenleri bildiğini göstermenin telaşındaydı. Kim kiminle evlenmiş ya da boşanmış; kim evini kaça satmış... Anlattıkça açılıyordu. "Senin yanındaki ev de satıldı, emekli bir konsolosmuş, galiba."

Tarık durdu... Birden tedirgin olmuştu. Emekli bir konsolos, bir hariciyeli... Tanıdık olabilir mi? Veli, "N'oldu? Niye durdun?" diye sordu.

"Konsolos mu? Adını biliyor musun bu yeni komşunun?"

"Bilmiyorum. Çok mu önemli... Muhtardan öğreniriz istersen, zaten pek geldiği yok."

"Önemli değil, öylesine sordum. Komşuyuz ya... "

Açık kapısından dışarı taşan sigara dumanı ve kızartma yağı kokusu, daha "Efe'nin Yeri"ne yaklaşırken burunlarına geldi. Buğulanmış camlarından beyaz bir flüoresan ışığı sokağa yansımıştı.

Tarık tarif edemediği bir ruh hali içindeydi. Deniz sesleriyle dolu bir bahar gecesinde, sakin bir köyde dostları arasındaydı. İki gün önce yaşadığı dehşet, sanki hiç olmamış, hiç yaşanmamıştı. Sanki Gregor diye, Hafız diye birini hiç tanımamıştı. Şimdi yalnız Veli, Zekeriya ve başkaları vardı.

İçeri girdiklerinde birkaç kişi dönüp baktı... Veli elini göğsüne bastırıp başıyla selamladı: "Merhaba millet!" Birkaç, "Merhaba" duyuldu. Efe geldi, pos bıyıklarından ağzı gözükmüyordu. Tarık'ın elini iki eliyle kavrayıp salladı, "Hoş geldin beyim, safa getirdin." Camın önündeki boş masaya buyur etti. Uzun zamandır uzak kaldığı bu atmosfer, rakı kokusu, hoparlörden yayılan kısık bir ud sesi, Tarık'ı eski günlere, Esat'a, Asmalımescit'e götürdü. Yüreği burkuldu. Veli bir şeyler söylüyordu...

"Ne dedin?"

"Ne içersin diye sordum. Birden daldın, gittin."

"Doğru, daldım gittim." Efe başlarında ellerini kavuşturmuş bekliyordu.

"Ne içeceğiz? Tabii ki rakı..."

Efe kayboldu, birazdan bir tepsiyle beyaz peynir, kendi yaptığını söylediği balık pastırması, tarama ve bir çanak yeşillik getirdi. Veli baktı, "Bu ne, bu? Kıtlık mı var?" Veli bardaklarına rakı koyuyordu, "Bununla demlenin, karnınızı doyurmayın..." Tarık'a baktı, "Doğan Bey'e bir kılıç tranç vereceğim. Yedi kiloluk bir yavru. Bu gün geldi. Odun ateşinde yapıyorum. Yok böyle bir lezzet."

"Tamam tamam, diye söylendi Veli, "Lafa karnımız tok. Getir görelim."

Efe, "Ulan, ne adamsın!" gibisinden başını sallayıp uzaklaştı.

Tarık, arkasından baktı "Yaşlanmış ama hep eski Efe... Baba adam."

"Öyledir." Veli, kadehini kaldırdı "Hadi şerefe, dönüşünün şerefine."

İçtiler. "E, şimdi anlat bakalım. Neredeydin onca zaman?"

"Nerede olacağım? İş, güç... Seyahatler filan..."

"Yani eskiden hiç olmazsa yazları gelir bir iki hafta kalırdın."

"Gelemedik işte."

"Bari gelmediğine değdi mi?"

"Eh, fena değil. İyi para kazandım ama yoruldum. Galericilik zor iş. Hele yabancı memlekette daha da zor. Yoruldum."

"Sattın mı?"

"Gibi... Bir arkadaşa devrettim. Oralı, İngiliz. Biraz da o kazansın."

"İyi yapmışsın... Yeter."

"Yetti. Kendimi emekliye ayırdım."

"Hadi o zaman, bu sefer de emekliliğine."

Gece iki kadehle bitmedi. Çıktıklarında geç olmuştu. Veli, "Bu gece hiç olmazsa bizde kal, yatak rutubeti emmiştir, üşürsün" dediyse de, Tarık istemedi, "Şömineyi yakmıştım, kanepede yatarım bu gece." Yeni hayatının şu ilk gecesinde yalnız kalmak istiyordu.

Eve gidince şömineye birkaç odun daha attı. Elektrikli su ısıtıcısını denedi, çalışıyordu. Veli'nin doldurduğu torbayı boşaltırken "İnşallah çay unutmamıştır" diye söyleniyordu. Unutmamıştı. Büyük bir kupaya sıcak su koydu, çay poşetini sallandırdı. Kanepeyi ateşe yaklaştırdı, sonra üst kata çıktı... Dolapları açıp kapadı. Bir battaniye buldu. O da biraz nemliydi "Uyuyana kadar, kurur" diye alıp, aşağıya indi.

Elinde çayı, dizlerinde battaniyesi, ışıkları söndürülmüş odada, ateşin karşısında, gözleri şöminedeki alevlerde, içinde yorgun bir huzur, Tarık olduğu günleri düşünüyordu.

* * *

Siyasal'dan mezun olduğu günü hatırlıyor. Sıcak bir haziran günü. Ankara çoktan yazı yaşamaya başlamış bile. Telefon edip babasına müjdeyi vermiş. Yurt'taki eşyalarını aceleyle toplayıp akşam Anadolu Ekspresi'ne yetiştiğini; sabah Bostancı'dan bindiği motordan Ada iskelesine inişini; Nizam yolundaki beyaz boyalı ahşap köşke varışını hatırlıyor. Heybeli'ye bakan terasta babası, alışılmışın dışında, Tarık'ın beklemediği bir muhabbetle, koltuğundan kalkıp onu ayakta karşılıyor. "Hoş geldin, oğlum" diye sarılıp, yanaklarından öpüyor. Yıllardır ilk kez... İlk kez öpüyor onu... Annesi, permalı gri saçları, ipek emprime elbisesiyle, elleri bir şeye hayret etmiş gibi, her zaman makyajlı yanaklarında, müşfik bakışlarla baba oğlu seyrediyor. Oturuyorlar. Annesi masanın üzerindeki buğulu sürahiden limonata veriyor.

"Evet" diyor babası, "İşte bitti... Şimdi ne yapmayı düşünüyorsun?"

"Hariciye sınavlarına hazırlanmak istiyorum."

"Acele etme... Bir mastır yapman iyi olur." Her zamanki gibi buyurgan, Tarık'ın düşündükleri önemli değil...

"Evet ama..." diye bir şeyler mırıldanıyor, Tarık. Babası onu duymuyor,

"En iyisi İngiltere... İki senede bitirir gelirsin."

Oxford'da, Merton Koleji'nden arkadaşı bir profesörü aramış

bile. "Yerin hazır" diyor, eylüle kadar dinlen, tatil yap." Tarık'ın da kendisi gibi hariciyeci olacağından memnun. Uzanıp omzunu okşuyor, "Sana yakışır." Annesi gülümsüyor. Mağrur...

Tarık o yaz Ada'nın keyfini çıkardı. Esat da liseden mezun olmuştu. Üniversite sınavına hazırlanıyordu. Mimar olacaktı, tek istediği buydu. İstediğini yaptı, İTÜ Mimarlığı kazandı. Taşkışla'da okuyacaktı.

O son yazın hatıraları Tarık'ın hafızasında çok belirgin. Tam bir sosyete çocuğu gibi yaşamıştık, diye düşünüyor. Gözleri oynaşan alevlerde, "Sosyete çocuğu" diye söyleniyor, duymak ister gibi, "Ne demekse?" O zamanlar öyle çağırılırdı, bir boka yaramayan zengin çocukları... Biz de mi öyleydik? Amerikan pazarından alınma mokasenler, loafer denirdi fiyakayla; kısa kolları iyice kıvrılmış renkli gömlekler ve Elvisvari taralı saçlar. Ve tabii ki sigara, onsuz olmaz. Mekânları Anadolu Kulübü. Denize giriyorlar, geceleri danslı partileri kaçırmıyorlar. Neşeli Yahudi kızlarının çınlayan gülüşleri, uçuşan etekleri ve faytonlarla çamlıklarda gezintiler... Hatırlıyor...

Bu, hızla geçip giden başıboş yazdan sonra, Oxford'a alışması biraz zor olmuştu. İstanbul'un her gün, her ay, her yıl değişen, kimliksizleşen görüntülerinden; birdenbire beliren, kimliksizliği kimlik olarak üstlenmiş yeni mahallelerinden; kaybolup giden bildik yerlerinden; insanı sarhoş eden, başını döndüren, şaşırtan kargaşasından, keşmekeşinden, uğultusundan sonra, buradaki durmuş zaman, yüzyılların ağırlığını, vakarını taşıyan sessiz sokaklar, bu taştan dünya ve sakin insanları, onu bir terk edilmişlik, yabancılık ve söküp atamadığı bir yalnızlık duygusuyla ezmişti. İstanbul'dan ayrılırken babası, "Bak oğlum" demişti, "Oraya gittiğinde içini bir sıkıntı kaplar. Nereden geldim buralara dersin. Memleketini, aileni özlersin. Bu *dâ'üssıla*'dır." Tarık, "O nedir?" diye sormuştu... "Şimdi *nostalgie* deniyor" diye cevaplamıştı babası, "Memleket hasreti de diyebilirsin, hastalığı da. Kaçıp dönmek istersin. Ama dayanmalısın... Bir iki haftada geçer."

Geçti de...

Dört odalı bir pansiyondu. Giriş katı, gri-mavi saçları özenle taranmış, bir zamanlar, emekli olmadan önce yani, üniversite kütüphanesinde çalışmış ev sahibesine aitti. Tarık üst kattaki odalardan birinde kalıyordu. Penceresi, sabahları sisler içinde kaybolan uzaktaki çayırlara, koyu yeşil korulara bakıyordu. Pansiyon nehre inen dar bir sokaktaydı. Önündeki küçük bahçenin çimenlerinin üzerine beyaza boyalı küçük bir masa ve dört iskemle konulmuştu. Güneşli akşamüzerlerinde, Bayan Connie, keyfi yerindeyse, pansiyonerleriyle oturup, onlara tereyağlı 'cookie'ler ve Tarık'ın bir türlü sevemediği, sütlü çay ikram ederdi. Danuta'yı ilk kez o çay partilerinden birinde tanımıştı. Yanındaki odada kaldığını biliyordu. Birkaç kez selamlaşmışlardı. Bayan Connie, onları tanıştırırken, "İşte kuzeyden ve güneyden iki genç" demişti. Kuzey dediği Polonya, Danuta'nın memleketi. Sonraları, artık arkadaş olduklarında, kız "Danuta'yı bırak" demişti, "Bana Danka de... Daha kolay..."

Koyu kızıl saçları vardı ve hep hüzünle bakan, ağladı ağlayacak ıslak, yeşil gözleri... Tarık'ın üstüne çökmüş *nostalgie*'nin bulutu, babasının tabiriyle, *dâ'üssıla*, Danka'nın rüzgârıyla dağılıp gitmişti.

Üniversitede de sık karşılaşıyor, kütüphanede birlikte çalışıyorlar, öğlen aralarında ya da akşamları bir kafede, bir pub'da, çeşitli ülkelerden gelmiş öğrencilerle buluşup vakit geçiriyorlardı. Tarık hayatından memnundu.

Bazen hafta sonları, pansiyonun mutfağına girip Bayan Connie ve Danka için Türk yemekleri yapıyor, gerektiğinde küçük tamiratlara girişiyor, bahçede çimleri biçiyordu. Diğer odalarda kalan, biri kız iki Japon öğrenci de zaman zaman onlara katılıyor ve Tarık'ın hazırladığı yemekleri hayretle ama iştahla yiyorlardı.

Zaman geçip gidiyordu. Tarık'la Danka havaların henüz iyi gittiği ve kış yağmurlarının başlamadığı günlerde, sokağın sonundaki nehrin kenarına iniyor, büyük ağaçların topraktan fırlamış kökleri üzerine oturup ya da küçük, tahta iskeleden bacaklarını suya sallandırıp birbirlerine yaşadıkları şehirleri anlatıyorlardı.

Arkadaşlıklarının aşka dönüşmesi gecikmedi. Esat'a yolladığı mektupta, Tarık, Danka'dan bahsettikten sonra, *"Hayatın bu kadar güzel olabileceğini hiç düşünmemiştim. Keşke sen de burada olsaydın..."* diye

yazmıştı. Onunla aynı şehirde olmaktan, aynı derslere girmekten, aynı evde yaşamaktan o kadar mutluydu ki... Neredeyse, uykuda geçirdikleri saatlerin dışında, her an beraberdiler. Bir süre sonra uyku saatlerinde de ayrılmaz oldular. Her şey, kaloriferin arızalandığı bir gece, Danka'nın odanın kapısını sessizce açıp yavaşça Tarık'ın yatağına girmesiyle başladı. "Çok soğuk" diye fısıldayıp ona sarılmıştı. Tarık şaşırmıştı. Kızın kol ve bacaklarıyla onu sarıp, başı göğsünde uyuya kalmasını kımıldamadan beklemiş, sonra o da uyumuştu. Sabah uyandığında, Danka'nın gözleriyle karşılaştı; dirseğine dayanmış, yüzünde ışıltılı bir gülümsemeyle ona bakıyordu. Sonra eğilip öptü, "Soğukta iki kişi uyumak daha iyi" diye fısıldadı.

Japonların olmadığı bir gün üçü çimenlikte çay içerlerken Bayan Connie, Danka'ya, "İstersen Tarık'ın odasına taşın" dedi muzipçe gülerek, "Size daha ucuza gelir. Kirayı bölüşürsünüz. Nasılsa çoğu gece orada uyuyorsun. Ha, ne dersiniz?" Danka ve Tarık şaşkınlıkla birbirlerine bakarken, ekledi, "Yanlış anlamayın. Aranızdaki ilişki beni ilgilendirmez. Aksine çok hoşuma gidiyor." Danka "Teşekkür ederim" diye mahcup bir tavırla konuştu." Odamdan memnunum. Zaman zaman yalnız uyumak iyi oluyor... Tabii kalorifer arıza yapmamışsa..."

O kış, Tarık'ın, Oxford'un soğuk, yağmurlu, sisli dünyasındaki ilk kışıydı. Danka'yla olduğu günler, pub ve kafelerde geçirdikleri zamanlar, ona hiç bitmeyecekmiş, hep sürüp gidecekmiş gibi geliyordu ama Danka arada bir, ülkesinde önemli biri olan komünist parti üyesi babasından, Krakow'daki ailesinden, oraya, onlara döneceği günlerden hasretle bahsettikçe, kaçınılmaz ayrılığın yakın olduğu düşüncesi mutluluğunu gölgeliyordu.

Akşamları toplandıkları kafelerde, Danka, ellerindeki pipoları ve biralarıyla kapitalist sistemi öfkeyle, bazen alayla eleştiren, çoğu asil aile çocuğu arkadaşlarıyla dalga geçiyor, dünyadan habersiz olduklarını söylüyordu. Kim Philby gibi, Sovyetlere casusluk yapmış, sonunda onlara sığınmış kişilerden kahramanmış gibi bahsetmelerini anlamıyordu. "Farklı olmaya uğraşıyorsunuz" diyordu, "Sizinki, farklı olmak için bir partiye pembe smokinle gitmek gibi." Kızıyorlardı. "Tuzunuz kuru" diye bağırıyordu yüzlerine, onları iyice çıldırtarak,

"Komünizmin ne olduğunu biliyor musunuz? O kahraman dediğiniz adam, hainin teki. Vatanını Sovyetlere sattı." Tarık tartışmalara katılmadan, Danka'yı seyrediyor, o yumuşak başlı kızın gerektiğinde nasıl çetin ceviz olabildiğini düşünüyordu.

O yaz annesinin, bir akşam Anadolu Kulübü'nde sofra başında geçirdiği kalp krizi sonunda ani ölümü üzerine gittiği İstanbul'dan döndüğünde, Danka yoktu. Gelmedi... Bir süre sonra, bayan Connie'nin Tarık'ın eline tutuşturduğu mektupta, babasının hastalığı nedeniyle eğitimine devam edemeyeceğini; Polonya'da kalıp çalışmak zorunda olduğunu; bir ay sonra, büyük ihtimalle Dışişlerinde göreve başlayacağını yazıyordu. Umarım bir gün rastlaşırız, demişti, "Seni gerçekten sevdim... Unutma..."

Kış geçmek bilmedi. Danka'yla gittiği yerlerden uzak durmaya çalışıyordu. Başka kafeler buldu, başka arkadaşlar edindi. Birkaç kez Danka'yla mektuplaştılar. Onun hayatından memnun olduğunu hissediyordu gelen mektuplarından. Sonra yazışmaları seyrekleşti ve yaz gelirken, Tarık'ın yazdığı mektuba cevap gelmedi.

Mayıs ayı ortasında mezuniyet töreniyle diplomasını aldı. Bayan Connie'ye veda etti; Danka'yla gezdikleri yerleri bu kez, içinde bir buruklukla dolaştı, ömrünün en güzel günlerini geçirdiği şehri, Danka'nın hatıralarını da alarak, arkasına bakmadan terk edip gitti.

* * *

Oxford'tan dönüp, Dışişleri'ne girdikten iki yıl sonra, üçüncü kâtip olarak Roma'ya atandığında, babası "Artık ölsem de gam yemem" demişti, iki ay sonra öleceğini bilmiş gibi... O arada, Esat son sınıfa gelmişti. İstediği bir okulda, istediği eğitimi almaktan mutluydu. Roma'ya gitmeden önce ona uğramıştı. Güneşli bir sabahtı. Taşkışla'nın avlusunda havuzun kenarında, ulu ıhlamur ağaçlarının altında oturmuşlardı. "Şuna bak" diyordu, Esat, "Böyle bir binada okumak nasıl bir şans, anlayabiliyor musun?" Tarık Mülkiye'nin loş koridorlarını düşünüp ona hak veriyordu. Esat şevk ve heyecanla doluydu. Mimar olacaktı. Öyle şatafatlı binalar değil, derme çatma evlerde, sağlıksız, köhne mahallelerde yaşayanlar için basit, sağlam,

çağdaş yapılar tasarlayacaktı. Halk için mimarlık yapacaktı. Tarık, "Nasıl olacak bu?" diye sormak istememişti, onun içindeki coşkuyu, heyecanı seviyordu. Yaptı da... Fakülteyi bitirince bir süre büyük bir firmada çalıştıktan sonra kendi ofisini açtı. İlk kazandığı paralarla küçük bir tirhandil almıştı. "Bir gün başımı alıp adalara gideceğim" diyordu "Uzak, puslu, kaybolmuş adalara..." Tarık görevle ya da tatil için Türkiye'ye geldiğinde, ona bir çocuk coşkusuyla tasarladığı yapıları gösterir, "Nasıl, ne diyorsun? Bunlar ilk projelerim... Beğendin mi?" diye merakla sorardı. Tarık, "Seninle gurur duyuyorum" deyince gözlerinin içi gülerdi. Ağabeyinin koluna girerdi, Asmalımescit'e dalarlardı.

Kötü zamanlar başlamamıştı.

Kötü Zamanlar...

*"...insanı delirten, içini kemiren ne varsa; her şeyin dibini kurcalayan ne varsa; içinde kötülük bulunan hangi gerçek varsa; sinirleri bozan, beyni cendereye sokan ne varsa; hayatta ve düşüncede iblisçe ne varsa; dünyada kötü diye ne varsa..."**

Yorgundu. Acıkmıştı. Gergindi... Saatlerdir araba sürüyordu. "Dayan" diye söylendi kendi kendine, "Birkaç saat sonra tamam."

Gün doğarken yola çıkmıştı. Sıkıyönetim Beyoğlu Bölge Komutanlığı'ndan üsteğmen Orhan gece geç vakit aramış ve tutuklanacağını haber vermişti. Orhan Fakültede askeri öğrenci olarak

okumuş, mezun olunca bir süre inşaat-emlak dairesinde çalışmış, Esat'ın ofisine gelip gitmiş, bazı projelerde yardım etmişti. Yetenekli, çalışkan bir mimardı. Mecburi hizmeti bitince istifa edip Esat'la çalışmayı düşünüyordu. Sıkıyönetim gelince geçici olarak Beyoğlu bölgesinde görevlendirilmişti. "Ne yap yap, ortadan kaybol" demişti telefonda, "Tutuklanan biri, senin ofisinde saklandığını anlatmış. Şimdi, hemen kaybol..."

Metris Cezaevi'nden kaçan sol örgüt mensubu tutuklulara yönelik operasyonlar birkaç gündür sürüyordu. İki gün önce, cuma akşamı, geç vakit ofisten çıkmak üzereyken kapı çalınmış, açtığında, bir süre yanında çalışmış, Teknik Üniversiteden iki öğrenci içeri girmişti. Birisi elindeki kanlı mendili alnına bastırıyordu. Esat, şaşkın, "Hayrola, çocuklar?" diye sorunca, cezaevinden kaçtıklarını, izni olursa iki gün orada saklanmak istediklerini söylemişlerdi. Elbette kalabilirlerdi; şanslarına hafta sonuydu, cumartesi, pazar ofis çalışanları olmayacaktı. Çocuklara söyledi, "Ama pazar gecesi ya da pazartesi sabah erken, onlar gelmeden gitmeniz gerek." Ofisteki ecza dolabından bulduklarıyla yarayı temizlediler. Çocuklar yorgun, yılgındılar. Kötü günler yaşamışlardı. Kaçmışlardı ama nereye gideceklerini bilmiyorlardı. Yatıp uyudular. Sabah, bir marketten yiyecek şeyler aldı, getirdi. Merdivenleri silen kapıcı, "Hayırlı sabahlar, Esat Bey" dedi elindeki poşetlere bakarak, "Misafirin var galiba." Cevap vermedi. İki gün onlarla beraber kaldı. Kapıcı bir kez kapıyı çalıp merakla aralıktan içeriyi görmeye çalışırken, "Bir ihtiyacın var mı?" diye sordu. Esat, "Olunca çağırırız" diye tersledi. Çocuklar, pazar günü akşamüzeri gittiler. "Sabah tenhalığında daha çok göze batarız" demişlerdi... Esat nereye gideceklerini sormadı, yalnızca, "Lazım olur" deyip para verdi. Merdivenleri sessizce inip, çıktılar.

Orhan üsteğmenin telefonu, ertesi gece gelmişti. "Tutuklananlardan biri..." deyince, "Allah kahretsin" diye söylenmişti Esat, "Başaramadılar demek ki." Sonra Orhan'a, "Telaşlanma, kaçıp saklanmam gerekmez" demişti, "Eskiden ofisimde çalışmışlardı, iki gece kaldılar, derim; kaçak olduklarını bilmiyordum, derim... Bu suç mu? "

Orhan sinirlenmişti, "Suç mu? Galiba şaka yapıyorsun. İçeri attılar mı bir kez, ne zaman sorguya alınacağın, hâkim karşısına

çıkacağın belli olmaz. Aylarca yatarsın." Bir şey söylemeye hazırlanıyormuş gibi biraz duruyor, sonra , "Hakkındaki suçlama yalnız bu değil. Altı ay önce, Dev-Sol örgütünün bir toplantısına katılmışsın, resmin çekilmiş. Anlayacağın izlenmişsin. Dosyanı bugün gördüm."

Esat bu kez telaşlanmıştı. "Dosyamı mı? Ne dosyası? Bir toplantıya katıldık diye dosya mı açmışlar?"

"Evet, dosya açmışlar. Ne sandın? Durumun vahametinin farkında değilsin hâlâ."

"Allah kahretsin... Tamam tamam, ne yapmamı istiyorsun?"

"Ortalık durulana kadar, kaybol. Bir yerlere git, göz önünde olma."

Telefonu kapatınca, telaş ve endişeyle bir süre ne yapacağını, nereye gidebileceğini düşünmüştü. Amcası Hayri Bey'in çiftliği aklına gelmişti ama onun da başını yakmayalım diye hemen vazgeçmişti. Aslında, Sakalimanı'nda bağlı teknesiyle Simi'ye geçebileceğini biliyordu ama aylarca kalmam gerekirse orada ne yaparım, diye düşünüyordu. Sonunda başka yol bulamayınca, "Hele bir gidelim de" dedi.

Sabah, ofisin önüne park ettiği arabasını alıp yola çıktı. Güneş yükseliyordu. Araba vapuruna binmeyip Körfez'i dolaşmaya karar vermişti. Vapurda yapılabilecek bir kimlik denetiminden çekiniyordu. Yalova'dan çıkınca, Bursa'ya doğru, yol kenarındaki gösterişsiz, küçük bir kahvede oturup çay içti, simit, peynir yedi. Kaçmakla, Orhan'ın sözünü dinleyip yola çıkmakla yanlış mı yaptım, diye düşünüyordu ama onun telaşı, tedirginliği herhalde boşuna değildi, "Kimseye haber verme, gideceğin yeri söyleme" diye tembih etmişti Orhan. Çalışanlar ofise gelip onun olmadığını görünce ne yapacaklar, ne düşüneceklerdi? Simi'ye varınca arasa mıydı acaba? Kafasında karmakarışık düşüncelerle, sorularla yola devam etmek üzere kalkıp kahveden çıkarken, Hacı'ya haber vermediğini hatırladı. Bir benzin istasyonunda durup telefon etti. Hacı evindeydi. "Hayrola Esat Bey, geldin mi, burada mısın?" dedi. Yolda olduğunu, tekneyi hazırlamasını söyledi. "Yolculuk ne tarafa?" diye sordu Hacı, "Simi'ye" dedi düşünmeden ama hemen Orhan'ın tembihini hatırladı, "Aramızda

kalsın" diye ilave etti. "Ağzımızdan kaçırdık aptal gibi" diye söylendi pişmanlıkla, kendi kendine.

Güneye doğru gidiyordu. Temkinliydi, hız sınırını aşıp sık sık denetleme yapan trafik ekiplerine yakalanmamaya dikkat ediyordu. Ülke, yıllardır üzerine kara bulut gibi çökmüş sıkıyönetimin baskısıyla sinmiş gibiydi. Eskiden, yollarda ardı ardına dizilen kamyon konvoylarına rastlanmıyordu. Yol kenarlarındaki köylü pazarları boşalmış, çardakları çökmüştü.

Bir benzin istasyonunda depoyu doldurttu; acıkmıştı, para ödemek için içeri girdiğinde soğuk su, bisküvi, çikolata filan aldı. Raftaki gazetelere göz attı, "Tutuklamalardan başka havadis yok" diye yakındı kasadaki adam, "Allah sonumuzu hayretsin." Cevap vermedi, çıktı.

Datça'ya ulaştığında gece olmuştu. Durmadı, Sakalimanı'na bir an önce varmak istiyordu. Sapağa gelince, anayoldan ayrılıp kıvrılarak aşağıya, köye inen yola saptı. Uzakta, ay ışığı ile ışıldayan denizin ötesinde, kıyısına dizilmiş ışıklarıyla Simi gözüküyordu.

Arabasının farlarını söndürmüştü. Yalnızca park lambalarıyla yavaşça sürüyordu. Köye girince karanlık evlerin, tek tük flüoresan lambalarının sönük ışığıyla aydınlanmış dükkânların arasından sessizce geçti. Mahalleler, kasvetli bir uykuya dalmıştı sanki. Kıyıya yaklaştığında, yolun sağında gördüğü bir park yerine saptı. Alanın ortasındaki direğe takılı bir lamba ortalığı ancak aydınlatıyordu. Birkaç araba, bir iki hurda karoser vardı. Ortalıkta bekçi filan gözükmüyordu. Eski bir Amerikan arabasıyla bir Şahin'in arasındaki boş yere girdi, motoru kapattı, indi. Sırtını, kollarını rahatlatmak için gerinirken etrafını tekrar gözden geçirdi, sonra eğildi, çakısı ile plakaların vidalarını söktü, çıkarıp çantasına koydu; içeri eğilip, torpido gözünde ne varsa aldı. Arabanın içine baktı bir şey kalmış mı diye. Bir an parmak izlerini silip silmemeği düşündü, sonra, "Onlar araya dursun, bulana kadar kuş uçar" diye söylendi, uzağa, ışıkları kırpışan adaya bakarken. Arabanın kapılarını kilitledi, çantasını omzuna asıp rıhtıma doğru yürüdü.

Yaz ortasında, ılık bir geceydi. İlerlemiş saatte etrafta kimseler yoktu. Kıyıdaki iki lokantanın iskemleleri masaların üzerinde ters

çevrilmişti. Issız rıhtımda yürüdü. Denize uzanan bir iskelenin önüne gelince durdu, yine etrafına bakındı. Kıyı sakindi. İskeleye bağlanmış birkaç balıkçı teknesinde de kimse görünmüyordu. İskeleyi rıhtıma bağlayan üç basamağı indi, gürültü çıkarmadan ilerledi. En uçta, beyaza boyanmış küçük bir tirhandilin içinden biri oturduğu yerden kalktı, onun yaklaştığını görünce iskeleye çıktı, bir sigara suya atıldı.

"Hoş geldin" diye söylendi, sigaradan kısılmış, boğuk bir sesle "Bir yaramazlık yok ya?"

"Yok... Her şey yolunda."

"İyi... Teknen hazır. Depoyu doldurdum. Hemen yola çıkıyor musun?"

"Evet, gece seyrini severim"

"Hava güzel, rahat gidersin. İki saatte adayı tutarsın."

"Sağol." Çıkarıp para verirken adamın bakışlarının, onun gerisinde bir şeye takıldığını fark etti. "Ne var?" diye soracakken, arkasından biri kalın, tehdit dolu bir sesle, "Dur orada!" diye bağırdı, "Kımıldama!"

Geriye döndü. İskelenin üzerinde iki sivil, bir silahlı asker koşarak geliyorlardı.

"N'oluyor, Hacı?"

Hacı'nın cevabını duyamadan, ensesine inen bir darbeyle dizleri büküldü, sırtüstü düştü. Kalkmaya çabaladı. Başaramadı, uzanıp kaldı. Gözleri kararıyordu, iskelenin ışıkları tepesinde dönerken "Bayılıyorum" diye düşündü. Gözlerini yumdu, başı zonkluyordu. Birinin, "Neden vurdun adama, Hacı? Zaten elimizdeydi" diye azarladığını duydu, zorlukla. "Vatan haini bunlar" diye söylendi öfkeyle Hacı... O, vatan haininden sonrasını duymadı, kendinden geçti.

İki sivil kollarından, Hacı'yla asker bacaklarından tutup, rıhtımda duran bir minibüse götürdüler, arka kanepeye uzattılar. Sivillerden biri direksiyona geçti. Hacı, "Güle güle amirim" dedi, cevap veren olmadı. Minibüsün arkasından baktı, yere tükürdü, "Bok herifler" diye homurdandı öfkeyle.

Ve Esat o gece kayboldu...

* * *

Havanın nemli sıcağından mı, içtiği şaraplardan mı, her nedense, başının içinde dolanan, ensesinden şakaklarına, oradan alnına süzülen bir ağrı ile elleri ceplerinde, gecenin bu saatinde artık tenhalaşmış sokaklarda, bir an önce evine ulaşıp soğuk bir duşun ve aspirinlerin kurtarıcılığına kavuşmak için ağır, yavaş adımlarla yürüyordu. Bazı binaların açık pencerelerinden hâlâ kahkahalar, şarkı sesleri geliyordu. "Lanet olası sıcak" diye yüksek sesle söylendi. Yanından geçen bir çift gülerek bir şeyler söyledi. Kolunu kaldırıp selamladı. Yürümeğe devam etti.

Gece aslında güzel başlamıştı. Gazeteci bir arkadaşı ve karısının evlilik yıldönümleri için evlerinde verdikleri kalabalık davette, Roma'daki birçok arkadaşıyla buluşmak fırsatına kavuştuğu için memnundu. Elçilikteki yoğun çalışma temposu, buluşmalarına imkân vermiyordu.

Bir ara içerideki gürültüden ve havasızlıktan bunalıp salonun önündeki geniş terasa çıktı. Korkuluklara yaslanmış serinlemeğe çalışıyor, kadehindeki ne olduğunu bilmediği buzlu bir içkiyi yudumluyordu. Işıklar içindeki şehrin heyecan verici görünümüne dalmışken, yanından bir ses, "Muhteşem bir manzara, değil mi? Neredeyse Boğaz kadar etkileyici..." dedi. Tarık döndü, baktı. Uzun boylu, şık giyinmiş biriydi. Kısa kesilmiş saçları şakaklarında kırlaşmağa başlamıştı. Beyaz keten bir ceket ve mavi gömlek giymişti. Bu sıcak gecede yüzünde ter olmayışına Tarık hayretle bakıyor.

"Evet, neredeyse o kadar etkileyici."

Adam elini uzatmıştı, "Adım Gregor."

Tarık uzanan eli sıkmış, sonra "Memnun oldum. Ben de Tarık" demişti.

"Bruno Türk Elçiliği'nde çalıştığınızı söyledi."

"Doğru. Ya siz?"

Adam, belli belirsiz bir övünmeyle, "işadamıyım..." diye cevap vermişti, "Elektronik işi yapıyorum. İthalat, ihracat filan. İstanbul, Londra, Roma. İstanbul'u iyi bilirim. Son zamanlarda çok mal sattım ama şimdi bu şartlarda biraz zorlaştı."

"Neden? Hangi şartlar?"

Adam Tarık'ın yüzüne manalı manalı bakmıştı. "Yani bilmediğinizi mi söylüyorsunuz?"

"Neyi bilmem gerekiyor?"

"Memleketinizdeki durumu... Beş ihtiyar general her şeye karışıyor, memurlar her şeyden pay almak istiyor. Herkes rüşvet peşinde."

Tarık, "Bilmiyordum. Sizin için üzüldüm" demişti, "Umarım kısa zamanda işleriniz açılır."

"Ben de öyle umuyorum. Türkiye'de iyi müşterilerim var."

Tarık adamdan hoşlanmıştı, konuyu değiştirdi, "Roma'da mı oturuyorsunuz?"

"Hayır, Londra'da yaşarım ama asıl evim Polonya'da."

Tarık birden Danka'yı soracak gibi olmuştu ama hemen vazgeçmişti. Adam Polonyalı diye herkesi tanıması gerekmez diye düşünüyordu, ancak "Yıllar önce Polonyalı bir arkadaşım vardı" demekten kendini alamadı.

"Öyle mi? Burada mı tanışmıştınız?"

"Oxford'da... Mastır yapıyorduk, sonra o ülkesine döndü."

Adam Tarık'ın yüzüne dikkatle, dudaklarında belli belirsiz bir tebessümle bakıyordu, "Ayrıldığınıza üzülmüş gibisiniz, yanılıyor muyum?"

"Yok, haklısınız. Yıllar geçti ama yine de zaman zaman onu düşünüyorum."

Adam elini uzatmıştı "Sizi tanıdığıma memnunum, umarım onunla bir gün karşılaşırsınız. Dünya küçük, derler..." Ve gitmişti.

Ayrılırken, Bruno'ya, uzaktan adamı göstererek "Kim o? Nereden tanıyorsun?" diye sormuştu.

"Polonyalı bir işadamı... Bizim gazeteye bir şeyler satmıştı. O zaman tanıştık. İyi yaşamasını sever. Entelektüel biri, severim."

"Sen ona, benim elçilikte çalıştığımı söylemişsin."

Bruno gülmüş "Ben mi? Doğru, o sordu, ben de söyledim" demişti.

"Nerede çalıştığımı mı sordu? Neden?

"Bilmem. Sakıncası mı var? Söylemese miydim?"

"Ne sakıncası olacak? Merak ettim işte."

Tarık sokağa çıktığında, adamın onunla böyle ilgilenmesinin, çalıştığı yeri öğrenmek istemesinin garip olduğunu düşünüyordu, sonra, "Boş ver" deyip yürümüştü.

Eski bir binanın çatı katındaki dairesinde oturuyordu. Her katta ziller çalarak, gıcırtılarla yükselen asansörle beşinci kata çıktı. Hemen ceketini, gömleğini çıkardı. Koltuğa oturmuş pantolonunu çıkarırken gözü telefona ilişti. Telesekreterin kırmızı ışığı yanıp sönüyordu. Saatine baktı, ikiyi geçiyordu. Kalktı telesekreterin düğmesine bastı. İtalyanca, "Bir mesajınız var" anonsundan sonra, bir erkek sesi: "Tarık, acele ara..." Amcası Hayri Bey'in sesiydi... Birden içini bir sıkıntı kapladı. Amcası sakin, telaşsız biriydi. Önemli olmasa, böyle bir mesaj bırakmazdı. Gece bir türlü uyuyamadı, yatağında döndü durdu.

Sabah erkenden aradı. Amcasının sesi tedirginliğini belli ediyordu. Esat'ın üç gündür telefonlara cevap vermediğini söyledi. Evi, ofisi hiçbiri cevap vermiyordu. Telaşlıydı... Son günlerde tutuklamalar çoğalmıştı. Tarık, "Bunun Esat'la ne ilgisi var?" diye sorduğunda, amcası, "Belli mi olur" diye sıkıntıyla söylendi, "Önlerine geleni tutukluyorlar." Tarık kararsızdı, ne yapması gerektiğini bilemiyordu. Amcası, "Gelsen iyi olur" diye ısrar etti; avukatını sıkıyönetimde, hastanelerde araştırma yapması için göndermişti. Arkadaşı olan emekli bir generali de aramış, yardımını istemişti. Tarık, "Tamam amca" diye adamı yatıştırdı. "Yapılacağı yapmışsın. Ben yarın orada olurum. Bir şey öğrenirsen ara..."

Amcası, otomobil parçaları üreten fabrikasını devredip İzmir yakınlarında, Sarıyahya beldesindeki küçük çiftliğine çekilmiş bir mühendisti. Almanya'da okumuştu. Çiftliğin denize uzanan iskelesine bağlı teknesiyle balığa çıkıyor; bağlarında yetiştirdiği üzümlerden kendisi ve dostları için şarap yapıyordu. Belediye meclisi üyesiydi. Zaman zaman başkanlık hevesine kapılsa da, sonra "Deli misin?" diye vazgeçiyordu. Evlenmemişti. Yazları, arada bir ziyaretine gelen Hariciyeci kardeşi, eşinin Anadolu Kulübü'ndeki beklenmedik ölümünden sonra kendini toparlayamamış, karısının ardından iki yıl sonra o da ölmüştü. Artık, Tarık ve Esat'tan başka yakını yoktu.

Tarık, Elçilikte izin işlemlerini tamamlayıp bulduğu ilk uçakla İzmir'e geldi. Amcasının şoförü onu bekliyordu.

Sonraki sekiz gün endişeli bir bekleyişle geçti. Her çaldığında, avukat Faik Bey'den ya da Şemsi Paşa'dan bir haber gelecek umuduyla telefona sarılıyor, birbirlerinin yüzündeki ifadeden, söyledikleri kelimelerden, çıkardıkları seslerden bir şeyler anlamaya çalışıyorlardı.

Çifte haber sekizinci günün öğle vakti geldi. Önce Şemsi Paşa aradı. Esat'ın tutuklandığını ama sorgulama sonunda serbest bırakıldığını söyledi ancak nerede olduğunu bulamamıştı, araştırıyordu. İkinci haber ondan bir saat sonra avukat Faik Bey'den geldi. O da Esat'ın tutuklanıp dört gün sonra serbest bırakıldığını öğrenmişti. Evinde ve ofisinde bulamayınca hastaneleri aramış ve çıktığı cezaevinin yakınındaki küçük bir semt hastanesinde bulmuştu. Hastanenin ifadesine göre, sendeleyerek içeri girmiş, zorlukla yürüyormuş, dayanılmaz bir baş ağrısı ve mide bunaltısı olduğunu söylemiş ve sonra bayılmıştı. Dört gündür oradaydı; gereken müdahaleyi yapmışlardı. Faik Bey'in gelişine de sevinmişlerdi çünkü bir yakını ile temas kurma imkânı olmamıştı.

Hayri Bey önce tıp fakültesinden profesör bir dostunu aradı. Hastaneye gidip durumu görmesini, mümkünse ve naklinde bir sakınca yoksa Esat'ı oradan alıp hemen üniversite hastanesine götürmesini istedi. "Ben de hemen geliyorum" dedi.

Bir saat sonra yola çıktılar. Şoför arabayı ustaca ve hızlı kullanıyordu. Gece saat 10'da üniversite hastanesindeydiler. Esat bir beyin kanaması geçiriyordu, durumu ciddiydi. Başına aldığı bir darbenin buna neden olduğu söylendi.

* * *

Tarık birkaç gün İstanbul'da kaldıktan sonra mecburen, istemeyerek Roma'ya döndü. Esat bir ay hastanede kaldı. Tedavinin sonunda, yapılabilecek her şeyin yapıldığı söylenmiş ve Hayri Bey onu alıp çiftliğe götürmüştü... Tarık her gün telefonla çiftliği arıyor, Esat'ın durumunu soruyordu. Hayri Bey umutsuzdu. Esat'ın kana-

ması durdurulmuştu ancak eski haline dönmesi mümkün gözükmüyordu. Zorlukla konuşabiliyordu, belki de geçirdiği ruhsal sarsıntı nedeniyle konuşmayı reddediyordu. Yürüyemiyordu. Bacakları onu taşıyamıyordu. Gün boyu tekerlekli bir sandalyede oturuyor ya da asma çardağının altındaki sedirde, başının üzerine sarkan salkımların arasından sızan güneşe bakarak konuşmadan sessizce yatıyordu.

Tarık ondan uzak olmanın, yardım edememenin, üzüntüsünü paylaşamamanın azabı içindeydi. Sanki onun yanında olsa, eski günlerdeki gibi dertleşseler, konuşsalar, Esat iyi olacakmış gibi geliyordu. Sonunda Büyükelçi'ye gidip konuştu. Kardeşinin çok hasta olduğunu, felç geçirdiğini, eğer onun yanında olursa, belki yardımı olacağını anlattı ve bir ay izin almak istediğini söyledi. Elçi anlayışla karşıladı, "Gidin, Tarık Bey" diye ayağa kalkıp kapıya kadar geçirdi. "Bu hakkınız ve göreviniz. Umarım kardeşiniz kısa zamanda iyileşir."

* * *

Amcasının çiftliğinde geçirdiği bir ay boyunca Tarık, Esat'ın yanından hiç ayrılmadı. Bir hastabakıcı gibiydi. Onun odasının açıldığı hole bir yatak koydurdu; geceleri kapının hemen dışında yatıyor, onun soluklarını, yatakta dönmeğe çalışırken çıkardığı sesleri dinleyip yanına gidiyor, usulca ona destek oluyor, üzerini örtüyor, terlemiş alnını siliyordu.

Ancak Esat küsmüştü. Yaşayamadığı hayatının elinden alınmasına küsmüştü, ona yapılanları hak etmiyordu. Başına gelenler adil değildi, yaptıklarının bedeli değildi, çok ağırdı, kabul etmiyordu ama çaresizdi. İçindeki isyan, çaresizliğiyle bıkkınlığa ve her şeyi bırakıp gitmeye itiyordu onu. Herkes, doktorlar, amcası, onun yakında kalkıp yürüyeceğine inanıyordu ya da öyle görünüyordu ama Esat bunun onu avutmaktan başka bir şey olmadığını biliyordu. Bu müjdeleri getirenlere boş gözlerle bakıyor, sonra sırtını dönüyor ya da gözlerini yumuyordu. Her şey bitmişti ve geri dönüş yoktu, olmayacaktı. İnsanlarla ilişkisini çoktan kesmişti, Tarık'ın varlığından da habersizmiş gibi davranıyordu. Bazen, Tarık birden onun kendisine bakan gözleriyle karşılaşıyordu. Sevgiyle bakan ama acı

dolu bakışlarla... ve Esat hemen başını çeviriyordu. "Konuş benimle" diyordu Tarık, "Konuş, içini dök... rahatla. Hadi..." Boşuna. Önce, "Ne diyorsun?" der gibi bakıyor ve sonra başı öne düşüyor, artık duymuyordu.

Akşamüzerleri, tekerlekli iskemlesini iterek, onu evin önündeki zeytin ağaçlarının arasından geçerek denize uzanan yoldan ağır ağır iskeleye götürüyordu. Orada onun zedelenmiş yaralı beyninde, unuttuğu ya da unutmak istediği hatıraları canlandırmak için geçmiş zamanlardan, birlikte yaşadıkları günlerden, çocukluklarından bahsediyor; konuşurken onun denize dönük donmuş yüzünde bir kıpırdama arıyor, bir yumuşama görmeği bekliyordu. "Beni duyuyor musun? Her şey bitti, geçip gitti, geride kaldı... Unut artık." Esat'ın ona bakan gözlerinde, bakışlarında boşa konuştuğunu görüyor ama vazgeçmiyordu. Her gün aynı sözleri bıkmadan, usanmadan tekrar ediyor, her gün onun acıyla kırışmış gözlerinin donuk bakışlarından bir anlam çıkarmaya çabalıyordu. Nafile uğraşlarla, herhangi bir iyileşme belirtisi görülmeden bir ay geçti.

Birkaç kez, biraz evin havasından kurtulmak ve bir iki dergi almak için çarşıya indi. Son gidişinde, girip, çıktığı iki dükkânda da belli etmediler ama Esat'ı ve onu biliyorlardı... İçerideki müşterilerle, dükkâncının birbirleriyle kaçamak işaretleştikleri gözünden kaçmadı. Diğer dükkânda ise, adam daha kasaya bakmadan, Tarık'ın elindeki dergiyi alıp, yerine koydu ve "Bozuk yok" dedi hor görüyle. Dik dik Tarık'ın yüzüne bakıyordu, bir şey söylese de cevabı yapıştırsam gibi. Tarık, "Derdin ne?" diye diklendi, sinirlenmişti. "Derdim sizin gibilerin ortalıkta dolaşması, dükkânıma girip çıkması." Tarık tezgâha yaslandı, buz gibi soğuk bir sesle sordu, "Sizin gibiler, derken, ne demek istedin?" Adam, Tarık'ın çıkışından ürkmüş gibiydi, elini usulca tezgâhın altına uzattı, "Ne demek istediğimi, kardeşine sorarsın. Şimdi defol, git." Tarık, uzanıp, adamın yakasına yapıştıysa da, birileri arkasından kollarına sarılıp dükkâncıyı kurtardılar. Tarık, "Bunu unutmam" dedi "Gün gelir hesabını verirsin." Adam, araya girenlerden cesaret alıp efelendi, "Elinden geleni ardına koyma" diye bağırdı. Tarık cevap vermedi, kapıyı çarpıp çıktı.

Çiftliğe döndüğünde, sinirleri hâlâ yatışmamıştı. Hayri Bey, "Ne oldu? " diye sordu, "Canın sıkılmış gibi..." Tarık çarşıda olanları anlattı, "Bu ahaliye ne olmuş, amca?" dedi, "Hepsi bize düşman sanki. Sana, bana, Esat'a... Bu kadar mı beyinlerini yıkadı bu kahrolası sıkıyönetim bunların?" Hayri Bey üzüntüyle bakıyordu Tarık'a. "Kötü zamanlardan geçiyoruz" diye söylendi zor duyulur bir sesle, "İnsanın tıyneti böyle zamanlarda ortaya çıkar, aldırma..."

Birkaç gün sonra da Hayri Bey'in emektarı Ali Efendi alışveriş için gittiği çarşıdan öfke içinde, yüzü kızarmış bir halde döndü. Hayri Bey "Hayrola Ali efendi" diye sordu "Ne oldu?" Ali Efendi'nin öfkesi geçmek bilmiyor, aksine konuştukça öfkeleniyordu. Anlattığına göre, her zaman uğradığı kahvede birkaç kişi "Sizin terörist yeğen ne âlemde? "diye laf atmış, Ali Efendi, "Ne biçim konuşuyorsunuz?" diye adamların üzerine yürüyünce ortalık karışmış, birisi de, "Vuranın eline sağlık" filan gibi laflar edince, eski pehlivan Ali Efendi adamı kavrayıp savurmuş, zorlukla zapt edip dışarı çıkarmışlar. "Çok ağrıma gitti Tarık Bey" demişti Ali Efendi, "Gözümü kan bürümüştü. İyi ki tuttular."

Tarık, sonradan bütün hayatını etkileyecek sinsi bir nefretin içinde tomurcuklandığını kapkara bir kinin, yayılan yoğun çamurlu bir sel gibi ağır ağır beynini, yüreğini kapladığını hissediyordu.

Roma'ya dönmeden birkaç gün önce avukat Faik Bey geldi. Esat'ın tutuklanma nedenini öğrenmişti. Metris Askeri Cezaevi'nden kaçan sol eğilimli hükümlü ve tutukluların yakalanması için başlatılan operasyon sürerken, aranan kişileri ofisinde saklayıp barındırdığı, kaçmalarına yardım ettiği ihbar edilmişti. Ofisi ve evi aranmış, bir şey bulunamamıştı. Tabii ihbarcının kimliği gizliydi ancak Faik Bey kapıcının ihbar ettiğinden emindi. Konuştuklarında, adam kekeleyerek birbirini tutmaz şeyler anlatmıştı. Esat'ın kaçışına gelince, tahminine göre, Esat her nasılsa tutuklanacağını öğrenmiş ve kaçmaya karar vermişti. "Yakalandığında ise" demişti Faik Bey, "Ona vuran polisler değilmiş, iskelede teknelere bakan biriymiş. İfadesi alınıp serbest bırakılmış." Tarık, "Kimmiş, adını biliyor musunuz?" diye sormuştu. Faik Bey elindeki ince dosyayı karıştırmış ve "Adı Hacı" demişti, "Esat'ın teknesine bakarmış, o ihbar etmiş. Başına vuran da o, polisin adamıymış."

Roma'ya döneceği gün, son kez iskeleye gittiler. Kasvetli, ağır bir hava vardı. Orada öylece durdular. "Bu akşam gidiyorum" dedi Tarık, "Yakında yine geleceğim." Esat yine konuşmadı. Tarık'ın ellerini sıktı.

O akşam, Hayri Bey'in şoförü Tarık'ı İzmir'e götürdü. Uçağın kalkmasına iki saat vardı. Pasaport kontrolünden geçip, kenardaki küçük bir barda üst üste iki viski içti. Esat'ın tekerlekli iskemlesindeki umutsuz hali, kısılmış gözleriyle bakışı aklından çıkmıyordu. Onu bırakıp gittiği için suçluluk duyuyordu. Belki de istifa edip geri gelmeliyim, diye düşünüyordu. Uçağa çağırdıklarında, içinde ağır bir acı ve kalbini sıkıştıran bir sıkıntıyla kalkıp çıkış kapısına yürüdü.

İstifa edip gelmesine gerek kalmadı çünkü döndükten üç gün sonra Esat'ın öldüğü haberi geldi. Biriktirdiği uyku ilaçlarını toptan yutarak intihar etmişti.

Cenazesini evden yakındaki camiye omuzlarında götürdüler. Tarık, amcası, avukat Faik Bey, çiftliğin çalışanları, evdeki emektarlar ve haber alıp İzmir'den, İstanbul'dan gelen sekiz arkadaşı... Hepsinin göğsüne Esat'ın fotoğrafı iğnelenmişti. Polisin "Sessiz yürüyün! Olay çıkmasın" uyarısına uyarak sessizce çarşıdan geçtiler. Dükkânlarının önünde durmuş seyreden esnaftan birkaç kişi "Yuh!" diye bağırdı. Aldırış etmeden yürüdüler.

Caminin avlusunda öğle namazının bitmesini beklediler. Bitince hoca geldi, musalla taşının üzerine konulmuş tabutun başında, cemaatin toplanmasını bekledi biraz. Cami boşaldı, birkaç kişi dışında kimse gelmedi. Başları öne eğik çıkıp gittiler. Hoca öfkeyle söylendi. Ne dediği anlaşılmadı, üzgün bir tavırla Hayri Bey'e baktı ve "Er kişi niyetine..." dedi.

Esat'ın ölümünden beri, hatta daha da öncesinden, içinde kıpırdanıp duran şeyin nefret olduğunu Tarık, işte orada anlamıştı. Kirli atlet fanilalarıyla, başlarında beysbol kepleri, beyaz takkeleri ve kırpılmış bıyıklarıyla bağıranların yüzlerine bakarken anlamıştı. Cami avlusundan ayaklarını sürüyerek kaçanlara bakarken anlamıştı.

Yamaçtaki mezarlıkta, herkes dağılıp gittikten ve hoca duasını bitirdikten sonra orada, kardeşinin mezarı başında, ta aşağılarda ışıl

ışıl parlayan denize bakarak geçmiş günleri düşündü. Geleceklerinin geniş, ağaçlı bir yol gibi önlerinde uzandığı eski yılları; Esat'ın, o canlı, yaşamayı, çalışmayı, yaratmayı seven insanın nasıl hayata küsüp, günden güne eriyip çökerek yok olup gittiğini düşündü. Onu ihbar edenlerin, başına vuranların, çarşıdaki nefret dolu esnafın nasıl insanlar olduğunu düşündü. Böyleleriyle mi yaşamak zorundayım, diye düşündü.

İçinde yoğun bir hüzünle, umutsuzlukla, oturduğu yerden doğruldu. Kardeşinin mezarına baktı, yürüdü gitti.

Akşam duadan sonra, Esat'ın uzanıp dalların arasından gökyüzünü seyrettiği çardakta amcasıyla oturup şundan bundan bahsettiler. Aslında Esat'tan bahsetmemeğe çabaladıklarının farkındaydılar ama olmadı. Her ikisi de bıraktığı kısa mektubu düşünüyorlardı. "*Bu hayatı böyle yaşayıp, sizleri aylar, belki de yıllar boyu üzmektense, bir kez üzülürsünüz*" diye yazmış. Suskunluğu, Tarık bozdu.

"Onu elimizden aldılar" dedi, "Mektubunda okudun. Eskiden ofisinde çalışmış iki genci, ona sığınan o iki genci sokağa mı atacaktı?" Sustu, sonra kısık bir sesle ekledi, "Hayatıyla ödeyecek bir şey yapmadı." Hayri Bey'in yüzü asılmıştı, başı önüne eğik, konuşmadan elindeki tespihle oynuyordu."Bunun bedelini kim ödeyecek?"

Hayri Bey başını kaldırdı, "Ben de onu soruyordum kendime. Evet, kim ödeyecek? Sudan bir sebeple onu tutuklayanlar mı, ihbar eden mi, başına vuran Hacı mı? Çarşıdaki, camideki adamlar mı? Hangisi? Yoksa hepsi mi?" Susup Tarık'a baktı, "Bu mümkün mü? Nasıl ödeteceksin?" Acı acı gülümsedi, "Nefretimizi içimize gömmekten başka çare var mı? Başka yol?"

Tarık amcasına hak veriyordu. Veriyordu ama kardeşinin gözünün önünde yok olup gidişini aklından çıkaramıyordu ki... Onu bir cüzamlı gibi toplumun dışına itip elbirliğiyle yok etmişlerdi. "Bilemiyorum, amca" dedi, "Evet, içim nefret dolu." Amcası, "Benim de" diye umutsuzca söylendi, "Ancak artık ilahî adalete sığınmaktan başka çaremiz yok." Daha konuşacaktı belki ama Ali Efendi yanında bir adamla çardakta belirdi. Çarşıdaki kahvenin sahibi... Olaylar için özür dilemeye gelmişti. "Birkaç kendini bilmezin işi, beyim" diye mahcup mırıldandı, "Kusura bakmayın, Ali Efendi'ye de ayıp oldu, size de. Affedin, çok üzüldüm... Allah rahmet eylesin."

Hayri Bey kahveciyi yatıştırmaya çalıştı. "Tamam, olmuş bir kere. Senin suçun değil. Unuturuz." Tarık ayağa kalkmış dinliyordu.

"Ben unutmam" dedi, içindeki kini kusan tehdit dolu bir sesle, "Affetmem." Arkasını döndü, karanlık denize doğru yürüdü.

* * *

Ertesi gün amcasıyla vedalaşıp Faik Bey'in arabasıyla köyden ayrıldılar. Faik Bey'e "Bir suç duyurusunda bulunmak istiyorum" demişti, "Mümkün mü?" Avukat mümkün olduğunu söyledi ama olumlu bir sonuç alınacağından umutlu değildi. "Her şeyin altüst olduğu zamanlar yaşıyoruz. Bir şey çıkacağını sanmam ama deneyelim bakalım."

Şehre varınca, Sıkıyönetim Savcılığı'na gittiler. Uzun uğraşlardan, beklemelerden sonra ulaştıkları savcı, genç bir yüzbaşıydı. Masasının üstündeki parlak pirinç plakada adı yazılıydı: Yzb. Mustafa Yıldırım. Onları, önündeki dosyaları karıştırıp notlar almayı sürdürürken ilgisizce dinledi ya da dinler gözüktü. "Dilekçenizi kaydettirin, sıra gelince bakarız." Dilekçenin üzerine kaşesini basıp paraf etti. Tarık, masanın önünde ayakta durmuş, gözlerini savcıya dikmiş bakıyordu. Adamda aynen çarşıda yuh çekenlerin, esnafın, namazı kılmadan çekip giden ahalinin tavrını seziyordu. Savcı onun bakışlarından rahatsız olmuş olacak ki, kalemini bırakıp arkasına yaslandı , "İçindeki nefret yüzüne yansımış, bayım. Sen de bir devlet görevlisi olduğunu söylüyorsun. Devlete başkaldıranların, özellikle sıkıyönetim dönemlerinde başlarına böyle şeylerin gelmesine şaşmamalısın." Tarık'ın canı sıkılmıştı, "Eskiden yanında çalışmış iki genci bir gece ofisinde yatırması devlete başkaldırmak mı?" dedi sakince. Savcı ders verir gibi ağır ağır konuştu. "Kimi silahla başkaldırır, kimi yıkıcılık yapar, kimi de teröristleri saklar... Bizim için fark etmez, hepsi aynı kapıya çıkar." Dik dik bakıyordu. Tarık öfkeyle dilekçeyi çekip aldı... Savcı yüzünde alaycı, aşağılayıcı bir ifadeyle onu süzüyordu. "Çıkın dışarı!" diyerek önündeki dosyalara döndü. Avukat Faik Bey hemen, "Tamam savcı bey, biz gidip dilekçeyi kayda verelim" diye Tarık'ın koluna girip bir şey söylemesine fırsat verme-

den odadan çıkardı. Dışarı çıktıklarında, "Savcıya bir tek söz daha söyleseydin, seni tutuklatırdı" diye uyardı alçak sesle "O sözleri özellikle, seni tahrik etmek için söyledi." Tarık'ın midesi bulanıyor, başı dönüyordu. Parlayan öfkesini boşaltamamanın ve çaresizliğin sıkıntısı içindeydi. Koridordaki bir sıraya ilişti. Ter içinde kalmıştı. Derin nefesler alıp sakinleşmeye çalışıyordu. Faik Bey konuşmadan ayakta durmuş, bekliyordu. "Sen otur, ben gidip kaydettireyim." Tarık, "Yok, ben de gelirim" diye ayağa kalktı. Kayıt kaleminde kuyruk vardı, beklediler. Sıra onlara gelince Faik Bey elindeki dilekçeyi memura uzattı. Adam dilekçeye bir göz attı, sonra masaya bıraktı, "Kime bu suç duyurusu?" diye sordu. "Orada yazılı" diye cevap verdi Faik Bey. "Yazılı olduğunu biliyorum. Okumamız var... Layığını bulmuş bir terörist için kimi suçluyorsunuz? Polisi mi, askeri mi, kimi?" Tarık uzanıp dilekçeyi aldı, "Gidelim" dedi Faik Bey'e, "Haklıymışsınız, boşuna uğraşıyoruz." Memurun küçümseyen, alaycı bakışlarıyla dışarıya çıktılar. Dilekçe elindeydi, yırtıp atacakken durdu, dörde katlayıp cüzdanına koydu.

Buhranlar ve Başlangıç

*"Hey Tanrım! Ne korkunç şey öcünü almak hırsıyla yanıp tutuşan bir adamın çektiği acı!"**

Odasının penceresinden baktığında yağmur durmuştu ama hava kapalıydı. Sabah erken saatlerden beri çalışıyordu. Masasının üzerinde hâlâ okuyup raporunu yazması gereken iki dosya vardı. Acıkmıştı, saatine baktı, "Çıkıp yemek yemeliyim" diye düşündü. Dosyaları kaldırıp çelik dolaba koydu, şifreli kapağı kapattı. Köşedeki askıdan yağmurluğunu ve şemsiyesini aldı, odadan çıktı, kapıyı kilitledi, asansöre yürüdü.

Zemin katta, bir bankonun arkasında oturan görevli, uzattığı kimliğini önündeki bir ekrana gösterip geri verdi.

"Yemeğe mi, efendim?"

"Evet, Brian, yemeğe. Bir saate dönerim."

"Teşekkür ederim, efendim."

Çıkışta, güvenlik görevlisi kapıyı açıp yol verdi. Kaldırımda durup bir an ne tarafa gideceğini düşündü: Sola gidip, L'Italiano'da pizza mı yoksa sağa sapıp Harrys' de biftek ve kırmızı şarap mı? Sağa saptı. Yağmur yine çiselemeye başlamıştı. Şemsiyesini açıp acele etmeden, arada bir durup dükkânların vitrinlerine göz atarak yürüyordu. Londra'nın bu sakinleştiren, üşütmeyen yağmurunda yürümekten hoşlanırdı, bu yürüyüşler ona bahar yağmurlarında, Esat'la saçak altlarına, apartman girişlerine sığınarak Beyoğlu'ndan aşağı Galatasaray'a yürüdükleri günleri hatırlatırdı. Yaya geçidinde, düğmeye basıp yeşilin yanmasını beklerken yine Esat'ı düşündü, "Şimdi burada olacaktın ki..." diye söylendi, kendi kendine.

* * *

Esat'ın ölümünden sonra, Roma'ya dönmeden Ankara'da, Bakan'ın gitmeden onu görmek istediğini söylüyorlar. Bakan babasının eski bir arkadaşı. Resmî konutunda yemek yiyorlar, konuşuyorlar. Daha doğrusu, Bakan konuşuyor, Tarık dinliyor.

"Babanla uzun yıllar Bakanlıkta beraber çalıştık. Biliyorsun, emekli olmadan, istifa edip politikaya girdim ve işte hasbelkader bakan oldum." Bir süre susup düşünüyor ve "Esat'ın başına gelenleri biliyorum. Vefat ettikten sonra haberim oldu. Ne kadar üzüldüğümü bilemezsin" diyor. Garsona işaret edip boşalmış kadehlerine şarap koymasını söylüyor, "Hadi Esat'ın hatırasına..." diye kadehini kaldırıyor. İçiyorlar.

"Seni, çalışmalarını izliyorum. Başarılı bir memursun. Uluslar arası ilişkiler konusunda Oxford'dan mastırın var." Yanındaki küçük sehpanın üzerindeki dosyayı alıp açıyor. Biraz karıştırıp, "Sıkıyönetim savcılığından seninle ilgili bir not geldi" diyor önüne bakarak, "İyi, genç bir diplomatsın, kardeşinin başına gelenlere üzülmekte de haklısın, ancak..." Dosyayı kapatıp, arkasına yaslanıyor ve gözlerini Tarık'a dikiyor. "Ancak savcılığa gidip dilekçe vermek, savcıya say-

gısız davranmak doğru şeyler değil. Teşkilatımıza yakışmaz. Keşke önceden bana danışsaydın. Neyse, artık olan olmuş." Tarık şaşkın, bu sözleri beklemiyor, "Savcıya dilekçe vermek neden yakışıksız olsun? Ayrıca saygısızlık ettiğimi de hatırlamıyorum. Esat'a yapılanların hesabı sorulmayacak mı? Bu da mı, yasak?" Bakan, elden ne gelir gibi başını sallıyor, "İçinden geçtiğimiz, yaşadığımız dönem, ne yazık ki sana hak verdirmiyor, oğlum. Acını, öfkeni içine atıp beklemeli, yapabilirsen unutmalısın." Tarık az kalsın, "Unutmam, affetmem!" diyecekken, kendini tutuyor. Bakan onun bir şey söylememesini sözlerini kabul ettiğine veriyor ve oğluna nasihat eden bir baba gibi devam ediyor. "Görüyorsun, şu yaptığın basit başvuru bile, hiç beklenmedik sonuçlar doğurdu." Söyleyeceklerini sıraya sokmak için, şarabından bir yudum alıp düşünüyor. "Komutanlıktan, senin Dışişleri memuru olarak Roma'da bulunmanın uygun görülmediği bildirildi." Tarık hayretle dinliyor; nasıl bir kapanın içinde olduğunu, elinin kolunun nasıl bağlandığını, ona hiçbir çıkış yolu bırakılmadığını görüyor. Gülümsüyor, "Kovuluyor muyum?" diye soruyor. Bakan "Yok canım, o kadar da değil" diye cevap veriyor, isteksizce gülerken. "Ancak artık Roma'da değilsin, senin için daha farklı bir görevin uygun olacağına karar verdim." Tarık dinliyor ama aklı başka yerde ne zaman biteceği bilinmeyen bu kıskaçtan, bu kahrolası baskıdan kurtulamayacak mıyım, diye düşünüyor. Üstüne çökmüş umutsuzluk, kırgınlık ve öfke ile öylece çaresiz oturmuş dinliyor.

Bakan, "Biliyorsun, son zamanlarda, özellikle sıkıyönetim dönemlerinde, yasadışı yollarla ülkemizden oldukça çok sayıda kişi Avrupa ülkelerine iltica etmeye çalışıyor. Birçokları da başarmış." Tarık, yaşamak için, ezilmemek için başka çareleri olsa giderler miydi, demek istiyor ama susuyor. Bakan, "Ayrıca Afrika ve Ortadoğu ülkelerinden de, bizim üzerimizden geçerek Avrupa ülkelerine doğru kaçak göçmen akını oluyor. Bu yasadışı göçü önlemek için Londra'da, uluslararası bir "*Yasadışı Göç Ajansı*" kuruldu, geçen yıl..." diye devam ediyor.

Tarık bunların arkasından ne çıkacak diye beklerken, Bakan, "Seni orada görevlendirmek istiyorum. Daha özgür bir çalışma ortamı..." diye, gözlerini ona dikerek soruyor "Ne diyorsun?"

"Görevin kapsamı nedir, efendim?"

"Çeşitli kaynaklardan gelen haberleri, bilgileri değerlendirip ilgili hükümetlere bildirmek; onların önlem almasını sağlamak... Bir çeşit özel istihbarat hizmeti. Uluslararası bir ekiple çalışacaksın. Hareketli, hatta bence heyecan verici bir görev."

Tarık duyduklarını kafasında evirip çeviriyor, sonra, "Dediğiniz gibi bu farklı bir görev, efendim. Birden karar vermek güç. Yapabilir miyim, başarabilir miyim bilmiyorum. Yarına kadar düşünmememe izin verirseniz..." diyor, çekinerek.

"Tabii oğlum. Düşün, yarın bildirirsin kararını. Ama bu görevin, Esat'ın ölümü nedeniyle içine düştüğün bunalımdan kurtulmana yardım edeceğini düşünüyorum. Anlıyorsun değil mi?"

"Teşekkür ederim, anlıyorum."

O gece Tarık, kaldığı otel odasında, oturup düşünmüştü. Danışacağı yakın bir arkadaşı olmamasının sıkıntısı içindeydi. Amcasına telefon edip anlatmış, fikrini sormuştu. Hayri Bey memnun olup olmadığı anlaşılmayan bir sesle "İyi olur. Londra gibi bir şehir bence de kendini toparlamana yardım eder. Ayrıca yapacağın iş de, bence ilginç. Casusluk gibi bir şey galiba..." diye cevap vermişti.

Tarık ertesi gün Bakanı arayıp kabul ettiğini söylemişti.

Bütün bunlar üç ay önceydi.

* * *

Karşıya geçip, ileride mavi ışığı gözüken restorana yürüdü. İçerisi kalabalıktı. Barın arkasından Harry eliyle selamladı, bardaki boş bir yeri işaret ediyordu. Tarık geçip oturdu. Harry ile tokalaştılar.

"Kaç gündür yoktun."

"Evet, bazen öğlen yemeği unutuyorum ya da vaktim olmuyor."

"Gerçek mi? Öğle yemeğini unutuyorsun? Ben hiç unutmam. Peki, şimdi ne yiyoruz?"

"Her zamanki"

"Yani, az pişmiş biftek, patates salatası ve bir kadeh Beaujolais?"

"Evet, teşekkürler... Ama önce bir viski... Duble..."

Beklerken tezgâhın üzerinde duran bir dergiyi karıştırmaya başladı. Harry yemeğini getirdiğinde, Tarık viskisini içiyor ve dergiye bakmaya devam ediyordu... Biraz sonra yanındaki iskemleye birisi geldi, oturdu. Harry onu görünce seğirtti, gülerek, "...Ve işte sevgili Gregor döndü" dedi, "Bizi unuttun sanıyordum."

"Unutur muyum... Bir aydır dolanıp duruyorum. Roma, Münih, İstanbul."

Tarık bu sesi, bu konuşmayı, bir zamanlar bir yerde duymuştum, diye düşünürken adama döndü. Adam da ona bakıyordu, gözlerini kısmış, nerede rastlaştıklarını hatırlamaya çalışıyordu. Birden, parmağıyla şakağına vurdu, sonra Tarık'a uzattı parmağını.

" Roma... Bruno'nun evi... Tarık... Türk Elçiliği..."

"İyi hafızanız var. Evet ben, Tarık... Siz de, Harry söyledi zaten... Gregor... Polonya."

El sıkıştılar Uzun zaman önce rastlaştıkları o sıcak Roma gecesini hatırlamaları şerefine kadeh tokuşturdular.

"Demek şimdi buradasınız. Yine Elçilikte mi çalışıyorsunuz?

Tarık söyleyip söylememekte kararsızdı. "Hayır, görevim artık Elçilikte değil. Uluslar arası bir kurumdayım."

"Öyle mi? Bence daha iyi olmuş... Artık uluslar arası bir memursunuz. UNESCO gibi bir şey olsa gerek."

Tarık konuyu kapatmanın zamanı diye düşünüp, "Evet, onun gibi" demişti. Gregor da onun açıklamak istemediğini anlamış, ısrar etmemiş, "Umarım yine görüşürüz" diye Tarık'a kartını vermişti; "*Gregor Samsa Glinka, GSG Electronic Appliances and Information Ltd.*" ve Hampstead'de bir adres.

Tarık adama şaşkınlıkla bakmış, "Gregor Samsa mı?" diye sormuştu, "Şu Gregor Samsa?"

"Evet, o bildiğiniz Gregor Samsa. Babanız iflah olmaz bir Kafka hayranıysa... Bir zamanlar yaşamak zorunda bırakıldığımız o insanı ezen baskıcı rejimden öyle sıkılmıştı ki, bana bu ismi vermekle, herhalde bir sabah benim de bir hamam böceğine dönüşüp döşemedeki çatlağın arasından sıvışıp kurtulacağımı sanıyordu." İçkisini yudumlarken kadehinin üzerinden gülerek Tarık'a bakıyordu. "Önceleri

rahatsız olmuştum ama sonra, işte şimdi sizinle olduğu gibi insanlarla iletişim kurmakta işe yarıyor."

Tarık da üzerinde yalnızca ev telefonunun numarası yazılı kartını uzatmıştı. Gregor karta şöyle bir bakmış, gülümseyip cebine koymuştu.

* * *

Tarık'ın Londra'da yaşadığı hayat, onun Esat'ın beklenmedik ölümünü, içindeki kini, nefreti unutup amcası Hayri Bey'in dediği gibi kendini toparlamasına yardım etmiyordu. İlk haftalarda geceleri yalnız başına ya da yeni yeni edindiği arkadaşlarla pub'lara gitmiş, caz konserleri izlemiş, yalnız kalmamağa çalışmıştı ama sonra yavaş yavaş kendini çekmiş, apartmanında vakit geçirmeğe başlamıştı. Artık akşamları çıkmıyordu. Evde bir şeyler hazırlayıp yiyor ve televizyon seyrediyordu. Yemek programlarına dadandı. Akşam, eğer ofisten erken çıkmışsa, eve dönmeden önce, çarşılarda dolanıp cebindeki listede yazılı sebzeleri, baharatı, balıkları alıyor, TV'de verilen tarifleri uygulayıp yemek yapıyordu. Birazını yiyor, kalanı ya ertesi akşama saklıyor ya da çöpe atıyordu. Televizyon programları yetmeyince yemek kitapları aldı. Kalbindeki ve aklındaki yok etmek istemediği ama onu rahatsız eden öfkeyi biraz olsun bastıracağını umuyordu bu uğraşının. Bir gece ofisinden birkaç arkadaşını davet edip Oxford günlerinde Danka'ya yaptığı yemeklerden yaptı. Herkes çok beğendi ve tekrarını istedi, "Tamam, yaparım" dedi Tarık, içtenlikle ve sonra birkaç kez daha davet etti... Ancak, ne yaparsa yapsın, ofisteki yoğun çalışmadan çıkıp eve gelince ve gecenin yalnızlığı çökünce, kitap okurken, televizyon seyrederken, yemek yaparken içini kemiren o duyguyu dindiremiyor, bastıramıyordu. Hele, cenaze geçerken "Yuh!" diye bağıranları, cenaze namazından çekip giden insanları aklından silemiyordu. Sıkıyönetimdeki savcının, kayıt memurunun söyledikleri beynini tırmalayıp duruyordu. "Devlete başkaldıranların başına gelir böyle şeyler" demişlerdi, "Layığını buldu" demişlerdi... Bir şey söyleyememenin, bağıramamanın, Allah belanızı versin diyememenin, yakalarından tutup sarsamamanın çaresizliği ve

öfkesiyle yaşıyordu. Esat ölmüştü, öldürülmüştü. Bu gerçeği kabullenemiyordu, bu gerçek onun kaldıramayacağı kadar ağırdı ve Tarık'ın hayatı, bu kaçınılmaz gerçeğin haksızlığına karşı koyamamanın içinde kabarttığı o sınırsız öfkeyle yıkılmak üzereydi. Gece uykuları kâbuslarla parçalanmaya başlamıştı. Esat'ın tekerlekli iskemlesinde oturmuş, denize bakan umutsuz hali, onu intihara iten bunalımı, özellikle geceleri rüyalarına gelip oturuyordu. Önceleri uyuyabilmek için ilaç almayı düşündü ve kurumun doktoruna gitti. Esat'tan, ölümünden bahsetmeden uyuyamadığını anlattı. Doktor onu dinledi, yorgunluktan, çalışma stresindendir dedi, bir "*antidepresan*" verdi. Ama o da uykusuzluğuna, kâbuslarını dindirmeye çare olmadı çünkü ilaçların etkisi uzun sürmüyor, yattığında derin, baygınlığa benzer bir uykuya dalıyor ancak sabaha karşı yine, kalp çarpıntılarıyla, ter içinde uyanıyor, başucu lambasını yakıp gözleri tavanda, o kötü zamanları düşünerek günün ağarmasını bekliyordu. İlaçlardan umduğunu bulamayınca, içkinin kurtarıcılığına sığınması gecikmedi. Öğlenleri içtiği bir kadeh şarap aradığı, beklediği enerjiyi vermekte yetersiz kalınca, öncesine bir duble viski eklendi. Artık, akşamları da eve dönüş zamanını sabırsızlıkla bekliyor, içeri girer girmez zihninden midesine inen bunaltıyı dindirecek içkiye sarılıyordu ve hemen her akşam, her gece kendi kendine kurmuş olduğu hayalî mahkemedeki duruşmaya kaldığı yerden ya da yeni baştan başlıyordu. Kardeşinin hiç hak etmediği bir ölüme itilişinin hesabını kime soracaktı? Suçlu kimdi? Başına vurup deviren Hacı mı? Tutuklayanlar mı? Yuhalayan, namazını kılmayanlar mı? İhbarcılar, gammazlar mı? Düşmanı kimdi? Yoksa hepsi mi? Cevabını veremiyor, gözleri televizyonda, gözleri herhangi bir programda, futbol maçında, boks karşılaşmasında, düşünüp duruyor; arayıp cevap bulamadığı sorular kafasında, yatağının cehennemine gidiyordu. Ofiste de, yüzünden, tavırlarından okunan bitkinliği, mutsuzluğu nedeniyle "İyi misin? Hasta görünüyorsun..." gibi sorular sıklaşmaya başlamıştı. Evet, o da biliyordu iyi olmadığını, onu kemiren bir onulmaz derdinin olduğunu ama, "İyiyim, yorgunum biraz" diye geçiştiriyordu. Bir gün ofisin karşısındaki kitapçıda yemek kitaplarını karıştırırken, biraz ötede, ikinci el kitaplar arasında '*Moby Dick*'i gördü. Yıllar önce, lisedeyken okumuştu. Eline alıp bakarken

artık ahbap oldukları kitapçı, "Okumadınızsa alın" dedi, "Bence intikam üzerine şimdiye kadar yazılmış en büyük romandır." Tarık irkildi, kitabı gençken yalnızca bir serüven romanı gibi okumuştu ama şimdi kitapçının *'intikam'* kelimesiyle, kitap birden başka bir niteliğe bürünüyordu: *"İntikamın romanı..."*

O akşam eve döndüğünde, bir şeyler yiyip kitaba sarıldı. Kalın bir kitaptı; balina avlarını, balinaların türlerini anlatan bölümleri atlayarak okuyordu. Gece uyumadı, sabaha kadar, Kaptan Ahab'ın, bir zamanlar onu bacağından eden beyaz bir balinanın peşinde, nasıl içini yakıp kavuran bir intikam tutkusuyla, Güney Pasifik sonsuz denizlerinde bıkmadan dolaşmasının hikâyesini okudu. Sonraki günlerde de, artık yalnızca altını çizdiği, bir ayraçla belirlediği sayfaları okuyor, Ahab'la kendisi arasında bir benzerlik, bir yakınlık kurmaya çalışıyordu. Satırların arasında ona yol gösterecek, zihnindeki bulanıklığı dağıtacak bir şeyler arıyordu. Yer yer okuduklarıyla kendini özdeşleştiriyor, "Evet, evet!" diye söyleniyor ve okuyordu... *"Ne korkunç şey öcünü almak hırsıyla yanıp tutuşan bir adamın çektiği acı..."**

Seni anlıyorum, Kaptan, diyordu, o acının ne olduğunu benden iyi kim bilebilir? Kim öcünü nasıl alacağını bilemeyen birinin buhranlarını anlayabilir?

*"Oysa Ahab, korkusuz, amansız ve doğaüstü bir tutkuyla, alacağı öcün peşindeydi."**

Ben kimin peşindeyim, biliyor muyum? Kimin üzerine içimde birikmiş öfkeyi, kini kusacağım, biliyor muyum?

*"Beyaz balina benim dört bir yanımı saran o zindan duvarıdır"** diye okuyordu...

Ya benim zindanımın duvarları? Hacı mı? Hepimizi düşman gören o savcı mı, kayıt memuru mu? Kasaba ahalisi mi, esnafı mı? Camideki o zavallı, ruhsuz cemaat mi?

Kitabı bırakıp odanın içinde söylenerek dolaşıyor, bardağındaki, bir türlü tükenmeyen viskiyi yudumluyor; içkinin etkisiyle kanepenin üzerinde sızıp kâbusların sarstığı, huzursuz öfke uykusuna dalıyordu.

Her şey ertesi akşam tekrar başlıyor, yine elinde içki bardağı kitabın başına geçiyor, okuyor, cümlelerin altlarını çiziyordu.

*"Geceleri, dayanılamayacak kadar gerçeğe benzeyen, onu yıkan karabasanlardan uyanıp, yatağından kaçmak zorunda kalıyordu sık sık. Gündüzleri ateşli beyninde evirip çevirdiği bir tek çılgınca düşünceydi bu düşleri besleyen... Kafasında yüreğinde zonklayan bu düşünce, rüyalarına girip öylesine bunaltıyordu ki adamı, kıvranan ruhunda açılan cehennem uçurumu, korkunç alevleriyle ve şimşekleriyle onu yutmak istiyordu, sanki..."**

Yaşadığı hayatın hikâyesini okuyormuş gibi geliyordu ona ancak okudukları, altını çizdiği cümleler öfkesini artırmanın, kızgın kinini bilemenin dışında, ona bir yol göstermiyordu ve buhranlarla dolu kapkara günler birbiri ardına geçip gidiyordu.

Gregor'la rastlaşmalarının üzerinden iki hafta geçmişti. Bir öğle vakti uğradığında, aklına geldi, Harry'ye sordu. "O günden sonra görmedim" dedi Harry, "Yine kayboldu."

Tarık, nedenini bilmiyordu ama adama bir yakınlık duyduğunun farkındaydı. Acaba onun da Danka gibi Polonyalı olması mı duyduğum bu yakınlığın nedeni, diye düşünüyordu, "Yoksa içimdeki şu acıyı dindirecek bir dost ihtiyacı mı?" Ancak nedense onu aramak için bir bahane de bulamıyordu. Birkaç kez evde telefonun yanına bıraktığı kartını alıp aramak istemiş, sonra vazgeçmişti. Bir süre Gregor'u unuttu...

Gregor, bir akşam telesekretere bırakılmış bir mesaj olarak çıktı ortaya. Tarık'ı bir akşam yemeği için evine davet ediyordu. Polonya Mutfağı'nı tanımak istersiniz umarım, demişti mesajında. "Eğer sizce uygunsa, telefonunuzu bekliyorum..."

* * *

Gregor'un evi, Chelsea'de dört katlı Viktoryen tarzda bir binanın üst katındaydı. Yüksek tavanlı büyük salon, önündeki geniş terasa açılıyordu. Salondan bir kemerle ayrılan yemek odasında, büyük bir masanın üzerinde hazırlanmış şık bir sofra görünüyordu.

"İkimizden başka, bir de yemekleri hazırlayan bir arkadaşım var. Usta bir aşçı..." demişti, kapıda karşılarken, "Sakin bir gece olsun

istedim. Yemeklerin ve sohbetin tadını çıkarmak istersiniz, diye düşündüm."

Gregor, blucin ve kollarını yukarı sıvadığı, yakasız, siyah kaşmir bir kazak giymişti. Atletik bir vücudu vardı.

"Yağmur yok. Ilık bir hava... Terasta bir içki almaya ne dersiniz?"

"Teşekkür ederim, memnun olurum"

Terasta rahat koltuklara oturdular, aşağıdan caddenin gürültüleri geliyordu,

"Viski? Malt?"

"Evet, lütfen"

Gregor kenardaki bir sehpadan bardakları ve içki şişesini aldı,

"Macallan, uygun mu?"

"Fark etmez, viski konusunda uzman değilim."

"Londra'da yaşayınca, ister istemez viskiyle dost olacaksınız."

Gregor, bardaklara içkiyi koydu. "Susuz içmeği seviyorum. Siz?"

"Size uyarım."

"Yeni başlayan dostluğumuza"

"Dostluğumuza."

İçkilerini yudumladılar, "Nasıl, beğendiniz mi?"

"Evet... Karamelli ve hafif isli bir tadı var."

"Kutlarım... Fark ettiniz... Macallan'ın en sevdiğim tarafı o isli aroması..."

İçeriden şarkı söyleyen bir kadının sesi duyuldu. Tarık soran gözlerle Gregor'a baktı. Gregor gülüyordu,

"Arkadaşım... Yemek yaparken şarkı söylemeyi sever. Ben de dinlemeyi..."

Kadının güzel, insanın içine işleyen bir sesi vardı. Tarık'ın anlamadığı bir lisan. Herhalde Lehçe söylüyor, diye düşünürken, Gregor, "İsterseniz sofraya geçebiliriz çünkü şarkı bitti" dedi. "Yemek hazır, demektir."

Kalkıp içeri girdiler. Gregor, uzun masanın bir ucuna hazırlanmış üç kişilik sofranın başını Tarık'a işaret etti.

"Siz, konuğumuz olarak başta, biz de sağınızda ve solunuzda..." Oturdular. Tarık şarkı söyleyen kadını merak ediyordu. Arkasındaki mutfak kapısının açıldığını ve parkenin üzerinde tıkırdayan

yüksek topukların sesini duydu. Yanında beliren siyah bir elbisenin belindeki ince gümüş kemeri görebiliyordu ancak... Bir el omzuna kondu ve bir ses, "Senin yaptığın patlıcan kızartmalarına benziyor mu, bakalım?" diye sordu. Bu ses? Şaşkınlıkla iskemlesini geri itip kalktı.

Karşısında Danka, yıllar önce hatıralarını, mutluluk dolu günleri geride bırakarak kaybolup giden sevgili gülerek ona bakıyordu. "Yoksa beni unuttun mu? Sanki hatırlamıyor gibisin."

Sarılıp, Tarık'ın yanağından usulca öptü, sonra geri çekilip, baktı.

"Şimdi daha yakışıklısın."

Tarık donmuş gibiydi, "Sen?" diyebildi yalnızca,

"Ben, ya, Danuta... Hadi, gel otur, şeytan görmüş gibisin..."

Oturdular, Danka Tarık'ın elini tutuyordu. Gregor,

"Size, dünya küçük, demiştim, Roma'da. Haklıymışım değil mi?"

"Evet, küçükmüş"

"Bana teşekkür etmeyecek misiniz?"

Tarık serbest eliyle şarap kadehini kaldırdı,

"Şaşkınlığımı bağışlayın. İkinize de teşekkür ediyorum. Gerçekten umulmadık bir sürpriz."

Birkaç yudum daha içti. Danka ve Gregor ona bakıyorlardı gülümseyerek, "Belki de kurtuluşum" diye mırıldandı alçak sesle.

Geç vakte kadar sofrada oturdular, Danka'nın yaptığı yemekleri yediler, sonra terasta omuzlarına şallar alıp kahve içtiler. Gregor, Danka'nın, Tarık'ın o hiç aklından çıkmayan arkadaşı olduğunu nasıl anladığını anlattı... Danka gülümseyerek ve arada bir başıyla onaylayarak onu dinliyordu. Bir eli yine Tarık'ın elindeydi.

"Dışişlerinde bir süre çalıştıktan sonra ayrılmıştı; bizim şirketin Varşova ofisinde çalışmağa başladı, sonra Londra'ya geldi... Ne kadar oldu, Danka? Bir yıl mı?"

"On dört ay"

"Tarık'ın Oxford'dan bahsettiğini hatırlıyordum. Danka da orada bir yıl kaldığını söylemişti. Geçen hafta, Londra'ya dönünce sordum. Tarık adlı bir Türk öğrenci var mıydı sen Oxford'dayken diye." Danka'ya baktı, o başını eğmiş dinliyordu. "Neden soruyor-

sunuz?" demişti Danka. Gregor da anlatmıştı, Roma'daki konuşmalarını ve Tarık'ın şimdi Londra'da olduğunu eklemişti.

"Sessizce ağladı" dedi Gregor, "O zaman karar verdim buluşmanız gerektiğine..."

* * *

Gregor'un evindeki o geceden sonra, Danka ve Tarık hayatlarının yeni bir dönemini yaşamaya başladılar. Gençlik heveslerinin, romantizminin, yabancı bir ülkedeki yalnızlığın ve hüznünün olmadığı; üzüntülerin ve acı tecrübelerin olgunlaştırdığı bir hayatı... Ya da Tarık öyle sanıyordu.

Gregor'un evinden çıktıklarında, sokaklarda uzun uzun yürüdüler; yağmurla ıslanmış asfaltta ışıklar yansıyordu. Unutmadıkları zamanları, Oxford'da geçirdikleri güzel günleri konuştular. Bayan Connie'den, bahçedeki ikindi çaylarından bahsettiler. Şimdi herhalde hepsi zengin işadamları, bankacılar, politikacılar olan o ateşli komünist öğrencileri hatırlayıp güldüler. Tarık, yazdığı son mektubuna neden cevap vermediğini sormadı. Danka da, Oxford sonrası Polonya günlerinden söz etmedi. Tarık, anlatmak istemediğini seziyordu ve ona kavuşmuş olmakla yetinip, ayrı oldukları yıllarda yaşadıklarını nasılsa bir gün anlatacağını biliyordu. Kendisinin Esat'ı, şimdilik anlatmadığı gibi...

O anda, şu ıslak sokaklarda, içindeki sıkıntıları bir kenara itip Danka'yla olmanın mutluluğunu yaşıyordu ama Danka, sanki o yıllar önceki, kaloriferlerin bozulduğu kış gecesi gelip yorganın altına süzülen Danka değildi. Tarık'ın yanında, bazen iki adım önünde düşünceli, elleri yakası kalkık trençkotunun ceplerinde, ağır adımlarla yürüyordu.

Tarık, "Neyin var?" diye sordu, "Ne düşünüyorsun?"

Danka cevap vermedi, durdu, geçen bir taksiye işaret etti. Tarık'a döndü, "İyi geceler, seni ararım" dedi. Uzanıp yanağından öptü, taksiye binip gitti. Tarık onun bu davranışına, Oxford günleri dışındaki konuları konuşmaktan kaçınmasına bir anlam veremiyordu. Onu sıkan bir şeylerin olduğunu düşünüyordu.

İki gün Danka'dan haber çıkmadı. Tarık Gregor'u arayıp sormayı ve Danka'nın telefon numarasını istemeyi düşünmüştü ama gerek kalmadı. Bir akşam, ofisinden çıktığında Danka'yı karşı kaldırımda gördü. Başında bere olan, mont giymiş bir adamla konuşuyordu. Akan trafiğin ve öfkeli klakson seslerinin arasından, koşarak karşıya geçtiğinde konuştuğu adam gitmişti. Danka onu gördüğüne şaşırmamış gibiydi. Tarık,

"Selam" diye koluna girdi, "Beni nasıl buldun? Ofisin adresini biliyor muydun?"

Danka neşeyle güldü. "Ben seni değil, sen beni buldun." Önünde durdukları bir kitapçıyı gösterdi, "Ismarladığım bir kitabı almaya gelmiştim. Demek ofisin burada?"

Tarık cevap vermedi, Danka'nın orada oluşu biraz garibine gitmişti.

"Kitabını aldın mı?" diye sordu.

"Yok. Gelmemiş."

"Konuştuğun arkadaşın buralarda mı çalışıyor?"

"Kim?"

"Bere giymiş bir adamla konuşuyordun ya."

"Ha... O mu?" Güldü, "Eski bir arkadaş... Polonya'dan. Bizim ofiste çalışıyor..."

Tarık fazla üstelemedi, bir sözü, programı yoksa beraber akşam yemek yemeyi önerdi. Yüzüne sevgiyle bakıyordu. "Konuşacağımız çok şey var" dedi.

"Çok sevinirim" diye cevap verdi Danka, "Yıllar sonra baş başa... Teşekkür ederim."

Danka'nın Hikâyesi

Akşam, Tarık'ın sıklıkla gittiği bir Sicilya lokantasında buluştular. Danka da adını duymuştu ama ilk kez geliyordu. Onlar için arka bahçeye bakan camın önünde bir masa ayırmışlardı. Yağmurla ıslanmış bitkiler üzerlerine vuran ışıklarla yemyeşil parlıyorlardı. Danka çok beğendiğini söyledi ve teşekkür etti."Hep gelmek istediğim bir lokantaydı." "Umarım yemekleri de beğenirsin" dedi Tarık.

Garson siparişlerini almak için gelmişti, bekliyordu. Tarık, Danka'ya baktı, "Ne yemek istersin?" O cevap vermeden garson araya girdi. "Özür dilerim, bir şey önerebilir miyim?"

""Tabii, seviniriz"

"Bu sabah uçakla geldi. Çok taze kılıç balığımız var... Şef ızgara olarak, özel bir sosla hazırlıyor. Hep söyler: *Kılıç balığı için en iyisi ızgaradır çünkü denizin kokusunu alırsınız*, der.

İkisi de onayladılar ve başlangıç olarak da sarmısak ve zeytinyağında kızarmış enginar göbekleri istediler. Garson, Etna yöresinin hafif kül aromalı beyaz şarabını övüyordu, kabul edildi.

Tarık "Eh, en önemli konuyu hallettik" diye uzanıp Danka'nın ellerini tuttu. "Artık başka şeylerden konuşabiliriz."

"Tabii, onca yıl ayrı kaldık. Senin de benim de anlatacağımız hikâyelerimiz olmalı..."

Garson enginarlarını ve şarabı getirdi. Şarapta gerçekten yanardağın eteklerindeki volkanik topraklarda yetişmiş üzümlerin isli kokusu duyuluyordu. Şarap içip enginarlarını yiyerek sohbet ettiler. Her ikisi de yıllar sonraki bu buluşmalarında, belli etmek istemeseler de, biraz tedirginlerdi. Birbirlerine kaçamak bakışlarla bakıyorlardı.

Tarık, "Evet şimdi anlat bakalım, onca yıl neler yaptın Polonya'da. Dışişlerini sevdin mi?"diye sordu.

Danka gülümsedi. Hüzünlü bir gülümsemeydi. Konuşmaya başlamadan, sanki güç almak istermiş gibi şarabından birkaç yudum içti.

"Dışişlerini hiç sevmedim"

Tarık hayretle "Neden?" diye soracaktı ki, garson belirdi.

Üzerlerinde ızgara izleriyle kılıç balığı dilimleri uzun, porselen bir tabağın içine konmuştu. Yeşil kekik dalları ve limon dilimleriyle süslenmişti. Garson servis yaptı, sonra üzerlerine biraz zeytinyağıyla çırpılmış portakal sosu gezdirdi. Eğildi, bir sır verir gibi, "Şef der ki, *Açlık en iyi sos'tur.*" Söylediklerinin etkisini anlamak için yüzlerine baktı, "Sicilya atasözü" diye ekledi gülerek... "Afiyet olsun."

* * *

Danka, "Polonya'ya döndüğümde babamı çok değişmiş, zayıflamış buldum. Kısa süre önce teşhis edilen kanser, onu eritmişti. İki hafta sonra öldü" diye anlatmaya başladı.

Babasının ölümünden sonra Varşova'ya gidip onun Dışişlerindeki arkadaşını görmüştü. Çeşitli odalardan geçerek, sekreterden sekretere iletilerek adama ulaştığına bakılırsa, önemli bir görevde diye düşünmüştü. Kemerli pencereleri olan, yüksek tavanlı, duvarlarında Marx'ın, Lenin'in ve ülke liderlerinin portrelerinin asılı olduğu

büyük bir odaya almışlardı. Adam çalışma masasından kalkarak gelmiş, Danka'ya sarılmış, başsağlığı dilemişti. Geniş deri koltuklara karşılıklı oturmuşlardı. "Babanı çok severdim" demişti, "Partimizin önemli, inançlı bir üyesiydi. Hastalanmadan önce senden bahsetmiş, Dışişlerinde çalışmayı istediğini söylemiş ve sana yardımcı olmamı rica etmişti."

"Evet" diye onaylamıştı Danka "Dışişleri'nde çalışmak hayalimdi."

Danka Dışişlerinde aday memur olarak çalışmaya başlamış ama bir yıl geçince, hakkında araştırma yapılmadan işe alındığını tespit eden, personel bölümünden işgüzar bir memur, müdürüne bunun yasal olmadığını söyleyince, geçmişi incelemeye alınmış, Oxford'da komünizm aleyhinde konuştuğu filan öğrenilmiş.

"Bir sabah, babamın arkadaşı olan kişi beni çağırttı. Odasına gittim, oturdum. "İşinden memnun musun?" dedi. Memnun olduğumu, severek çalıştığımı söyledim.

Adam onu dinlerken uzun uzun yüzüne bakıyormuş; sonra önündeki bir dosyayı açıp bir süre karıştırmış.

"Kim Philby için neden 'Vatan Haini' dedin, diye sormuş. Danka birden şaşırmış, ne diyeceğini bilememiş. Ne zaman, nerede dediğini hatırlamaya çalışıyormuş.

"Oxford'da öğrencilerle tartışırken söylemişsin. Hatırladın mı?"

Danka, "Evet, hatırladım" demiş.

"O komünizme inanmış bir kahramandı. Hayatını tehlikeye atarak dostumuz Sovyetlere önemli bilgiler ulaştırdı."

"Beni izlediklerini anlayınca çok kızmıştım" diye anlatmaya devam ederken, susup yeni görmüş gibi tabağındaki balığa eğildi. Tarık ilgiyle, sözünü kesmeden dinliyordu. Danka, peçetesiyle ağzını hafifçe sildikten sonra birkaç yudum şarap içti. Tarık'a bakıyordu ama onu görmüyordu, geçmişte yaşadığı o kötü gün geçiyordu gözlerinin önünden. Elinde olmadan biraz sert konuşmuştu.

"İnanmış bir komünist ve bilgi ulaştıran biri olabilir ama bu onun vatanına ihanet ettiği gerçeğini değiştirmez. Sizin için kahramansa, İngilizler için hain. Hainleri sevmem."

"Cesur kızsın, sözünü sakınmıyorsun" demiş adam, "Ancak herkes benim gibi düşünmüyor. Bu tür konuşmalar, hele yabancı bir ülkede söylenmişse hoş karşılanmıyor."

Danka şarabını bitirmişti, garson hemen seğirtip doldurdu. "Teşekkür ederim." Büyük bir yudum aldı. O günü hatırlamak belli ki keyfini iyice kaçırmıştı.

"Artık Dışişleri hayalimin, hayal olarak kalacağını anlamıştım."

Adam gözlerini ona dikmiş bakıyormuş. Danka koltuktan kalkıp gitmeye yeltenmiş. Adam, beklemesini söylemiş, daha anlatacakları varmış. Danka oturmuş.

"Senin durumun komitede görüşüldü. Bir iki üye senin cezalandırılman gerektiğini savundu ancak başkan olarak ben ve diğer üyeler, baban gibi ülkemize büyük hizmetler yapmış birinin kızının cezalandırılmasının söz konusu olmadığını söyledik."

Danka teşekkür etmiş.

"Ancak, artık Dışişlerinde meslek memuru olarak çalışman, en azından birkaç yıl mümkün görünmüyor."

"Evet, anlıyorum" demiş Danka.

"Bu süre içinde sekreter olarak çalışman kararlaştırıldı."

Danka arkasına yaslandı, kadehini aldı, içmeden bıraktı. Tarık konuşmadan onu dinliyordu.

"Evet, Dışişlerini hiç sevmedim" diye anlatmayı sürdürdü. "Kabul etmeyebilirdim ama bu bir öneri değil emirdi. Orada çalışmam gerekiyordu, kabul edip etmemek bana bırakılmıyordu. Aslında kabul etmesem ne olacaktı? Başka bir iş bulmam mümkün müydü? O durumda, o bozuk sicille kim beni işe alırdı?"

Adama, gösterdiği yakınlık ve yardım için teşekkür etmiş ve ertesi gün, eşyalarını toplayarak üçüncü kattaki küçük ama yalnızca ona ait olan, aydınlık odasından çıkmış ve zemin katta, arkada, karanlık bir avluya bakan bir odada, oradaki diğer üç kadınla birlikte çalışmaya başlamış.

"Sıradan bir işti. Toplantı notlarını daktilo ediyor, kurum içi yazışmaları yapıyor, gerektiğinde çağrıldığımız bir odada, oradaki memurun dikte ettiği mektupları, yazıları not alıyorduk. Tabii önemli toplantılara girmemiz ve gizlilik derecesi yüksek yazışmaları

görmemiz söz konusu değildi. Haftada iki kez de, geceleri, Parti'ye yararlı bir yurttaş olmam ve sakıncalı ideolojilerden arınmam için yapılan zorunlu eğitim toplantılarına katılıyordum. Yapayalnız kaldığım bir dünyada, hayatımın kayıp gittiğini görüyordum"

Başka iki kadınla paylaştığı üç odalı bir apartmanda, soğuk, gri Varşova kışının üstüne yüklediği kasvetle, geleceği düşünmemeye çalışarak, monoton bir hayatı sürdürüyormuş.

"Bir sabah, ofiste, masamın üzerinde senin mektubunu buldum. İki ay önce gönderilmişti... Açılmış, okunmuştu. Birkaç gün düşündüm. Sana ne yazabilirdim? Ne anlatabilirdim? Açılıp okunacak, kontrol edilecek bir mektuba ne yazılır? Zaten, ülke dışına çıkmam mümkün değilken, seninle ilişkimi sürdürmemin ne yararı vardı? Mektubuna cevap vermedim."

Tarık uzanıp Danka'nı elini tuttu. Eli buz gibiydi. "Kötü günler yaşamışsın" dedi, "Ama geçti, gitti... Artık beraberiz..."

Garson tekrar belirdi. Boşalmış tabaklarını topladı ve "Şef'in ikramı" diyerek önlerine birer küçük tabak koydu. "İşte gerçek bir Sicilya tatlısı: Sicilian Cassata. Ve yanında Grappa..." Ellerini ovuşturarak beğenip beğenmediklerini izliyordu. İkisi de çok beğendiklerini söylediler ve Grappa kadehlerini "Şef'e!" diye kaldırdılar.

"Bu sistemden iyice soğumuştum" diye devam etti Danka; hâlâ hatıralarından kurtulamıyordu, "Soğumuştum, sistemden de Polonya'dan da... Neyse, daha sonra ülkede bir şeyler değişmeye başladı ve ardından komünistler yapılan seçimleri kaybedince ben de Dışişlerinden istifa edip, bir tanıdığın yardımıyla Gregor'un ofisinde işe girdim..."

Görevini tamamlamış biri gibi arkasına yaslandı, "İşte böyle... Hepsi bu."

Hesabın gelmesini beklerlerken konuşmadan, sessizce, birbirlerine bakarak oturdular.

Lokantadan çıktıklarında, Danka'nın sıkıntısı kaybolmuştu. İçini dökünce rahatladı, diye düşündü Tarık. Biraz yürüdüler, Danka, "Beni yarın Gregor'un ofisinden arar mısın?" diye sordu. "Bu gece hep ben konuştum.Yarın gece seni dinlemek istiyorum..." Ve bir taksi durdurup binip gitti.

Tarık, Danka'nın bu ani, beklenmedik kaçışlarına anlam veremiyordu. Hemen her gece beraberdiler, Danka onunla gezmek için her zaman hazırdı. Akşamları ya da hafta sonları buluşuyor; sergilere, müzelere gidiyorlar; ormanda yürüyüş yapıyorlardı. Günün ya da gecenin bitiminde herkes kendi evine gidiyordu.

Birkaç hafta sonra, bir cumartesi akşamı, her zaman gittikleri pub'da otururken, Danka'nın "Polonya'dan eski bir arkadaş" dediği adam içeri girdi. Başında yine beresi vardı. Montunu çıkardı, bara ilişti. Bira içiyor, gazetesini okuyordu. Danka kalktı yanına gitti, omzuna dokundu "Merhaba Vladi." Adam döndü, taburesinden indi, Danka'ya sarıldı. "Halo Danuta."

"Gel" dedi Danka, "Seni biriyle tanıştıracağım." Tarık da kalktı elini uzattı. Danka, "Bu Tarık, bu da Vladimir." Tokalaştılar. Vladimir Gregor'un ofisinde elektrik teknisyeni olarak çalışıyordu. Yalnız yaşıyordu. Hayatından memnundu, Polonya'yı hiç özlemiyordu. Tarık adama ısınmıştı. Ağır başlı, görmüş geçirmiş bir hali vardı. Birasını bitirdi, gazetesini cebine soktu, kalktı. İzin istedi. Bir konsere bileti vardı, "Tanıştığımıza sevindim" dedi, gitti.

Danka arkasından sevgiyle bakıyordu. "Koca Vladimir! Teknisyenim dediğine bakmayın, aslında teknik üniversiteden mezun olmuş elektronik mühendisidir."

"Neden burada?"

Danka biraz düşündü, "Neden burada" diye tekrar etti. "Uzun hikâye."

"Dinlemek isterim."

"Bir akşam Dışişleri binasının zemin katındaki o kasvetli odada elimdeki işleri bitirmek üzere çalışıyordum. Geç olmuş, herkes gitmişti. Elektrikli daktilom, ne olduysa takılıp kaldı. Sinirimden ağlayacaktım. O sırada kapı açıldı, süpürge ve kovasıyla bir temizlikçi girdi içeri. Beni görünce duraladı, özür diledi, çıkmak üzereyken, "Durun, gitmeyin" dedim, "Zaten daktilo bozuldu, galiba. Ben de çıkıyordum." Geldi, "Bozuldu mu? Bir bakalım" dedi, cebinden çakıya benzer bir alet çıkardı, daktiloyu inceledi, bir yerlerine o aletle dokundu ve makine çalıştı. "Önemli değilmiş, sıkışmış."

"Vladimir'le işte o zaman tanıştım. Bir akşam, yine ofiste yalnızken anlattı. Kuzeyde, Gdansk'ta füze sistemleri üzerinde çalışan bir fabrikada araştırma bölümü şefiymiş. Evlenmek üzereyken, nişanlısı yasadışı bir öğrenci örgütü üyesi olmakla suçlanıp tutuklanmış ve zaten bozuk olan sağlığı cezaevinde iyice bozulmuş. İki ay sonra serbest bırakıldığında, artık tedaviye cevap veremeyecek haldeymiş ve bir süre sonra ölmüş. Vladimir acısını içine gömmüş ama nişanlısının başına gelenlerden herkesi sorumlu tutuyormuş. "Onlara bir ceza vermeliydim" demiş Danka'ya. Üstelik bu sırada şeflikten alınıp, sıradan araştırmacı rütbesine indirilmesi ve yerine bir Politbüro üyesinin yeğeninin getirilmesi, öfkesini kamçılamış.

Rusların geliştirdiği 'Atış Kontrol Sistemi" gibi bir şeyin fotoğraflarını gizlice çekip fabrikadan dışarı çıkartmayı başarmış. Filmi, batıya ulaştırmayı düşünüyor ve bunun yollarını arıyorken, neden, nasıl olduğunu, kimin ihbar ettiğini bilmiyor, evi basılıp her yer didik didik aranmış; film, kullanmadığı şömine bacasının içinde bulununca tutuklanmış. Uzun süren sorgulamalar, araştırmalar sonunda, kimseye bilgi vermediği, veremediği ancak devlete ait gizli bilgileri çaldığı suçlamasıyla iki yıl hapis cezası almış. Cezası bitince de tabii, artık eski işinde çalışması söz konusu bile olmamış. Ve..." Danka başını sallayarak güldü, "Gdansk'tan uzağa, Varşova'ya yollanıp, Dışişlerinde temizlik kadrosunda görevlendirilmiş."

"Temizlik kadrosunda mı?" diye sordu Tarık,

"Evet, aynen benim gibi. Ben hiç olmazsa sekreterdim, o temizlik kadrosunda... Bir mühendis... Ancak Vladimir öfkesinden kurtulmuştu" diye Danka anlatmaya devam etti. "O planları fırsat bulup veremedim ama cesaretle, riske girerek denedim ve bedelini ödedim, onun için içim rahat, arındım, demişti."

Tarık, Danka'nın anlattıklarını dinledikçe Vladimir'in yaşadıklarıyla, kendininki arasında şaşılacak bir benzerlik olduğunu görüyordu. Gerçekten şaşırmıştı, "Nasıl bir rastlantı, bu?" diye düşünüyordu.

Danka, ona bakıyordu "Neyin var? Şaşırmış gibisin." Uzanıp yanağını okşadı. "Canını sıkan bir şey mi oldu?"

Tarık cevap vermedi.

O gece pub'dan çıktıklarında, Tarık onun için bir taksi ayarlamaya çalışırken, Danka, "Bu gece sende kalabilir miyim?" diye

gülümseyerek sordu. Tarık, bir an şaşırdıysa da, kendini topladı, "Elbette kalabilirsin."

Ertesi gün Pazar'dı. Sabah Tarık, yanında uyuyan Danka'yı uyandırmadan, sessizce yataktan çıktı, sabahlığını giydi, mutfağa gidip buzdolabında bulduklarıyla bir kahvaltı hazırladı, kahve yaptı, sonra odaya döndü. Danka hâlâ uyuyordu. Eğilip öptü. Danka gözlerini açtı, "Günaydın. Çok mu uyumuşum?"

Kahvaltıdan sonra, yakındaki ormanda yürüdüler. Pazar sabahı sporcuları henüz ortalıkta yoktu. Çiğle ıslanmış bir sıraya oturdular. Tarık, Danka'nın elini tuttu, "Sana anlatacaklarım var." Ona bakmadan konuşuyordu, "Anlatmam gerekiyor."

"Biliyorum" dedi Danka, "İçinden atmak istediğin sıkıntıların olduğunun farkındayım. Anlat... Belki biraz olsun rahatlarsın."

Ve Tarık ona Esat'ı, onunla yaşadıkları güzel günleri, Esat'ın ölümünü, iskelenin ucundaki son günlerini, Hacı'yı, "Yuh" çekenleri, çekip giden cemaati... hepsini anlattı. "Vladimir'in hikâyesini dinlerken, bunları düşünüyordum. O sükûnete kavuşmuş... Ben hâlâ kendimi toparlayamadım, kinim yatışmadı. Affetmedim."

Danka, "Kolay değil, unutamazsın" dedi. "Kardeşinin ölümünü unutman kolay değil."

Rose Of Shiraz

Danka, "Sonunda anlattı" diye odaya girince neşeyle konuştu. "Açılmayacak diye korkuyordum ama Vladimir'in devreye girmesi ve onun o güzel, acıklı hikâyesini anlatmam fitili ateşledi."

Gregor'un ofisinde toplanmışlardı. Vladimir, "Sıradan bir elektrikçi olarak, mühendislik mertebesine yükseltilmem çok hoşuma gitti" diyordu gülerek, "İyi bir hikâyecisiniz Gregor, önünüzde eğiliyorum."

Gregor keyifliydi, "Teşekkürler Vladimir." Danka'ya döndü, "Vladimir fitili ateşlemiş olabilir ama onu asıl dün gece senin ateşlediğini düşünüyorum sevgilim. Bana ihanet ederken yani... Ha, ne dersin, haklı mıyım?"

Danka öfkeyle başını kaldırdı, "O konuya girmeyeceğimiz hususunda anlaşmıştık diye hatırlıyorum. Bunu bir görev olarak, benim için yap, dedin."

"Haklısın, özür dilerim. Neler anlattı, peki?"

"Yaptığınız araştırmada öğrendiklerinizle çakışıyor. Tabii daha detaylı anlattı."

"Kızgın mı? Hiç öç almaktan filan bahsetti mi?"

"Hayır, öç almaktan bahsetmedi ama kırgın; kardeşine yapılanlardan, kasaba ahalisinin davranışından ötürü öfkeliydi. 'İçimdeki kini, acıyı kolay kolay söküp atamam' dedi. "

Gregor dikkatle dinliyordu. "Bu oyunda sen başroldesin. Onun içindeki acıyı nefrete dönüştür, yarasını kanat... Ülkesinden nefret etsin, o zaman ihanet eder."

Danka, "Bilemiyorum" diye yerinde huzursuz kımıldadı, düşünceliydi. "Bilemiyorum Gregor" diye tekrarladı, "Benimle olduktan sonra, artık olup bitenler eskisi kadar acı vermiyormuş... Öyle söyledi." Durdu, Tarık'ın söylediklerini hatırlamaya çalışıyordu, "Sen benim kurtuluşumsun, dedi. Anlıyorsun değil mi?"

"Anlıyorum ancak bu hoşuma gitmedi. Dikkatli olmalısın... Nefreti sönmemeli."

"Evet ama kolay olacağını sanmıyorum."

Gregor, elleri ceplerinde odada dolaşıyordu, ansızın, "Hiç balık tuttun mu?" diye sordu Danka'ya. Kadın şaşırmıştı, güldü. "Neden soruyorsun? Konumuzla ilgisi ne?"

"Balık tutsaydın bilirdin. Eğer usta bir balıkçıysan, balık takıldığı zaman, oltayı ne gevşek, ne de gergin tutmalısın; yoksa balık ya kaçar ya da oltayı koparır, gider. Anlatabildim mi? İşte senin de Tarık'la ilişkin böyle olmalı. Çok sık görüşme, ancak kaçacağını anladığında tekrar yaklaş... Balığı ancak böyle yakalayabiliriz. Sürekli seninle olursa, acısını unutur. Unutmamalı..."

* * *

Sonraki günlerde, Danka çeşitli bahane ve mazeretler ileri sürüp Tarık'la buluşmayı savsakladı... Ya yeni bağlantılar için bütün gün geç vakte kadar çalışıyordu ya da iş için İngiltere dışındaydı. "Ben seni ararım" diyordu, aramıyordu. Tarık onun bu davranışına bir anlam veremiyordu.

Danka'yla olmadığı günlerde, kendinle baş başa kaldığı gecelerde, sürekli içki içip intikam hayalleriyle avunmanın çıkar yol olmadığını düşünmeye başlamıştı. Önce bir alkolik gibi davranmayı bıraktı. Artık, öğlenleri içtiği bir kadeh şarap dışında, hele yalnızken içki içmiyordu. Kolay olmadı. İçkinin verdiği rahatlamayı aramıyor değildi ama direndi. Şimdi kendine, Esat'a acımayı bırakmış, olaylara daha sağlıklı bakmaya başlamıştı.

Son buluştuklarında ki bundan önceki buluşmalarından iki hafta sonraydı Tarık, "İlişkimizi sürdürmek istemediğini düşünüyorum, sürekli benden kaçıyorsun" diye yakınmıştı, "Çocuk değiliz. Açıkça söyleyebilirsin."

Danka "Çocuk değil miyiz? Söylediklerine bakılırsa, sen hâlâ çocuksun" diye gülmüştü, "İlişkimizi bitirmek aklımdan bile geçmez." Elini tutmuştu. "Seni sevdiğimi bir türlü anlamadın."

Tarık, rahatlamıştı. "Şu sıkıntılı günlerimde senden uzakta olmak beni daha sıkıntılı yapıyor. Dertlerimi, sıkıntılarımı paylaşacak bir sen varsın."

"Sıkıntını biliyorum" demişti Danka, "Ayrı olduğumuz günlerde de sana nasıl yardım edebileceğimi düşündüm." Susmuştu, sonra, "Sana sormadım ama hikâyeni Gregor'a anlattım. Sence sakıncası var mı?" diye sormuştu.

"Hayır, Gregor dostumuz. Belki bana yardım edebilir." Gülmüştü, "Nasıl bir yardım, diye sorsa, ne diyebilirim ki?"

"Olsun, konuşursanız, bir çıkış yolu bulursunuz."

* * *

Ertesi gün, öğle vakti Tarık, Harry'nin barına girdiğinde, kenar bir masada oturan Gregor'u gördü. O da Tarık' görmüştü, elini kaldırıp masasına çağırdı.

"Buyur, dostum. Görüşmeyeli epey oldu."

Tarık geçip oturdu.

"İyi misin?" diye ilgilendi Gregor, "Danka, kardeşinin trajik ölümünü anlattı. Korkunç bir hikâye... Kızgın olduğunu, acı çektiğini söyledi. Haklısın. Ama çok içiyormuşsun, bu yanlış..."

Tarık, artık içmediğini söyledi. İçkiyle bulanmış bir beyinle soruna çözüm bulamayacağını anlamıştı. Gregor, "İyi yapmışsın" dedi, sonra, "Vladimir'in hikâyesini biliyor musun?" diye sordu.

"Biliyorum. Danka'ya, *riske girip, cesaretle denedim*, demiş."

"Ne yaptığını da biliyor musun?"

"Evet."

Harry'nin gelişiyle sustular. Harry, siparişlerini aldı, uzaklaştı.

"Peki, yaptığını doğru buluyor musun?"

"Bilemiyorum, emin değilim ama bence haklı."

Gregor düşünceliydi. Bir şeyler söylemek istiyordu da, nasıl söyleyeceğini bilemiyormuş gibi önündeki çatal, bıçakla oynuyordu. Birden kararlı bir sesle, "Vladimir'in yaptığını yapabilir misin?" diye sordu, Tarık'ın gözlerinin içine bakarak, "Onun kadar kararlı ve cesur musun?"

Tarık, şaşırmıştı. "Anlayamadım. Ne yapabilirim ki?"

"Sana yardım edeceğim. Neler yapabileceğine bakarız," dedi Gregor, onun sorusuna cevap vermeden, "Ama şimdi gitmem lâzım. Yarın gece, saat dokuzda..." Önündeki kâğıt peçeteye bir şeyler yazdı, "...saat dokuzda orada ol. Seni biriyle tanıştıracağım."

Tarık adres yazılı peçeteyi, aldı baktı. "*Camden Lock- Rose of Shiraz*" yazılı. "Bu *Rose of Shiraz* neyin adı? Burayı nasıl bulacağım?"

Gregor, "Ah, söylemeyi unuttum" diye özür diledi. *Rose of Shiraz* bir nehir teknesi... *Camden Lock'da* rıhtıma bağlı... Kolayca bulursun."

Harry yemeklerini getirmişti, Gregor, "Harry, özür dilerim. Bir randevum olduğunu hatırladım. Güzel bifteğini yiyemeyeceğim" deyip, kalktı, "Yarın dokuz" dedi Tarık'a ve gitti.

* * *

Tarık o gece evinde, televizyonda bir *kickbox* maçına gözlerini dikmiş bakarken, Gregor'un söylediklerini düşünüyordu. "Sana yardım edeceğim" demişti, "Vladimir'in yaptığını yapabilir misin?" demişti... Vladimir'in yaptığı? Gizli bilgileri çalmak... İntikam almak için... Televizyonda birbirini döven sporculara boş gözlerle bakarak düşünüyordu "Onun kadar kararlı ve cesur musun?" demişti... Öyle miyim,

diye düşündü, intikam için riske girecek kadar cesur muyum? Kaptan Ahab gibi miyim? Her şeyi göze alacak kadar? Korkusuz? İnatçı?

Ama o gece uzun zamandır uyumadığı kadar sakin, deliksiz bir uyku uyudu. Sonu ne olursa olsun, içki içip hayalî intikamlar planlamak yerine, nasıl olacağını, nereye gittiğini bilmese de farklı bir yola giriyordu.

Ertesi akşam, işten çıkınca, yakındaki bir pub'da bir sandviç yedi, kahve içti ve Gregor'un verdiği adrese gitmek üzere yola çıktı. Heyecanlıydı; Metro'dan *Camden Town*'da indi. Küçük bir köprüden geçip kanalın kıyısına bağlanmış *Yüzer Kafe*'ye girdi. Saat henüz sekizdi. Bir kahve aldı, dışarıda, rıhtıma konulmuş masalardan birine oturdu. Üzerindeki beyaz tabelaya, kırmızı harflerle, *Regent's Canal Waterbus* yazılı bir tekne sessizce geldi, yanaştı. İçinden Almanca konuşan birkaç turist inip uzaklaştı. Kaptan teknenin ışıklarını söndürüp kapısını kapattı, halatları kontrol ederken Tarık'a, "Bu günlük bu kadar" diye göz kırptı neşeyle, "Artık eve gitme vakti."

Saat dokuza çeyrek vardı. Tarık, boş fincanları toplayan tombul garson kıza, "Affedersiniz" dedi, ileride yan yana bağlanmış tekneleri işaret ederek, "*Rose of Shiraz*" adlı bir tekne arıyordum. Bunlardan biri mi, acaba?" Kız teknelere bakmadı bile, "Özür dilerim, bilmiyorum." Bir yandan da masaları siliyordu. "Rıhtım boyunca yürüyün, bulursunuz." Tarık teşekkür edip, kalkarken hafif alüminyum masaya çarptı... Masa ve üstündekiler şangırdayarak devrildi. Tarık mahcup olmuştu, hemen kıza yardım ederek masayı kaldırdı, yerdeki kırılmamış şekerliği, kaşıkları topladı. Devamlı özür diliyordu. Onun bu halini seyreden tombul garson kız kıkırdayarak gülüyordu. "Önemli değil bayım... Üzülmeyin. Oturun, size bir kahve ikram edeyim."

Tarık özürler ve teşekkürler arasında, gitmesi gerektiğini söyledi, "Tekrar geleceğim" diye ekledi "Güzel kızları unutmam."

Yan yana rıhtıma bağlanmış nehir teknelerinin bazısında, arka güvertede oturmuş, bira içip sohbet eden birileri vardı; bazıları ise karanlıktı, kapıları kapalıydı. Bir yerlerden tanımadığı bir müzik duyuluyordu. Tarık rıhtımın ıslak taşları üzerinde, isimlerini okuya okuya yürüdü.

Tekneyi bulmakta güçlük çekmedi. Siyaha boyanmış bir tekneydi. İsim yerinde ve kıçında kırmızı, iri bir gül resmi vardı. Altında

"*Rose of Shiraz*" yazılı. Kapalı perdelerin arasından sarı bir ışık sızıyordu. Rıhtımdan teknenin güvertesine çıktı. Ayakkabıları metal güvertede çınlıyordu. Kamaranın kapısı açıldı, Gregor gözüktü, "Vaktinde gelen insanları severim. Gel, içeri gir."

Geniş, şık döşenmiş bir salona girdi. Bir kenarda paslanmaz çelikten bir mutfak tezgâhı vardı. Tarık girince esmer bir adam oturduğu kanepeden kalktı. Gregor tanıştırdı, "Hafız ve Tarık." El sıkıştılar. Oturunca Hafız, "Ne içersiniz?" diye sordu, "Votka, viski?" Tarık, Gregor'a baktı, "Kahve lütfen."

Hafız İranlıydı. İslam devriminden ardından İran'dan kaçmış, siyasal sığınma istemişti. Daha sonra kendi gibi göçmenlere yardım eden bir örgüt kurmuştu. Bir tür sivil toplum örgütü. Ancak daha sonra faaliyet alanını genişletmiş ve örgüt yalnız İran'dan değil her ülkeden gelen ve gelecek göçmenlere yönelik bir örgüt haline gelmişti.

Tarık sessizce dinlerken, adamın sözünü kesti, "Özür dilerim. Anlayamadığım bir nokta var."

"Evet, nedir?"

"... gelecek göçmenler... dediniz, yanlış duymadıysam. Onlara nasıl yardım ediyorsunuz?"

Gregor'la Hafız bakıştılar. Bu kez Gregor devreye girdi, "Ne yazık ki, göçmenler her zaman yasal yollarla gelemiyorlar, dostum. Ülkelerinden çıkmaları yasak olabiliyor. Ülkelerindeki yasalar herkes için çıkışı yasaklamış olabiliyor ya da siyasal nedenlerle cezalandırılmaktan korkanlar yasadışı yollarla göçmek istiyorlar. İşte o zaman biz onlara yardım ediyoruz..."

Tarık, yavaş yavaş sözün nereye geleceğini anlamıştı. Hafız kalktı, Tarık'ın fincanına kahve koydu ve oturmadan, "Sizin nerede çalıştığınızı biliyoruz" dedi. "Gregor kardeşinizin ve sizin başınızdan geçenleri anlattı. Size yardım etmemizi istedi. Ona hak verdim."

Hafız kamarada dolaşıyor, arada bir karşısında durup Tarık'a bakıyordu.

"Şöyle düşünün lütfen. Kardeşinizin ölümüne sebep olan, ailenize hakaret eden, başvurularınızı kabul etmeyen o insanların yaşadığı ülkeden, yani ülkenizden demek istiyorum, kaçıp bir Avrupa ülkesine sığınmak isteyenler yok mu?" Sorusunu kendi cevapladı:

"Var... Hem de birçok... Bazıları da pasaportları olduğu halde vize alamıyor ya da yurtdışına çıkışları yasaklanmış. Herkesin kendine göre kaçmak için, sığınmak için bir sebebi mutlaka vardır. Orası bizi ilgilendirmiyor. Her ne sebeple olursa olsun biz onların kaçmalarına yardım ediyoruz. Bu insanların kaçışını planlamakta bize yardım edebileceğinizi, onların kaçışını engellemeye çalışanlara, onları tutuklayanlara karşı çıkarak bir bakıma kardeşinizin öcünü alabileceğini düşündük. O düzenden, onları dışlayan o insanlardan kurtulmak isteyenlere yardım ederek, yani o düzenden öç alarak."

"Vladimir de öyle yapmıştı" diye Gregor araya girdi... "Onun için, dün, onun yaptığını yapabilir misin diye sormuştum. Hatırladın mı?"

Tarık cevap vermedi, "Size nasıl yardımcı olabilirim?"

"Çok basit" diye açıkladı Hafız. "Bizi bilgi ticareti yapan bir şirket olarak düşünün. Enformasyon, diyelim. Bizim ihtiyacımız olan, bizce değerli bilgileri sizden satın almak istiyoruz, diyelim. Bu bilgileri bize satıyorsunuz, bedeli neyse ödüyoruz, bilgi bizim oluyor ve sizinle işimiz bitiyor. Biz de onu isteyene satıyoruz. Tam bir ticaret, kâr esasına göre kurulmuş bir iş. Ancak ticaretini yaptığımız *'mal'* çok değerli ve *'tehlikeli'*. Bu malı kime verdiğimiz, sattığımız sizi ilgilendirmiyor. Bize bir pırlanta satıyorsunuz, biz de onu işleyip, bir kuyumcuya satıyoruz. Kuyumcunun kim olduğu sizce önemli mi?"

Tarık susuyordu, ötekiler de... Hepsi kendi düşüncesine dalmış, diğerinin ne söyleyeceğini bekliyor, gibiydi.

Önce Tarık konuştu. Ayağa kalkmıştı. "Casusluk yapmamı istiyorsunuz." Gitti tezgâhtaki şişeden bir bardağa biraz viski koydu, bir yudumda içti. "Kolay karar verilecek bir şey değil. Yapabileceğimi sanmıyorum." Bir süre kimse konuşmadı, sonra Gregor oturduğu yerden kalktı, "Eh! Ne yapalım" diye üzülmüş bir tavırla konuştu: "Sana ve kardeşine yapılanlara bir karşılık vereceğini sanmıştık. Galiba yanılmışız..."

Hafız oturduğu yerden söze karıştı, "Haklısın dostum, karar senin. Konu kapandı. Konuştuklarımız aramızda kalacak, umarım..."

"Kuşkunuz olmasın" dedi Tarık, "Yardım edebilmeyi isterdim."

* * *

Rose of Shiraz'daki geceden sonra Tarık, eskisinden daha huzursuz günler yaşamaya başladı. Önceleri yapılanların hesabını nasıl soracağını düşünürken, bu kez önünde bir yolun açıldığını görüyor fakat yapıp yapamayacağı konusunda kararsız kalıyordu. Adamlar açıkça ondan, kurumun gizli bilgilerini vermesini istemişlerdi. O bilgileri vererek, Türkiye'den yasadışı yollarla göçmek isteyen kişilere yardım etmiş olacaktı. Tamam ama ortada ahlakî bir sorun vardı. Bununla başa çıkamıyordu. Kendisiyle mücadele ediyordu. İçinde yanıp duran öç alma duygusu ve görevine ihanet etme arasında bocalıyordu. Akşam evinde *Moby Dick*'i açıyor, sayfaları karıştırıyor, okyanusta rastladıkları geminin kaptanının, hem de arkadaşı olan kaptanın, tayfalarıyla ve oğluyla kaybolan balina kayığını bulması için yardım dileyen, neredeyse yalvaran kaptanı, kaybedecek zamanı olmadığını söyleyerek reddeden Ahab'ı düşünüyor; intikamı uğruna böyle ahlak dışı bir hareketle, yardım isteyen birini geri çevirmesini anlamaya çalışıyordu. Hele, Ahab'ın, Tanrıya inanan biri olarak, uçsuz, bucaksız denizlerde kaybettiği oğlunu arayan bir babayı geri çevirmenin vebalini yüklenmeyi bile göze alışına kızsın mı, hayran mı olsun karar veremiyordu.

"*... istediğini yapamam, Kaptan. Şu anda bile vakit yitiriyorum. Yolun açık olsun... Tanrı senin yardımcın olsun. Belki de kendimi hiçbir zaman bağışlamayacağım ama ben yolumdan ayrılamam...*" demişti Ahab...

Kendisi de intikamı için, acaba Gregor'un ahlakî olmayan teklifini kabul etmeli miydi? Düşünmeden, hemen reddetmek yanlış mı olmuştu? Yolundan ayrılmış mıydı?

Birkaç hafta geçti. Danka da ortadan kaybolmuştu. Harry, Gregor'un da çoktandır gözükmediğini söylemişti. Ofisin telefonları da cevap vermiyordu. Tarık her gün, Gregor'a rastlamak umuduyla Harry's'e gidiyordu. Bir öğle, barda oturan Vladimir'i gördü, bir şeyler öğrenebilme umuduyla yanına gitti. Adamın tavrı soğuktu. Selam verip Tarık yanında oturmuyormuş gibi, gazetesine döndü. Konuşmak istemediği seziliyordu. Ancak Tarık yakaladığı bu fırsatı kaçırmak niyetinde değildi.

"Herkes nerede?" diye sordu, Vladimir gözlerini kaçırıyordu, "Ofis kapandı mı?"

"Bilmiyorum."

"Nasıl, bilmezsin? Orada çalışmıyor musun?"

Vladimir taburesinden indi, tezgâha içkisinin parasını bıraktı, "Bilmiyorum, dedim." Gitmek üzereyken durdu, "Korkaklardan hazzetmem" dedi.

* * *

"Korkaklardan hazzetmem..." Vladimir'in yüzüne tükürür gibi söylediği söz, kafasında çınlıyordu. Adam haklıydı, sorun ahlakî olmanın yanında, aynı zamanda bir cesaret sorunuydu. Korkmuş muydu? Korkmuştu da, ahlak mazeretine mi sığınıyordu? Peki, bilgi vermeyi filan unutalım... Vaz mı geçiyorum hesap sormaktan? Defteri kapatıyor muyum? 'Yuh!' çekenleri, Hacı'yı, ötekileri unutuyor muyum? İntikamın üzerine toprak mı atıyorum?

"Lanet olsun!" diye düşünüyordu, "Nasıl bir açmaza düştüm?"

Günler geçtikçe çözümsüzlük, kararsızlık ve çaresizlik içinde, ne yapacağını bilmez bir halde sürüklenip gidiyordu. Bir akşam, ofisinden çıktıktan sonra, bir pub'a uğrayıp bir içki içti. Tek bir içki, diye düşünüyordu. Sonra, akşam kalabalığı arasında amaçsız yürüdü ve başka bir pub'a girdi. Kafasının içindeki sorular ve sıkıntılarla, geç vakte kadar yolunun üzerindeki pub ve barlara girip çıkarak dolaştı. Evine geldiğinde iyice sarhoş bir haldeydi. Soyunmaya bile gücü yoktu, yatağına devrilip sızdı. Uykuyla uyanıklık arasında karmaşık rüyalar gördü. İskelenin ucunda tekerlekli sandalyesinde oturan Esat'ı gördü. Dönmüş ona bakıyordu. Göz çukurları boştu. Elini uzatmış, kurumuş, kemikleri çıkmış parmağıyla ona bir şeyler işaret ediyordu. Yanında, ayakta duran, bir bacağı tahtadan, siyah sakallı, siyahlar içinde bir adam, içinden kızıl ateşler fışkıran gözleriyle ona bakıyordu. Bir elini Esat'ın omzuna koymuştu. Ter içinde, çırpınarak uyandı. Bir süre derin nefesler alıp kımıldamadan yattı, sonra zorlukla kalkarak soyundu. Duşa girip yere çöktü, sırtı duvarda, başı dizlerine dayalı, soğuk suyun altında oturdu... Sinir gerginliği ve soğuk suyun verdiği bir titreme vücudunu sarınca, doğruldu. Sırtına bornozunu geçirip sendeleyerek mutfağa gitti, acele bir kahve yaptı.

Üst üste birkaç yudum içti. Titremesi azalıyordu. Pencerenin önündeki koltuğa oturdu. Kahvesi elinde, ıssız sokağa bakıyordu. Hâlâ gördüğü kâbusun etkisinden kurtulamamıştı. "Deliriyor muyum?" diye düşünüyordu. Sorun, öç almanın yanı sıra, artık sağlığını tehdit etme raddesine gelmişti. Artık omuzlarına binmiş, beynini kemiren o olayların hesabını sormak, yalnızca öç almak için değil, ruhsal sağlığını korumak için de kaçınılmaz oluyordu.

Gün doğarken, uyuya kaldığı koltuktan doğruldu. Her tarafı tutulmuştu. Kalktı. Bu kez sıcak suyun altına girdi. Kendini iyi hissediyordu. Gece yaşadığı kâbustan kurtulmuştu. Koyu bir kahve ve bir aspirin içti, hazırlandı, çıkıp ofisine gitti. Öğleyin, Harry'ye yine Gregor'u sordu.Haber yoktu.

Ofise döndü. Başkanın sekreteri arayıp bir saat sonra acil toplantı olduğunu bildirdiğinde, kararını vermişti.

Toplantıda, Başkan yeni gelen istihbarat raporlarını okudu. Yasadışı göç konusunda olağandışı bir hareketlilik olduğu görülüyordu. Özellikle, Ortadoğu ülkelerinden gelecek göçmenlere karşı, sınır muhafızlarının konuşlanacağı yerlerin planlanması için, ilgili ülkelerle görüşmeler sürüyordu. Sonuçlar birkaç gün içinde belli olacaktı. Tarık'a, "Büyük ihtimalle Türkiye ve Kıbrıs üzerinden geçecekleri tahmin ediliyor" diye açıkladı.

Akşam ofisten çıkışında, bir kitapçıdan aldığı gezi rehberindeki, Ege haritasını yırtıp, üzerine "Görüşelim..." yazdı, bir zarfa koyup kapattı.

Bir taksiye bindi; CamdenTown'a vardığında, hava kararmıştı. Bazı teknelerde ışıklar yanıyordu ancak "*Rose of Shiraz*" karanlıktı. Güverteye indi, kapalı kapının camını tıklattı, bekledi. Cevap gelmedi. Hazırladığı zarfı, kapının altından içeri kaydırdı.

İki gün sonra, evdeyken Gregor telefon etti. Kısa konuştu, "Yarın gece aynı yerde, aynı saatte" dedi, kapattı.

Casus

Karanlık, ıslak *Camden Lock* rıhtımlarında, siyah boyalı bir teknenin perdeleri kapalı salonunda Gregor ve Hafız'la buluştuğu o geceden itibaren Tarık, farklı ve gizli bir hayatı, ne kadar süreceğini bilmediği zamanları yaşamağa başladı.

YGA'da yapılan toplantılarda belirlenen bilgileri, planları, sınır muhafızlarının yerlerini gösteren haritaları Gregor'a iletiyordu. İkisinde de Waterloo istasyonundaki bir emanet kutusunun anahtarı vardı. Gregor, aslında tek olan anahtarın kopyasını yaptırıp Tarık'a vermişti. Tarık kutuya belgeleri koyunca, aralarında kararlaştıkları üzere bir sokak kulübesinden telefon ediyor, Gregor'un sesini duyunca "Yanlış numara" deyip kapatıyordu. Konuşmaları gerektiğinde de kutuya "Görüşelim..." yazılı bir not koyuyorlardı.

Bu, ertesi gece "*Rose of Shiraz*"da toplanacakları anlamına gelen bir mesajdı. Buluşmaya ilk önceleri metro ile giderken, daha sonra kanal gemileri ile gitmeye başladı. "*Little Venice*'den biniyor, *Camden Lock*'da iniyordu. İlk geldiğinde oturduğu kafeye uğruyor, masayı devirdiğini her seferinde hatırlatan tombul garson kızla şakalaşıyor, sohbet ediyordu. Kız, "Yine *Rose of Shiraz*'ı sormayacaksınız umarım" diyor, gülüşüyorlardı.

Gazetelerde, televizyonlarda yayımlanan ya da kendi istihbarat birimlerinden gelen "*Alınan önlemlere rağmen, yasadışı göç*'ün önlenemediği..." haberlerini ilgiyle ve intikamının her seferinde biraz alındığı duygusuyla izliyordu. Türkiye'den kaçabilen her kişiyle, içindeki öfke, nefret daha da bileniyordu sanki. Artık geceleri gördüğü kâbuslar sona ermişti. Aşırı içkiden uzak, düzenli bir hayat yaşıyordu. İkili bir hayattı ve yaptığı işin verdiği heyecan ile süslenmişti. Yaptığı işin ahlakî olup olmadığı konusunda da artık bir rahatsızlık duymuyordu. Şiddetle nefret ettiği insanlardan öcünü aldığını düşünüyordu. Belki kendini ikna etmişti, belki de alışmıştı. Danka ise yine ortaya çıkmıştı; sık sık buluşuyorlar, geceyi ya onun ya da Tarık'ın evinde tamamlıyorlardı. Danka onunla Gregor arasındaki ilişkiden haberli miydi, bilmiyordu. O konuda hiçbir şey sormamıştı.

Bir öğle, Harry's'de yemek yerlerken, Gregor, "Akşam buluşalım" dedi. "Söyleyeceklerim var."

* * *

"*Rose of Shiraz*" da buluştular. Çevresi ulu ağaçlarla çevrili, ışıkları suya yansıyan, içinden şarkıların, gitar seslerinin yayıldığı rıhtıma bağlı tekneleriyle ve kıyı boyunca uzayıp giden yürüyüş yoluyla bu içine dönük farklı dünyayı seviyordu. Garson kız, "Yine mi siz?" gülüyordu. "Galiba bana âşık oldunuz." Kızın ikram ettiği kahveyi içti, ayrılırken, "Sakın, sevgilin duymasın." dedi...

Gregor onu, "Hoş geldin, ortak..." diye karşıladı. Tarık sevmiyordu "Ortak" lafını ama bir şey söylemedi. Hafız da oradaydı. İçine top biberler atılmış küçük kadehlerle, soğutulmuş votka içiyorlardı. Gregor ona da bir kadeh verdi, "Bakmayın 'Rus Votkası' deyip dur-

duklarına, asıl votka Polonya'dadır" diye övündü. Hafız da onayladı, içtiler.

Tarık, "Konu nedir?" diye sordu. "Önemli mi?"

Gregor güldü, "Hem önemli, hem de değil ancak almamız gereken bazı önlemler olduğunu düşünüyoruz."

"Önlemler mi?"

Gregor, kadehlere içki koydu, sonra, "İyi bir işbirliğimiz var, bize önemli bilgiler veriyorsun ama bu istihbarat işinde, hele bizimki gibi gizli istihbarat işinde ne kadar dikkatli olursan ol, bir gün ummadığın bir aksilik, bir tatsız sürpriz olabilir. O andan itibaren bizim için yoksun demektir... Seni bilmeyiz, tanımayız. Tek başına kalırsın. Onun için, böyle bir gün geldiğinde, umarım gelmez ama gelirse ortadan yok olmak, buharlaşmak için şimdiden önlem almalısın."

Tarık sessizce dinliyordu. Gregor devam etti: "Önce bir, hatta iki sahte pasaportun olmalı. Bunu biz hallederiz. Sonra, asıl önemlisi, başın derde girdiğinde peşine düşecek av köpeklerinden kurtulup artık başka bir isimle, belki ömrünün sonuna kadar yaşayacağın bir yer, bir ev bulman gerekir."

Susup içkisini içti, bir tane daha içsem mi, der gibi şişeye baktı, vazgeçti. "Bence insanın göze çarpmadan yaşayacağı en iyi yer ya kendi ülkesi ya da karmaşık, kalabalık, kozmopolit bir şehirdir... Bombay, Kahire, güney Amerika şehirleri gibi. Ben, deneyimlerime dayanarak, senin için kendi ülkeni öneririm. İstanbul olabilir ya da sakin, gözden uzak bir yer... Karar ver ve neresiyse, orada kendine bir ev, bir daire edin. Tamam mı? Ve fırsat buldukça, sahte kimliğinle orada yaşa, insanlarla ahbaplık kur, seni tanısınlar... Darda kalıp oraya sığındığında, yabancı kalma..."

Tarık, "Biraz abartıyorsun gibi geliyor" diye itiraz etti, "Bu kadar kuruntulu, kuşkucu olmak gerekir mi?"

"Bu konuyu hiç hafife alma... Bu bizim işin gereği... Ayrıca satın alma konusunda da sana yardım ederiz. Kollarımız uzundur... Her yerde dostlarımız vardır."

"Uyarılarına teşekkür ederim. Bu konuyu düşüneceğim, merak etme..."

* * *

Sonraki iki ay içinde iki olay gerçekleşti.

Birincisi, "Rose of Shiraz"da, buluştukları bir gece Gregor, onun adına hazırlanmış iki sahte pasaportu verdi, Bir tanesi, 'Ali Gümüş' adına, diğeri ise 'Doğan Kerimoğlu' adına düzenlenmiş iki pasaport, kimlik ve ehliyet... "Bunları iyi sakla, gözün gibi bak... İhtiyacın olduğunda ne kadar gerekli olduklarını anlayacaksın." Tarık pasaportları alıp önemsemez bir tavırla, sanki 'Ne gerek vardı?' dercesine cebine koydu. "Teşekkür ederim" dedi gülerek" Umarım işler hep yolunda gider de bunlara hiç ihtiyacım olmaz."

İkinci olay, Gregor'un uzattığı bir fotoğrafla başladı. Güzel çekilmiş, renkli bir fotoğraftı. İki katlı, taştan bir ev görüntülenmişti. "Beğenirsen, gelecek hafta senin olacak." Tarık iyi anlamamıştı. Gregor dostça omzunu okşadı, "Ege'de güzel, sakin bir kasaba... Tam karşısında Lesbos. Her şeyi ayarladık. Nasıl, beğendin mi?" Tarık fotoğrafa bakıyordu. "Beğendim, güzel" dedi. Bir süre önce vefat eden amcasından ona miras kalan, İzmir yakınındaki çiftliği düşünüyordu. Esat'ın hatıralarıyla dolu çiftliği, iskeleyi... Hafız'la Gregor, hediye verdikleri bir çocuğa bakar gibi, mütebessim onu seyrediyorlardı. "Tamam, öyleyse haftaya senin adına satış işlerini bitiririz." Tarık, "Durun bakalım" diye itiraz etti, "Fiyatı ne? Nasıl ödeyeceğim?" Bu kez ikisi de gürültüyle güldüler. "Ne fiyatı? Ne ödemesi, Tarık Bey" diye Hafız araya girdi. "Bize yaptığın yardımlar için para aldın mı? Almadın... Bu hediyemizi kabul et... Sana borçluyuz. Sayende çok para kazandık. Ayrıca geçenlerde Gregor'un söylediklerini hatırla. Gün gelir, saklanmak için bir yere ihtiyacın olabilir. Unutma..." Tarık, "Teşekkür ederim" dedi." Öyle diyorsanız, öyle olsun... Her zaman deniz kıyısında bir evim olsun istemiştim. Alın gitsin. Ben de sonra gider görürüm... Param olunca da öderim."

Gregor, "Paran sende kalsın" diye söze karıştı. ancak sana tavsiyem bütün paranı gizli bir hesaba yatır. Av köpeklerinin ilk burunlarını sokacakları yer, banka hesaplarıdır. Bunu unutma, dostum."

Evin şerefine kadehler kalktı. Gregor "İşler yolunda" diye keyifle açıklıyordu. "Geçen hafta, duymuşsundur, yirmi Iraklıyı, Meriç'ten geçirdik kazasız belasız. Aralarında beş de Türk vardı. Verdiğin bilgiler altın değerinde, ortak."

"Evet, altın değerinde" diye Hafız da katıldı konuşmaya, "Hadi, gelecek günlere... Dertsiz, tasasız günlere..." İçkilerini içtiler... Tarık saatine bakıp kalktı. "Geç olmuş. Ben gidiyorum."

"Güle güle." Gregor, onunla güverteye çıktı. Yıldızlı, ılık bir geceydi. Sabahtan beri yağan yağmur durmuş, bulutlar dağılmıştı. Tarık yağmur kokulu havayı içine çekti. Haşin bir mutluluk duyuyordu. "Teşekkürler. Her şey için" diye Gregor'a elini uzattı, tokalaştılar.

"Önemli değil, dostum. Bir de..."

"Nedir?"

"Danka... Onu ihmal ediyormuşsun..."

"Haklısın... Son günlerde arayamadım... Kafam çok karışıktı... Telafi ederim."

Dehşet

Tarık toplantı salonundan çıkıp bir kat aşağıdaki odasına girdiğinde tedirgin ve endişeliydi. Rose of Shiraz'da, Gregor'un sahte pasaportları verdiği geceden beri iki hafta geçmişti. Her pazartesi sabahı yapılan toplantı bu kez, Başkanlık sekreterinin "Acil toplantı" davetiyle, cuma sabahına alınmıştı. Salona girdiğinde, her toplantıya katılan, alışılmış kişilerin orada olmadığını görmek Tarık'ı şaşırtmıştı. Böyle bir şey YGA'da çalışmaya başladığından beri ilk kez oluyordu. Masanın etrafında, aralarında kendisinin de bulunduğu dört bölge sorumlusu, İstihbarat Bölümü sorumlusu, Başkan ve yardımcısı yer almıştı. Ayrıca, koridorlarda ara sıra görüp selamlaştığı, Bilgi Analizi Bölümü yetkilisi de masanın ucunda tek başına oturmuş, önündeki dosyaları inceliyordu; onun daha önce

bu tür toplantılara katıldığını hatırlamıyordu. Personel ve mali işler bölümünden temsilci yoktu.

Toplantı başlayınca, Başkan, önce neden acil bir toplantı yaptıklarını açıkladı. Söylediğine göre, İstihbarat Bölümü, son birkaç gün içinde, yasadışı göç istihbaratında olağandışı bir hareketlilik ve yoğunluk olduğunu rapor etmişti. Bunu görüşeceklerdi. Sonra, konuyla ilgili açıklama yapması için sözü solunda oturan İstihbarat Bölümü sorumlusuna verdi. İstihbarat Bölümü sorumlusu soğuk bakışlı, saçları makineyle kısa kesilmiş, MI6'dan ödünç alınmış biriydi, uzun yıllar Ortadoğu ve Kuzey Afrika'da görev yapmıştı. "Teşekkür ederim, efendim" dedi Başkana ve herkes önündeki dosyaları açmasını beklerken, o cebinden çıkardığı küçük bir bloknotu açtı, kısa bir süre sayfaları karıştırdı ve öksürerek boğazını temizledikten sonra monoton bir sesle konuşmaya başladı. Özellikle Afganistan ve Irak'ta süregelen savaş ve İran'da muhalifler üzerinde artan baskılar nedeniyle ve... Tarık'a bir göz attı... Türkiye'deki sıkıyönetim uygulamalarından kaçmaya çalışan çeşitli sayıda göçmen gruplarının Türkiye üzerinden Yunanistan ve Bulgaristan'a; başka grupların da kuzey Afrika'dan deniz yoluyla İtalya'ya geçmelerinin beklendiğini söyledi. Bu grupların geçiş noktaları ve tarihleri hakkında henüz kesin bilgiler edinilemediğini ekledi. Sonra ekrana yansıttığı bir harita üzerinde muhtemel kaçış yolları ve sınır noktaları hakkında açıklamalarda bulundu ve istihbarat çalışmalarının sürdüğünü, hafta sonunda kesin bilgiler vereceğini söyledi.

Başkan, bu haberler karşısında gerekli sınır denetim operasyon alternatiflerinin planlanması için hafta sonu çalışılmasını beklediğini, bunu anlayışla karşılayacaklarını umduğunu söyledi. Sekreterinin kahve ve bisküvi servisi yapması için konuşmasına ara verdi, çıkınca konuşmasına devam etti.

Buraya kadar açıklananların ve yapılması gerekenler hakkındaki anlatılanların rutin konular, ancak acil toplantının asıl nedeninin ise daha başka gelişmeler olduğunu söyledi. Başkanın üzülerek belirttiğine göre, alınan önlemlere rağmen son iki hafta süresince, yasadışı geçişler olmuştu. Sınır muhafaza birlikleri, planlanan noktalarda kaçakları beklerken, onların başka noktalardan sınırı geçtiği öğrenil-

mişti. İlgili ülkeler bu başarısızlıkların sorumlusunun YGA olduğunu düşünüyor ve kurumla ilgili bir araştırma toplantısı yapılmasını istiyorlardı. Bilgi Analiz Bölümü yetkilisini, bu başarısızlıklar hakkında yaptığı incelemelerin sonuçlarını açıklamak üzere davet ettiğini söyleyip sözü ona bıraktı.

Analiz Bölümü yetkilisi İtalyan bir matematikçiydi. Çerçevesiz gözlüklerini çıkarıp masaya koydu ve karmakarışık saçlarıyla oynayarak... konuşmaya başladı.

Sınır güvenliğinin alınan önlemlere rağmen sağlanamamasının nedenleri üzerinde bazı ihtimal hesapları yaptıklarını söyledi ve bunların herhangi bir kişiye ya da kuruma yönelik suçlamalar değil, ihtimaller olduğunu vurguladı. "Bize göre" diye devam etti, "Üç ihtimal söz konusu, bunlar..." Sözüne devam etmeden önce, masanın çevresindeki diğer yedi kişiyi tek tek süzdü. Her birine gözlerini dikiyor, üç-beş saniye dikkatle bakıp, yanındakine geçiyordu. Ortalıkta huzursuz, tedirgin edici bir hava vardı. Başkan, "Devam edin" dedi. İtalyan önündeki kâğıtları karıştırdı, "Üç ihtimal demiştim. Birincisi, planların sızdırılması... Bu sızma, özür dilerim, buradan olabilir." Yine herkesi, Başkan hariç, bu kez hızla gözden geçirdi. Herkes önüne bakarken, analizci devam etti, "... ya da yasadışı geçişlerin olduğu sınırın iki yanındaki ülkelerin sivil ve askeri makamlarından olan sızmalar... Bence ihtimaller arasında en tehlikelisi, önlenmesi en zor olan, nereden olursa olsun, işte bu bilgi sızmaları." Başkan, sözünü kesti, "Yani kurumumuzda bir köstebek olduğunu mu söylüyorsun?" diye sordu. İtalyan, "Özellikle burası demedim ama olabilir, diyorum; burada, başka bir kurumda ya da ilgili ülkelerin kurumlarında. Her ihtimali göz önüne almak benim işim." Başkan "Peki, devam et" dedi.

Analizci, başka bir kâğıt aldı, "İkinci ihtimal, bizim istihbarat bölümümüze gelen bilgilerin yanlış ya da yetersiz olması... Bu bizim dışımızda gelişiyor. Bunun için ilgili ülke istihbarat birimlerinin güçlendirilmesi, belki de yeniden yapılandırılması gerekli. Bunun yolu da, bence, yetişmiş, profesyonel personel ve parasal kaynak artırımı. Bu da benim alanım değil."

Başkan, "Üçüncü ihtimal nedir?" diye sordu, sert bir sesle. Kurum içinde köstebek iması sinirlendirmişti. İtalyan analizci, üstüne alınmadı, sakin bir biçimde anlatmaya devam etti... "Üçüncü ihtimal ise operasyonel başarısızlık... Yani yönetme, konuşlanma, önlem alma konularında başarısızlık... İkinci ihtimalde değindiğim profesyonel personel ve yeterli teçhizat sağlanması, burada da geçerli... Son aşamada, belirlenmiş noktalarda yeterli önlem alınmamışsa, alınan önlemler doğru biçimde uygulanmamışsa..." Sustu, avuçlarını yukarı çevirerek, biz ne yapabiliriz, der gibi Başkana ve diğerlerine baktı. Dosyasını kapadı, tekrar tek tek herkesin yüzüne baktı, en son Başkana döndü, "Söylediklerim,..." Önündeki dosyaya elini koydu,"... Bu dosyadaki detaylı çalışmalarımızın özeti." Dosyayı Başkana uzattı, "Önerim, bu ihtimallerin araştırılması, efendim, özellikle de birinci ihtimalin..."

Uzun konuşmaların sonucunda, Başkanın yönetiminde, güvenlik uzmanlarından oluşacak bir araştırma biriminin kurulması ve toplantı kararlarının ilgili ülke yetkililerine bildirilmesi kararlaştırıldı. Toplantı dağılırken, Başkan hepsine teşekkür etti ve "Zor ve sıkıntılı günler bizi bekliyor, beyler" dedi, asık yüzüyle...

Akşam ofisten çıkınca, bir telefon kulübesinden Gregor'u aradı, sesini duyunca alışılmış şekilde "Yanlış numara" deyip kapattı ve istasyondaki emanet kutusuna "Görüşelim" diye bir not bırakıp evine gitti ama içi hiç rahat değildi. İtalyan analizcinin, "Buradan bir sızıntı olabilir" demesi, midesini bulandırmıştı. O bunları söylerken, sanki herkes ona bakıyormuş gibi gelmişti.

Ertesi gece "Rose of Shiraz" da buluşmak için Camden Lock'a giderken, huzursuzdu. Birilerinin onu izlediğini sanıp, ikide bir arkasına bakıyordu. Her zaman metroyla giderken bu kez taksiye bindi, Camden Lock'a gelmeden indi, biraz yürüdü, bir kafede oturdu, yarım saat sonra rıhtıma gitti.

Gregor da, Hafız da onu bekliyorlardı. Merak etmişlerdi. "Noluyor? Ne var?" diye sordular. "Bir terslik mi oldu?"

Tarık, bir gün önceki toplantıda konuşulanları anlattı. Bir araştırma kararı alındığını söyledi. Diğerleri sessizce dinliyorlardı. Tarık,

"Bence biraz ara vermeli ve gelişmeleri izlemeliyiz" dedi, "Ben duruma göre size haber veririm."

Gregor, "Haklısın" diye onayladı, "Bir süre kabuğumuza çekilmeliyiz."

O hafta, ofiste herkes, bir fırtına öncesi sessizliği içindeydi. Araştırma birimi olarak Başkanın görevlendirdiği, Scotland Yard'dan ve MI6'dan gelen iki soruşturmacının kurumda soruşturma yaptığı ve analizcinin belirlediği ihtimaller doğrultusunda çalıştığı, kulaktan kulağa yayılıyordu. Bir sabah, Tarık, koyduğu işaretlerden, birilerinin odasına girdiğini anladı. Masanın ön ve yan kenarına eşit uzaklıkta bıraktığı telefonunun yeri değişmişti. Şifresi yalnızca Başkan ve kendisince bilinen ve ona ait gizli dosyaların bulunduğu dolap kapısının altına sıkıştırdığı kibrit parçası yere düşmüştü. Endişe ve tedirginliği iyice artmıştı. Odasının ve kilitli dolabının açılıp araştırıldığı belliydi. Öğlen yemeğinden döndüğünde, Başkanın odasında onu beklediği bildirildi. Gittiğinde soruşturmacıların da orada olduklarını gördü. Birisinin başında hiç saç yoktu, kalın çerçeveli gözlüklerinin arkasından, kısık gözleriyle Tarık'a bakıyordu. Bacak bacak üstüne atmıştı. Bir ayağını sürekli sallamasından sinirli bir tip olduğu anlaşılıyordu. Diğeri arkadaşından daha yaşlıydı. Saçları iyice beyazlanmıştı ve sönmüş piposunu çekiştirip duruyordu. Başkan onları tanıştırdı ve kurumda bir sızıntı olup olmadığı konusunda yapılmakta olan soruşturma kapsamında Tarık'la da konuşmak istediklerini söyledi. Tarık belli etmedi ama korkmuştu, "Tabii, elbette ne zaman isterlerse" diye mırıldandı. Yaşlı olan, "Eğer sakıncası yoksa hemen şimdi konuşabiliriz" diye ayağa kalktı, diğeri araya girdi, "Ve sizin odanızda..." dedi.

* * *

Tarık masasında oturuyordu, diğerleri de masanın önündeki iskemlelere yerleşmişlerdi. Bir süre kimse konuşmadı. Çıplak kafalı önündeki sehpaya koyduğu dosyayı açmış, karıştırıyordu. Diğeri, yaşlı olan cebinden küçük bir kayıt cihazı çıkarıp, aralarına, Tarık'ın yakınına koydu. "Yönetmelikler gereği konuştuklarımızı kaydetme-

miz gerekiyor" diye kibarca uyardı. Ayrıca bunun bir ön soruşturma olduğunu, gelişmelere göre daha geniş araştırmalar yapılabileceğini, söyledi. Tarık, "Buyurun, sizi dinliyorum" dedi. Dirseklerini masaya dayamış, ellerini ağzının önünde kavuşturmuştu. Saçsız olan dosyasından başını kaldırmadan, "Banka hesaplarınıza göz atmamızın sakıncası var mı? Bunun için bankanıza talimat verir misiniz?" diye sordu.

"Hiçbir sakıncası yok, hemen şimdi arayıp talimat veririm."

"Teşekkür ederim. Malî durumunuz iyi midir? Para dışında başka mallarınız var mıdır?"

Gregor'un önerisine uyup Ada'daki evin ve amcasının çiftliğinin satışından gelen parayı İsviçre'deki gizli bir hesaba yatırmıştı.

"Hayır, hesabıma göz attığınızda göreceğiniz gibi, kurumdan aldığım ücretin yatırıldığı hesaptaki 5000 Pound'dan başka param ve herhangi bir mülküm yok."

Beyaz saçlı, sonunda piposunu yakmayı başarmıştı. Keyifle birkaç nefes çekti, "Pek zengin sayılmazsınız, değil mi? Bir ek gelir işinize yarayabilir."

"Ne demek istiyorsunuz?"

"Hiç... Hiçbir şey demek istemiyorum."

Diğeri o sırada araya girdi, "Mr. Serin, hiç herhangi bir siyasi örgütle, sivil toplum kuruluşlarıyla ilgilendiniz mi? Üye oldunuz mu?" Durup düşünür gibi çenesini ovuşturdu, "Mesela, Göçmenlere yardım kuruluşları, Uluslararası Af Örgütü, radikal sol bir örgüt, bunlara benzer kuruluşlardan, derneklerden filan söz ediyorum. Legal ya da illegal? Ne dersiniz?"

Tarık kısaca "Hayır" dedi.

"Demek cevabınız olumsuz..." Önündeki dosyayı yine karıştırdı, bir sayfada durdu, parmağıyla birkaç satır üzerinde gezindi.

"Esat adında, sol örgütlerle ilişkili bir kardeşiniz var mıydı?" diye sordu, gözlerini Tarık'a dikmiş bakıyordu. "Hadi bakalım şimdi buna cevap ver..." der gibi. Tarık ansızın engelleyemediği bir öfkenin gözlerini karattığını hissetti, "Kardeşimden bu şekilde bahsetmek ahlak dışı. Her şeyin, elinizdeki o lanet dosyada yazılı olduğunu biliyorsunuz." Öteki duymamış gibi baktı, "Neden Roma'daki görevinizden ayrılıp, YGA'da göreve başladığınızı sorabilir miyim?"

"Görevimden ben ayrılmadım"

"Uzaklaştırıldınız mı? Cevabınız evet'se, neden?"

"Bu özel bir konu, buna cevap verememem."

"Artık Dışişlerinde çalışmanız sakıncalı görülmüş, olabilir mi?"

"Bu konuda konuşmaya yetkili değilim. Dışişlerine sorun saçma sorularınızı."

"Öfkenize hâkim olamadığınız durumlar oluyor mu sık sık?"

Tarık sakinleşmesi gerektiğini düşündü. "Özür dilerim, kabalık etmek istemedim."

Sorgucu arkasına yaslanıp bir süre, Tarık'a dakikalar gibi gelen bir süre, sustu. Soracağı soruyu zihninde tasarlar gibi, elini çıplak kafasında gezdiriyor, gözlerini kırpıştırarak Tarık'ın arkasında bir yere bakıyordu. Sonra yerinde toparlandı, öne eğildi ve bu kez Tarık'ın gözlerinin içine bakarak, "Kardeşinizin ölümünden sonra, içinizde hiç, nasıl söylesem, bir intikam hissi duydunuz mu?" dedi, hâlâ gözlerini dikmiş bakıyordu. Tarık başını öne eğdi, "Duymadım desem, yalan olur. Ama sonra hepsi geçip, gitti. Kimden intikam alabilirdim ki?"

Bu kez yaşlı olan söze karıştı, "Geçip gittiğinden emin misiniz?"

Tarık cevap vermedi, "Anlaşılan emin değilsiniz."

Diğeri not defterine bir şeyler yazıyordu, bitirince, "Size verilmiş, üzerinize kayıtlı dosyalar arasında eksik olabilir mi, diye sordu. Tarık ayağa kalktı, dosya dolabını açtı. "Gizlice, izinsiz girip kurcalarken gözünüzden kaçmış olabilir. Buyurun bakın..."

Yaşlı sorgulayıcı gülümsedi, bu tür davranışlara alışkındı, "Yanlış anlamayın, Mr. Serin, arkadaşım belki kardeşiniz hakkında, sizin hakkınızda gereksiz ifadeler kullanmış olabilir" diye özür diledi, "Odanızı ve dolabınızı da bir araştırmadık. Başka bir ekipti. Bizle ilgisi yok."

Tarık sakinleşmişti ama yerine oturmadı, "Soracağınız başka şey yoksa..." diye kapıya yöneldi. Ak saçlı, "Hayır, yok, hepsi bu kadar... Bence faydalı bir görüşme oldu. Kardeşiniz için üzgünüm." Arkadaşına döndü, o dosyasını topluyordu, "Sence?" Diğeri cevap vermedi, "İyi günler Mr. Serin" dedi. Elini uzatmamıştı, kapıyı açtı, çıktılar.

Onlar gidince Tarık pencerenin önünde, uzun süre, alnı cama dayalı durdu, sokağa baktı. Karar veremiyordu. Tehlike geçmiş miydi? Ak saçlı bunun ön soruşturma olduğunu, gerekirse daha geniş soruşturmalar yapılacağını söylemişti. Nasıl daha geniş? Bir yerde açık verdim mi, diye düşünüyordu. Acaba Gregor'dan, Hafız'dan haberleri var mıydı? Rose of Shiraz'a giderken izlemişler miydi? Ama öyle olsaydı, bir şeyler bilseler, sormazlar mıydı? Hava kararıyordu, o hâlâ pencerenin önünde, aşağıda lambaları yanmış sokakta iş çıkışı, akşam telaşındaki kalabalığı seyrediyordu.

Akşam Danka'yla buluştuklarında, kadın onun bu halinin farkına vardı. "Neyin var?" diye sordu "Çok sıkılmışsın." Tarık "Önemli değil" diye cevap verdi, "Ofiste bazı sorunlar var. Onlar canımı sıkıyor." Gregor'un Danka'ya neyi, ne kadar anlattığını bilmiyordu. Sonra konuyu kapattı. Önce bir caz kulübüne gittiler, çıkınca Danka "Bu gece bana gel" dedi, "İhtiyacın var."

* * *

Bomba on gün sonra patlıyor. Yine bir acil toplantı çağrısı... Odada herkes masadaki yerini almış, konuşmadan bekliyor. Tarık girince, Başkan "Tamam" diyor, "Bir kişi hariç herkes burada." Tarık bakıyor, Pierre yok. Fransız meslektaş. "Evet, gördüğünüz gibi Pierre aramızda bulunmuyor" diye Başkan, açıklıyor, "Ne yazık ki dün gece tutuklandı. Dolabındaki, üzerine zimmetli gizli dosyalardan birinin eksik olduğu tespit edildi. Bunun üzerine, hâkim kararıyla banka hesapları incelendi, geçen ay alışılmışın dışında bir meblağın yatırıldığı görüldü. Soruşturmada aşırı harcamalar yaptığı belirlendi. Son aldığım habere göre yapılan soruşturmada dosyayı birilerine verdiğini itiraf etmiş, satmış da diyebiliriz."

Herkes şoke olmuş, gözlerini kırpmadan Başkanın ağzından çıkacak sözleri bekliyorlar.

"Kurum için çok fena oldu" diyor Başkan, "Kendimizi toparlayıp, durumu düzeltmeliyiz." Susup, toplantıdakileri süzüyor, "Sorusu olan?" Kimseden ses çıkmıyor, "Evet, pekâlâ... Toplantı

bitmiştir... Ve konunun basına sızmaması için sessiz olmanızı rica ediyorum."

Başkan kalkıp çıkıyor. Herkes yerinde kalakalmış. Sonra biri kalkıyor, onu bir diğeri izliyor. Cenaze töreninden dağılıyorlarmış gibi, üzüntülü, sessiz.

Tarık odasına dönünce, rahatladığını hissediyor. Koltuğuna oturuyor. Elleri ensesinde, geriye yaslanıyor.Yüzünde muzip bir gülümseme... Fırtına zarar vermeden üzerinden geçip gitmiş. Artık kuşkular, ajans içinde köstebek aramalar bitmiş ya da bitecek... Yine de bir süre casusluğa ara vermeliyim, diyor. Sular iyice durulana kadar. Kaderin ona hazırladığı oyunu bilmiyor.

* * *

O yıl bahar, alışılmışın dışında, Londra'ya erken gelmişti. Ilık bir nisan güneşinin kışkırtmasıyla herkes, yaşlı, genç parklara, ormanlara yayılıyordu.

Tarık, "Oxford'da birkaç gün geçirmeye ne dersin?" diye Danka'ya sordu, "Eski günlerde olduğu gibi..." O biraz isteksizdi, çok işi olduğunu filan söyledi, "Ayarlayabilirsem seni ararım." Gregor'a sorduğunda, o, "Gitmelisin" dedi, "Balığı kaçırma, benim için git, sevgilim"

Danka'nın kullandığı arabayla, doğruca Bayan Connie'nin evine gittiler. Bir zamanlar Tarık'ın biçtiği çimenler yer yer solmuş, kurumuştu. Giriş kapısına asılı bir emlakçı ilanında evin satılık olduğu yazılıydı. Bahçesindeki şezlonguna uzanmış, elindeki kitabın üzerinden onları izleyen komşu kadın, "Güzel evdir, tavsiye ederim" diye seslendi, "Sevgili Connie son gününe kadar üstüne titredi." Birbirlerine baktılar. Ortak geçmişlerinin küçük, güzel bir parçası da kapanmıştı. "Keşke gelmeseydik" diye söylendi Danka, "Onu, hep burada yaşıyor bilseydik..." Keyifleri kaçmıştı; eski okullarına gittiler, hiçbir şey değişmemişti, yüzyılların ağırlığının sindiği avlularda dolaştılar. Tarık, gece kalacak bir yer bulmaları gerektiğini söylüyordu. Yürüyüp, *High Street*'e çıktılar. Şehir hafta sonu için gelmiş

turistler ve öğrenci aileleriyle doluydu. Zorlukla küçük bir otelde yer bulabildiler. Bir zamanlar yolcu hanı olan eski bir binaydı. Alt katındaki *Pub* oldukça ünlü olmalıydı ki, müşteriler dışarı taşmıştı. "Ben burayı hiç hatırlamıyorum" diye bakındı Tarık, "Nedense hiç gelmemişiz." Danka güldü, "Burası turistler için... Biz de şimdi turist olduğumuza göre..."

Tezgâhın önünde boşalan iki tabureye iliştiler. Biraları geldiğinde Tarık salonun dekorasyonunu, tavandaki ahşap kirişlerin işlemelerini inceliyordu. Gözü birden camın önünde oturmuş, gazetesini okuyan birine ilişti. Pub'ın loş aydınlığında iyi göremiyordu. Gözlerini kısarak dikkatle baktı. Evet, o'ydu... Fransız casus Pierre... "Cezaevinde değil miydi?" diye düşündü. Danka, "Bir arkadaş mı? diye sordu. "Tanıdığım birine benzettim. Hemen dönerim." Tarık ve taburesinden inip adamın yanına gitti. O yaklaşırken adam başını gazetesinden kaldırıp Tarık'a baktı. "Oo! Sevgili dostum Tarık." Ayağa kalktı, "Öyle şaşkın bakma... Evet, ben Pierre... İş arkadaşın... Yani eski iş arkadaşın mı demeliydim?"

"Selam, Pierre... Seni cezaevinde sanıyordum, şaşırdım."

"Evet, haklısın. Bir yıl kaldım, iki ay önce çıktım."

"Şimdi?"

"Şimdi burada yaşıyorum. Bir kitapevinde, Fransızca yayınlar bölümünde çalışıyorum."

"Sınır dışı etmediler mi? "

"Neden? Cezasını çekmiş, topluma borcunu ödemiş biriyim. Ayrıca üç yıl önce İngiliz vatandaşı olmuştum..." Gülüyor. "Burası demokratik bir ülke. En eskisi hem de."

"Sevindim, başarılar..."

"Peki, ya sen? Hâlâ o işte misin?"

"Evet."

"Ofisteki fırtına dinmiştir, umarım..."

"Öyle gözüküyor..."

"Çok güzel... Rastlaştığımıza sevindim. Seni fazla tutmayayım." Başıyla işaret etti, "Güzel arkadaşını bekletme."

Tarık'ın kafası karışmıştı. Pierre'in yaptığı işin cezası bu kadar mıydı? Para karşılığı gizli bilgileri satmanın cezası?

İki gün sonra Londra'ya döndüler. Ofiste Tarık, Başkanla konuştu. Pierre'e rastladığını anlattı. Cezaevinde bir yıl kalmış, dedi, anlayamadığını söyledi. Başkan "Evet" diye söylendi, "Bir yıl ceza verdiler çünkü yaptığı iş şu: Ofisteki bazı belgeleri izinsiz olarak bir gazeteciye vermiş. Para karşılığında tabii. Gazete, büyük bir yayın kuruluşuna bağlı, bilgileri yayınlamamışlar. Casusluk sayılmamış ancak gizli belgeleri izinsiz dışarı çıkarttığı için biz de şikâyetçi olduk ve işte, bir yılla kurtuldu. Hikâye böyle..."

Sonraki günlerde bu olay Tarık'ın zihninde dolaşıp durdu. Kendi yaptığı ile kıyasladı, "Ben para almıyorum" diye düşünüyordu. "Ama benimki bal gibi casusluk..."

Pierre'in tutuklanışından sonra, yaklaşık bir yıl faaliyetlerini durdurmuşlardı; Tarık, sanki kış uykusuna yatmıştı. O süre boyunca, yasadışı göç hareketlerine karşı YGA' nın aldığı önlemler sonucu, yapılan operasyonlar başarılı olmuş ve geçişler önlenebilmişti. Bu başarı YGA'da geçmiş yıllardaki başarısızlıkları unutturmuş; artık kimse kurumdaki köstebekten filan söz etmez olmuştu. Daha sonra yavaş yavaş, herkes kış uykusundan uyanmış ve ardından, Tarık özellikle yaz ayları gelirken birkaç operasyon planını Gregor'a iletmişti.

Günler geçtikçe, içindeki kin, öfke azalıyor muydu, azalmıyor muydu, bilemiyordu. Ancak o kâbuslu geceler sona ermişti, onu biliyordu. Esat artık rüyalarına girip yüzüne mahzun bakmıyordu. Birkaç yıl önce, Türkiye'ye gidip Büyükada'daki evi, amcasından miras kalan küçük çiftliği ve Esat'ın, evin arkasındaki sundurmanın altına çekilmiş, plakasız arabasını içi sızlayarak satmış; emektar kâhya Ali Efendi'ye kardeşinin yaşadığı köyde bir ev almıştı. Ali Efendi, önce itiraz etmişse de, sonra razı olmuş, "Haklısın Beyim" demişti, "Ben de artık bu köyde kalamam, hem Esat Bey'in hatırası beni de rahat bırakmaz, hem de bu nankör ahaliyle olamam... Başka yere gideriz. Her yer memleketimiz."

Daha sonra, Gregor'un onun adına satın aldırdığı evi görmeye gitmişti. Ev köyün kenar mahallelerinden birindeydi. Köy, gerçekten de, Gregor'un söylediği gibi, tam Midilli'nin karşısındaydı... Ev,

fotoğraftakinden daha güzel, daha sevimliydi. Biraz elden geçirilmesi gerekiyordu. Köyün yegâne ustası, kalfası, boyacısı Zekeriya'yla tanıştı. Yapacaklarını tarif etti. "Sana bırakıyorum" dedi. "Bildiğin gibi yap ama iyi yap..." diye de ekledi. Anlaştılar... Köyde on beş gün kaldı. Market sahibi Veli'yi tanıdı. Gregor, gelmeden önce onu uyarmış, "Unutma, orada artık Tarık değilsin... Doğan'sın... Doğan Kerimoğlu..." demişti. Tarık önceleri yeni adını, kimliğini benimsemekte biraz zorluk çekmişse de, sonra alışmıştı. Gregor'un önerisine uyarak, yolculukta da Doğan Kerimoğlu adına hazırlanmış sahte pasaportu kullanmıştı fakat çiftliğin satışında muameleler için gerçek kimliğini vermek zorunda kaldığını sonradan Gregor'a anlattığında, o, "Önemli değil" demişti, "Kimse farkına varmaz..."

Sonraki yıl da, yine gitti yeni sığınağına. Zekeriya işinin ehli olduğunu göstermişti. Ev artık içinde yaşanabilir bir durumdaydı. Üç hafta kaldı, denize girdi, araba kiralayıp yakın köyleri dolaştı. Veli'yle, karısıyla dostluğu ilerletti. Meyhaneci Efe'yi tanıdı. Rıhtıma atılmış masalarda, akşam gün batımında, karşıda Midilli'nin ışıkları, rakı içtiler. Artık onların "Doğan Bey'i" idi.

* * *

Ve üç yıl geçti. Bu süre içinde herhangi aksama, onları rahatsız edecek bir olay olmadan, Gregor ve Hafız'la ilişkilerini sürdürdü. Yazları, izinli olduğu zamanlarda, fırsat bulursa bazen kış aylarında da kısa süre, Ege'deki sığınağına gidiyordu. Düzenli bir hayat yaşıyordu. Danka'yla nedense her gün değil, artık haftada bir buluşmaya başlamışlardı ama bundan ikisi de şikâyet etmiyordu. *Moby Dick* de ortadan çekilmişti ama yine de bir zamanlar Tarık'a gideceği yolu göstermiş bir rehber olarak, yatağın başucundaki yerini koruyordu. Tarık bazı geceler, uykudan önce, kitabı açıp önceden telaşla atladığı diğer bölümlerini de şimdi artık şiirsel bir deniz hikâyesi dinler gibi okuyordu.

Ilık bir Nisan ayının bir çarşamba akşamı, kısa bir tatil dönüşü, istasyona, emanet kutusunu yoklamaya gittiğinde Gregor'un "Görüşelim" notunu buldu. Pazartesi ve salıyı hafta sonuna ekleyerek Cornwall'a gitmiş, kumsalda ve yukarıdan denize bakan kayalık

sırtlarda uzun uzun yürümüştü. Dinlenmeye ihtiyacı vardı. Son zamanlarda mide ağrıları sıklaşmıştı. Doktor, hafif şeyler yemesini, içki içmemesini söylemişti.

O gece "*Rose of Shiraz*" da toplandılar. Gregor ve Hafız alışılmışın dışında heyecanlı görünüyorlardı. Iraklı ve Türklerden oluşmuş yirmi kişilik bir göçmen grubunun, Edirne'de Yunan sınırına yakın bir yere kadar gelmeyi başardıklarını ve iki gündür orada bir çiftlikte gizlendiklerini söylediler. Bununla ilgili planlara çok acil ihtiyacımız var, dediler. Tarık, birkaç gündür tatilde olduğunu söyledi, "Planlardan haberim yok ancak yarın sabahki toplantıda sanırım konuşuruz. Size iletirim." Hafız, "Bu grup çok önemli" dedi. "Aralarında birkaç önde gelen politikacı da var. Bu nedenle iyi ödeme yapılacak." Tarık, ertesi akşam planları emanet kutusuna koyabilirse telefonla işaret vereceğini söyledi, dağıldılar.

Nisan ayının o uğursuz perşembe gecesi... Tarık'ın gerçek kimliğinden sıyrılıp, artık ölene ya da foyası ortaya çıkana kadar kullanacağı sahte kimliğe büründüğü gece...

Sabah toplantısında, Başkan, aynen Hafız'ın söylediklerini tekrarlıyor. İçlerinde Türklerin de bulunduğu tahminen yirmi, yirmi beş kişilik siyasi kaçak grubunun Meriç'i geçeceğini haber aldıklarını, Türk ve Yunan makamlarını bilgilendirdiklerini söylüyor ve Tarık tatildeyken yapılan çalışmaları, önlemleri anlatıyor. Sınır muhafaza birliğinin konuşlanacağı yerlerin tespit edildiğini ve harekâtın başladığını ekliyor. Tarık'ı ilgilendiren, birliklerin konuşlandığı sınır noktaları. Unutmamak için içinden tekrar ediyor. Toplantıdan sonra, odasında dinlediği bilgileri kısa bir rapor haline getiriyor ve sınır noktalarının yerlerini bir krokiye işaretliyor. Raporu ve krokiyi akşama kadar tekrar tekrar okuyor iyice ezberlemek için... Pierre'nin olayından sonra, ofis çıkışlarında denetim iyice sıkılaştırılmış. Herhangi bir belgeyi dışarı çıkarmak imkânsız ve tehlikeli. Raporu ve krokiyi ezberlediğine emin olunca yırtıp küçük parçalara bölüyor ve tuvalete atıp sifonu çekiyor.

Akşam evinde ezberlediği bilgileri hemen tekrar rapor haline getiriyor, bir harita üzerine birliklerin konuşlandığı noktaları işaretliyor. Hazırladıklarını bir zarfa koyuyor, zarfı da herkesin kullandığı

cinsten, büyük mağazalarda satılan ucuz suni deriden bir çantaya yerleştiriyor. Sonra çıkıp doktor uyarmamış gibi, bir pub'da bira eşliğinde birkaç sandviç yiyor, üstüne iki viski içiyor. Biralardan mı, viskiden mi bilemiyor ama midesinde epeydir onu tedirgin eden o sinsi ağrı yine başlıyor. Bu akşam da, yıllardır yaptığı işi yapacak olmasına rağmen, nedense gergin ve sinirli... Pub'ın telefonundan Danka'yı arıyor. Gece sana gelebilir miyim, diye soruyor. Kadın, bir konsere gideceğini, gece geç vakit döneceğini, söylüyor. "Anahtarın var, gir, beni bekle ama sakın uyuma" diye ekliyor çapkınca...

Tarık, pub'dan çıktığında saat on'a geliyor. İki Gaviscon tableti çiğnemiş. Ağrı diner gibi... Biraz yürüyor, bir sokak ötedeki bir telefon kabinine giriyor, çantayı yere, ayaklarının dibine koyuyor ve Gregor'un telefonunu çeviriyor. Gregor'un sesini duyunca, "Yanlış" deyip, kapatıyor. Kulübeden çıkınca bir taksi çeviriyor, "Waterloo İstasyonu" diyor şoföre. Başını arkaya koltuğun üstüne dayamış, Danka'yı, onunla geçireceği geceyi hayal ediyor. Oxford'dan döndüklerinden beri onu görmemiş. Özlediğini fark ediyor. O da beni özlüyor mu acaba diye düşünüyor, kendi kendine mutlu gülümserken.

Taksi istasyonun önünde duruyor. Tarık ücreti ödüyor, inerken çantanın yanında olmadığını fark ediyor. Koltuğu arıyor, yere düşmüş mü, diye bakıyor... Yok... Panik içinde. Telefon kabininde çantayı yere bıraktığını hatırlıyor. "Allah kahretsin" diye söyleniyor. Şoför geri dönmüş, bakıyor... "Bir şey mi kaybettiniz?" Tarık, "Evet" diyor, ter içinde. "Hemen geri dönelim, lütfen."

Telefon kulübesi karanlık. Tarık taksiden fırlayıp kulübenin kapısını açıyor. Işık yanıyor. Çanta yok. Delirecek... Kulübeden çıkıp belki taksiye binerken düşürmüşümdür, diye sokak lambalarının aydınlattığı kaldırımlarda aranıyor. Biraz ötede, lambaların turuncu ışığında yerdeki siyah lekeyi görüyor. Deli gibi koşuyor. Şansına ortalık ıssız... Evet orada... Çantayı alıyor, göğsüne bastırıyor. Kalbinin çarpıntısı çantayı bile sarsıyor. Kenardaki bir sıraya çöker gibi oturuyor. Sakinleşmeye çalışıyor, çarpıntısı hafifleyince kalkıp tekrar bir taksi çeviriyor... Sevinçten çantanın telefon kulübesinden oraya nasıl gittiğini düşünemiyor bile.

Akşam kalabalığı istasyonu doldurmuş. Sakin adımlarla emanet kutularının olduğu bölüme yürüyor. Kutu orada... Anahtarını çıkarıp kutunun kapağını açıyor; sonra hazırladığı zarfı almak için çantanın fermuarını açıyor... Çanta boş... Zarf yok... "Zarf yok!" diye söyleniyor kendi kendine. Çantayı ters çevirip, silkeliyor, umutsuzca...

Orada ne kadar durduğunu bilmiyor. On dakika mı? Bir saat mi? Hatırlamıyor. Gelen geçen, elinde küçük, plastik bir çantayla emanet kutusunun önünde, çevresine boş gözlerle bakıp, duran Tarık'ın önünden çekinerek geçiyorlar. Bir görevli gelip, "İyi misiniz bayım?" diye sorunca, kendine geliyor. "İyiyim, teşekkür ederim" diyor, kutuyu kapatırken.

* * *

Telefon kulübelerinin camlarına telekız ilanları yapıştıran sakalları uzamış adam, kulübeye girip montunun yırtık cebinden çıkardığı küçük kartları cama yapıştırdı. Görevi bitmişti, şimdi alacağı birkaç poundla içeceği içkileri düşünüyordu. Kulübenin zeminindeki çantayı görünce gözleri parladı, hemen açık bıraktığı kapıyı çekip kapattı. Yavaşça eğilip çantayı aldı. Doğrulurken, camlardan etrafı kolaçan etti. Kimse yoktu. Çantayı montunun içine saklayıp çıktı, acele etmeden kulübeden uzaklaştı. İleride karanlık bir yere gelinceye kadar sağını solunu kollayarak yürüdü. Çantayı açmak için sabırsızlanıyordu. Dışından yokladığında içinde bir şeyler olduğunu anlamıştı. Uygun bir yer bulunca çantanın fermuarını açtı. İyice göremiyordu ama ilk çıkardığı bir zarftı. Telaşla çantayı karıştırdı, başka bir şey yoktu. Sinirle zarfı açıp, içindeki haritaya, kâğıtlara bir göz attı. Kendi kendine sövüp duruyordu. Bir kez daha zarfın içine baktı, sonra haritayı, üzerinde bir şeyler yazılı kâğıdı parçalayıp savurdu. Yırtık parçalar rüzgârla uçup dağıldı. Adam çantanın içini son bir kez daha karıştırdı ve onu da fırlatıp, attı. Öfkeyle talihine söyleniyor, küfrediyordu.

Tarık'ın bu olaydan haberi olmadı; olsaydı, çantayı bulduğu yerin biraz ötesinde belgelerin rüzgârla dağılmış parçalarını görseydi, bu ölümcül paniği yaşamayacak ve belki hayatı bambaşka

olacaktı. Bilmediği için, sonradan, o geceyi hep bir dehşet gecesi olarak hatırlayacaktı.

* * *

Evine döndüğünde kendini biraz toplamış, sakinleşmişti. Şimdi, diye düşünüyordu, Gregor'un söylediği gün geldi. Kaçıp yok olma günü. Saatine baktı, ikiye geliyordu. Dolaptan bavulunu indirdi, gömlek, pantolon, kazak, ne bulduysa içine tıkıştırdı. Banyodaki tuvalet malzemesini, mide ilaçlarını sırt çantasına koydu. Yatağının başucundaki *Moby Dick*'i ve masadaki birkaç kitabı da ekledi. Sonra, Londra'ya ilk geldiği yıl, bir antikacıda görüp aldığı çalışma masasının gizli çekmecesini açtı; sakladığı sahte pasaportları, kimlik ve ehliyeti aldı. Bir zarf içindeki poundları ve Türk liralarını montunun cebine yerleştirdi. Bir an Tarık Serin adına düzenlenmiş diplomatik pasaportu ve ehliyeti ne yapacağını düşündü, karar veremedi, cebine soktu. Her an kapısı çalınacakmış gibi acele ediyordu.

Çantayı bulanlar hemen polise vermişler ise, polislerin bunun YGA ile ilgili olduğunu hemen anlamasalar bile, sınır muhafızları ile ilgili bilgileri, haritaları ya Scotland Yard ya da MI6 elemanları görür görmez anlayacaklardı. Ve en iyi ihtimalle, sabah ilk iş olarak ofise gidip, "Bunu sokakta bulduk. Sizin mi?" diye soracakları kesindi; tabii gece Başkanı telefonla arayıp sormazlarsa... Ondan sonrası ise '*Kıyamet.*' Bir an önce bu evden uzaklaşması gerektiğinin farkındaydı. Telaşla Heathrow'un numarasını çevirdi, danışmadaki görevlinin sesini duyunca kapattı. İz bırakmaktan korkmuştu. Fazla oyalanmadı. Bavulunu ve çantasını alıp evin içine bir göz attı, ışıkları söndürdü, çıkıp kapıyı kilitledi ve telaşla evi terk etti. Dışarıda yoğun bir sis vardı. Bir taksi bulana kadar epeyi yürüdü; bekleyen bir taksiye bindi, "Heathrow, lütfen" dedi.

Danışmadan, saat sekizde BA'nın bir İstanbul seferi olduğunu öğrendi. Gidip, Ali Gümüş adına bir bilet aldı. Görevlinin sorusuna, "Tek yön" diye cevap verdi. Görevli bileti verirken, "Sis nedeniyle seferlerin iptal olma ihtimali var" diye uyardı, "Sizinki bu sabah kalkacak ilk uçak. Umarım iptal edilmez. İyi yolculuklar." Bavulunu

verip biniş kartını aldı; pasaport kontrolünden geçip, kafeteryaya oturdu. Camdan dışarı baktı. Sis yoğunlaşmış gibiydi. "Uçuş iptal olursa hapı yuttun" diye söylendi. Geceki olayı gazetelerde bulamayacağını bile bile, merakla masanın üzerindeki gazeteleri karıştırdı, bir şey bulamadı. Acıktığını hissetti. Bir sandviç yedi, kahve içti. Sinir gerginliğinin, yaşadığı paniğin verdiği yorgunlukla oturduğu yerde ne kadar uyukladı, bilmiyor. Uçağa çağırıyorlardı... "Kurtuldun" diye düşünürken, kalktı, tuvalete girip yüzünü yıkadı. Çıkarken cebindeki diplomatik pasaportu hatırladı. Bir kabine girdi, yırtacakken, içinden dörde katlanmış bir kâğıt yere düştü. Sıkıyönetime verdiği dilekçe... Suç duyurusunda bulunmak için avukat Hayri Bey'le savcıya verdikleri... Alıp baktı, cebine koydu. Pasaportu, ehliyet ve kimliği, ufak parçalar halinde yırttı, tuvalete atıp sifonu çekti. Tamamen kaybolup gitmeleri için, sifonu birkaç kez çekmesi gerekti. Sonunda akıp gittiler. Büyük bir çaba sarf etmiş gibi terlemişti. Yüzünü, boynunu tekrar yıkadı, kuruladı ve sırt çantasını omzuna asıp uçağa girdi. Rahatlamıştı, geceki panik dinmişti ama uçağın içinde otururken hâlâ birilerinin içeri girip onu tutuklayacakları endişesini atamıyordu. Havalandıklarında, arkasına yaslanıp gözlerini yumdu... Kurtulmuştu, sorgulayıcılardan, analizci İtalyan'ın gözlerini dikip bakmasından kurtulmuştu, Tarık olarak yaşadığı hayattan kurtulmuştu. Bir ara yemek servisi için uyandığını hatırlıyordu, sonra tekrar uyudu.

İstanbul'a, yerel saatle öğlen ikide indiler. Pasaportunu gösterip geçti. "Ali Gümüş" olarak ülkesine dönmüştü. Hemen bir taksiyle otogara gitti. Kalkmak üzere olan bir Ayvalık otobüsüne bindi.

İkinci Kitap

Ferit ve Anlattıkları

Ferit

Tarık'ın hayatına girdiği o ilk sabah, Ferit havanın ağarmakta olduğunu saçağın altına yuvalanmış kuşların cıvıldaşmasından anlıyor. Kalkıyor, dışarı bakıyor. Yoğun bir sis vadiyi sarmış. Yeni yapraklanmaya başlayan ağaçlar dalgalanan sisin içinde görünüp kayboluyor. Ses etmeden giyiniyor. Sofadaki helâda yüzünü yıkıyor soğuk suyla. Sessizce, tahta basamakları gıcırdatmadan aşağı iniyor. Mutfak kapısının önünde annesi "Nerede kaldın?" diye seslenmiyor. Yıllar önce bir sabah, yüzünde belli belirsiz bir tebessümle yatağında cansız yatarken buldukları günden beri seslenmiyor ama Ferit o merdivenden ne zaman inse, sabah vakti, onu orada bekler bulacağını sanıyor, "İyi sabahlar, anne" diyor kendi kendine, içinden.

Mutfakta ışık var, sesler duyuyor. Giriyor. Babası dönüp bakıyor,

"Gel bakalım, Ferit"

"Hayırlı sabahlar, baba" diyor, "Nasıl, bu sabah daha iyi misin? Ağrın var mı?"

"Yok, iyiyim... Rutubetten... Havalar ısınınca geçer."

"Eh, yaza ne kaldı ki?"

"Doğru... Nisan'ı bitirdik bile."

Ocakta çatırdayarak yanan odunları karıştırıyor. "Çay yaptım. İster misin?"

"Ben alırım, zahmet etme..."

"Sen otur hele..."

Ortadaki büyük masanın başına oturuyor. Yaşlı adamın uzattığı çay bardağını alıyor, babası da karşısındaki iskemleye ilişiyor... Konuşmadan çaylarını içiyorlar.

"Erkencisin... Ava mı?"

"Niyetim var da, sis koyu... Bilemedim."

"Açılır. Sen sazlıklara varana kadar dağılır."

Kalkıyor, raftan aldığı termosa çay koyuyor, "Biraz peksimet?"

"İyi olur, sağ ol..."

Çayını içip kalkıyor. Avcı ceketini giyiyor. Çantasına termosu, peksimetleri yerleştiriyor. Fişekliğini alıyor. Duvardaki tüfeklere bakıyor.

"Benimkini al, istersen. Daha hafiftir" diyor babası " Ördeğe gidiyorsun, boşuna ağırlık taşıma."

"Sağ ol baba, haklısın." Duvardan 20 kalibrelik Remington'u indiriyor.

"Hadi eyvallah. Birkaç saate dönerim."

Avlu kapısı açık, köpek soran gözlerle bakıyor, "Gel bakalım, Sarıbaş" diyor. Dışarı çıkarken

Babası arkasından sesleniyor, "Salih Ağagillerin otlağının altına da bir bak, istersen. Çulluk görmüşler geçen gün."

"Tamam, bakarım."

Araba tekerleklerinin su dolmuş izlerine basmadan yürüyor. Arada bir, boynuna bağladığı büyük yemeni ile terleyen yüzünü siliyor. Artık çizgiler belirmeye başlamış yüzünde, Ayşe'nin ölü-

münden beri hiç kaybolmayan bir hüzün var. Çelik grisi gözleri hep canı acıyormuş gibi bakıyor. Silahını sırtına çapraz asmış, namlusu aşağıda... Ağaçların arkasından nehrin şırıltısı duyuluyor. Köpek önünde, arada bir durup bakıyor, geliyor mu diye, sonra koşup uzaklaşıyor. Dağılmaya başlayan sisin arasından yer yer gözüken ovaya bakıyor. Sıkıntıları üstüne geldikçe, kurtuluşu hep orada bulmuş, çocukluğunun, delikanlılığının geçtiği bu baba evinde, bu ırmağın sazlıklarında, bu ufka kadar uzayıp giden tarlalarda... Yeşeren başakların arasında, traktör yollarında saatlerce yürüdüğü bahar sabahlarını hatırlıyor.

"Yürümek iyi gelir" demişti doktor, "Ama yorulmadan... Nefeslenmen gerekmez, ağır ağır, dinlene dinlene yürü... Kalbini zorlama."

Sis kalkmış. İleri aşağıda sazlıklar beliriyor... Patikadan suyun kenarına doğru iniyor... Köpek sazların arasında kaybolmuş. Bir ördek parlayıp uçuyor. Kanatları suya değer gibi. Tüfeği omuzlayıp nişan alıyor. Ördek havalanıyor. Namlunun ucundan kuşun uçuşunu izliyor. Kuş ağaçların arkasında kaybolana kadar bakıyor, sonra tüfeği indirip, bir taşa oturuyor. Termosu açıp sıcak çaydan birkaç yudum içiyor. Köpek karşısına oturmuş, başı yana eğik, "N'oluyoruz?" der gibi bakıyor. "Canım avlanmak istemiyor Sarıbaş" diyor, köpeğe bir peksimet atarken, "Otur orada..."

Nedenini bilmiyor ama bu sabah canı sıkkın... Keyfi yok... İçi ezilir gibi... "Hızlı mı yürüdük yoksa" diye söyleniyor kendi kendine. Bileğini tutup, nabzını sayıyor. Seksen... Normal. "Öyleyse bu sıkıntı ne?"

Baba evine sığınalı on gün olmuş. Daire Başkanı, "Bir ay rapor vermişler" demiş "Bir ay da iznin var... Hadi git dinlen, keyfine bak."

"Ama efendim..." diye itiraz edecek olmuş,

"Sensiz işler yürümez mi? Git, telefonu fişten çek... Dünyadan kop... Babanı özlemedin mi? Ah, şimdi senin yerinde ben olacaktım ki."

Üç ay önce geçirdiği kalp spazmı herkesi korkutmuş. Bir hafta hastanede gözetim altında tutmuşlar. Tahliller, anjiyo... Sonunda damarında bir stent'le hastaneden taburcu olmuş. Yürüyüş yapacak, sigara, zinhar, kesinlikle yasak, içki kararında, filan... 50'li yaşlar

kritiktir, demiş doktor, "Kendine iyi bak dostum. Kendini yiyip bitirme. Olan olmuş..."

Karısının bir yıl önce ansızın ölümünü kastediyor. "Olan olmuş..."

"İstihbarat Teşkilatları ve Yöntemleri" konusunda Amerika'da mastır yapıp İstanbul'a döndüğünde tanışmışlar. Ayşe, teşkilatın hukuk müşavirliğinde görevli, genç bir avukat. Ferit'ten on iki yaş küçük. Ferit'in evlenme konusundaki kararsızlığına itiraz ediyor, "Annem de babamdan on iki yaş küçüktü. N'oldu? Yıllarca mutlu yaşadılar."

Bir beyin kanaması sonucu öldüğünde otuz sekiz yaşındaydı... Evliliklerinin on ikinci yılında.

Sis iyice dağılmış. Ferit taze otlara sırt verip uzanmış, parlak mayıs göğünde artlarında beyaz izler bırakarak ardı ardına geçen uçakları izlerken, umutsuzluk ve acının soldurduğu gözleriyle ona bakan Ayşe'yi düşünüyor. Bir türlü aklından çıkmayan kadını... Saçları terli şakaklarına yapışmış. Ferit'in elini tutmuş sıkıyor, "Bırakma beni" der gibi. Doktor, "Olan olmuş" demişti. Haklıydı, olan olmuştu... Peki, şimdi? Tespih taneleri gibi dizilmiş, birbirinin benzeri, birbirinin aynısı günler, hep aynı hatıralar, hayaller... Onlar n'olacak? "*Tu m'as laissé la terre entiére, mais la terre, sans toi , c'est petite...*" Ne zaman Ayşe'yi düşünse şarkı aklına takılıp duruyor...

Güneş yükselmiş, köpek karşısında mızıldanıp duruyor. Doğrulup oturuyor; yatmaktan sırtı tutulmuş. "Tamam, ağlayıp durma... Hadi dönüyoruz..." Köpek fırlayıp, koşuyor...

* * *

Evin önündeki arabayı uzaktan görüyor. Bir cip. "Jandarma" yazılı. Telaşla yürüyor. Avlu kapısı açık, köpek hemen dalıyor içeri. Ferit giriyor. Gölgeliğin altında babası bir jandarma çavuşu ile oturuyor. "İşte geldi" diyor babası, "Gecikmez demiştim."

Onu görünce çavuş ayağa kalkıyor, "İyi günler efendim. Size bir mesaj var." Uzattığı zarfı açıyor, "*Telefonu aç ve acele ara!*" Daire Başkanından...

Ferit, bakıyor, "Bulamadım, gitmiş dersin." Çavuş mahcup, gülümsüyor, "Başkan Bey de böyle diyeceğinizi, söylemişti... İnanmaz..."

"Tamam başçavuş, kazandın... Hemen ararım, sağ ol..."

Çavuş cipine binip gidince, telefonu fişe takıyor, özel numarayı çevirmesiyle Başkan hemen cevap veriyor...

"Tatil nasıl gidiyor? Kesin sıkılmışsındır..."

"Yok, iyiyim... Ava çıkıyorum, uyuyorum... Memnunum."

"Bırak masal anlatmayı. Hemen gelmeni istiyorum. Önemli bir konu var."

"Konu nedir?"

"Gelince anlatırım, sen hemen yola çık..."

"Tamam, efendim, geliyorum."

"Yapacak bir şey yok" gibi ellerini iki yana açmış, kaşlarını kaldırmış babasına bakıyor...

* * *

Arabasını, binanın arkasında, "Personele mahsus" otoparka bıraktı. İçeri girerken kapıdaki görevli, "Hoş geldiniz, efendim" dedi. "İzinde olduğunuzu duymuştuk."

"Öyleydi Metin ama dönmem icabetti."

Asansörle doğruca Başkanlık katına çıktı. Başkanın sekreteri ayağa kalkıp karşıladı,

"Buyurun efendim, Başkanım sizi bekliyor."

Başkanın odasının kapısını açıp yol verdi...

"Hoş geldin, Ferit... Başkan masasından kalkıp geldi, sarılıp öptü. "Otur bakalım." Sekretere döndü, "Kızım bize demli birer çay."

Oturdular "Bana kızmadın, değil mi? Tatilini yarıda kestim ama gerekliydi. Konu önemli olmasa seni çağırmazdım."

"Estağfurullah, kızmak ne demek efendim."

"Teşekkür ederim. Şimdi dinle..."

Sekreter çaylarını getirince, sustu. Ferit çayını yudumluyor, bekliyordu.

"Londra'da 'Yasadışı Göç Ajansı' diye uluslararası bir örgüt olduğunu duymuş muydun?"

"Haberim var."

"Tamam. İşte oradaki, Dışişlerine bağlı memurumuz ortadan kayboldu. İngiliz makamlarının ve polisin araştırmaları bir sonuç vermedi. Dosyayı kapatmadılar ama bence işi biraz ağırdan alıyorlar. Öldü mü, kaçırıldı mı, kaçtı mı? Belli değil..." Ferit'e baktı, "Anlatabildim mi?"

"Evet, benim işi almamı istiyorsunuz."

Başkan güldü, "Senin ne akıllı adam olduğunu bilmem mi? Leb demeden leblebiyi anlarsın hemen..."

"Ne zaman başlıyorum?"

"Hemen, şimdi... Önce Londra'ya git, araştır... Gerisi sana kalmış." Çekmecesinden bir zarf alıp masanın üzerinden Ferit'e kaydırdı. "Business Class uçak biletin, harcamaların için 1.000 Pound ve ayrıca senin adına açılmış bir hesap, kredi kartı... Elçilikçe otel rezervasyonların yapıldı. Ayrıca memurumuzun çalıştığı YGA ve Scotland Yard'dan senin için randevu alacaklar, hatta gerekirse, istersen yani, sana bir yardımcı vermelerini sağlayacaklar. İngiltere vizen vardır umarım."

"Her şeyi düşünmüşsünüz, teşekkürler. Vizem var, evet." Bilete baktı, "Yarın yola çıkarım."

"Teşekkür ederim Ferit. Al, bu da memurumuz hakkında düzenlenmiş dosya..."

"Tamam efendim, başka emriniz?"

"Hepsi bu. Kalkıp elini sıktı, "Hadi, iyi yolculuklar. Bu olayı çözersen, sen çözersin, evlat..."

* * *

Aşağı indi. Çıkışta, kapıdaki görevliye arabasının anahtarlarını verip ne zaman döneceğini bilmediğini, arabayı kapalı garaja koymasını söyledi. Bir taksiye binip arkasına yaslandı, "Arnavutköy'e" dedi. Akşam oluyordu, İstanbul'un üzerine mavi bir pus inmişti. Eve geldiğinde kendini yorgun hissediyordu. İçeri girdi, ışıkları

yakmadan pencerenin önünde durup Boğaz'a, karşıdaki aydınlatılmış Kuleli'ye, rıhtıma bağlı teknelere baktı. Hava kararırken, Ayşe'yle de dururlardı böyle karanlıkta, denize, ışıklara bakarlardı o eski güzel zamanlarda... "Çık" demişti, babası, "Nişantaşı'ndaki benim daireye taşın. Boş duruyor." Önce çıkmaya, hatta evi satmaya niyetlenmişti ama sonra vazgeçmişti. "O orada" demişti babasına, "Bırakamam... Kalsam iyi olacak." Yaşlı adam üzgün bakmış, "Sen bilirsin" diye ısrar etmekten vazgeçmişti.

Üç saat araba kullanmıştı; arada mola verip dinlenmişti ama yine de trafiğin yoğunluğu yormuştu. Işıkları yaktı. Banyoya geçti, soyundu, duşa girdi... Yorgunluğunun akıp gittiğini hissediyordu. Çıktı, bornozuna sarındı, sonra küçük valizini dolabın üstünden indirip içine gerekli çamaşır, kitap gibi eşyalarını yerleştirdi. Babasına telefon edip Londra'ya gideceğini haber verdi. Aç değildi, kendine küçük bir viski hazırladı, pencerenin önündeki koltuğa oturup Tarık Serin'in dosyasını açtı. Kısa bir dosyaydı. Memurlar için düzenlenen türden bir sicil... Ayrıntıları geçip, ona yararlı olacak bilgileri not etti.

1951'de İstanbul'da doğmuş,
Emekli Büyük Elçi Zeki Serin'in oğlu. (Z.Serin 1980'de vefat etmiş.)
Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden 1975'de mezun olmuş.
Oxford'da mastır (1976–1977 arası)
Askerlik görevi (1978)
Roma Elçiliği'nde 3.Kâtip (1981–1983 arası)
Londra'da YGA' da göreve başlama (1983 Ekim tarihinde)
16 Nisan 1989 tarihinde kaybolmuş.

Dosyada 1981–1989 arasında izne çıktığı tarihler ve adresler yazılıydı. Dikkatini, çeken dört tarihi işaretledi.

1) Nisan 1983-7gün (İzindeki adresi: İzmir, Sarıyahya Beldesi.)
2) Mayıs 1983- 30 gün (" ")
3) Haziran 1983–7 gün (" ")
4) Ağustos 1987–40 gün (" ")

Dosyada, ayrıca Tarık'ın, Bakanın önerisiyle YGA'ya tayin edildiği not edilmişti...

Bilinmezin Peşinde

Heathrow'a akşamüzeri indi. Valizini alıp pasaport kontrol kapısına yürüdü. Kısa bir sıra vardı. Beklerken, genç bir adam, yüzüne dikkatle baktı ve "Ferit Bey mi?" diye sordu Türkçe... Elçilikten görevlendirilmişti. Kendini tanıttı, adı Ali'ydi. Saygıyla onu izlemesini rica etti, valizini alıp yol gösterdi. Ayrı bir kapıya yöneldiler. Kapıda bekleyen polise kimliğini göstererek bir şeyler söyledi. Adam selam verip kapıyı açtı. Terminalin hemen dışında bir araba bekliyordu. Siyah bir SAAB... Girdi, Ali de yanına oturdu, şoföre Elçiliğe gideceklerini söyledi. Trafik yoğundu, yolda pek konuşmadılar.

Londra'ya yıllar önce bir kez bir İNTERPOL toplantısına katılmak için gelmişti, fazla tanımıyordu. Arabanın camından mayıs

ayına rağmen kışın henüz tamamen terk etmediği parkları, caddeleri seyrediyordu. Yağmurlu bir havaydı. Kaldırımları rengârenk şemsiyeli bir kalabalık doldurmuştu. Yoğun trafiğin arasında ağır ağır ilerliyorlardı. Elçiliği hatırlıyordu. *Belgrave Square*'de beyaz, güzel bir binaydı. İlk gelişinde toplantı sonuçları hakkındaki görüşmeler orada yapılmıştı...

Ferit'i kabul eden Elçilik müsteşarı tam bir Dışişleri memuruydu. Özenilmemiş ama şık bir kıyafet... Yumuşak, kibar bir ses tonu ve makamının önemini yansıtan bir tavır Odasına girdiğinde onu ayakta karşıladı. Karşılıklı konulmuş deri koltuklar oturdular. Çay içmek isteyip istemediğini sordu. "İngiltere'de adettir" dedi gülerek. Ferit de gülümsedi. Beyaz ceketli bir garson ince, zarif porselen takımlarla servis yaptı. Müsteşar, Emniyette görevli olduğunu tabii ki biliyordu. Sağlığı konusunda sorular sormaya başlayınca, başka şeyler de bildiğini anladı. Doğaldı, elbette gerekli bilgiler onlara gönderilmişti. Büyükelçinin önceden programlanmış bir ziyaret için Dışişleri Bakanlığı'na gittiğini ama Ferit'le mutlaka tanışmak istediğini söyledi. Bir süre daha çay içip konuştular. Müsteşar sonunda, ortadan kaybolan Tarık Serin'in önemli bir memur olduğunu ve akıbeti hakkında mutlaka bir bilgi edinmenin hayatî önem taşıdığını söyleyerek konuya doğrudan girdi. Scotland Yard araştırmalarını sürdürüyordu ancak bizim de kendi açımızdan araştırmamız gerekliydi. Ferit, anlattıklarını dikkatle dinliyor ve başını sallayarak onaylıyordu. Müsteşar, konunun ne kadar önemli olduğu, onun gibi yüksek rütbeli, deneyimli ve başarılı bir memurun görevlendirilmesinden de açıkça anlaşıldığını, başka iltifatlarla süsleyerek anlattı. Sıkılmağa başlamıştı ki, Müsteşar, araştırmalarını rahatça yürütebilmesi için Scotland Yard ve YGA'dan randevular aldıklarını ve Elçilikten bir kişinin de ona yardımcı olarak görevlendirildiğini söyledi. Ferit, kendisine teşekkür etti. İzin verirse artık otele gidip dinlenmek istediğini söyleyince hemen ayağa kalktı, masasındaki telefonu alıp birisine bir şeyler söyledi. Bir süre sonra, yardımcı olacak genç geldi. Onu karşılayan kişiydi; Ali... Saygılı bir tavırla kapının yanında duruyordu. Müsteşar elini kibarca sıktı, başarılar diledi ve her an onu arayabileceğini belirterek kartvizitini verdi.

Ferit'i havaalanından getiren araba kapının önünde bekliyordu. Hava kararmıştı.

* * *

Ferit'in Londra'daki ilk günü iyi başlamadı. Yorgun olmasına rağmen gece iyi uyuyamamıştı. Uyandığında başı ağrıyordu. "Şaraptan herhalde" diye düşünüp, doğruldu. Valizinden küçük ilaç çantasını çıkartıp iki aspirin aldı, duşa girdi.

Akşam, elçilikten otele gelip yerleştikten sonra aşağı inip resepsiyon görevlisinin coşkuyla tavsiye ettiği, küçük Fransız lokantasına gitmişti. Hemen otelin karşısında olması da işine gelmişti. Hafif bir yemek yemiş, yarım şişe kırmızı şarap içmişti. Şef, resepsiyon görevlisinin kardeşiydi, tenzilat yapmıştı. Lokantadan çıkınca serin mayıs gecesinde, mağazaların vitrinlerine bakarak bir saat kadar yürümüş, sonra dönüp biraz kitap okumuş ve yatmıştı.

Duştan çıktığında kendini daha iyi hissetti. Ilık su ve aspirinler başının ağrısını azaltmıştı. Giyinip aşağı indi. Kahvaltı salonunda gazeteleri gözden geçirirken Elçilik görevlisi Ali geldi, Scotland Yard'daki randevunun yarım saat sonra olduğunu hatırlattı.

* * *

Scotland Yard'da görüştükleri müfettiş İngiliz soğukkanlılığının ve nezaketinin tipik örneğiydi. Yüzündeki kibar, belli belirsiz gülümsemenin ardında, "... işimize burnunuzu neden sokuyorsunuz..." tavrı gizliydi sanki ama onları hemen masasının önündeki koltuklara buyur etti. Ferit, "Ne içerdiniz?" sorusunu bekliyordu ki, adam sormadı ve vakit geçirmeden konuya girdi. Önündeki dosyayı Ferit'e uzattı, onun için hazırlatmıştı. Bugüne kadar yaptıkları araştırmaları, bilgileri içeren bir dosya olduğunu söyledi. Ferit hızla göz gezdirdi. Fazla bir şey yoktu. Tarık'ın renkli bir fotoğrafını iliştirmişlerdi. Koyu renk saçları arkaya taranmış, favoriler kulak memesi hizasında. Gözleri açık renk; yeşil mi mavi mi belli olmuyor. Ali, "Elçilikten verdik" diye açıkladı. İki belge ilgisini çekti. Birincisi

Tarık'ın banka hesabının dökümüydü. Hesapta kuşku çekebilecek önemli artışlar, ödemeler gözükmüyordu. Diğer belge ise, kaybolduğu dönemde evinden yaptığı telefon görüşmeleriydi. Kaybolduğu gece Heathrow Havalimanı danışmasını aramış ancak görüşme yapmamıştı. Aynı gece sonrasındaki uçuş ve yolcu listeleri de dosyaya konulmuştu.

Müfettiş, Tarık'ın üç gün işyerine gelmemesi üzerine yapılan başvuru sonucunda araştırmaya başladıklarını, evini ve ofisini aradıklarını anlattı. Herhangi, ipucu olabilecek bir şeye rastlamamışlardı. Ferit'in içinde, konuya çok önem vermedikleri gibi bir his beliriyordu nedense. Belki de o günlerde, metroda bulunan patlamaya hazır bombanın yarattığı tedirginlik, bu konuya gerekli önemi vermemelerine neden olmuştu.

Teşekkür edip çıkarlarken müfettiş kartını verdi ve her zaman yardıma hazır olduğunu söyledi. Ziyaretin kısa sürmesinden memnun kalmışa benziyordu.

* * *

"*Yasadışı Göç Ajansı*" nın bulunduğu gösterişsiz binaya girdiklerinde, Ali, bankonun arkasında oturan görevli ile konuştu. Adam telefonu açıp birilerine bir şeyler anlattı. Anlatırken Ferit'i ve Ali'yi süzüyordu kuşkulu bakışlarla. Telefonu kapattığında tavrı değişti. Yerinden kalkıp, "Buyurun, efendim" diyerek onları asansöre götürdü. "Başkanlık, beşinci kattadır." Beşinci katta onları asansörün kapısında başka biri karşıladı. Ortalık, sanki orada kimse çalışmıyormuş gibi hareketsiz ve sessizdi.

Başkanın odasına girdiklerinde, bu kez bir sekretere teslim edildiler. Gümüş rengi saçları tepesinde toplanmış, orta yaşlı, ciddi tavırlı bir kadındı. Başkanın kapısını vurup içeri girdi, kapıyı arkasından kapattı. Ferit sabırla bekliyordu. Ali de pencerenin önünde durmuş sokağı seyrediyordu. Birkaç dakika geçti. Ferit ortadaki sehpanın üzerindeki turizm dergilerinden biri alıp bir koltuğa oturdu. Kadın geri döndüğünde de başını kaldırıp bakmadı. Canı sıkılmıştı bekletildiği için. Kadın önünde durup, "Bayım" dedi. Ferit hemen

cevap vermedi, sonra dergiyi kapatıp sehpaya koydu, kadına baktı: "Efendim?"

Kadın biraz şaşırmış olacak ki, "Başkan..." filan gibi bir şeyler geveliyordu. O sırada Başkan oda kapısında göründü. "Özür dilerim, beklettim, önemli ve acil bir telefon görüşmesi yapıyordum. Buyurun lütfen." Sekretere döndü. "Bize kahve getirin ve telefonları bağlamayın." Ferit ve Başkan odaya girerken Ali, "Ben sizi burada beklerim, efendim" dedi.

Büyük odanın bir köşesindeki küçük yuvarlak bir masanın çevresine dizili iskemlelere karşılıklı oturdular. Başkan karmakarışık çalışma masasından zorlukla bulduğu bir dosyayı önüne koyup oturduğunda sekreter kahvelerle geldi. Başkan onun çıkmasını beklerken önündeki dosyayı karıştırıyordu. Ferit ise kahvesini içerek konuşmadan bekliyordu. Sonunda Başkan, "Evet, Sör" dedi, "Memurumuz ve vatandaşınız Tarık Serin'in ortadan kaybolmasıyla ilgili olarak, Türk Hükümeti tarafından görevlendirildiğiniz bildirildi ve size yardımcı olmamız istendi." Kahvesine süt ve şeker koydu, yavaş yavaş karıştırırken, "Size nasıl yardım edebilirim?" diye sordu.

Ferit, teşekkür etti, "Örgütünüzün çalışma alanının ne olduğunu biliyorum ama bilgim yetersiz. Bana yaptığınız işi ana hatlarıyla anlatmanızı rica ediyorum."

Başkan biraz düşündü; örgüt dışından birine ne kadar bilgi verebileceğini tartıyordu.

"Çalışmamız genel olarak, dört başlıkta toplanabilir, diye açıklamaya başladı. İstihbarat, analiz, planlama, operasyonel işbirliği. Tabii ki çalışmamızın temelinde istihbarat yer alır. İstihbaratsız herhangi bir şey yapamayız. Yaygın bir istihbarat ağımız vardır ve bu, ilgili ülke makamları tarafından bilinir. Yani yabancı ülkelerde casusluk yapmayız, o ülke birimleriyle ortaklaşa çalışarak istihbarat toplarız."

Ferit dikkatle dinliyor ama not almıyordu. Başkan bunun farkındaydı, "Not almıyorsunuz." Ferit gülümsedi, "Almıyorum, evet, bu tür konuların, konuşmaların yazılı hale gelmesini güvenli bulmam."

"Haklısınız. Önceden sizi uyarmak istemedim, kabalık etmiş olurdum. Teşekkür ederim."

Ferit soğumaya yüz tutmuş kahvesinden birkaç yudum içti, "İstihbarat'tan sonra analiz çalışması, demiştiniz galiba?"

"Evet... İstihbarat kanallarından gelen bilgiler analiz bölümümüzde incelenir. Özel bir bilgisayar programı yardımıyla sınıflandırılır ve olasılıklar geliştirilir. Bu en önemli çalışmadır, çünkü her şey buna bağlıdır. Dikkat etmişsinizdir, 'olasılıklar' dedim. Diyebilirim ki, gelen istihbaratın ancak yüzde ellisi kesindir. Mesela, şöyle bir istihbarat gelebilir: 'Otuz ila elli kişi oldukları tahmin edilen bir göçmen kafilesinin A noktasından ya da B noktasından 05–15 Mayıs tarihleri arasında geçecekleri haber alınmıştır.' İşte gelen haberlerin yüzde ellisi bu tür haberlerdir. Diğer yüzde ellisi bundan da belirsiz bilgiler içerir. İşte Analiz Bölümünde çalışan uzmanlar bu bilgilerden yararlanıp gerçekçi senaryolar yaratmaya çalışırlar."

"Zor bir iş" dedi Ferit. "Peki bu senaryolar, ne oranda doğru sonuçlar veriyor?"

"Yüksek oranda, çünkü uzmanlarımız deneyim kazandı. Artık yalnız bilgisayarların söylediklerine değil kendi önsezilerine de güveniyorlar. İstihbaratı koklayıp doğruya ulaştıkları çok olmuştur." Mahcup bir tavırla gülümsedi, "Uyuşturucu arayan köpekler gibi sanki"

"Sizi anlıyorum. Bizim meslekte önsezi önemlidir."

Başkan telefonu açıp "Bize biraz daha kahve" dedi sekretere. "Sıcak olsun, lütfen."

Kahveler geldi...

"Üçüncü safha, analizler ve oluşturulan senaryolar doğrultusunda yapılan planlama çalışmalarıdır. Geçiş noktaları olarak tespit olunan yerlerde alınacak önlemler planlanır ve ilgili ülke makamlarına önerilir.

Bu önerilere göre, ilgili ülkelerin sınır muhafızları ayrı ya da beraber yapacakları operasyonlarla, yasadışı geçişleri önlerler ya da önlemeye çalışırlar. Bu da dördüncü safhadır.

Ferit "Örgüt personeli nasıl seçiliyor?" diye sordu.

"Yasadışı göç yollarının geçtiği ülkeler bu örgüte temsilci gönderir. Ayrıca teknik bölümlerde çalışan, çeşitli milliyetten elemanlarımız vardır."

"Tarık Serin hakkındaki kişisel düşüncelerinizi öğrenebilir miyim?"

Başkan biraz düşündü, sonra" Düşüncelerim olumludur" diye cevap verdi, "Ciddi, işini özenle yapan, çok konuşmayan, çalışkan bir kişilik..."

"Şimdi özel bir soru sormak istiyorum. Uygun bulmazsanız cevap vermeyin."

"Buyurun, sorabilirsiniz"

"Örgütünüzde herhangi bir bilgi sızıntısı oldu mu?"

Başkan Ferit'in sorusunu beklemiyordu, hemen cevap vermedi. 'Olmadı' demek de istemiyordu, yanlış bilgi vermiş olacaktı. Ferit onun kararsızlığının farkındaydı, bekliyordu.

"Evet, oldu. Birkaç yıl önce, Fransız kökenli bir elemanımız böyle bir suçtan hüküm giydi, bir yıl hapis cezası almıştı diye hatırlıyorum." Ferit'e baktı, "Bu olay basına casusluk değil, basit bir zimmet suçu olarak yansıtıldı, Kurum'un yıpranmaması için."

"Tek bir olay mı? Daha sonra başka bilgi sızdırma olayları oldu mu?"

"Hayır, başka benzer olay olmadı. Zaten o olaydan önce bütün kurum çalışanları, Tarık da dâhil, Scotland Yard ve MI6 tarafından sorgulanmışlardı ve Pierre'in bilgi sızdırdığı da o zaman ortaya çıkmıştı."

"Peki, sizin planladığınız ve başarısızlıkla sonuçlanan operasyonlar?"

Başkan gülümsedi, "Oldu, tabii. Birkaç kez göçmenler, önlem alınan sınır noktalarından değil, hiç tahmin etmediğimiz yerlerden geçtiler."

"Bunu nasıl değerlendirdiniz?"

"Yanlış istihbarat..."

"Bu başarısız operasyonların tarihleri, Tarık'ın kaybolduğu tarihle çakışıyor mu?"

"Hayır, hayır... Ne düşündüğünüzü anlıyorum ama Tarık'ın pişman olacağı bir şey yaptığına inanmam. O dürüst biriydi."

Ferit, iskemlesinden kalktı, odanın içinde birkaç adım attı, yerine oturmadan, "Kaçırılmış olabilir mi?" diye sordu.

"Kime yarar ki? Kararlar, planlamalar haftalık olarak yapılır ve sürekli değişir."

"Haberleşme kod'ları?"

"Onlar da... Her hafta değişir."

"Kurumdan kaybolmuş herhangi bir dosya?

"Kayıp dosyamız yok."

"Odasına bir göz atmamın sakıncası var mı?

"Tabii ki yok." Telefonu alıp sekretere, Ferit'in, Tarık'ın odasını görmek istediğini, kendisine yardımcı olmasını söyledi.

Tarık'ın odası kilitliydi. Sekreter kilidi açtı, girdiler. Uzun zamandır kapalı kalmış olan oda havasızdı. Sekreter yüzünü buruşturup, pencereyi açtı ve kapının yanına gidip beklemeye başladı.

Ferit odaya baktı. Sıradan bir ofis odası. Bir madeni çalışma masası, bir koltuk, iki iskemle... Duvara dayalı, kapakları aralık çelik bir dosya dolabı. Açıp, içine baktı. Boşaltılmıştı. Üst rafta gözüne bir kitap çarptı... Her yerde satılan bir turistik rehber. Tozlanmıştı, eliyle silip sayfalarını karıştırdı. Haritalar, yol güzergâhlarını gösteren planlar... Sayfaları çevirirken, durdu. Birkaç sayfa yırtılmıştı. Sayfa numaralarına göre üç sayfa yoktu. Balkanları gösteren harita ve planlar kopartılmıştı. Kitabı yerine koydu.

Masanın üzerine bir ajanda dikkatini çekti... Toplantı tarihleri işaretlenmiş. Çoğunlukla pazartesi sabahları... Birkaç yerde 'D ile buluşma' yazmış. Bakmaya devam etti... Bazı sayfalarda 'G' diye notlar var. Başka işe yarar bilgi bulamadı "Gidebiliriz" dedi, durduğu yerde sabırsızlıkla kımıldayan sekretere.

Odasına döndüklerinde, "İşinize yarayacak bir şeyler buldunuz mu?" diye sordu Başkan. Ferit cevap vermedi, "Birkaç yerde ajandasına, 'D' ve 'G' diye not düşmüş. Kim oldukları hakkında bilginiz, var mı?"

"D, Danuta ya da Danka olabilir... Polonyalı bir kadın. Sevgilisiydi..."

"Nerede bulabilirim?"

"Ülkesine dönmüş diye duydum."

"Peki, şu 'G'?

"Onu tanımıyoruz, polis de çözemedi."

Ferit son bir şey sormak istediğini söyledi, "Öğle yemeklerini ofiste mi yiyorsunuz?"

Başkan, "Ben evden karımın hazırladığı sandviçleri getiririm ama herkes dışarıda bir yerlerde yer" dedi. "Bildiğim kadarıyla yürüyüş mesafesinde birçok pub, pizzacı filan var. Tarık çoğunlukla, Harry's adlı bir pub'a giderdi. Bir kez de beraber gitmiştik.

Ferit, burada artık başka bir şey öğrenemeyeceğini anlamıştı. Başkan'a teşekkür edip çıktılar.

* * *

Güzel bir mayıs öğlesiydi. Ferit, "Acıkmadın mı?" dedi Ali'ye, "Şu Başkan'ın bahsettiği Harry's adlı pub'a bir bakalım."

"Acıktım... Nerede olduğunu söyledi mi?"

"Yürüyüş mesafesinde, dedi."

"Hangi tarafa yürüyeceğiz?"

Ferit bilmediğini söyledi. Yakındaki bir gazete kiosk'undaki satıcıya sordular. Adam yakın olduğunu söyledi ve yolu tarif etti. Gerçekten yakın bir yerdeydi, kolayca buldular. İçerisi kalabalıktı. Şansları vardı, onlar girerken barın önünde iki yer boşaldı, oturdular... Harry hemen seğirtti. "Hoş geldiniz. Ben Harry..." İkisini dikkatle süzdü."Yanılmıyorsam, sizi ilk kez görüyorum. Müşterilerimi, bir kez gelseler bile hatırlarım."

Ferit "Evet, ilk kez geliyoruz" diye cevap verdi, "Sizi kutlarım. Her pub sahibinde bulunması gereken bir özellik..."

"Teşekkür ederim..." Bir Ferit'e, bir Ali'ye bakıyordu. "İngiliz değilsiniz."

"Türk'üz" dedi Ferit.

"Öyle mi? İstanbul'dan mı? Bir kez gitmiştim eşimle, rüya gibi bir yer..."

"Beğendiğinize sevindim."

"Türkler bu taraflara pek gelmiyorlar, tek bir Türk müşterim var ama o da bir süredir gözükmüyor. Adı Tarık... Herhalde tanımazsınız?"

"Evet, tanımıyoruz. Çok sık mı gelirdi?"

"Eh... Haftada üç, belki dört. Öğle yemeklerine..."

"Yalnız mı gelirdi?"

"Çoğunlukla yalnız yerdi yemeğini. Bir de Gregor adlı bir müşterim var, onunla sohbet ederlerdi."

"Yazık, tanışmak isterdim şu Tarık'la"

Harry, "Tarık ilginizi çekti galiba, bu kadar sorduğunuza göre" dedi, "Ama söylediğim gibi, epeydir gelmiyor. Ben de tanışmanızı isterdim."

Ferit "Peki arkadaşı Gregor? O da mı gelmiyor?"

Harry Ferit'in sorularından sıkılmıştı, cevap vermedi, "Evet... Ne yiyoruz?" diye sordu, ellerini ovuşturarak, "Bir küçük aperitif?"

Yemeklerini ısmarladılar, daha doğrusu Harry onlara biftek, patates ve birer kadeh Beaujolais önermişti. Viskilerini içerlerken Ferit, Tarık'ın ajandasındaki 'G' nin Gregor olabileceğini düşünüyordu.

* * *

Yemekten sonra, bir kaldırım kafesinde kahvelerini içerlerken, Ali "Şimdi ne yapıyoruz?" diye sordu. "Yoksa bu günlük yeter mi diyorsunuz?"

Ferit saatine baktı, "Daha saat üç. Vakit var... Şu evine de bir baksak mı?"

"İyi olur, Ferit Bey... Zaman kazanırız."

"Anahtar?"

Ali, oraya gitmek isteyeceğini düşünerek evin anahtarını Elçilikten aldığını söyleyince, Ferit, genç memura, "Teşekkür ederim, akıllı bir gençsin" dedi.

Tarık'ın evine gitmek için bir taksiye bindiler. Daire, yeni yapılmış bir binanın üçüncü katındaydı. Elçilik, daireyi kiralayan şirkete, evi bir süre daha muhafaza etmek istediklerini söylemişti. Polis de araştırmalarını tamamladıktan sonra kapıdaki mührü kaldırmış ve anahtarı Elçiliğe vermişti.

Daire çok büyük değildi. Büyükçe bir salon, bir yatak odası, mutfak ve banyodan ibaretti. Salonun bir köşesinde antika bir çalışma

masası göze çapıyordu. Bir kanepe, iki rahat koltuk, aralarında da geniş alçak bir masa vardı. Salonun mutfağa yakın tarafında, açılabilir bir yemek masası ve altı iskemle yerleştirilmişti. Bir sehpanın üzerine Sony marka bir TV ve küçük bir müzik seti konulmuştu. Yer parkeydi ve üzerine çağla yeşili bir halı seriliydi.

Daire, ansızın terk edilmiş ya da geri gelmek üzere öylesine bırakılmış gibiydi. Ali'ye "Daireye ilk kim girdi?" diye sordu. Ali, polis ve Elçilik temsilcisi olarak kendisinin girdiğini söyledi. Polis çilingiri kapıyı açmıştı. Dairenin fotoğrafları çekilmişti. "Hiçbir şeyin yeri değişmedi, olduğu gibi bırakıldı" dedi.

Ferit çalışma masasının üzerini, çekmecelerini araştırdı. Masanın üzeri boştu, çekmecelerde bir sürü fiş, elektrik faturası filan vardı. Karıştırırken yere küçük bir karton parçası düştü. Eğilip aldı. Bir bilet parçası. Yarısı kesilmiş. "*Regent's Canal Waterbus/ Little Venice – London Zoo - Camden Lock*" yazılı üzerinde. Gidiş bileti. Ali'ye arkası dönük, bileti cebine koydu. Mutfağa girdi, kirli tabaklar ve bardaklar eviyenin içinde duruyordu. "Buzdolabını boşalttık" diye açıkladı Ali, "Fazla bir şey yoktu. Waitrose'dan alınmış yiyecekler... Bozulmak üzereydi." Bir rafta, farklı markalardan, yarılanmış iki viski, boş bir votka şişesi. Ferit votkayı alıp baktı. Tanımadığı bir marka, üzerindeki yazılar Kiril alfabesiyle yazılmış. Yalnızca etiketin altında 'Product of Pologne' yazılı. Yerine bıraktı, çöp kutusu boşaltılmıştı. "Polis torbaya koyup götürdü" dedi Ali, "Laboratuara göndermişler."

"Ee? Sonuç?"

"Bir şey bulunamamış."

Yatak odasında da işe yarar bir şey bulamadı. Dolapta üç takım elbise asılı. Gömlekler, ütücüden geldiği gibi duruyor. Yatağın başucundaki komodinin çekmecesinde de iki ilaç prospektüsü. Paracetamol ve Gaviscon. Boş bir aspirin kutusu. Yatak yapılmamış, belki de polisler altüst etmiştir, diye düşündü. Ali kapının önünde durmuş bakıyordu. "Tamam, gidebiliriz" dedi, "İşimiz bitti." Apartmandan çıkarlarken, "Evde hiç çanta, bavul filan gördün mü?" diye sordu. Ali görmemişti. "Sanki yolculuğa çıkmış gibi..." dedi, Ferit.

Kanal'da...

Tarık'ın evinden çıktıklarında akşam oluyordu. İşyerlerinden boşalan bir kalabalık kaldırımları doldurmuştu. Pubların önü, ellerinde içkileri, açık havada sohbet edenlerle doluydu. Ferit, "Hadi, gel biz de birer bira içelim" dedi. Tenha buldukları bir puba girdiler. Biralarını alıp onlar da kapının önüne çıktılar.

"Bu gün fena geçmedi. Ne dersin?"

"Bence de. Yarın nereye gitmeyi düşünüyorsunuz?"

"Sen yarın dinlen. Ben Londra'da biraz başıboş dolaşmak istiyorum. Sana ihtiyacım olursa telefonla ararım. Tamam mı?"

"Tamam, efendim. Nasıl isterseniz."

* * *

Oteline girmeden önce, karşıdaki restoranda yemek yedi. Odasına çıkınca uzun uzun duş aldı, sonra Tarık'ın dosyasını ve polisin verdiği dosyayı önüne koydu. Ceketinin cebinden, Tarık'ın evinde bulup aldığı bilet parçasını çıkardı. Telefon edip oda servisinden kahve istedi.

Polisin verdiği dosyada yapılan telefon konuşmalarını inceledi. Kaybolduğu gece Heathtrow'a telefon etmiş. Evinden aradığı son telefon numarası havaalanına ait... Dosyadaki yolcu listelerini gözden geçirdi. Polisin taradığı sonuçlara baktı. Tarık Serin adında bir yolcu bulamamışlar. Yalnızca, sabah sekizdeki İstanbul uçağında üç Türk gözüküyor. Daha sonra o gün, gece onbire kadar sis nedeniyle uçuşlar iptal edilmiş. Sis dağıldıktan sonra da, sabah sekize kadar olan uçuşlarda Tarık'ın ismine rastlanmamış. 'Başka isimle uçmuş olabilir' diye düşündü, 'Yabancı bir isim bile olabilir.' Üç Türk yolcunun isimlerini not etti. Kanal gemisi bileti masanın üzerinden bakıp duruyordu. Üzerindeki tarih bir ay öncesinin ve hareket saati akşam saat altıda. "Yarın bir kanal gezisi şart oldu" dedi kendi kendine.

Kahve fincanını alıp pencerenin önünde, caddeyi seyrederken düşünüyordu. Önünde üç ihtimal vardı:

1. Tarık, bilinmeyen bir nedenle öldürülmüştü. Ancak bu, cesedi bulunmadığına göre, şimdilik zayıf bir ihtimaldi.

2. Kaçırılmıştı. Bunun da nedeni belirsizdi. YGA'na ilişkin bilgileri almak için kaçırılmış olabilirdi ancak Başkan'ın da söylediği gibi bilgiler her hafta değişiyordu, dolayısıyla Tarık'tan zorla bilgi alsalar bile, bilgilerin geçerliği 5–6 gündü. Bir terör örgütü, pazarlık için kaçırmış olsa, şimdiye kadar kokusu çıkardı.

3. Kendi ortadan kaybolmayı seçmişti. Bunun nedeni de çalıştığı yerle, yaptığı işle ilgili bir olumsuzluğun, bir tehdidin, bir tehlikenin belirmiş olması olabilirdi. Her ne kadar, Başkan, son zamanlarda örgütte bir sızıntı olmadığını; başarısız operasyonlarla Tarık'ın kaybolduğu tarihin çakışmadığını söylemiş olsa da yine de bu ihtimal en güçlü olanıydı. Tarık, bilerek ya da bilmeyerek, her ne ise, yasadışı bir işe karışmış ve yakalanma korkusuyla, kaybolmayı tercih etmişti.

Caddede yürüyen, gezinen insanlara bakarken, "Belki de bu ihtimallerin hiçbiri değildir" diye düşünüyordu. "Belki de kaybolup, bambaşka bir hayatı yaşamayı seçmiştir."

Dosyaları topladı, Tarık'ın fotoğrafını ve kanal gemisi biletini ceketinin cebine yerleştirdi, çantasından yolculuklarda özellikle yanından ayırmadığı kitabını aldı, yastıkları düzeltip, yatağa girdi. Kim bilir kaç kez okumuştu '*Moby Dick*'i? Hatırlamıyordu. Kendisinin de bir görünüp bir kaybolan o beyaz balinanın peşinde koşan *Kaptan Ahab* gibi, hep bir bilinmezin peşinde koşması mıydı bu kitabı durup durup okuması?

Kaptanın takma bacağı güvertede takırdayıp tayfaları ürkütürken, kitap elinden düştü, başucundaki lambayı bile söndüremeden derin bir uykuya daldı.

* * *

Uyandığında, rahat, deliksiz ve rüyasız bir uykunun verdiği dinlenmişlikle gerindi. Yere düşmüş kitaba, hâlâ yanan başucu lambasına baktı, "Uyuyakalmışım" diye söylenip kalktı. Duş alıp hazırlandı. Güneşli bir gündü. Otelin önüne dizili masalardan birine oturdu, kahve söyledi. Garsondan gazeteleri istedi. Onu ilgilendiren bir haber yoktu. Hafta sonu oynanacak Manchester United, Chelsea maçı arka sayfaları kaplamıştı. "Bizden farkı yok" diye düşündü kahvesini içerken. Gazeteleri bıraktı, saatine baktı, kalktı biraz yürüdü ve bir taksi çevirdi. "*Little Venice*, lütfen" dedi.

Taksiden indiğinde, biraz uzakta, "Canal Boat Trips" yazılı bir tabelanın arkasında, gezi teknelerini gördü. İskeleye bağlanmış, hareket saatini bekliyorlardı. İlk hareket yarım saat sonraydı. Orada bir kafeye oturup, bir sandviç ve bira ısmarladı. Güneşin altında oturmanın keyfiyle birasını içti. Başkanın başına sardığı şu iş bitince, babasının çiftliğine gidip yarım kalan tatilini tamamlamaya karar verdi ve babasını aramadığını hatırladı. Ayrılalı çok olmamıştı ama yine de... Akşam otelden aramaya karar verdi.

Hareket saati gelmişti, bilet alıp tekneye girdi. Adı *Gardenia*'ydı. Gövdesi siyah, kamarası beyaz bir tekne... Fazla yolcu yoktu. Yaşlı bir çift ve çocuklarıyla bir İtalyan aile... Bir de kendisi.

Tekne dar kanalda ağır ağır, sessizce ilerledi. Zaman zaman ağaçlarla örtülü bir tünelden geçiyormuş gibi yeşil bir çatının altında kayıp gittiler. Yer yer yamaca yaslanmış beyaz malikâneler görünüp kayboluyordu. Yolculuk yaklaşık yarım saat sürdü. Kanalın sağ yakasına birbirlerine yanaşmış, tekneler bağlanmıştı. Kanalın genişleyip bittiği yerde, kıyıya yanaştılar. Kaptan, "*Camden Lock*" diye anons etti.

Ferit tekneden indi, çevresine bakındı. "Tamam geldik de... Şimdi n'olacak?" diye düşünürken, indiği yerin biraz ilerisindeki Yüzer Kafe'yi gördü. Kıyıya bağlanmış bir tekne ve bağlandığı rıhtıma dizili masalar... Gidip masalardan birine oturdu, ondan başka müşteri yoktu. Biraz sonra rıhtıma tekneden tombul bir genç kız çıktı. Pembe yanakları ve dolgun, etli dudakları vardı. Konuşurken beyaz, düzgün dişleri gözüküyordu. Fırfırlı bir elbise giymişti, beline bağladığı beyaz önlük lekesizdi. Gülerek, Ferit'e menüyü uzattı. Ferit'in canı bir şey istemiyordu ama kızla ahbaplık kurmak için, "Cheescake ve kahve" ısmarladı. Kız kırıtarak tekneye döndü ve gecikmeden istenenleri getirdi. Masaya servis yaptıktan sonra, gitmedi. Biraz ötede ellerini kavuşturmuş bekliyordu. Ferit, önce kızın bu davranışını anlamadı, sonra, aklına geldi, cheescake'den bir parça kesip, ağzına attı. Gerçekten güzeldi. Merakla bekleyen kıza "Nefis bir cheescake" diyerek çatalını yeni bir parçaya batırdı, "Hiç böylesini yememiştim. Yoksa siz mi yaptınız?" Kız gurur ve sevinç karışımı bir sesle cevap verdi: "Evet, bayım, ben yaptım. Bu yörede bundan lezzetlisini bulamazsınız."

"Doğru yerde olduğumu anlamıştım. Buraya sık sık gelen bir arkadaşım tavsiye etmişti. Yolun düşerse oradaki güzel kızın yaptığı cheescake'i yemeden geçme, demişti"

"Arkadaşınızı tanıyor muyum?"

"Adı Tarık."

"Adlar aklımda kalmaz, hatırlayamadım."

Ferit, "Durun bakalım" diye cebinden Tarık'ın fotoğrafını çıkardı, "Belki resminden tanırsınız.?"

Kız resmi aldı, baktı, "Tabii tanıyorum. Bir ara sık sık geliyordu, epeydir gözükmedi." Durdu, gözlerini bir şey hayal ediyormuş gibi kısmış ağaçların tepelerine bakıyordu. "Galiba bana âşıktı" diye söylendi.

"Gerçekten mi? Akıllı adammış." Kız güldü, "Şaka yaptım" dedi. "Ama iyi dosttuk. Hiç unutmam ilk geldiğinde masayı devirmişti de utancından ne yapacağını şaşırmıştı. Özür dileyip duruyordu. Oturun, size kahve ikram edeyim, demiştim. Acelesi varmış..." Kız susup düşündü, "Bir tekne mi arıyordu, ne? Bana sormuştu, bilmiyordum ama adı hep aklımdaydı, çok hoş bir isimdi çünkü."

"Adını unutmadınız demek? Çok ilginç... Onca seneden sonra..."

Kız biraz düşündü, "Rose of Shiraz... Nasıl, romantik değil mi? Size de uzak, sıcak ülkeleri çağrıştırmıyor mu?"

"Rose of Shiraz... Gerçekten de çok hoş, gizemli... Peki buldu mu tekneyi?"

"Bilmiyorum. Bulmuştur herhalde... Sonraki gelişlerinde bir daha sormadı."

Ferit kahvesini bitirip, kalktı. Kıza bolca bir bahşiş bıraktı, "Kendisini görünce selamlarınızı iletirim ve beklediğinizi söylerim."

"Teşekkür ederim, bayım, yine beklerim."

* * *

Küçük bir köprü, gezi teknelerinin yanaştığı kıyıyı, karşıya, teknelerin yan yana dizildiği rıhtıma bağlıyordu. Ferit köprünün üzerinde durup baktı. Rıhtıma bağlanmış yirmi dört tekne saydı. "Umarım en sonda değildir" diye söylenerek yürüdü, rıhtıma indi. Tekneler aralarına sarkıtılmış usturmaçaları gıcırdatarak ağır ağır sallanıyorlardı. Teknelerin isimlerini okuyarak, acele etmeden yürüyordu. Beyaz bir tekne, "*Blue Dolphin*"... Geçti... Koyu kırmızı boyalı küçük bir tekne... Güvertesinde çamaşır asan bir kadın... "*Mary Lou*"... Baka baka yürüdü, siyah boyalı sekizinci teknenin arkasında kırmızı gül resmini ve "*Rose of Shiraz*" yazısını gördü. Güvertede kimse yoktu ama kamara kapısı açıktı ve içeriden bir müzik duyuluyordu. Güverteye çıktı. "Hello!" diye seslendi. Müzik kesildi, açık kapıda esmer bir adam belirdi. "Nasıl yardımcı olabilirim?"

"Bu teknenin sahibi siz misiniz?

"Evet benim."

"Rahatsız ediyorum, özür dilerim. Bir şey sorabilir miyim?"

"Elbette, buyurun."

"Bir süre önce kaybolan birini arıyorum..."

Adam şaşırmıştı, gülümseyerek, "Garip bir soru. Burada mı kaybolmuş?"

"Bilmiyorum, bilgi edinmeye çalışıyorum."

"Diğer teknelere de sordunuz mu?"

Ferit vereceği cevaba adamın tepkisini görmek istiyordu, konuşmadan önce biraz durdu, sonra, "Hayır, doğrudan sizin teknenize geldim."

Adam gülüyor, "Pek anlamadım bayım, neden doğrudan buraya geldiğinizi ama madem teknemdesiniz, buyurun size bir içki ikram edeyim, siz de bana bu bilmeceyi açıklayın."

Ferit adamın arkasından kamaraya girdi. "Oturun lütfen... Ne içersiniz? Küçük bir likör? Ya da bir viski?" Ferit viski istedi. Adam içkisini verdi, kendi de aldı.

"Adım Hafız, hoş geldiniz." Kadehini kaldırdı, birer yudum aldılar.

"Teşekkür ederim, ben de Ferit." Elini uzattı, tokalaştılar.

Hafız, "Evet, Mr. Ferit, şimdi söyleyin, nedir bu kayıp kişi konusu ve neden buraya geldiniz?"

Ferit uzatmadı, "Aradığım kişinin adı Tarık ve sık sık Camden Lock'a ve buraya, Rose of Shiraz'a geldiğini öğrendim." Hafız başı önde, kadehiyle oynuyor, Ferit'e bakmıyordu. Ferit susunca, başını kaldırıp, "Nasıl öğrendiniz?" dedi.

Ferit cevap vermedi "Tarık'ı tanıyor musunuz" diye sordu. Bu kez Hafız cevap vermedi, "Kimsiniz ve onu neden arıyorsunuz?"

"Türk hükümetinin bir görevlisiyim; Tarık'ın akıbetinden kaygılıyız. Önemli bir memurumuzdu... Kayboldu."

"Anlıyorum. Evet, onu tanıyordum. Bir pub da tanışmıştık. Söylediğiniz gibi birkaç kez buraya geldi. Tekneleri sevdiğini söylüyordu... Oturup, içki içip sohbet ederdik. Hepsi bu. Başına bir şey geldiyse üzülürüm." İçkisinden bir yudum içti, "Elçilikte mi görevliydi?" Ferit yine cevap vermedi,

"Siz ne işle meşgulsünüz, sorabilir miyim?"

"Ticaret."

"Ajandasında birkaç yerde 'G' diye not var. Kim olabilir?"

Hafız düşündü. "Bilemeyeceğim" dedi."Herhalde bir tanıdığıdır."

Ferit ondan fazla bir şey öğrenemeyeceğini anlamıştı. Teşekkür edip tekneden çıkarken, "Hatırınıza bir şey gelirse ya da Tarık'tan bir haber alırsanız, lütfen bizim elçiliğe bir telefon edin" diye rica etti.

* * *

Ferit, Scotland Yard'a gitmek için, Camden Lock'dan taksiye binmeden, bir telefon kulübesinden ona kartını veren müfettişi aradı, bazı bilgilere ihtiyacı olduğunu söyledi. Müfettiş onu güler yüzle karşıladı. Nasıl yardım edebileceğini sordu. Ferit, *Rose of Shiraz* ziyaretini anlattı. Sahibi, Hafız adında bir İranlı ancak soyadını öğrenemedim, dedi. Müfettiş onu dikkatle dinliyordu, sonra izin istedi ve bilgisayarın klavyesinde bir şeyler yazdı, gelen cevaba baktı, kalkıp odadan çıktı. Ferit adamın bir şey söylemeden çıkıp gitmesine şaşırmıştı ama Müfettiş hemen elinde bir dosyayla döndü. Dosyayı Ferit'in önüne koydu. "Aradığınız bilgileri burada bulabilirsiniz"

Dosyanın kapağında "*GSG Electronic Appliances and Information Ltd*" ibaresi vardı. Ferit açtı, baktı. Şirketin çalışma alanı, şirket ortakları, çalışanların isimleri ve Hampstead'de bir adres yazılıydı. Ayrıca bu dört kişinin vize başvurusu sırasında çekilen fotoğrafları ve ev adresleri de ekliydi.

Dosyada, şirket ortakları olarak, Hafız Musavi ve Gregor Samsa Glinka belirtilmişti. Şirketin yalnızca iki çalışanı olduğu gözüküyordu. Vladimir Gierek, Elektrik, Elektronik teknisyeni ve Danuta Vazyk, satış ve pazarlama sorumlusu.

Ferit dosyadaki bilgileri okuyunca, ajandadaki 'G' nin Gregor olabileceğini düşündü. 'D' de Danuta'ydı kesinlikle. Hafız'ın 'G' yi tanımadığını söylemesi de anlamlıydı. Müfettiş, Hafız Musavi'nin dört yıl önce, kaçak göçmenlere yönelik bir operasyon dolayısıyla İtalya'da gözaltına alındığını, delil yetersizliğinden bir ay sonra serbest kalarak, sınır dışı edildiğini anlattı. Bu nedenle, o şirketi izle-

diklerini söyledi. Ancak şimdilik herhangi yasadışı bir işe karıştıkları tespit edilmemişti.

Ferit, müfettişe, YGA'nın başkanından, Danuta'nın Tarık'ın sevgilisi olduğunu öğrendim, dedi. Tarık kaybolunca Polonya'ya dönmüş. Müfettiş, "Doğru mu, değil mi, hemen öğreniriz" diye tekrar bilgisayarına girdi, yine bir şeyler yazdı, bekledi. "20 Nisan'da, Tarık Serin'in kayboluşundan dört gün sonra Heathrow'dan çıkış yapmış ve bir hafta önce tekrar dönmüş. Yani şimdi Londra'da."

* * *

Ferit, dosyanın bir fotokopisini aldı ve Müfettişe teşekkür edip çıktı. Sokaktaki bir kulübeden Elçiliği arayıp Ali'yle konuştu, gelip kendisini almasını, Hampstead'de bir yere gideceklerini söyledi. Ali "Neredesiniz?"diye sordu. Ferit, etrafına bakındı, "Bir kafe bulup, otururum, oradan seni ararım" dedi. Biraz yürüdü, önüne güneşlikler konulmuş tenha bir kafe görünce içeri girip Ali'ye telefon etti. Ali, "Yarım saat sonra oradayım" dedi.

Ferit kafenin önündeki masalardan birine oturdu, bir bira ve sandviç ısmarladı. Beklerken düşünüyordu. Hafız'ın İtalya'da, yasadışı göçmen operasyonunda tutuklanması ile YGA'da çalışan Tarık'ın, bir kanal teknesinde buluşmaları bir rastlantı mıydı? Ahbaplık ettiği Tarık'ın nerede çalıştığını Hafız'ın bilmemesi normal miydi?

Ali geldiğinde, yemeğini bitirmişti. Müfettişten aldığı adresi Ali'ye söyledi. Ali yolu biliyordu, trafik de yoğun değildi, yirmi dakika sonra oradaydılar. Bahçe içinde, kırmızı tuğladan, üç katlı bir binaydı. Tipik, eski bir İngiliz evi... Önünde siyah bir Mercedes duruyordu. Kapıdaki parlak bronz bir plakada şirketin adı yazılıydı. Ali zili çaldı... Kapının açılması için bir süre beklediler. Ali zile tekrar bastı, bu kez kapı hemen açıldı. Kısa kesilmiş, koyu kızıl saçlı, güzel, genç bir kadın soran gözlerle bakıyordu. Danuta'ydı. Fotoğrafındaki uzun saçlarından başka değişen bir şey yoktu. Ferit, Bay Glinka'yla görüşmek istediklerini söyledi. Randevuları yoktu, bir konuda onun bilgisine başvurmaları gerekmişti. Kadın bir an kararsız kaldı, sonra onları içeri aldı. Holde ayakta beklerlerken, yandaki bir odadan biri

çıktı, geldi, elini uzattı, "Ben Gregor Glinka. İçeriye buyurun lütfen." Onları karşılayan kadına, "Teşekkür ederim sevgilim" diye seslendi. "Bir süre telefon bağlamasınlar."

Güzel döşenmiş bir çalışma odasına girdiler, Gregor'un gösterdiği koltuklara oturdular. Adam, hemen konuya girdi, "Benimle ne konuda konuşmak istiyorsunuz?" diye sordu. Kim olduklarını sormaması Ferit'in garibine gitmişti. Hafız'ın haber verip uyardığı belliydi."Türk Hükümetinin memurlarıyız" diye kendini ve Ali'yi tanıttı. "Polonyalıymışsınız." Gregor, nereden öğrendiklerini sormadı, "Evet, Polonyalıyım. Ziyaretinizin bununla bir ilgisi var mı?"

"Evet, var, birazdan açıklayacağım. Önce,Tarık Serin adlı bir Dışişleri memurumuzu aradığımızı söylemeliyim... Kendisi 16 Nisan'da kayboldu. Bu konuda araştırma yapıyoruz."

Gregor yine, "Neden bana geldiniz?" diye sormadı, biraz düşündü, "Bu ismi hatırlar gibiyim" dedi, "Sanırım birkaç yıl önce Roma'da tanışmıştık, sonra burada, bir restoranda karşılaştık, daha sonra birkaç kez, öğlenleri aynı restoranda beraber yemek yedik."

"Hepsi bu mu?"

Gregor sevimli bir tavırla cevap verdi, "Sorguya çekiliyormuşum gibi bir his var bende, yoksa yanılıyor muyum?"

"Özür dileriz. Öyle bir niyetimiz ve yetkimiz yok. Sadece kayıp bir memurumuzu arıyoruz, belki yardımınız olur diye düşündük. Cevap vermek zorunda değilsiniz. İstediğiniz anda gidebiliriz."

Gregor "Yanlış anlamayın" dedi, "Birden şaşırdım... Neden bana geldiğinizi sormuyorum. Polonyalı olduğumu nereden öğrendiğinizi de sormuyorum.Öğrenmişsiniz... Geçelim. Sorularınıza gelince, tabii ki bildiklerimi aktarırım. Lütfen, devam edin..."

"Teşekkür ederiz. Kaybolduğu tarihten sonra kendisinden haber aldınız mı, sizi aradı mı? Telefon etti mi?"

"Hangi tarih demiştiniz?"

"Geçtiğimiz nisan ayının on altısı."

Gregor düşündü, önündeki ajandayı karıştırdı, "Emin olmam gerek" diye söylendi, "Nisan ayının onu ile yirmisi arasında burada yoktum. Döndükten sonra da kendisi ile bir temasım olmadı. Nerede olduğu konusunda hiçbir fikrim yok."

"Bir şey daha var" dedi Ferit, "*Rose of Shiraz*" adlı bir teknesi olan Hafız adında birini tanıyor musunuz?

Gözlerini adama dikmişti. Vereceği cevap konusunda Gregor'un kararsız olduğu belliydi ancak sonunda konuştu, "Evet, tabii tanımaz olur muyum... Ortağımdır..."

"Tarık, o tekneye birçok kez gitmiş, Hafız'la görüşmüş... Hafız demek ki size bahsetmedi."

"Doğru, bahsetmedi..."

"Tarık'ın ajandasında, birkaç yerde 'G' diye not düşülmüş. Bu siz olabilir misiniz diye düşünmüştüm ama yanılmış olabilirim, başkası olmalı."

"Haklısınız... Ajandasına not düşecek kadar ahbaplığımız olmadı."

"Tekrar teşekkür ederiz, çok vaktinizi aldık." Ayağa kalkmışlardı, "İzninizle, son bir soru" dedi Ferit, "Danuta adlı bir kadını tanıyor musunuz? Danuta Vazyk?"

Biraz düşündü, "Evet, Danuta'yı tanıyorum. Vatandaşımdır. Bir süre ofisimde çalıştıktan sonra ayrıldı. Şimdi, sanıyorum Polonya'da"

"Polonya'ya döndüğüne emin misiniz?"

"Kesinlikle."

"Bu kadın, Danuta, Tarık Serin'le tanışıyor muydu?"

"Hayır, sanmıyorum. Neden sordunuz?"

"Tarık Serin'in görevli olduğu kurumun başkanı, onun Danuta adlı bir sevgilisi olduğunu söyledi."

"İlginç. Herhalde bir isim benzerliği olmalı". Ferit 'Yapmayın' der gibi güldü,

"Hem isim benzerliği, hem Polonyalı... Az rastlanır bir tesadüf."

Gregor elden ne gelir gibi ellerini iki yana açmıştı, "Evet, haklısınız, garip bir tesadüf" diye yerinden kalktı, onları kapıya kadar geçirdi. Ferit çıkarken döndü, baktı. Danuta ya da onun ikizi, holün uzak bir köşesinde, onlara sırtını dönmüş, elindeki dosyaları raflara dizmeye çalışıyordu.

Gregor'a teşekkür edip çıktılar. Arabada, nereye gideceklerini konuşurlarken Ferit, evin kımıldayan perdelerine bakıyordu. Ali'ye, "Bence o kadın Danuta ve Gregor'un sevgilisi" dedi.

* * *

Elçiliğe döndüklerinde, Ali'ye, "Buradaki işim bitti" dedi, "Bana bu akşam için bir uçak bulabilirsen iyi olur." Sonra Müsteşara gidip araştırmaları hakkında kısa bilgi verdi, "Büyük Elçimize saygılarımı iletmenizi rica ediyorum, bu akşam bilet bulunursa döneceğim."

THY'nin Londra-İstanbul uçağı geç vakit Atatürk Havalimanı'na indi. Ferit, bir taksiyle doğruca evine gitti. Soyunup duş yaptı. Aç değildi; uçakta yemek yemişti. Kendine bir viski hazırladı, notlarını eline alıp koltuğuna oturdu.

Kahveci

Odasına girdiğinde Başkan, masasından kalkıp karşıladı. "Gel, bakalım Ferit. Hoş geldin. Dün gece dönmüşsün..." Babacan bir tavırla sırtını sıvazladı. "Geç otur." Ferit çalışma masasının karşısına konulmuş kanepeye ilişti. Müdür de yanındaki koltuğa oturdu. Dost bakışlarla Ferit'i süzüyordu. "Yorgun gözüküyorsun. Kahvaltı ettin mi? Hayır mı?" Uzanıp yakındaki zili çaldı. Gelen sekretere "Kızım şu benim poğaçalardan getir, yanında da çay, tamam mı?" Sekreter "Hemen efendim" deyip çıkarken Ferit'e, "Özel poğaçalar" dedi. "Bizim hanım yapıyor. Az yağlı, kepekli undan... Zararsız anlayacağın." Sekreterin getirdiği poğaçaları yiyor, çaylarını içiyorlardı. Neden sonra Müdür," E? Anlat bakalım neler buldun?" diye bardağını masaya bırakıp arkasına yaslandı. Ferit söyleyeceklerini gelirken tasarlamıştı, yine de biraz düşündü.

"Çok şey yok ama bir şeyler var" diye söze girdi, "Tahminime göre, Tarık Serin kendi isteğiyle kaybolmuş."

"Kendi isteğiyle mi? Yani kaçmış mı diyorsun?"

Ferit o sırada içeri giren sekreterin getirdiği ikinci çayından bir yudum içti ve öğrendiklerini, sırayla anlatmaya başladı. Scotland Yard ve YGA'dan öğrendiklerini *Rose of Shiraz* adlı tekneyi ve sahibi Hafız'ı; ortağı Gregor'u anlattı. "Bu Hafız'la, Gregor karışık kişiler" diye devam etti. "Haklarında polis henüz bir şey bulamamış ama bence göçmenlere yönelik yasadışı işler çeviriyorlar. Bu bir tahmin, önsezi de diyebilirim. Tarık'a, bir şekilde çengel atmış olabilirler. Tarık'ın sevgilisi olduğu söylenen Danuta oradaydı, elimdeki fotoğraftaki kadının aynısı, yalnızca saçları kısaydı. Gregor kadına 'Sevgilim' diye hitap ediyordu. Polonya'ya döndüğünü söyledi oysa polisteki kayıtlar Londra'ya döndüğünü gösteriyor. Diyorum ki, eğer Tarık, bir şekilde yasa dışı bir işe karıştıysa, ona Danuta yoluyla çengel attılar. Hangi şekilde, nasıl? Bir fikrim yok ancak sanıyorum Tarık bir şeyden korktu ve kayboldu. Benim tezim bu."

Müdür koltuğundan kalkıp odada dolaşmaya koyuldu. Elleri arkasında, büyük odada ileri geri yürüyordu. "Eğer söylediğin gibiyse, bu pis bir iş" diye sıkıntıyla söylendi, "Casusluk yapan bir devlet görevlisi... Nefret ettiğim bir şey... Nefret ettiğim bir iş..."

Susup yürümeye devam etti. Ferit de susuyordu. Bir süre ikisi de konuşmadı. Müdür dolaşmayı kesip geldi yerine oturdu. Ferit'e baktı,

"Peki, şimdi ne yapıyoruz?"

"Elimizde izleyecek belirgin bir ipucu yok."

"Ne yapalım? Beceremedik mi diyeceğiz patronlara?"

"Dosyasında Sarıyahya diye bir yer yazılı. Tatil adresi diye hep orayı göstermiş. Oraya gitmeyi düşünüyordum, siz uygun görürseniz. Başka bir yol yok, şimdilik."

"Haklısın, ben de başka yol göremiyorum."

Tarık "Yarın yola çıkarım" dedi. "Arabayla giderim."

"Bizim ciplerden birini al, şoförsüz gitme. Az yol değil"

"Sağ olun, şoförle rahat etmem, cip tamam. Ben kendim kullanırım, sakıncası yoksa."

"Ne sakıncası olacak? Yorulma diye söyledim. Sen bilirsin."

* * *

Göğün ve denizin rengi değişmeye başlayınca, anla ki Ege'desin derdi, Ayşe. On iki yıllık evliliklerinin her haziranında kıyı kıyı Ege'ye inerler, Ayşe'nin sütannesi Kiraz Bacının Adatepe'deki evinde iki hafta kalırlardı. Tepe ıssızdı, henüz şehirlilerin istilasına uğramamıştı. Köyün girişindeki meydana bakan küçük bir bakkal dükkânı, yanında bir kahve... Hepsi bu. Arabalarını meydandaki ulu ağaçların altına park edip yürüyerek yokuşu tırmanır ve tepeden Edremit Körfezi'ne bakan küçük taş eve ulaşırlardı. Kiraz Bacı aşağıda, Küçükkuyu'daki kardeşinin evine gitmiş ve evi onlara bırakmış olurdu. Akşamları, bazen aşağıda, şişman, pos bıyıklı Hasanaki'nin yerinde, kumsala atılmış masalarda oturup rakı içerler, ortalıkta bir derviş edasıyla dolaşan Hasanaki'nin gözbebeği koca pelikanı seyrederler; bazen Ayvalık'a uzanır, şehrin zeytinyağı kokan sokaklarında dolaşırlardı.

Hasanaki hâlâ orada mıydı? Pelikan hâlâ kıyıda heykel gibi durup karanlık denize bakmayı sürdürüyor muydu? Kiraz Bacı'nın ölümünden sonra ev ne olmuştu? Şimdi, yıllar sonra, yine bir haziran ayında, aynı yollardan, aynı yerlerden geçerek; aynı düşleri görmenin verdiği yürek daralmasıyla ve kafasındaki hatıralarla boğuşarak aynı göğün altında güneye doğru gidiyordu. "Neden bu yoldan geldim ki?" diye düşünüyordu. "Keşke Bursa üzerinden gitseydim..." Küçükkuyu'ya gelince, Adatepe sapağına başını çevirip bakmadan, hızla geçip gitti.

İzmir'e doğru giderken düşünüyordu... Tarık'ın dosyasında yazılı Sarıyahya nasıl bir yerdi? Tarık, neden hep orayı adres göstermişti? Orada bir bağlantısı, bir yakını, belki bir evi olması gerek diye düşünüyordu. Bir otele gitseydi, otelin adını verirdi, vermemişti. Beldeyi kolayca buldu. Deniz kenarına dizilmiş evleriyle sakin bir balıkçı köyüydü. Görünürde otel filan yoktu. Küçük iskelenin arkasındaki meydana arabayı park edip indi. Öğle vaktiydi. Güneş ısıtmaya başlıyordu. Önünde büyük bir çınar olan kahveden içeri girdi. Kahve boştu; tezgâhın arkasında bardakları yıkayan biri, baktı, işine devam ederken "Birini mi aradın?" diye sordu. Ferit, patronu görmek istediğini söyledi. "Şimdi çıktı" diye cevap verdi adam. "Evine gitti... Uyumaya." Ferit camın önünde bir masaya oturdu,

"İyi, git çağır" dedi. Adam güldü, "Aklından zorun mu var dayı?" diye sırıtarak söylendi. "Uyumaya gitti diyorum. İyisi mi sen git dolaş, ikindi vakti gel." Yol yorgunluğu, sıcak... Ferit sinirlenmeye başlamıştı. "Bana bak! Hemen git patronuna de ki, İstanbul'dan bir polis amiri gelmiş, de... Seni istiyor de. Anladın mı? Fırla..." Adamın tavrı hemen değişti, önlüğünü çıkarmadan koştu.

Patron biraz sonra "Buyur beyim" diye telaşla içeri girdi, "Hoş geldin. Kusura bakma, beklettim." Çırağa seslenip kahve ve su getirmesini söyledi. Ferit adama kimliğini gösterdi. Bir araştırma yaptığını, kaybolan birini aradığını anlattı. "Aradığım kişinin adı Tarık, soyadı Serin. Dışişlerinde memur. Tatillerinde buraya gelirmiş. Tanıdın mı?"

Çırak kahvesini getirmişti, yanında soğuk su... Birkaç yudum içti; içerken Patron'a bakıyordu. O cebinden küçük bir tespih çıkarıp çevirmeye başlamıştı. "Evet, bildin mi?"

"Hayri Bey'in yeğeni. Tarık Bey."

"Kim bu Hayri Bey?"

Kahvecinin konuşmak istemez bir hali vardı. Sıkıntılıydı. "Anlatmak istemiyor musun?" dedi Ferit.

"Utanıyorum beyim, anlatmak içimden gelmiyor"

"Gayret et, anlatırsın."

Kahveci anlatmak istemiyorum demişti ama anlatmaya başlayınca dili çözüldü. Hayri Bey'in, köyün hemen bitimindeki çiftliğinden; nasıl yardımsever biri olduğundan, herkesin derdine derman olduğundan bahsetti. Ahalinin sevip saydığı biriydi. Sonra ne olduysa olmuş, yeğenini alıp gelmiş, diye devam etti. Anlattıkça açılıyordu. Köyde, kahvede dedikodunun ayyuka çıktığından bahsetti. Sonra öteki yeğeni gelmiş, adı Tarık olan. Bir ay kalmış, dönmüş. "O gittikten üç gün sonra kardeşi, Esat yani, sizlere ömür".

Ferit bir şey anlamamıştı, "Neden dedikodu yapıyorlardı, sen neden utanıyorum, dedin?"

Kahveci Ferit'e baktı. "Ayıp ettik, beyim, Hayri Bey'e, Tarık Bey'e ayıp ettik. Ben değil, bütün köy... Sıkıyönetim zamanıydı,

ahali herkesten, her şeyden kuşkulanıyordu. Radyolarda, televizyonlarda isimler okunuyor, resimler çıkıyordu, hatırlarsın. Herkes o resimleri çıkan, adları okunan kişileri vatan haini diye bellemişti... İşte o genç de, Esat yani, dendi ki, Simi'ye kaçacakken yakalanmış, teröristlere yardımdan aranıyormuş. Öyle duyduk. Yakalayıp bırakmışlar. Hayri Bey, amcası alıp gelmişti. Nasıl olduysa, felç olmuştu, bacakları tutmuyordu." Susup, kahvenin camından dışarı bakıyor. Öğle güneşinde, meydandaki çınarın altında oturan birkaç kişiden başka kimse yok ortalıkta. "Elimizden gelse ekmek vermeyecektik. Teröristi evine aldı diye." Başını öne eğip bakışlarını Ferit'ten kaçırıyor. "Namazını bile kılmaya gitmediler."

Ferit adamın sözünü kesmeden dinliyordu. Biliyordu, çok iyi biliyordu, kaç kez şahit olmuştu. Baskı dönemlerinde, kimi insanların nasıl korkaklaştığına, nasıl despota yaranmağa çalıştıklarına, nasıl yaltaklandıklarına kaç kez şahit olmuştu. Direnenlere, başkaldıranlara nasıl kuşkuyla, düşman diye baktıklarına, ihbar ettiklerine... Nasıl aşırı sadakatle lanetlendiklerini ve gün gelip hizmet edecek bir zorba kalmayınca hamam böceği gibi sinip yok olduklarını görmüştü.

"Sonra?"

"Esat Bey'in cenazesini ailesi, arkadaşları kaldırdılar. Dediğim gibi cemaat namazını kılmadan dağıldı. Zaten camiye giderlerken, çarşıda birileri yuhalamış. Akşam çiftliğe gittim. Hayri Bey'den, Kâhyadan, kardeşinden özür dilemeye. Hayri Bey, hâşâ peygamber gibi adam, olmuş bir kere, unuturuz, diye teselli etti."

"Tarık, kardeşi, o ne yaptı?"

"Ben unutmam, dedi, hınçla. Affetmem, dedi. Çıktı gitti."

İkisi de sustular. Konuşmadan pencereden dışarıya bakıyorlardı. Nasılsa içeri girmiş, camda vızıldayan arının ve kahvecinin taş tespihinin şıkırtısından başka ses yoktu. Ferit, "Affetmem!" demiş diye düşünüyordu. "Unutmam demiş..."

"Bu Hayri Bey'in çiftliği nerede, uzak mı?" diye sessizliği bozdu. Kahveci dalmıştı, birden irkildi, "Çiftlik mi? Ha, Hayri Bey ölünce Tarık Bey geldi, İzmirli biriyle anlaşmış, sattı çiftliği."

Ferit "Bu kapı da kapandı" diye düşünürken, birden aklına geldi... Belki de bir ipucu?...

"Çiftlikte eskilerden kimse kalmadı mı? Demin bir kâhyadan bahsetmiştin, o ne oldu?"

Kahveci güldü, kâhya Ali Efendi'nin, "Sizin terörist yeğen ne âlemde?" diyen herifi, nasıl kaldırıp duvara çarptığını hatırlamıştı. "Has adamdı" dedi, "Eski güreşçi. Adamı kaptığı gibi..." Ferit dinliyordu, "Tarık Bey çiftliği sattığında buna bir ev almış. Taşınırken görmüştüm."

"Gitti mi yani?"

"Gitti, evet."

"Nereye gittiğini söyledi mi?"

"Söylediydi söylemesine de..." Düşünüyor, "Akıl mı kaldı ki beyim, Allah inandırsın, hatırlamıyorum."

İp kopmuştu...

Ayrılırken kahveciye kartını verdi. "Kâhyanın gittiği yeri hatırlarsan, ara" dedi.

Durgun Günler

Yolun aşağısından, üç gündür ara vermeden yağan yağmurla kabaran ırmağın uğultusu geliyordu. Ferit hayatından memnundu. Babasıyla, ocakta yanan koca kütüklerin karşısında oturup eski günlerden konuşuyor ya da yukarıda, odasının penceresinden vadiyi sarmış sisin arasından görünüp kaybolan, sararmış, kızarmış meşe ormanını seyrediyor, kitap okuyor, uyuyordu.

İzmir'den İstanbul'a dönüp Başkana yaptığı araştırmayı anlatmış; kahveciden öğrendiklerine ilişkin yazdığı raporu vermişti. "Sonunda araştırmalarım düğümlendi kaldı" diye umutsuzca mırıldanmıştı. "Kâhyanın gittiği yeri bulup onunla konuşsaydım, belki daha işe yarar, ayrıntılı bilgiler edinebilirdim." Başkan, "Belli olmaz" diye düşünceli düşünceli söylenmişti, "Bekleyelim bakalım. Ummadığımız bir yerden bir haber gelebilir."

Bir haftadır çiftlikteydi. "Git, yarım kalan tatilini tamamla" demişti Başkan, "Bitirmeden de dönme."

Yaz Ergene Ovası'nı erken terk etmişti. Gece bastıran sis, öğleye kadar kalkmıyordu. Ardından gelen yağmurlar, onları eve kapatmıştı."Bu havalarda ne ava çıkılır ne balığa" diyordu yaşlı adam. "Ama böyle sürmez, açar. Bu mevsimde bu yağmur alışılmış şey değil. Güzün en durgun zamanı. Mevsimler değişti desem..." Gülüyor hınzırca." Neyse, Allahın işine karışılmaz... Bakarsın yağmur kesilmiş. Biz hazır olalım da..." Tüfeklerini söküp temizliyor; olta takımlarını masaya yayıp elden geçiriyordu. O akşam, yağmur hızını biraz kesmişti. Geçip giden bulutların arasından bazen solgun bir ay gözüküyordu. Baba oğul sofraya oturmuş bekliyorlardı. Çiftliğin emektarı Ayşe Bacı, babanın on gün önce avladığı kekliği buzluktan çıkartıp kendi usulünce pişirmişti. Bayıltıcı kokular salan yahniyi sofraya getirince, yaşlı adam tencerenin kapağını aralayıp bakmış, "Dur, bekle" diye nereden bulup aldıysa, beş yıldır sakladığı Fransız şarabını çıkarıp getirmişti. Yemek bitip şişe boşalınca, midesini ovuşturarak, "Hadi ben yatıyorum, sana iyi geceler. Bakarsın yarın hava düzelir" deyip çıkmıştı...

O gidince Ferit, ocağın önündeki koltuğa oturdu, ayaklarını ateşe uzatıp *Moby Dick*'ini aldı, bir ayraçla belirlediği sayfayı açtı. Bir balina kayığıyla kaybolan oğlunu aramak için yardım dileyen geminin kaptanına, Ahab'ın acımasızca, "Vaktim yok! Yolum uzun" dediği yer. Kaç kez okumuştu onun insafsız cevabını... Neydi onu böyle insanlıktan çıkaran? Neydi, bir insanın hayatına değiştiği o lanetli tutku? Beyaz balinanın kopardığı bacağın intikamı mı? Hayır diye düşünüyordu, o kadar basit olamaz. Falcının söylediği kötü kaderiyle savaşmak mı? Kitap hakkında birkaç yorum okumuştu ama aradığı cevabı bulamamıştı. Ahab, rastladığı teknelere sora sora, koca okyanusun sonsuzluğunda, yerini bilmediği bir balinayı arıyordu. Onun *orada* olduğunu biliyordu, o sonsuz su dünyasının bilinmez bir yerinde. Ben de onun gibiyim. Ahab gibi. Hep *orada-bir-yerde* olan birilerinin peşindeyim ama o, bir tek '*Şey*'in peşinde, ben ise, bugün Tarık Serin, yarın başka biri, sonra başkası... '*Şey*'ler değişiyor, değişmeyen '*Peşinde olmak*.' Ahab'ın yolculuğu sonunda bitecek, benimkinin sonu belli değil.

Canı sert bir içki istiyor, kitabı kapatıp kalkıyorken yanındaki sehpanın üzerine duran telefon çalmaya başlıyor... Telefonu açıp umutsuzca... "Alo" dedi isteksiz bir sesle...

"Uymuyordun ya?" Başkan Bey... İstanbul'dan arıyor.

"Yok, oturmuş kitap karıştırıyordum."

"İyi, iyi... Sana haberlerim var."

Ferit sıkıntıyla bekliyor, arkasından ne çıkacak diye...

"Dinliyor musun?"

"Dinliyorum."

Başkan, on iki kişinin salla Meriç'i geçip, Yunanistan'a sığınacakken, beklenmedik yağışların nehri kabartması üzerine Seremköy'ün kuzeybatısında terk edilmiş bir koyun ağılında saklanırlarken yakalandıklarını anlatıyor. Organize bir iş, diye anlatıyor, kıyıda bir sal ve lastik bir bot bulunmuş. Ağılın sundurmasında da bir minibüs. Jandarma, kaçakları bir misafirhaneye yerleştirmiş. Şoförle yardımcısı tutuklu. Ferit dinliyor, suskun...

"Duyuyor musun?" diyor Başkan, "Sesin çıkmıyor evlat." Ferit'in cevabını beklemeden devam ediyor anlatmaya. "Minibüs, İstanbul Laleli'de Yunanistan ve Bulgaristan'a tur düzenleyen bir otobüs firmasına ait. Sahibi gözaltında. Şirketin sicili zaten pek temiz değil. Kaçakçılık filan." Yine soruyor, "Dinliyor musun?"

"Evet" diyor kısaca,

"İyi. Şimdi güzel haber... Adam sorgusunda, üç senedir bu işi yaptıklarını itiraf etmiş ve... kulaklarını aç, Ferit oğlum. Ve Londra'daki birilerinden tüyo aldıklarını söylemiş ve asıl önemlisi nisandan beri artık tüyo alamıyoruz, demiş."

Ferit'in duyuları birden alarma geçmiş, "Nisandan beri mi?"

Başkan gevrek gevrek gülüyor, "Uyandın, değil mi? Uyandın tabii. Evet nisandan beri demiş, yani Tarık Serin'in kaybolduğu günden beri..."

"Rastlantı olamaz mı?"

"Olabilir de, olamaz da. Bilemem. İyisi sen İstanbul'a bir uzan, adamı bir de sen sorgula... ne dersin?"

"Yarın giderim" dedi.

* * *

Duvarları beyaz badanalı, penceresiz bir oda. Ayakları yere vidalanmış madeni bir masa ve ayakları yere vidalanmış madeni iki tabure. Karşılıklı oturuyorlar. Odada başka kimse yok. Tutukluyu getiren görevli, "Kalmamı ister misiniz?" diye sorup Ferit'in olumsuz cevabı ile gidiyor. Adam Ferit'e bakıyor. Bakışlarında endişe, korku yok, belli ki bu tür tutuklamalara, sorgulara alışkın ama merak ediyor; yanında dosya, ses kayıt cihazı, video olmayan bu adam kim? Taburenin arkalığı olsa, bacaklarını uzatıp arkaya yaslanacak; mecburen kollarını kavuşturup dirseklerini masaya dayamış. Ferit gözlerini adama dikmiş, bakışıyorlar. "Özel olarak görevlendirildim" diyor, "İfadenin Londra'yla ilgili bölümü hakkında konuşacağız."

"Her şeyi anlattım. İlave edilecek bir şey yok."

"Vardır, mutlaka vardır." Adamın bir şey söylemesini bekliyor, sonra, "Londra ile nasıl haberleşiyordunuz?" diye soruyor.

"Telefonla"

"Onlar mı seni arıyorlardı, sen mi onları?

"Onlar arıyorlardı. Bende telefon numaraları yoktu, vermek istemediler."

"Aradıklarında, aradıkları numara senin telefonunda gözükmüyor muydu?"

Adam rahat, gülüyor, "Sokak telefonu... Aranınca boşa çalıyor..."

"Hangi bölge?"

"Bilemem... Arkadaşlarınız kontrol ederler, numarayı aldıklarına göre."

"Nasıl anlaşıyordunuz? İngilizce mi?"

"Evet"

"İngilizceyi iyi konuşuyorsun, yani?

"Yok, çat pat."

"E?"

"İyi bilmeye gerek yok. Bana yalnızca bir yer ve tarih söylüyorlardı."

"Ne demek bu?"

"Sınır muhafızları şu tarihte, şurada konuşlanacak, demek."

"Siz de başka yerden geçiyordunuz, doğru mu?"

"Öyle."

Ferit biraz düşünüyor. Aslında soracağı sorular hazır ama biraz bekliyor,

"Bu adamların bir ismi var mı?"

"Yok, bilmiyorum."

"Bilmiyorsun, güzel... Peki nasıl buldun onları? Yoksa onlar mı seni buldular?"

Adam kararsız; bu soru önceki sorguda sorulmamış. "Bu atlamadı" diye düşünüyor,

"Evet?"

"Bir arkadaş aracı oldu."

"Bir arkadaş... Kim bu, nerede?"

"İranlı... Arada gelir. O aracı olmuştu."

Ferit, *Rose of Shiraz*'ı düşünüyor... Sahibi Hafız'ı.

"İlişki nasıl kuruldu?"

"Arkadaşım bu işlerin içinde olduğumu biliyordu. Beraber bir iki iş yapmıştık"

"Kaçak göçmen işi?"

Adam susuyor, "Geçmişteki işler beni ilgilendirmez. Çekinme" diyor Ferit.

"Londra'da tanıdığı birilerinden tüyo alabiliriz, demişti. Kim olduklarını söylemedi. İstersen seni ararlar, dedi. Olur, dedim. Aradılar, anlaştık."

"Nasıl bir anlaşma?"

"Adam başı 100 pound. Sonra artırdılar, 200 oldu."

"Parayı nasıl ödüyordun?"

"Elden... İngiliz Havayollarında bir kabin görevlisine veriyordum. O da onlara ulaştırıyordu. Ücreti karşılığında tabii."

"Tüyo istediğinde, nasıl temas kuruyordun?"

"Her hafta Çarşamba günü telefon ederlerdi ve bir telefon numarası verirlerdi. Sokak telefonu... Hep değişirdi. Eğer tüyo istiyorsam, ertesi gün aynı saatte telefon ederdim."

"Yani senin telefonun onlarda var, onlarınki sende yok,

"Evet"

"Güzel bir tezgâh... ne kadar sürdü?"

"Yaklaşık üç yıl."

"Sonra?"

"Geçtiğimiz nisan ayında irtibat koptu. Hiç aramadılar. Aracılık eden İranlı arkadaşa sordum. O da bilmiyordu."

"O nasıl haberleşiyormuş?"

"Aynı sistem... Belki günleri farklıdır, bilmiyorum."

"Son bir soru: Bu adamlar, bu tüyoları nereden alıyorlarmış? Bir fikrin, bilgin var mı?"

"Bir kez İranlı arkadaşa sormuştum. O da bilmiyordu ancak Londra'da bir kaçak göçmen ofisi mi ne, öyle bir yer varmış, tüyolar galiba oradan sızıyor, orada adamları vardır, demişti ama emin değildi..."

Ferit kalkıyor, "Tamam, verdiğin bilgiler için sağ ol ama başın büyük belada, biliyorsun."

Adam da kalkıyor, yüzünde arsız bir gülümseme, "Biliyorum, su testisi su yolunda misali..." diyor. Gelen görevliyle çıkıp, gidiyor.

* * *

Başkan onu bekliyordu. "Gel bakalım" dedi, "Otur şöyle. Tatilini yine berbat ettim, kusura bakma."

"Estağfurullah efendim, ne demek..."

"Biliyorum, biliyorum... İçinden saydırıyorsundur..."

"Yok efendim, lütfen..."

"Bak bırak şu estağfurullahlar'ı, lütfenleri... Zaten keyfim yok, derdin biri bitmeden öteki başlıyor."

"Hayrola, nedir?"

"Şimdi de bir ihale mafyası çıktı başımıza"

"Halledersiniz nasıl olsa."

"Kolay mı? Bir genel başkan, bir bakan kardeşi, bir büyük patron... İşin içinde. Hadi hallet..."

"İlgilenmemi ister misiniz?"

"Hayır, hayır. Sen uzak dur. Elindeki işi bitir önce. "

"Nasıl isterseniz."

"E? Neler öğrendin İstanbul'da?"

Ferit, "Düşündüklerimizle örtüşüyor, efendim" diye tutukludan öğrendiklerini anlattı. "Bu tüyo aldıkları adamlar, büyük ihtimalle benim gidip konuştuğum adamlar. Onları bizim adama tanıştıran İranlı, teknenin sahibi de İranlı. 'Kaçak Göçmen Ofisi' diye bir yerden tüyoların sızdığını sanıyorlar. Bu Tarık'ın çalıştığı YGA olmalı. Sonra sizin de dikkat çektiğiniz gibi, tüyoların kesilmesiyle Tarık'ın kaybolma tarihi çakışıyor."

"Yani?"

"Tarık, o adamlara, bildiğimiz adlarıyla, Hafız ve Gregor'a YGA'da alınan kararları, sınır noktalarını, tarihleri veriyordu. Onlar da adamımıza satıyorlardı."

"Tarık da bir hata yaptı ya da bir şey oldu ve yakalanacağını anlayınca kayboldu."

"Bence de..."

"Peki neden? Neden o adamlara bilgi sızdırıyordu?"

"Kesin bir şey söylemek zor ama 'Unutmam, affetmem' demiş, hatırlarsanız. Kardeşine yapılanların öcünü alıyordu, diye düşünüyorum. Kendince bir öç alma yöntemi..."

"Casusluk yaparak mı?"

"Casusluk yaparak. Onu, kardeşini dışlayan, ezen sistemin sırlarını satarak"

"Ve de toz oldu.".

"Toz oldu."

"Ee? Şimdi?

"Beklemekten başka yapacak şey yok."

"Haklısın, bekleyelim bakalım"

"Şu ihale mafyası konusu... Nasıl olsa işim yok. İsterseniz?"

Başkan sözünü kesti "O işe bulaşma... Şimdilik..."

* * *

Ferit yarım kalan tatilini tamamlamaya dönmedi. Günler iyice kısalmıştı. Karanlık, yağmurlu, uzun bir İstanbul kışı onu bekliyordu. Kabuğuna çekildi.

Haber...

Sabah oluyor. Sığırcıklar ötüşmeye başlamış... Çiftlikteki sabahlar aklına geliyor. Doğruluyor; Melek yavaşça sırtını dönerken, "Günaydın" diye fısıldıyor ve uykusuna devam ediyor. Ferit kalkıp sabahlığını sırtına geçirip, mutfağa gidiyor. Kahve makinesine iki kaşık kahve koyup çalıştırıyor. Gün ışıyor. Duşa girip sıcak suyun altında duruyor. "Bir gün daha" diye söyleniyor; suyu kapatıp çıkıyor; bornozunu giyip, mutfaktan aldığı kahveyi salonda, bahçeye bakan pencerenin önündeki masaya koyuyor. Melek, siyah ipek sabahlığıyla giriyor içeri. Gelip Ferit'i öpüyor, "Teşekkür ederim" diyor otururken. Hüznü hiç kaybolmayan mahmur gözlerinin yanlarındaki çizgiler belirgin. Konuşmadan, birbirlerine bakarak, kahvelerini içiyorlar. Camın önündeki ağacın, tomurcuklanmaya başlamış dallarında sığırcıklar çıldırmış... "Bahar gelmiş" diyor Ferit.

* * *

Geçip giden kış, Ferit'in yaşadığı en sıkıntılı, en zor kıştı. Ayşe'nin kaybolup gidişinden sonraki o karlı kış hariç... Neredeyse her sabah, dinmeyen sinsi bir yağmurun ıslattığı pencereden, karanlık, puslu göğün altında, kasvetle akıp giden Boğaz'a bakarken, Ayşe'nin ölümünden sonra, yıllardır içinde damla damla biriken bıkkınlığın artık taşmak üzere olduğunu hissediyordu. Her sabah amaçsızca, flüoresan lambalarının titreşen soluk ışığının aydınlattığı koridorlarda, sönmüş sigara kokan odalarda dolaşmak; soğuk, boyası dökülmüş madeni masalara yığılı dosyaları didiklemek; öğlenleri gürültülü bir yemekhanede sıraya girmek; saygıyla selam verenlere gülümsemek... Ve akşam arabasının yalnızlığında, elleri direksiyonda, ıslak, tıkanmış yollarda adım adım eve gitmek..."Bu ne, bu?" diye soruyordu kendine. Kaç yıl geçmişti, Aşiyan'da sararmış otlarla, çiçeklerle örtülü tümseğin önünde yalnız kaldığı o eylül gününden beri? O günden beri hayatı ağır ağır, sessizce büyüyen ve onu çevresinden koparıp ilgisiz kılan bir bıkkınlıktan ibaret... Arada bir, Tarık'ı aramakla geçen günlerde olduğu gibi birkaç hafta bıkkınlığını unutup işine sarılıyordu. Sonra aynı sıradan günler... Yağmurun çiselediği bir kış sabahı işe giderken önündeki arabanın arka camında gördüğü yazıyı hatırlıyor. Kırmızı zemin üzerinde siyah harfler: *Different day, same shit.* Hoşuna gitmişti, kırmızı ışıkta yanında dururken bakmıştı arabanın içindeki kişiye. Genç bir kadındı, kısa kesilmiş sarı saçları vardı. O da dönüp Ferit'e bakmıştı, kısık gözlerle. "Aynı bokun içindeyiz" diye söylenmişti Ferit, kadının duymayacağını bile bile. Yeşil yandığında fırlayıp giderken, kadın gülümsedi gibi gelmişti.

"Biraz daha kahve?" diyor Melek ve Ferit'in cevabını beklemeden kalkıp mutfağa gidiyor. Ferit arkasından bakıyor. Saçlarını tepesinde toplamış; kurtulan birkaç siyah bukle ensesinin beyazlığında dalgalanıyor.

Melek'le ortak bir arkadaşlarının evinde tanışmışlar. Ferit'in isteksizce gittiği bir akşam yemeğinde. Bu yemeğin, Melek'le onu tanıştırmak için düzenlendiğini düşünmüş hep ama muzip gülümsemelerle inkâr edilmiş. Melek kırkına yaklaşan, hiç evlenmemiş

bir sanatçı. Verona'da eğitim almış... Gümüşsuyu'nda dubleks bir dairesi var. Hem resim atölyesi, hem ev... Eserleri çok tutuluyor... İçindeki ince hüznü, Ferit'in sormadığı, bilmek istemediği, belki kendisinin de bilmediği nedensiz hüznü yansıtan, insanların nesnelerin, tabiatın belirsizleşip bir buğunun ardında kaybolduğu, soluk resimler yapıyor.

Tanıştıklarının ertesi günü, Melek telefon edip, "Sinemaya gitmek ister misin?" diye soruyor. Akşam seansına, sonra yemeğe gidiyorlar. Geç vakte kadar oturup konuşuyorlar. Birbirlerine kendilerini anlatıyorlar. "Polisleri sevmem" diyor Melek, "Ama sen başkasın, seni sevebilirim."

Ferit'in karanlık kışında, Melek güneş gibi parlamadıysa da, yaptığı resimler gibi soluk bir ışık olduğu söylenebilir. Zaman zaman görünüp, kaybolan bir parıltı... Haftada bir, bazen iki kez buluşuyorlar. Bir süre sonra Melek geceyi Ferit'in evinde geçirmeye başlıyor. Ferit davet etmiş değil; o, "Bu gece sende kalacağım" diyor, teklifsizce. Kalıyor...

Nasıl bir sevişmeydi? Hayattan bıkmış bir erkek ve mahzun bir kadın... Bir şey değişmiyor, birbirleriyle avunuyorlar. Kendi yollarında yürürken kısa bir duraklama, bir el tutuşma, o kadar.

Melek kahvelerle dönüyor mutfaktan, oturuyor karşısına; bakışlarında belli belirsiz bir acıma... "Ne var?" diyor Ferit, "Neden öyle bakıyorsun?" Kadın gülümsüyor, "Dün gece, kendinden geçmiştin. 'Ayşe' diye fısıldadın kulağıma"

"Özür dilerim" kadının elini tutup öpüyor. "Üzüntümü yenemiyorum, biliyorsun."

"Biliyorum... Kırılmadım..."

"Gözlerin öyle söylemiyor."

"Kırılmadım, kıskandım..." Dudaklarında acı bir gülüş... "Ölmüş bir kadını kıskandım..."

Ferit dinliyor, kadının eli hâlâ avucunda. Melek elini çekiyor usulca, kırmadan...

"Bir süre görüşemeyeceğiz" diyor, dışarıya bakarak, "Belki altı ay."

Ferit şaşırmış, "Neden? Kırılmadım demiştin."

"İtalya'ya gidiyorum. Bir burs verdiler... Yazı orada geçireceğim."

Anlıyorum. Senin için sevindim, gıpta ettim de denebilir. Roma'ya mı?"

"Evet, bir ara gelmeyi düşünmez misin?"

"Bilemiyorum... Hele sen bir git, bakarız."

* * *

Meleğin gidişiyle, iyice yalnızlığına büründü. Bir ara, babasının çiftliğine gitmeği planladı. Ava çıkarım, diye düşünüyordu. İzin almaya karar verdi.

Pazartesi sabahıydı. Asık bir suratla sekreterine "Günaydın" deyip odasına girmişti ki, telefon çaldı. Açtı, bıkkın bir sesle, "Evet? Ne vardı?" diye sordu. Sekreter, birinin onu aradığını söyledi,

"Kimmiş?"

"Adı Hüseyin'miş ama müdürüm bilmez, sen kahveci arıyor de, dedi. Sarıyahya mı, ne bir yerden arıyor."

Ferit birden dirildi. Karamsarlığı kaybolmuş, sinirleri yatışmıştı. Sonraları kendi kendine, "Beyaz balinayı görmüş gibiydim" diye düşünmüştü. Sekretere, "Bağla hemen" dedi.

Kahveci, saygılı bir sesle konuşuyordu ama sesinde önemli bir haber verecek kişilerin heyecanı vardı. Haberini bir an önce vereceğine, lafı uzattıkça uzatıyor, değerli bilgiyi sindire sindire vermek istiyor, saklıyordu. Ferit farkındaydı ama üstelemeden, sabırla bekliyordu. Kahveci köyde olup bitenleri anlatıp lafı kalmayınca, susup Ferit'in bir şeyler söylemesini ve kâhyayı sormasını bekledi.

Ferit, sonunda "Köyde olanları anlatmak için mi aradın?" diye sorunca kahveci telaşlandı,

"Yok, beyim, asıl söyleyeceğimi neredeyse unutuyordum"

"Neymiş, asıl söyleyeceğin?"

Kahveci durdu, hamlesini yapacak bir sporcu gibi derin bir nefes aldı,

"Kâhya geldi"

Ferit adamı şaşırtmaya niyetliydi, "Kim geldi, dedin? Kâhya kim?"

"Aman beyim, unuttun mu? Hayri Bey'in kâhyası... Ali Efendi... Tarık Bey'i soruyordun, ya? Haber alırsan ara, demiştin."

"Tamam, tamam hatırladım. Gittiği yeri bilmiyordun... O kâhya değil mi?"

"Evet, iyi bildin, o kâhya... İşte geçenlerde geldi. Cenazede gördüm. Konuştuk."

"Ne cenazesi? Uzatmadan anlatsana be adam."

"İsa çavuşun cenazesi. Uzaktan akrabası olurmuş, bilmiyorduk."

"Peki, nereye gittiğini öğrendin mi?"

"Kardeşinin yanına gitmiş. Küçükkuyu'ya. Orada ev almış."

"Neresi dedin, bir daha söyle"

"Küçükkuyu, beyim. Edremit'ten ilerde, bildin mi?"

Ferit donup kaldı. Hafızasından silmeğe çalıştığı hatıralar birden, "Bizden kurtulamayacağını anlamadın mı?" dercesine beyninin içinde kımıldamaya başlamıştı.

"Beyim, orada mısın?"

Ferit kendini toparladı, "Tamam, biliyorum orayı. Peki, Tarık Bey'den laf açtın mı?"

"Yok, beyim, söyleseydin sorardım, sormadım, neme lazım."

"Haber verdiğin için sağ ol Hüseyin."

Telefonu kapatınca, bir süre düşündü. Oralara gitmek istemiyordu; istemiyordu ama onu *beyaz balina'ya* götürecek yol oradan geçiyordu. Hislerini bastırıp hatıralarını tekrar derine, oldukları yere gömüp *kendi beyaz balinasının* peşinden gidecekti.

Kâhya

Asma çardağının altında, Kâhya Ali Efendi'nin pişirdiği kahvelerini içiyorlar. Kâhya, kardeşi Musa ve Ferit. Denizden esen serin meltem asmanın yapraklarını sallıyor. Tepelerinde, dalların arasından sarkan, olgunlaşmak için yaz sonunu bekleyen salkımlar...

"Sonra?" diyor Ferit,

"Sonra..." Kâhya kafasını toparlayıp olayları sıraya dizmek için duruyor, bir sigara yakıp zaman kazanıyor.

"Esat Bey'in ölümünden sonra, Tarık Bey çok fena olmuştu. Bu yapılanları unutmam, diyordu. Diyordu da, ben kendi kendime, unutmayıp ne yapacaksın beyim, diye soruyordum, elinden ne gelir? Gittikten sonra, arada bir telefon edip amcasının hatırını sorardı. Hayri Bey'in vefatında gelmişti. Sonra bir de çiftliği satmak için geldi. Niye satıyorsun, dedim. Bize yapılanlardan sonra burada, bu

ahaliyle yaşayabilir miyiz? Satmayıp ne yapacağım? Burada her şey bana Esat'ı hatırlatıyor, o kötü günleri hatırlatıyor, diye öfkeyle söylenmişti. Ben de ne diyebilirdim, haklıydı. Sattı. Eksik olmasın, bana bir ev almak istediğini söyledi. Ben de buraya Musa'nın yanına geldim. Bu evi aldım."

"Bir şey söylemedi mi? Nereye gideceğini, ne yapacağını?"

"Yok, Londra'ya dönüyorum demişti ama üzülme, yakınlarda başka bir evim var. Gün olur çıkar gelirim. Nerede diye sordum, dedenin memleketine bakıyor, dedi."

"Dedenin memleketi mi? Neresi o?"

"Dedem Midilli'den gelmiş, herhalde onu kastetti."

"Kasabanın, köyün adını vermedi mi?"

"Yok, o kadar söyledi, üzerinde durmadım."

"Kaç sene oldu?"

Kâhya düşündü, kardeşine baktı, "Valla, iki sene oldu galiba. Ondan sonra görmedim."

Ferit yine ip koptu, diye düşünüyor. Oysa Kâhyanın Tarık'a ait daha başka bilgiler vereceğini ummuştu. Konuyu kapattı ve "Şu Kiraz Bacı'nın yukarıdaki evi ne oldu?" diye soruyor, içi titreyerek. Kâhyanın yerine Musa cevap verdi.

"Adatepe'deki ev mi? Öylece duruyor. Biraz eski ama fena değil. Sizin kaldığınız zamanki ev değil artık, geçen kış çatı su almış. Yapamadık..."

"Gece burada kal, yarın istersen çıkarız yukarı, bakarız" dedi Kâhya,

"Bilmem, bakarız. Hele yarın olsun da."

Akşam oluyordu. Musa "Bir şeyler yer miyiz, beyim?" diye sordu.

"Yeriz Musa Efendi. Rakın da varsa hele..."

"Olmaz mı Beyim." Musa kalktı, içeri geçti. Ali Efendi, bir ayağını altına almış, ağızlığa takılı sigarasını içiyordu, düşünceli.

"Tarık Bey'in başına bir iş gelmediğinden eminsin, değil mi beyim?" Endişe dolu gözlerle Ferit'e bakıyordu.

"Eminim diyemem Ali Efendi ama sanmıyorum. Söyledim ya, ne olduysa Tarık kayboldu. Bir senedir onu arıyoruz."

"İnşallah bulursunuz, sağ salim." Birden doğruldu, ayağa kalkıp Ferit'e baktı dik dik, "Bir suç işlemedi, değil mi? Polis aradığına göre..." Ferit ne söyleyeceğini şaşırdı, "Yok canım... Suçu da nereden çıkardın?"

"Ne bileyim, aklıma takıldı işte."

Musa elinde bir tepsiyle geldi, masaya koydu. Keçi peyniri, üzerine taze kekik serpilmiş yeşil zeytin, salatalık, domates ve koyu sarı bir zeytinyağına yatırılmış çiroz. Bir kız çocuğu da bir sürahi, küçük kadehler ve buz getirdi.

"Buyur beyim, az veren candan..."

Masaya oturdular; Musa kadehlere rakı koydu, su, buz ekledi. Kâhya, "Şerefine beyim" diye kadehini kaldırdı. "Hoş geldin." Ferit'in gözü kristal rakı sürahisine takılmıştı. Açık duman rengi bir sürahi... İnce boynuna doğru rengi koyulaşıp neredeyse siyaha dönüyor. Kâhya, onun bakışını izliyordu. "Beğendin mi Beyim?" diye sordu. "Rahmetli Hayri Bey'indi. Sende kalsın, demişti Tarık Bey telefonda, eşyaları aldırırken. Amcamdan sana bir hatıra..."

Ferit heyecanını belli etmedi, rakısından içti, "Güzel bir sürahi, gerçekten. Hayri Bey zevk sahibiymiş."

"Siyah kristal, demişti Tarık Bey, kıymetini bil, demişti."

"Haklıymış... Eşyaları ne zaman aldırmıştı?"

"Çiftliği satıp, gittikten bir sene sonraydı, galiba."

"Aldırmıştı, dedin."

"Aldırdıydı, evet. O gidince, çiftlikten almak istediği şeyleri ben toplayıp buraya getirmiştim. Telefon etti, bir kamyonet yolluyorum dedi, şoförün adı Musa." Kardeşine bakıp gülüyor, "Yoksa onca seneden sonra ismini nasıl hatırlarım. Kamyonet geldiğinde ben çarşıdaydım. Evde kimse yok. Ama Musa'nın haberi vardı. Kimi arıyorsun, diye sormuş, şoför de, "Beni Doğan Bey gönderdi, Kâhya Ali Efendi'yi arıyorum" demiş. Musa da Doğan Bey de nereden çıktı, diye şaşırmış, yanlışın var, Tarık Bey olmasın? Adam "Yok, Doğan Bey" diye ısrar etmiş. Allahtan Tarık plakasını da yazdırdıydı. Doğru kamyonete verdiğimizden emin olalım diye. Baktık, plaka doğruydu. Biz de eşyaları yükledik gitti ama yine de şaşırmadık değil,

Doğan Bey diye tutturmasına. Zaten akşama aradı, eşyalar geldi diye, rahatladık."

"Plakayı yazdırdı, dedin. Herhalde yırtıp atmışsındır"

"Atmışımdır herhalde, beyim, niye saklayım ki." Durup düşünüyor, "Ama dur bakayım..." Ferit umutlanıyor, "Ne oldu?"

"Bazen kâğıt bulamayınca, defterin bir yerine yazardım da..."

"Ne defteri bu?"

Ali Efendi gülüyor, "Vekilharç defteri, Beyim, atmadım, sakladım. Aldığımı, verdiğimi yazardım. Kuruşu kuruşuna. Telefonda konuşurken elimin altındaysa, bir tarafa kaydetmişimdir, belki."

Ferit'in umutları canlandı, "Hadi, bir bakıver" Kâhya kuşkuyla ona bakıyordu; hâlâ Tarık'ı neden aradığını bilmiyordu. "Beyim, bir şey soracağım. Allah rızası için doğru söyle. Tarık'ı bulursan mahkeme, hapis filan yok, değil mi?"

Ferit adama ne cevap vereceğini bilemedi, "Ben de bilmiyorum, Ali Efendi, Ortalıkta anlamadığımız bazı işler dönmüş. Tarık da işin içinde sanıyoruz. Bize yardımcı olur herhalde. Aramamız ondan..."

Kâhya sofradan kalktı, içeri girdi. Ferit açık kapıdan büfenin çekmecesini çektiğini, siyah kaplı bir defteri alıp karıştırdığını görüyordu.

"İşte burada" dedi, gelip yerine otururken, "Yazmak ister misin?"

* * *

Sabah, İstanbul'a telefon edip, plakayı araştırmalarını istedi. Yarım saat sonra aradılar. İzmir plakalı aracın sahibi Musa Demir ve adresi, Dikili yakınında bir köy.

* * *

Şoför Musa evde yoktu. Kapıyı açan karısı, "Ya şoförler kahvesindedir ya da Veli'nin orada" dedi.

"Veli'nin orada ne demek?"

"Market, meydanda."

Musa kahvede yoktu; Veli'nin marketinde de yoktu... Veli için İzmir'e mal almaya gitmişti.

Veli "Musa'yı neden arıyorsunuz?" diye kuşkuyla sordu...

Ferit, biraz düşündü, "Doğan Bey diye biri için Küçükkuyu'dan eşya getirmiş, tanır mısınız?"

Veli cevap vermedi; gözlerini Ferit'e dikmiş, Doğan'ı neden aradığını anlamaya çalışıyordu. Dayanamadı, "Doğan Bey'i tanıyor musunuz?" diye sordu. Ferit cebinden Tarık'ın resmini çıkardı, "Bu mu?" Veli aldı, baktı, sonra Ferit'e döndü, "Neden aradığınızı söylemediniz." Ferit kimliğini çıkartıp, Veli'ye gösterdi. "Evet" dedi Veli, "Genellikle polisler sorulara cevap vermezler. Neden aradığınızı söylemeyeceğinize iddiaya girerim."

Ferit adamın samimiyetinden hoşlanmıştı. "Basit bir konu değil" diye açıkladı, "Uluslararası bir mesele; ancak bu kadarını açıklayabilirim. Şimdi, resimdeki Doğan Bey mi, söyleyecek misin? "

"Evet, o..."

"Onu nerede bulabilirim? Evini biliyor musun?"

"Evini biliyorum, bilmesine de..."

"Evet?"

"Evde değil... Hasta... Bir haftadır İzmir'de özel bir klinikte..."

"Hastalığı neymiş?"

"Orasını bilmiyorum, Beyim, hasta denildi. O kadar."

Veli'ye teşekkür etti. Kliniğin adresini aldı, çıktı.

Ferit ve Tarık ya da Doğan

Klinik tepeden denize bakan, güzel, üç katlı bir yapıydı. Kim bilir hangi servetini yitirmiş ya da çekip gitmiş levantenin konağıydı, diye düşündü Ferit. Konak özel bir kliniğe dönüştürülmüştü. Hava kapalıydı; yağmur dinmişti ama uzakta, dağların tepelerine boşalmayı bekleyen ağır külrengi bulutlar yığılmıştı.

Ferit, arabayı binanın önündeki, çakıl serilmiş yere park etti. Beş basamakla çıkılan giriş kapısının önünde bekleyen bir görevli onu dikkatle süzüyordu. Ferit basamakları çıkıp sahanlığa gelince uzanıp saygıyla kapıyı açtı, "Buyurun, hoş geldiniz." Büyük, yuvarlak bir hole girdi. Holü iki katlı bir galeri çevreliyordu. Girişin karşısında, galerinin altında, tepesindeki spotlarla aydınlanmış, mermer ayaklı kalın cam bir masanın arkasında oturan genç bir kadın gülümseyerek

ona bakıyordu. Ferit yaklaştı; holün sessizliğinde, ayakkabılarının mermer zeminde çıkardığı çınlamadan başka ses duyulmuyordu. Kadın, "Buyurun, size nasıl yardımcı olabilirim?" diye gülümsemesini sürdürerek sordu.

"Başhekimi görmek istiyorum"

"Konu neydi?"

"Özel bir konu"

Alışılmış, kalıplaşmış, vazgeçilemeyen soruyu bekliyordu,

"Randevunuz var mıydı?"

Olmadığını biliyordu ama sormak zorundaydı ve bu nitelikte bir kliniğe randevusuz girilemezdi, hele başhekimle görüşme, mümkün değil... Ferit randevusu olmadığını söyledi. Kadın üzgündü ama başhekim yoğundu, belki önümüzdeki günlerden birinde bir randevu... Ferit sıkılmış, istemediği bir şeyi yaparmış gibi ve bıkmış bir tavırla cebinden cüzdanını çıkarıp içindeki armayı kadının yüzüne tuttu, "Lütfen" dedi. Kadının gülümsemesi değişmedi ama donuklaşmış gibi geldi Ferit'e. Kimliğe dikkatle baktı, sonra önündeki telefonun bir düğmesine basıp duyulmayan bir sesle bir şeyler söyleyip, kapattı. Yerinden kalktı, "Beni izleyin lütfen." Ferit, kalçalarını sallayarak yürüyen kadının arkasından gitti.

Başhekimin odası da zemin kattaydı, binanın yan tarafına bakıyordu. Masasından kalkıp geldi, elini uzattı, "Buyurun Ferit Bey, beni görmek istemişsiniz." Kadın kimliğe iyice bakmış, diye düşündü Ferit.

Oturdular, başhekim soran gözlerini Ferit'e dikmişti. O ise pencereden dışarı bakıyordu. "Yağmur yağacak, galiba." Başhekim şaşkınlığını gizlemeyi başardı, "Kaç gündür durup durup yağıyor. Yaz mevsimi için alışılmadık şey."

"Evet, haklısınız, mevsimler değişti diyorlar."

Başhekim yapacak işleri, imzalayacak evrakı olduğunu ima eder şekilde önündeki kâğıtları karıştırıyor, arada bir Ferit'e kaçamak bakışlar atıyordu.

Ferit, "Doğan Bey adında bir hastanız var mı? "diye sordu birden. Başhekim rahatladı, "Evet, var. Bir hafta oldu kliniğimize yatalı."

"Hastalığı nedir?"

Başhekim, cevap vermekte gecikti, söyleyip söylememekte kararsızdı. Ferit bekliyordu, ona bakarak... Başhekim, önündeki bir dosyayı karıştırırken, "Kanser" diye keyifsiz bir sesle cevap verdi, "Midesinde."

"Hangi safhada?"

"Yarın sabah ameliyat olacak... Bilemiyorum."

"Siz mi yapacaksınız ameliyatı?"

"Yok, hayır... Ben kardiyologum... Üniversiteden bir hocamız ilgileniyor."

"Ameliyattan önce, kendisiyle görüşmem mümkün mü?"

Başhekim Ferit'e baktı, "Kendisiyle neden görüşmek istediğinizi sorabilir miyim?"

"Önemli bir soruşturmayla ilgili"

"Herhalde acil?"

Ferit, "Ameliyat sonrası ne olacağı belli mi?" diye sormak istemedi, yalnızca, "Evet, acil" dedi.

"Size yarım saat veriyorum, Ferit Bey. Hastanın dinlenmesi lazım..." durdu, bekledi, "... ve lütfen moralinin bozulmamasına dikkat edin."

"Teşekkür ederim, merak etmeyin onu üzmeyeceğime emin olabilirsiniz."

Başhekim telefonu açıp sekretere, hemşire Selime Hanım'ın, misafiri, Doğan Bey'in odasına götürmesini, söyledi. Ferit'e döndü, "Yarım saat" dedi

Selime Hanım'la üst kata çıktılar, galeriye açılan kapıları kapalı odaların önünden geçtiler. Selime Hanım "Burası" diye bir kapıyı açıp başını içeri uzattı, Ferit bekliyordu. Hemşire, "Günaydın" diye içeriye seslendi. "Maşallah iyi gözüküyorsunuz." Sesini alçalttı, "Bir ziyaretçiniz var" İçeriden bir ses, "Buyursun" dedi. Ferit hemşirenin açtığı kapıdan girdi, kapı arkasından kapandı.

* * *

Tarık yatağında, arkasına konulmuş yastıklara yaslanmış oturuyor. Dizlerine bir battaniye örtülmüş. İçeri giren kişiye, tanımak

ister gibi dikkatle bakıyor. Bu yorgun yüzlü, yaşamaktan bıkmış kılıklı adam kim? Gregor değil, Hafız hiç değil. Onları görmeyeli çok oldu ama bu kadar değişmiş olamazlar. Hayır, bunu tanımıyor. Bu başka biri. Adam da ona dikkatle, hatta sanki şefkatle bakıyor gibi. Tarık, "İyi günler, buyurun" diyor ama tavrı, sen de kimsin tavrı. Adam biraz daha yaklaştı. Yumuşak bir sesi var, onu rahatsız etmekten çekiniyor gibiydi sanki. "İyi günler, Doğan Bey."

Tarık yatağında doğruluyor, arkasındaki yastıkları düzeltiyor, ""Sizi tanıyor muyum?" Kimsiniz?"

Ferit, yine kimliğini çıkartıyor ve Tarık'a uzatıyor, "Adım Ferit." Tarık yan gözle kimliğe bakıyor.

"Evet, Ferit Bey, ziyaretinizin sebebi?"

"Bir yıldır sizi arıyorum"

Tarık şaşırmış gibi davranıyor ancak içinden "İşim bitti" diye düşünüyor.

"Beni mi arıyorsunuz? Anlamadım, sizin gibi rütbeli bir polis beni niye arasın?"

"Aslında, Tarık Bey'i arıyorum demeliydim."

"Tarık mı? Ne demek istediğinizi anlayamadım? Kim bu Tarık? Adım Doğan, soyadım Kerimoğlu... Yıllardır Dikili yakınındaki evimde yaşarım. Oto alım satımından emekliyim... Kimliğim orada..." Kapının yanındaki dolabı işaret ediyor, "Oradaki çantada, bakabilirsiniz."

Ferit konuşmadan onu dinliyor. "Galiba yanlış kapı çaldınız Ferit Bey... Ne derler, insan beşer, bazen şaşar." Yapmacık bir gülüşle Ferit'e bakıyor, "Olsun, yorulmuşsunuzdur, ayakta kalmayın buyurun. Hazır gelmişsiniz, biraz sohbet ederiz." Ferit pencerenin yanındaki koltuğa oturuyor. Önündeki sehpanın üzerinde duran, cildi eskimiş bir kitap dikkatini çekiyor. *Moby Dick*... İngilizce. Şaşırdığını belli etmiyor. Birbirlerine bakıyorlar bir süre, camlarda tek tük iri yağmur damlaları... Sessizliği Ferit bozuyor.

"Adınızın Doğan olduğunu, Tarık olmadığını söylüyorsunuz, olabilir. İnsan bir süre önceki ismiyle, sonra başka bir isimle hayatını sürdürebilir. Ama önceki isminizin Tarık olduğunu biliyorum, artık bu yalanı sürdürmenizin anlamı yok. Bir kere Dışişlerinden

aldığım fotoğrafınızı marketçi Veli'ye gösterdim, sizin olduğunu söyledi, biraz değişmiş ama... dedi..." Tarık gözleri dışarıda yağan yağmurda, dinliyor. "İkincisi, Küçükkuyu'dan Kâhya Ali Efendi'yi bir iki saatte buraya getirtip sizi teşhis ettirebilirim." Susup Tarık'a bakıyor... "Ayrıca, o dolaptaki kimliğin sahte olduğunu tespit etmek çocuk oyuncağı..."

Tarık, dizlerine örtülü battaniyeyi açıyor, bacaklarının yataktan sarkıtıyor. Terlikleri karyolanın altına kaçmış, giymekte zorlanıyor, "Kahrolası terlikler" diyor sıkıntıyla. Ferit seyrediyor. "Kalkmak istiyorum" diye güçlükle doğruluyor, "Ama halsizim, halsiz kaldım."

Ferit kalkıyor, "Yardım etmemi ister misiniz? Ya da hemşireyi çağırmamı?"

"Yok, hallederim."

Ayaklarını sürüyerek gelip Ferit'in karşısındaki koltuğa oturuyor, yığılırcasına. "Halsiz kaldım" diye tekrarlıyor, aralarındaki sehpanın üzerindeki sürahiden bir bardağa biraz su koyup küçük yudumlarla içiyor.

"Kâhya'yı bu işe karıştırmayalım" diyor,

* * *

"Tarık Serin olduğunuzu kabul ettiğinize göre, artık gerçekleri konuşabiliriz, değil mi?"

"Konuşabiliriz."

"Bir yıldır sizi arıyorum" diye tekrarlıyor,

"Neden?"

"Ortadan kayboldunuz. Akıbetinizden endişe ettik."

"Anlıyorum, teşekkür ederim ilginize... Her kaybolan kişiyi arar mısınız? Sizin gibi rütbeli bir memur?"

"Kaybolan önemli bir kişiyse, ararız."

Tarık kendi kendine söyleniyor "...Ve işte buldunuz." Bir süre konuşmadan birbirlerine kaçamak bakışlar atarak sessiz oturuyorlar. Ferit başhekimin "Yarım saat!" deyişini hatırlıyor.

"Bana bazı açıklamalar yaparsınız diye düşünüyorum, ne dersiniz?"

Tarık, "Ne gibi açıklamalar?" diye soruyor, Ferit saçma bir şey istemiş gibi.

"Mesela, neden isminizi değiştirdiniz?"

Tarık belli belirsiz gülümsüyor, "Bence önce neden kaybolduğunuz, diye sormalısınız çünkü ismimi neden değiştirdiğimin cevabı orada..."

"Doğru... Oradan başlayalım o zaman."

Tarık, "Tamam" diyor, bir süre düşünüyor Ferit'e bakarak, sonra "Başhekim size ne kadar zaman verdi?"

"Yarım saat"

"Cimrilik etmiş ama iyi bir adam, beni korumak istemiş."

"Biraz sonra hemşire gelebilir"

"Önemli değil... Evet, Ferit Bey, nerede kalmıştık?"

"Neden kaybolduğunuzu anlatacaktınız."

"Ah, evet. Neden kayboldum?" Başını öne eğmiş, kaşlarının altından bakıyor. "Korkudan..."

"Korkudan mı? Neden korkuyordunuz?"

Tarık duymamış gibi, "Bir yıldır beni aradığınızı söylemiştiniz, yanılıyor muyum?"

"Doğru"

"Londra'ya da gitmişsinizdir, herhalde?"

Ferit başıyla onaylıyor, "Uzman bir kişi olduğunuzu sanıyorum, Londra'da Gregor ve Hafız'la da konuşmuşsunuzdur, mutlaka." Ferit'in yüzüne bakıyor" Nasıl, doğru tahmin ettim, değil mi?"

"Evet, ikisiyle de konuştum. Rose of Shiraz'ı da gördüm, güzel bir buluşma yeri seçmişsiniz."

"Öyle mi? Beğendiniz mi? Ben de severdim orayı, o tekneyi... Öyle bir teknede yaşamayı hayal ettim zaman zaman. Beğenilerimiz uyuşuyor..."

"Teşekkür ederim"

"Peki, başka neler öğrendiniz, bakalım?"

"Bakın Tarık Bey, soruları benim sormam daha uygun olur, diye düşünüyorum."

"Evet, haklısınız. Sorun bakalım."

"Neden korkmuştunuz, diye sormuştum."

"Yakalanmaktan."

"Ne yapmıştınız?"

Kapı açılıyor, Selime Hanım, mahcup... "Başhekim, yarım saat doldu, diyor, efendim"

"Konuşmamız bitmedi, Selime Hanım" diye karşı çıkıyor Tarık, "Lütfen... Bitince ben haber veririm." Hemşire çekiliyor.

"İhanet ettiğimi düşünüyorsunuz, değil mi? Onun için peşimdesiniz ama hayır, ihanet etmedim. İhanet ettiğimi hiç ama hiç düşünmedim. Belki başlangıçta, evet. Ama sonraları hayır. Hiç düşünmedim. Kabul etmem." Masanın üzerindeki kutudan bir kâğıt mendil çekip alıyor. Solgun yüzünü, boynunu siliyor. "Yerli yersiz terliyorum" diye yakınıyor. Gözleri sürekli bir şeylerin üzerinde geziniyor, dışarıya, tavana, masadaki bardağa bakıyor, birisi girmiş gibi kapıya bakıyor ansızın... Ferit'e bakmıyor, o orada değilmiş gibi. Sonra birden, "Esat'ı öldürdüler, elbirliğiyle. Hakaret ettiler, yuhaladılar, namazını kılmadılar..." diyor zor duyulur bir sesle, "Öldürdüler..." Birkaç yudum su içiyor, elinin tersiyle kansız dudaklarını siliyor. Yüzünde yoğun bir hüzün var... "Nefret ettim. İkimizin de hayatımızı ezdiler... İkimizin de. Oysa önümüzdeki hayat için hazırlanmıştık. Güzel günler yaşamak için, iyi şeyler yapmak için, coşkulu aşklar yaşamak için. İzin vermediler. Aragon bir şiirinde şöyle der." Yorgun sesiyle, gözleri uzaklarda, mırıldanıyor:

"Sa vie, elle ressemble a ces soldats sans armes / Q'on avait habillés pour un autre destin..."

Ferit'e bakıyor, "Fransızca bilir misiniz?"

"Çok az"

"O zaman ben zayıf Fransızcamla tercüme etmeye çalışayım. Bakalım becerebilecek miyim?."

Biraz düşünüyor, şöyle bir şey: "Hayatı, bambaşka kaderlere doğru yola çıkmış o silahsız askerlere benzer." Çok uygun bir tercüme olmadı ama mealen öyle... Biz de, Esat'la ben... başka bir hayatı yaşamağa başlamıştık, o silahsız askerler gibi... Olmadı... O öldü, gitti... Yok, ölmedi; kendini öldürdü... Onu o hale getirdiler... Ölümü özler hale getirdiler... Ben ise... Titreyen eliyle odayı, dağınık yatağı, başucundaki serum askısını ve kendini işaret ediyor.

"Ben ise, işte bu..." Susup bir şeyler düşünüyor, dudakları kımıldıyor, zor duyulur bir sesle, fısıldar gibi, 'Nefret ettim" diye tekrarlıyor. "Haftalarca, nasıl yaşadığımı bilmedim." Garip bir şekilde gülüyor, "Alkolik oluyordum az daha." Gregor'a rastlamasının onun için bir kurtuluş olduğunu anlatıyor. "Bize yapılanların intikamını alabileceğim bir yol açılmıştı önümde. Bize yapılan..." susup düşünüyor, doğru kelimeyi arıyor, "Evet, bize yapılan o kolektif cinayetin, kolektif hakaretlerin, nedensiz aşağılamaların intikamını..." Birkaç yudum su içiyor, mendille terlemiş yüzünü siliyor. *Moby Dick*'i önüne çekiyor, "Şu kitap..." duruyor, "Bunu okumuş muydunuz? *Moby Dick*, Beyaz Balina?"

"Evet, birkaç kez."

"Gerçekten mi? Bu kitabın hayatımda ne önemli yeri olduğunu bir bilseniz... Tereddüt içinde, ne yapacağımı bilmez bir halde sürüklenip dururken, Ahab'ın, o tek bacaklı, korkunç kaptanın intikam tutkusuyla her şeyi, her günahı göze alışı beni nasıl da etkiledi. Kitabı okuduktan sonra, benim de her şeyi göze alıp yapmam gerektiğine karar verdim."

"Ne yapmaya karar verdiniz?"

"Neye mi? Casusluk yapmaya, tabii... Heyecanlıydı. Zevkle yapıyordum. Toplantılarda alınan kararları, önlemleri, sınır muhafızlarının konuşlandığı yerleri, kısacası her şeyi Gregor'a iletiyordum ve sığınmacılar, kaçaklar, o zavallı çaresizler ellerini kollarını sallayarak sınırdan geçiyorlardı. Aylarca sürdü, hiç para almadım, intikamım için veriyordum bilgileri ama ne yazık ki, o son gece, belgeleri kaybedince, işin bittiğini anladım. Allahtan, hazırlıklıydım, Gregor bütün bunları öngörmüştü. Pasaportlar, saklanacağım ev, para... Her şey hazırdı ve polis peşime düşmeden kaybolmalıydım."

"O kaybolan belge olayı ne?" diye Ferit sözünü kesiyor. Tarık hayretle bakıyor ona,

"Bilmiyor musunuz?"

"Hayır"

Tarık, sanki o anı, o dehşet gecesini yaşıyormuş gibi heyecanla anlatıyor. Telefon kulübesinde çantayı unutuşunu, geri dönüp buluşunu, sonra içinin boş olduğunu anlayınca yaşadığı paniği anlatıyor.

"Nasıl bir panikti, Ferit Bey, yaşanmadan anlaşılmaz; kalbim durmadıysa, felç geçirmediysem, hani ne derler, verilmiş sadakam varmış."

"Ve siz de o belgelerin polisin eline geçeceğini, gelip sizi tutuklayacaklarını düşünerek, ortadan kayboldunuz. Doğru mu?"

"Evet, dedim ya, panik içindeydim, çok korkmuştum."

"Ne vardı o belgelerde?"

"Türk ve Iraklılardan oluşan bir grubun sınırdan geçeceği istihbar edilmişti.

Yakalanmaları için alınan önlemleri, sınır muhafızlarının konuşlanacağı yerleri gösteren bir harita ve bazı notlar."

"Olabilir, bunları birine vereceğiniz ne malum? Ayrıca diyelim ki, polisin eline geçti, eve götürüyordum, kaybettim, derdiniz."

"O kadar kolay değil. Bu tür belgelerin ofis dışına çıkarılması yasaktı."

"Siz ofisten çıkarmamışsınız ki. Bildiklerinizi not etmişsiniz"

"O anda bu kadar ince düşünmek zor. Söyledim, paniklemiştim."

Ferit biraz bekliyor, söyleyip söylememekte sanki kararsız, sonra, "Sözünü ettiğiniz o belgeler bulunmadı. Poliste öyle bir olay hakkında herhangi bir kayıt yok. Çantayı alan kişi herhalde yırtıp, atmış" diyor, "Yani polise bu belgeler konusunda bir ihbar olmamış." Tarık gülüyor, "İnanılır gibi değil. İnanılır gibi değil... Yani boşuna mı kaçtım, diyorsunuz?" Gülüşü neşeli bir gülüş değil artık, yüzünü acıyla kırıştıran bir gülüş. "Boşuna, öyle mi?" Düşünüyor, "Kaçmasam yani..." Ferit susuyor, Tarık'ın geçmişiyle hesaplaşmasını dinliyor. "Nasıldı o söz? Evet, kendi kendimize gelin güvey olmuşuz... Hay Allah." Ciddileşiyor, "Peki sadede gelelim. Şimdi ne yapacaksınız?"

"Bilmiyorum. Sizi bulmamı istediler. Ben yargıç değilim, iz süren bir avcı, denebilir." Kaptan Ahab, gibi demiyor.

"Doğru, güzel bir benzetme: 'iz süren bir avcı'. Aslında, biliyor musunuz Ferit Bey, şimdi hiçbir şey umurumda değil,. Duyduğum kin, nefret, artık çok sıcak değil, soğudu... Soğudu ama dinmedi, kabuk bağladı. Ancak vicdanım rahat, ihanet etmedim. Birçok zavallının kurtuluşuna yardım ettim. Bu ihanet değil, içim rahat, çok rahat."

Yağmur başlamış yine... Camları kamçılayan sağanağı dinliyorlar.

"Beni nasıl buldunuz? Kimseye, Kâhya Ali Efendi'ye bile yerimi söylememiştim."

"Bir kamyonet gönderdiniz."

"Kamyonet mi? Ne için, nereye?"

"Ali kâhyaya, eşyalar için."

"Ha, hatırlıyorum, olabilir"

"Plakasını kaydetmiş."

Tarık "İşe bak!" dercesine başını sallıyor, "Plakayı mı kaydetmiş? Hay, Ali Kâhya... Can çıkar, huy çıkmaz, kâhyalığı tutmuş yine... Yani kaydetmese..."

"Sizi bulamazdım"

"Ve siz de tabii hemen şoförün adresini tespit ettirdiniz."

"Evet ama o yoktu; karısı, marketçi Veli için İzmir'e mal getirmeye gittiğini söyleyince Veli'yi bulmak zor olmadı. O söyledi hastanede olduğunuzu... Kliniğin adını verdi."

"Yapacak bir şey yok. Demek ne kadar gizlesen bir yerde açık vermen kaçınılmaz..."

Ferit kalkıyor, " Bu günlük bu kadar. Açık sözlülükle anlattığınız için teşekkür ederim. Önce iyileşin, sonra ne yapacağımıza bakarız. Ameliyattan sonra görüşürüz. Şimdiden geçmiş olsun."

"Bir şey sormak istiyordum."

"Buyurun."

"Danka'yı da öğrendiniz mi? Nerede olduğundan haberiniz var mı?"

Londra'da demenin ne anlamı var? "Polonya'ya dönmüş" diyor.

"Ya..."

Tarık'ın soğuk, terli elini sıkıp, çıkıyor. "O Gregor'un sevgilisiymiş" demiyor.

* * *

İzmir'de, İkinci Kordon'da bir otele yerleşti. Tarık'ın *Moby Dick*'i okuyunca, kendini Ahab'la ve onun marazî tutkusuyla özdeşleştirip intikam almaya karar verişini ve ardından bilgileri sızdırmasını kaderin garip bir tesadüfü diye düşünüyordu. Oysa kendisi, kitabı ve Ahab'ın tutkusunu bir arayışın hikâyesi diye görmüştü. Bilinmezin peşindeki, vaz geçmeyen bir avcının hikâyesi. Benim gibi... Tarık'a bahsetsem mi, diye aklında geçiriyordu. O kitap ikimizi de etkiledi, ikimiz de kendimizi Ahab gibi gördük, dese miydi? İşimize geldiği gibi ama başka başka Ahablar gibi? Karar veremedi, hele birkaç gün geçsin bakarız dedi.

Her sabah telefon edip, Tarık'ın durumu soruyordu. Tarık, ameliyattan sonra dört gün yoğun bakımda kaldı. Çıkarıldığı günün ertesinde Ferit kliniğe gitti. Başhekim kısa bir görüşme yapabileceğini söyledi. Tarık, zorlukla konuşabiliyordu, yatağından "Hoş geldiniz" diye karşıladı.

"Nasılsınız?"

"Bilmiyorum. Boşlukta gibiyim. Sanki her şey benim dışımda cereyan ediyor... Ameliyat başarılıymış. Ne demekse?

"Birkaç güne kadar düzelirsiniz."

"Umarım öyle olur."

Bir hastabakıcı gelip Tarık'ın ateşine bakıyor. Yastıklarını düzeltiyor, bir arzusu var mı, diye soruyor. O gittikten sonra, Tarık, "O gün, ameliyattan önce, ilk geldiğiniz gün yani, siz gittikten sonra düşündüm, neden buralara geldim, diye."

"Nereye gidecektiniz ki?"

"Gregor, Kahire'ye, Güney Amerika'ya gitmemi söylemişti. Kimse izini bulamaz demişti. Danka'yı da alıp gidebilirdim."

"Siz buraya geldiniz."

"Buraya geldim. Hani, toprak çekti denir, işte öyle oldu."

"Ya şu nefret ettiğiniz insanlar?"

"Onlar her yerde var... Ne yazık ki her yerde var."

Ferit çıkarken, durdu, "Size bir şey söyleyeyim mi?" dedi, "İntikamınızın yarım kaldığına üzülüyorum." Sonra kapıyı yavaşça kapatıp, çıktı.

* * *

Sonraki dört gün, Ferit her sabah kliniğe gitti. Tarık iyileşiyordu ama yanında fazla kalmasına izin vermiyorlardı. Gene de, uzun uzun konuştular; özellikle Tarık'ın Londra'daki bilgi sızdırmalarını, Gregor ve Hafız'la ilişkilerini Ferit not aldı. Bu bilgilerin Scotland Yard'a iletilmesi gerek olduğunu düşünüyordu. Son gün, Tarık klinikten çıkınca Londra'ya, hatta belki Polonya'ya gitmek istediğini söyledi, "Tabii eğer beni tutuklamazsanız" Ferit gülümsedi, cevap vermedi.

Beşinci gün, bir haftadır aralıklarla yağan yağmur durmuştu. Ilık bir yaz sabahıydı. Kliniğe gittiğinde Tarık'ın ani bir kalp krizi sonucu öldüğünü söylediler. Sabaha karşı, uykusunda... Başhekim, "Size bir şey bırakmış" dedi ve Ferit'in şaşkın bakışlarına aldırmayarak, üzerinde, iri harflerle, "ÖLÜMÜMDE FERİT BEY'E VERİLECEK" yazılı, yapıştırılıp paraf edilmiş kalın bir zarf verdi.

* * *

Ferit otele dönünce zarfı yırttı. İçinde kalın, ciltli bir defter ve kurşun kalemle yazılmış kısa bir not vardı. *"Ferit Bey, ameliyattan sonra görüştüğümüz ilk gün giderken söylediğiniz bir söz üzerine, bu defterde okuyacaklarınızı yazmaya karar verdim. Dört günümü aldı. "İntikamınızın yarım kaldığına üzülüyorum" demiştiniz. Beni anlayacağınızı biliyordum. Siz iyi bir insansınız... Vicdanınız sizi yönlendiriyor. Kendinizi benim yerime koydunuz ama üzülmeyin, intikamım yarım kalmadı. Yapabileceğimi yaptım, diyebilirim. Bu ameliyatın sonunda ölebilirim ama umurumda değil. Görevimi yaptım. Sanıyorum, Esat'a ve bize yapılanların intikamını fazlasıyla aldım. Cenazesini yuhalayanlar, namazını kılmayanlar hariç, ne yazık ki onlara ulaşmam mümkün değildi ama artık rahatım. Eğer iyileşip hayata dönersem, bu defteri yok etmeye karar vermiştim ama şimdi okuyorsanız demek ki başaramamışım. Hoşça kalın..."*

Ferit pencerenin önündeki koltuğa oturup, defteri masanın üzerine koyuyor. Gözlerini dikmiş, üzerinde yaprakların arasından sızan güneş ışınlarının oynaştığı menevişli kapağa bakıyor. Ne kadar zaman geçtiğinin farkında değil. Defteri açıp okumaktan korkuyor gibi. Orda düşünmek bile istemediği şeyler olduğuna dair bir önsezi

var içinde. Not'ta "... yarım kalmadı... İntikamımı aldım..." demiş... Neler yaptın, diye düşünüyor... Nelere bulaştın, ne haltlar yedin? Elini uzatıp, kızgın bir şeye dokunur gibi, çekinerek defterin siyah kapağını açıyor.

Okuması uzun sürmedi. Bitirince saate baktı; bir saat bile olmamıştı. Defteri yavaşça kapatıp sanki açılmasından korkar gibi elini kapağın üzerine koydu, arkasına yaslandı. Mutsuzdu. Acı çeken birinin kısılmış gözleriyle, pencereden dışarıya, öğle güneşiyle kavrulan kaldırımlara bakıyordu. Odada biri varmış gibi, yüksek sesle, "Beyaz balina öldü" dedi, "Seninki de, benimki de."

Üçüncü Kitap

Bir Tuhaf İntikam

Defter

Yoğun bakımdan çıktığımda, doktor, ameliyatın başarılı geçtiğini söyledi ama yine de temkinli davranmalıymışız, ufak da olsa bir risk varmış. Birkaç gün sonra durum açıklığa kavuşur diye açıkladı, yüzündeki alışılmış doktor gülüşü ile. Umut verici açıklamalarına rağmen, hiç keyfim yok. Geceleri hiç uyuyamıyorum. Verdikleri ilaçlar da para etmiyor. Karanlıkta, kapının üstündeki camdan gözüken koridor lambasına gözlerimi dikip, geçmişi düşünüp öyle yatıyorum. Doktor'a söyledim, "Ameliyat yorgunluğu" dedi, "Yakında daha iyi hissedeceksiniz."

Ertesi gün, Ferit Bey, siz ziyaretime geldiniz. Size bakıyordum; yüzünüz acı çekmiş birinin yüzü. Acısını kabullenmiş, onunla yaşamaya kararlı bir kişinin yüzü. Nasıl bir acı? Bilmiyorum ama büyük

olduğu belli. İkimizin de acı çekmiş ya da hâlâ çekiyor olmamız birbirimizi anlamamıza yardımcı olur diye düşünüyorum. İyi birisiniz; zekânızı gizliyorsunuz, haşin değilsiniz. Dostça davranıyorsunuz. Elinizde, ilk gelişinizde anlattıklarımdan başka beni suçlayacak deliller olmadığını söylediniz. "İnkâr ederim" dedim, gülüştük. Çok oturmadınız, kalktınız, yine uğrayacağını söylediniz. Hatırlarsanız, çıkarken, "Size bir şey söyleyeyim mi?" diye durdunuz, yüzüme anlayamadığım bir ifadeyle bakarak, "İntikamınızın yarım kaldığına üzülüyorum."

Evet, aynen öyle dediniz. Çok iyi hatırlıyorum. Sonra kapıyı yavaşça kapatıp, gittiniz.

Hiç niyetim yoktu, Ferit Bey ama o sözünüz mü beni kışkırttı, bilmiyorum, belki de beni kışkırtmak için bilerek söylediniz. Her neyse, siz gidince, Londra'dan kaçıp buraya geldiğimden beri yaşadığım olayları; yaptıklarımı, yapmak isteyip yapamadıklarımı ve size anlatmadıklarımı yazmaya karar verdim. Doktorun verdiği iyi haberlere rağmen kendimi hiç iyi hissetmiyorum. Günlerim sayılı olabilir. Elimi çabuk tutmalıyım. Size intikamımın yarım kalmadığını anlatmalıyım. Selime Hanım'ı çağırıp, büyük, ciltli bir defter, kurşun kalem ve defterin sığabileceği, kalın bir zarf aldırdım. "Hatıralarımızı mı yazıyoruz, Doğan Bey" diye merakla sordu. Yüz vermedim, "Evet" dedim kuru bir sesle.

Londra'daki o dehşet gecesinden sonra (...aslında dehşet gecesi olmadığı anlaşıldı ama ne yazık ki çok geç...) kaçıp, saklandığım o kasvetli köyde, içimdeki öfkeyle ve yarıda kalan intikamın ağırlığıyla başka bir kimliğe bürünmüş yaşamayı sürdürürken, bir rastlantıyla o sıkıcı hayatım ummadığım bambaşka bir yola girdi. O yolda, nasıl tereddütsüz yürüdüm, o cinayetleri nasıl inceden inceye planladım ve o insanları nasıl soğukkanlılıkla öldürdüm, bilmiyorum. Bunları yazacağım. Benim gibi bir insan, nasıl profesyonel bir katile dönüştü? Onu anlatacağım. Esat'ın hayattan koparılışının bitmeyen acısı ve sığındığım köyde yaşadığım, hayatımın en kasvetli kışı içimdeki kini azdırdı, diye düşünüyorum. Geceleri ışıklı, büyük bir şehirde olsaydım, başka insanlar tanısaydım, bütün gün bir evin içinde

kendimle, Esat'ın hatıralarıyla baş başa kalmasaydım, belki içimde uyuyan nefret uyanmaz, kurur kalırdı. Ama uyandı Ferit Bey ve bu defterde anlatılan cinayetlere yol açtı ve merhume Nezihe Hanım ile merhum büyükelçi Zeki Bey'in oğlu, merhum Esat'ın ağabeyi, Dışişleri bakanlığının geleceği parlak memuru ve Danka'nın sevgilisi casus Tarık Serin, böylece usta bir katile dönüştü. İşte okuyacaklarınız o katilin işleri...

* * *

Varan Bir... Hacı

Kış günleri bitmiyor, uzun karanlık geceler uzadıkça uzuyordu. Efenin meyhanesinden başka gidecek yer, Veli'den ve daha birkaç kişiden başka konuşacak kimsenin olmadığı uzun, keder dolu kış günleri... Bitmeyen bir can sıkıntısı... Kadınların evlerinden çıkmadığı, çıksalar da başları eğik, gözleri yerde yürüyüp gittikleri mahzun bir köy...

Şubatın sonuydu, kışın en karanlık, en kasvetli günleri... Sıkıntıdan patlayacak gibiydim. Sabah geç vakit uyanıyor, çay yapıp bir dilim ekmek, zeytin, peynirle isteksiz bir kahvaltı yapıyor; yağmur yoksa çıkıp Veli'nin marketine uğruyor, gazeteler gelmişse alıyor; biraz gevezelik ediyor, daha sonra kıyı boyunda kısa bir gezinti yapıp ayaklarım geri geri giderek eve dönüyordum. Gazeteleri gözden geçiriyor, mutfağa girip öğlen için bir şeyler hazırlıyor-

dum. Yemekten sonraki öğle saatleri günün en kötü saatleriydi. Bir türlü geçmek, bitmek bilmeyen ıssız saatler. Evin içinde bir tutuklu gibi dönüp duruyor, yukarı kata çıkıp üst katın pencerelerinden poyrazla akıp giden denizi, dalgakırana vurup çatlayan köpüklü dalgaları seyrediyor, iskelenin ucunda, tekerlekli sandalyesindeki Esat'ı düşünüyordum. (Esat'ın ölümünü size anlatmış mıydım?) Ruhsal bir çöküntünün eşiğindeydim. Belki, eve gelip giden birileri olsaydı, oturup iki laf etseydik, biraz avunurdum ama yoktu. Kendi kendimin sessizliğinden ürküyordum. Yatağımın kenarına oturup sıkıntının içimde yarattığı boşluğu dolduracak bir şeyler arıyordum. Kitap okumaya kalksam, beynimi uyuşturan öfke yüzünden dikkatim dağılıyor, okuduğumdan bir şey anlamıyordum. *Moby Dick*'i bile elime almaz olmuştum. Zaman geçirmek, kafamdaki kuruntulardan geçici de olsa kurtulmak için kendime işler icat edip orayı burayı tamir ediyor; durup dururken bir musluğun contasını değiştiriyor ya da iyi kapanmayan bir pencereyi kurcalıyor, hiçbir zaman kullanmayacağım oltalar diziyor, oyalanmaya çalışıyordum. Akşamları, bayılmasam da, hiç olmazsa Efe'nin yerinde içtiğim içkilerle, yapılan boş konuşmalarla (İzmir ya da Ayvalık'ta yaşanmış zamparalık hikâyeleri, İzmir takımlarının kümede kalıp kalmayacağı, filan...) zaman geçiriyor ve eve dönüp yatıyordum. Bir sabah, ani bir kararla, gelip geçen minibüslerden birine atlayıp kimseye haber vermeden Ayvalık'a gittim. Çarşısında dolaştım, kıyıdaki kahvelerde oturup gazeteleri karıştırdım. Bir şehirde olmanın, kalabalığa karışmanın keyfini çıkardım. Öğlen garsonların sipariş sesleriyle, müşterilerin konuşmalarının birbirine karıştığı gürültülü bir esnaf lokantasında yemek yedim... Uzun zamandır böyle iştahla, tadını çıkara çıkara yemek yememiştim. Kıyıda, yüksek pencereleri olan bir kahvede çay içtim, bağrışıp şakalaşarak prafa oynayanları seyrettim. Sıkıntım, karamsarlığım biraz olsun dağılmıştı. Akşamüzeri, köye dönmek için durakta minibüsün dolmasını beklerken, birden yine oradaki yaşamım gözümün önüne geldi, içim daraldı, kalktım arabadan indim. Muavin "N'oldu abi?" diye sordu, "Bir durum mu var?" Durumun âlâsı var, diyemedim, güldüm. "Çarşıda aldığım şeyleri unutmuşum" dedim yürüdüm. Sokak aralarında biraz gezindim, gözüme kestirdi-

ğim bir otele girip bir oda istedim. Odanın penceresinden aşağıdaki canlı, aydınlık caddeyi seyrederken, bir ışık görebilmek için nasıl geceleri evden karanlık denize ve açıktan geçen gemilere baktığım aklımdan geçiyordu.

Orada bir hafta kaldım. Sanırım ikinci gündü. Birçokları gibi Midillili bir aile geçmişi olan otelciyle, camın önünde oturmuş sohbet ediyorduk. Sokaktan geçen ak saçlı birini, cama vurup davet etti. Adam geldi, otelci, "Nezih Bey" diye tanıttı, "Emekli konsolos" diye ekledi. Adam benden oldukça yaşlıydı, ama yine de biraz huzursuz olmuştum. Kahveler geldi, biraz sohbet ettik. Sonunda sohbet "Ne iş yaparsın? Nerelisin?" faslına gelip dayandı. Emekli konsolos dikkatle beni süzüyordu. Tedirgin olmuştum. Veli'ye anlattığım hikâyeyi onlara da anlatmaya hazırlanıyordum ki, Nezih Bey sözümü kesti, "Babanızın adı Zeki olabilir mi? Zeki Serin?" Donup kalmıştım; belli etmedim, "Anlamadım" dedim soğukkanlılıkla, "Zeki mi, dediniz?" Adam sorumu duymamış gibi anlatmayı sürdürdü, "Büyükada'daki köşkünü hatırlıyorum. Bir yaz günüydü, Zeki'yi ziyarete gitmiştim. İki oğlu vardı, isimleri aklımda kalmamış. Büyüğü hariciyeye girmek istiyordu." Bana bakıyordu, "Onun oğluna o kadar benziyorsunuz ki, sormadan edemedim." Şaşırmıştım, "Benzettiniz herhalde" diye kendimi zorlayıp gülümsedim. "Benzetmiş olabilirim, yıllar önceydi." Biraz rahatlamıştım, "Ben Londra'da oto alım-satım işiyle uğraştım. Kaldı ki soyadım da Serin değil. Kerimoğlu." Nezih Bey nezaketle özür diledi, "İhtiyarlık, ne yaparsınız." Tam konu kapanıyordu ki, bu kez otelci lafa katıldı. "Ben de kendi kendime, bunun konuşması hiç esnaf konuşmasına benzemiyor, diyordum. İşte belli oldu" Göbeğini hoplatarak gülüyordu. Nezih Bey sıkıldığımı fark etmişti, kaş göz işaretleriyle onu susturdu. Giderken tekrar tekrar özür diledi.

Tehlikeyi savuşturmuştum ama endişeliydim; buna benzer tatsız rastlantılardan kurtulmanın çaresi sakal bırakmak, diye düşünüyordum.

Köye döneceğim sabah, otel kâtibi hesabımı hazırlarken, her zaman oturduğum camın önünde sabah kahvesi içiyor, gazeteleri karıştırıyordum. Birden gözüm bir fotoğrafa ve altındaki habere

takıldı. Datça'nın Sakalimanı köyü balıkçı barınağında yanan bir yattan bahsediliyordu. Sakalimanı ismi dikkatimi çekti, orasının Esat'ın tutuklandığı yer olduğunu hatırlıyordum... Haberi hızla okudum. Simi'ye gitmeden önce kumanya almak için Sakalimanı'na uğrayan bir motoryatta, nedeni anlaşılmayan bir yangın çıkmış ve o sırada kendi gezi teknesinde temizlik yapan, aynı zamanda barınakta bekçi olarak çalışan Hacı adlı görevlinin uyanıklığı ve hızlı müdahalesiyle, tekne, az bir hasarla, tamamen yanmaktan kurtulmuştu. Yatın sahibi cesur bekçiye, miktarı açıklanmayan bir para ödülü vermişti. Haberin "Cesur Bekçi" başlığının altındaki fotoğrafta, yatın sahibi ve bekçi görülüyordu. Hacı adlı bekçi bodur, göbeklenmeye başlamış biriydi. Sakalları uzamış yüzünde mutlu bir ifade okunuyordu. Kafasına kenarlarını kıvırdığı bir başlık geçirmişti. Yatın sahibi de gülümsüyordu; elini dostça Hacı'nın omzuna koymuştu. Fotoğrafa baktıkça, kalbimin atışlarının hızlandığını hissediyordum. Avukat Faik Beyin "*...başına vuran Hacı adlı biriymiş...*" deyişini hatırlamıştım. Bu herif kesinlikle o Hacı'ydı, Esat'ın başına vuran alçak... Gazeteyi katlayıp cebime koydum. O sırada içeri giren otelciyle vedalaştım, yakında yine geleceğimi söyledim, çıktım. Minibüs durağına yürürken soğuk esen poyrazın, çiseleyen yağmurun farkında bile değildim. Aylardan sonra ilk kez içimdeki sıkıntı dağılmıştı, kendimde bir hafiflik hissediyordum; bir şeyler olacaktı, biliyordum bir şeyler yapacaktım ve bu beni mutlu ediyordu.

Köye dönünce, eve gitmeden alış veriş yapmak için Veli'nin marketine uğradım. Veli beni görünce fırladı geldi, elime sarıldı, "Şükür buradasın. Bir haftadır aramadığımız, sormadığımız yer kalmadı, neredeyse polise gidecektik. Neredeydin, n'oldu?"

Veli'nin "Polise gidecektik" lafı midemi bulandırmıştı, "Çocuk muyum, yahu? Sıkıldım, biraz değişiklik istedim, Ayvalık'a gittim. Ne var bunda?"

"Haber verseydin mesele olmazdı. Birden kayboldun, inan telaşlandık. "

Bir an önce eve gitmek için acele ediyordum, "Tamam, gelecek sefer haber veririm" diye çıktım.

* * *

Eve girince elimdekileri mutfağa bırakıp bütün ışıkları yaktım, şöminedeki kütükleri tutuşturdum. Pikaba düşünmeden, Mahler'in Beşinci Senfonisini koydum. Dördüncü Bölüm: Adagietto... Koltuğa oturup gözlerimi kapadım, galiba titriyordum ama içimdeki heyecanın müziğin peşinde, ağır ağır yükseldiğinin de farkındaydım. O sırada "Akşama Efe'deyiz" diye haber getiren Veli'nin çırağını, yorgun olduğumu, gelemeyeceğimi söyleyip savdım. Kendime bir rakı hazırlayıp şöminenin önündeki sehpaya koyduğumu ve sonra otelden aldığım gazeteyi önüme açtığımı hatırlıyorum. Hacı'nın resmine uzun uzun bakmıştım. Sırıtıyordu. Yüzünde yılışık, sahte bir saygı... Yat sahibinin verdiği parayı alırken, "Vatandaşa hizmet görevimiz" demiş. Hacı'nın fotoğrafına bakarken, Esat'ın mektubunda, "... *Bu hayatı böyle yaşayıp, sizleri aylar, belki de yıllar boyu üzmektense, bir kere üzülürsünüz...*" deyişini düşünüyordum. Bu herifti onun hayatını kaydıran; ona hiç kötülüğü dokunmamış genç bir adamı ölüme yollayan ve beni bir kaçak gibi yaşamaya mahkûm eden... Ve şimdi orada durmuş, sırıtıyordu.

Rakım bitmişti, kalkıp bir kadeh daha hazırladım. Hacı'dan başka bir şey düşünemiyordum. Bu herif, orada tuzak kurup başına vurmasaydı, Esat şimdi yaşıyor olacaktı. Tuzak kurmuş, Esat'ı ihbar etmişti ve bunun hesabını vermemişti. İçtiğim içkilerin; odada yayılıp yankılanıp, gelip kulaklarıma çarpan; önceleri sakin bir nehir gibi huzurla akan ve sonra ağır ağır başkaldıran, vakur bir şikâyet çığlığına dönüşüp beynimde uğuldayan müziğin içimde uyuyup duran öfkeyi uyandırmasına rağmen, o âna kadar Hacı'yı öldürmek aklımın köşesinden bile geçmemişti. Geç vakte kadar ateşin önünde oturup, eski günleri ve Esat'ı düşündüm. Hacı şimdilik aramızdan çekilmişti; yalnız öfke vardı, saf öfke...

O gece huzursuz bir uyku uyudum oysa yatağa girdiğimde, içimde gelecek günler daha iyi olacakmış gibi bir his vardı. Ancak casusluğa karar verdiğim günün gecesinde olduğu gibi, o gece de karmakarışık rüyaların arasında Esat yine belirip, yine kurumuş parmağını yüzüme uzatıp, göz çukurlarında yaşlarla bana bir şeyler söylemeğe çalıştı. Kalbim çarparak, ter içinde uyandım. Uzun süre karanlıkta çarpıntımın dinmesini bekleyerek ve camlara vuran yağmurun sesini

dinleyerek yattım. Saatler sonra, sabah olurken alacakaranlıkta kalktığımı, karanlıkta, robot gibi, ağır adımlarla merdivenden indiğimi, ışıkları yakıp salona girdiğimi hatırlıyorum. O anda bile Hacı'yı öldürmeyi düşünmüyordum ancak neden salondaki büfenin kapağını açtığımı, en alttaki çekmeceyi çektiğimi ve o cilalı ceviz ağacı kutuyu aldığımı izah edemiyorum. Onca zaman geçmesine rağmen bugün bile izah edemiyorum. Belki diyorum, Esat rüyamda onu söylemeye çalışıyordu. Evet, çekmecedeki kutuyu aldım. Kutu, fabrikasını devrettiği Alman şirketi tarafından amcama hediye edilmişti. Alıp, ateşi küllenmiş şöminenin karşısındaki koltuğa oturdum. Kutunun kapağını, içinden gözlerimi köreltecek esrarlı bir ışık çıkacakmış gibi, yavaşça araladım ve sonra birden açtım. İçindeki, belki de hiç kullanılmamış, mor menevişli Smith-Wesson'a sanki ilk kez görüyormuş gibi baktım. Oysa amcam vefat ettiğinde, başucundaki gece masasının gözünde bulup almış, incelemiş, kusursuz biçimine, parlaklığına hayran olmuştum. Onu bir ölüm aracı olmaktan çok, güzel bir makine olarak görüyordum, zaten askerdeyken eğitimde birkaç kez atış yapmanın dışında, silahlarla bir ilişkim olmamıştı. Tabanca ve susturucusunu, koyu yeşil kadife yuvalarının içinden çıkarıp, aldım. Susturucuyu, silaha vidaladım. Hayali bir hedefe nişan alıyormuş gibi kolumun ucunda sağa sola hareket ettiriyordum. Yine tekrar ediyorum, bütün bunların Hacı'yı öldürme kararımla, o sırada ilgisi yoktu; o hayali hedef Hacı değildi. O zaman ne diye uyurgezer gibi dolabı açıp aylardır orada duran, elimi sürmediğim silahı aldığımı bilmiyorum. Beni ne dürttü? Bilinçaltında yatan, o yarım kalmış intikam mı? Rüyalarımda dolanıp duran Esat mı? Bilmiyorum... Bir şeyin bana bir işaret, bir uyarı gönderdiğini düşünüyorum... Tabancayı ve susturucuyu tekrar yerine koydum. Kutunun içinde, ayrı bir kutucukta on iki mermi sıralanmıştı. Çelik uçlu, 38'lik on iki mermi... Kutunun kapağını kapatıp arkama yaslandım. Gözlerim kapalı, düşünüyordum. Şu Sakalimanı denen yere bir ziyaret yapıp o Hacı denen herif hakkında bilgi toplasa mıydım? Kalkıp mutfağa gittim, çay demledim. Gün ışımıştı. Kutuyu dolaba kaldırıp yukarı çıktım.

Duşa girdiğimde Hacı'yı öldürmeye karar vermiştim.

* * *

Sonraki haftalarda yapacaklarımı planlamağa başladım. Önceleri gidip, Sakalimanı denen köyde bir keşif gezisi yapmayı, hatta belki de Hacı hakkında bilgi edinmeyi düşünüyordum. ancak büyük ihtimalle bizim köyden daha büyük olmayan o köyde, kış aylarının tenhalığında hemen göze çarpacağımı, sorulara muhatap olacağımı düşündüm ve asıl kötüsü, işleyeceğim cinayetten sonra yapılacak bir soruşturmada, insanların aklına hemen şubat ayında köyde dolanıp Hacı'yı soran bir yabancı gelecekti; beni tarif edeceklerdi. Vazgeçtim. En iyisi, yazın yerli yabancı turistlerin doluştuğu o karmaşada işi bitirmekti. Doğrusu buydu ama bir yandan da, olur ya, Hacı'nın kalkıp başka yere gideceği tutarsa, izini bulamazsam diye de endişeleniyordum. Günlerce kafa patlattım, sonunda, gitse bile birine, bir komşusuna filan gideceği yeri söyler nasılsa diye kuruntuları bir tarafa bırakıp adamı nasıl öldüreceğimi düşünmeye koyuldum. Nasıl, nerede öldüreceğimi oraları gidip gördükten sonra planlayacaktım. Ancak öldürme konusunu düşünürken, zaman zaman türküdeki, "Adam öldürmeyi oyun mu sandın, bre Hasan?" sözü aklıma takılıyor, kendi kendime "Yapabilecek miyim?" diye soruyordum. Çocukluğunda, hatta delikanlılığında kurban kesilirken bakamayan ben mi adam öldürecektim? Elim titremeyecek miydi? İşi yüzüme gözüme bulaştırmayacak mıydım? Bunları düşündükçe kararsızlık içinde kalıyor ama iskelenin ucunda denize bakan Esat gözümün önüne geldikçe, yeniden hırslanıyor, kalp atışlarım hızlanıyor, "Yaparım" diyordum, boş evin içinde hınçla bağırarak, "Yaparım!" Hacı'nın resmini, bantla benden başka kimsenin girmediği banyodaki aynaya yapıştırmıştım. Sabah kalkar kalkmaz ve gün içinde her baktığımda içimdeki kin bilensin istiyordum.

Sonraki iki ay çabuk geçti. O arada, Veli'nin ve köydeki insanların yok oluşlarıma alışmaları, ikide bir neredeydin diye sorup durmamaları için, iki kere Ayvalık'a gitmiş ve birer hafta kalmıştım. Havalar ısınmaya başlamıştı. Bizim köyde de yaz hazırlıkları yapılıyor, rıhtıma masalar diziliyor, boyanıyor, güneşlikler onarılıyordu. Vakit geliyordu. Bir sabah erkenden, mendireğin ucunda, kıyıdan görünmeyen bir yere gidip önceden temizlediğim silahı denedim.

Yıllardır kullanılmamıştı, susturucusunu takıp denize doğru iki el ateş ettim. Patlama sesi duyulmamıştı ve silah mükemmel çalışmıştı. Eve dönüp sildim, yağlayıp kaldırdım.

Mayısın ikinci haftasıydı. Veli'den bir karayolları haritası aldım. "Gene kaybolmaya niyetlisin galiba?" dedi. İzmir'e gideceğimi ve fırsat olursa çevrede biraz gezmek istediğimi söyledim. "Çok mu kalacaksın?" diye sordu, "Üç beş gün" dedim, "Gecikmem..."

İzmir'e otobüsle gitmeye ve oradan bir araba kiralamaya karar verdim. Sahte 'Ali Gümüş' ehliyetimle, İzmir garajlardaki bir firmadan, göze batmayacak Renault bir araba kiraladım. Ehliyetime bakıp bir sözleşme imzalattılar. Vakit erkendi, depoyu doldurtup Marmaris'e doğru yola çıktım. Günlerden cumartesiydi. Niyetim o gün Sakalimanı'nda bir keşif yapıp, Datça'ya dönmek ve pazar günü Hacı'yı bulmaktı. Sakalimanı'na gelince, köye inen yolun sonunda, otopark olarak kullanılan bir arsaya park ederken, birden burasının Esat'ın plakaları sökülmüş arabasının bana teslim edildiği otopark olduğunu fark ettim. Fena olmuştum, keşke başka bir yere park etseydim diye düşünerek kıyıya yürüdüm. Keyfim kaçmıştı, rıhtımda biraz dolaştım. Köye ilk turistler gelmişti. Kıyıdaki meyhanelerde oturmuş, akşamın gelişini bekliyorlar, bazıları da rıhtım boyunda geziniyordu. Bir kahvede oturup çay içtim. Bu arada ilerideki balıkçı barınağını inceliyordum. Bir balıkçı teknesi, bir gezi teknesi ve yabancı bayraklı iki tekne vardı. Kahveden kalkınca barınağa doğru yürüdüm. Rıhtımı iskeleye bağlayan basamakları indim, teknelere bakarak dolaşıyordum ki, gezi teknesinin kıçında "HACI" yazısını görünce durdum, etrafıma bakındım. İskelede benden başka kimse yoktu, zaten hava kararmaya başlamıştı. Göreceğimi görmüştüm. Yarın sabah gelirim, diye geri dönüp kıyıya yürürken arkamdan, "Birini mi aramıştın?" diye bir ses duydum. Baktım... Hemen tanıdım, o'ydu. Görünümündeki tek değişiklik fotoğrafta başındaki yün başlık yerine giydiği kirlenmiş beyaz beysbol kepiydi. Sorusuna cevap vermedim, "Bu tekne senin mi?"

Kafa tutar bir tavırla, baktı, "Evet benim, n'olmuş?"

"Güzel bir tekne, kaç kişilik?" Gene diklendi. "Neden soruyorsun?" "Turizmciyim" dedim, "Yabancı turistleri koylarda gezdirecek tekne bakıyordum." Hemen yılıştı, "Tamam beyim, tekne emrinde, nereye istersen gideriz." Biraz nazlandım, "Ben şimdi Datça'ya dönüyorum. Yarın sabah gelirim, bakarız. Başka tekneler de vardır." Hacı yağlı müşteriyi kaçırmak istemiyordu, "Bu saatte Datça'ya gidip, n'apıcaksın? Gece teknede kalırsın, sabah erkenden sana koyları gezdiririm. Gözünle görürsün."

"Köyde pansiyon yok mu?"

"Bırak pansiyonu. Ben sana bir balık çorbası yaparım, yersin, güvertede yatarsın, mis gibi... İnan deliksiz uyursun."

Adam bilmeden bana yardım ediyor, kendi kuyusunu kazıyordu. "Tamam, şu fiyatı da konuşalım da..."

"Bırak şimdi, fiyatı beyim..." Durdu, "Adın neydi?"

"Ali, Ali Gümüş. Şirketin adı da Gümüş Turizm."

"Gümüş Turizm... Güzel bulmuşsun... Benim adım da Hacı... Öyle işte... Gerçek hacı değil yani. Hacca filan gitmişliğim yok. Adımı öyle koymuşlar."

Adamı telaşlandırmak için "Şu fiyat..." dememe kalmadı, atıldı, "Bırak Allahını seversen, Ali Bey. Yarının suyu mu çıktı? Otur hele, bir kadeh rakı iç... Rahatına bak."

Belli etmeden iskeleyi kolaçan ettim, yakındaki teknelere baktım. Bizden başka kimse yoktu. "Tamam, Hacı getir şu rakıyı bakalım." Tekneye girdim, sırt çantamı yanıma çekerek oturdum. Elinde bir tepsiyle geldi, "Buyur, buzlukta duruyordu, soğuktur... ben şu çorbayı yapayım."

Adamla konuştukça, içimde durup duran o öldürememe korkusu depreşiyordu. Gergindim. O aşağı mutfağa inmiş uğraşıyor, arada gideceğimiz yerlerden bahsediyordu. "Hisarönü Körfezi'ni biliyor musun? Bu yörenin en güzel koyları, köyleri orada. Yarın gideriz, gözünle görürsün." Çantadan silahı çıkardım, susturucuyu önceden takmıştım. İçeriden gelen tencere, tabak sesleri arasında, namluya mermi sürdüm ve silahı belimin arkasına soktum.

Rakı gerçekten iyi soğutulmuştu. Birkaç yudum aldım; gerginliğim kayboluyordu. Hacı, dumanları tüten bir tencereyi masaya koydu. "Talihin varmış" dedi. Bu sabah aldım, kırlangıç çorbasının

üstüne yoktur. Senin kısmetinmiş." Gerçekten güzel yapmıştı. Kara köy ekmeğiyle iki çanak içtim... O anlatıyordu... Çoluğu çocuğu yoktu; karısı geçen kış ölmüştü. Evini de satmış, bu tekneyi almıştı. Teknede yaşıyordu. Kışları biraz zor oluyor, diye yakınıyordu. "O zaman Datça'ya enişte min yanına gidiyorum. Kendisi marangoz... Ona yardım ediyorum, atölyede yatıyorum."

Adama acımaya başlamıştım, hiç öyle zihnimde canlandırdığım gibi haşin, sinsi birine benzemiyordu. Gariban bir köylüydü. Rakı içince de, iyice dili çözülmüştü; artık yaşlanıp durulduğunu, oysa eskiden daha atak, delişmen biri olduğunu anlatıyordu. Ben konuşmadan onu dinliyordum. Vakit gece yarısını geçmişti, ortalıkta hiç ses yoktu, yalnızca teknelerin bordasına vuran suların şapırtısı duyuluyordu. Hacı kadehini başına dikti, "Neler gördük, neler geçirdik, Ali Bey. İyi şeyler de yaptık, fena şeyler de... Artık hepsi geçti, gitti." İkimiz de bir süre konuşmadan içki içtik. Ben belli etmeden iskeleyi, rıhtımı gözlüyordum. Kıyıda masaları toplayan birkaç garsondan başka görünürde kimse yoktu.

"Sıkıyönetim zamanında başından bir olay geçmiş." Gözlerinin içine bakıyordum dikkatle, "Birisinin başına vurup, sakat bırakmışsın, dediler. Hatırladın mı?" İçtiği içkiler zihnini bulandırmıştı ki, "Kim dedi?" diye sormadı. Başını sallayarak, "Evet, hatırlıyorum, bir kaçaktı... " dedi. Sustu... Ben bekliyordum. İçimden, "Hadi konuş... Bir halt ettim, de... Pişmanım, uykularıma giriyor, de... Yazık oldu çocuğa, de..." diyordum. "Parasızdım, de... Polis zorladı, de..." Dese, ne yapardım, bilmiyorum, vaz mı geçerdim... Çekip gider miydim? Ama demedi... Övünürcesine, "Vurdum Ali Bey, ense köküne bir vurdum dümen yekesiyle" diye yerinde doğruldu, "Oracığa serildi, kaldı. Pis teröristin biriymiş. Teknesine bakardım ama vatan hainiymiş, nerden bilirdim. Pişman değilim..." Kanımın boynumdan beynime yükseldiğini, şakaklarımın zonkladığını hissettim. O yine bardağını doldurup arkasına yaslanmış, konuşuyordu, "Evet, doğru, sakat kalmış, duydum..." Birden uyandı, "Sen nereden biliyorsun? Kimden duydun?" Silahı belimden alıp yüzüne doğrulttum, şaşırdı, ne olduğunu içkiden uyuşmuş beyni anlamıyordu, "N'oluyor, Ali Bey?" diye sayıklar gibi konuştu. "O başına vurduğun genç var ya,

adı Esat'tı. Kardeşimdi" Gözleri korkuyla açıldı, yerinden kalktı, "Kardeşin miydi?" diye kekeledi. "Evet, kardeşimdi" Yüzüne dik dik bakıyordum, içimdeki bütün kinle bakıyordum... Öldüreceğimi anlamıştı. İskeleye çıkmak için hamle etti, bağırmak üzereydi ki, onu vurdum. Ağır ağır yere yığılırken, hâlâ şaşkınlıkla bana bakıyordu. Masanın üzerindeki kırmızı beyaz damalı örtüyü üzerine örttüm. Rakı içtiğim bardağı alıp, çantama koydum, bir peçeteyle dokunduğumu, elliğimi düşündüğüm yerleri sildim. Yere düşmüş kovanı cebime koydum. Işığı söndürüp çıktım.

Sabaha karşı İzmir'deydim. Uykulu görevliye arabayı teslim edip otogardaki bir sabahçı kahvesine girip simitle çay istedim. Yorgundum ama içimde görevini yapmış olmanın rahatlığı vardı.

* * *

Köye dönünce, hemen eve gittim. İçimde tarif edemeyeceğim bir ferahlık vardı. Uçsuz bucaksız bir kumsalda yürüyormuş gibiydim.

Varan İki... Marketçi

Hacı'yı cezalandırdıktan sonra, önceleri, sınavını başarıyla vermiş bir öğrenci gibi kitapları, defterleri kapatmış, kendimi hayatın gidişine bırakmıştım. Gazetelerin üçüncü sayfalarında yer alan haberlerde, bir gezi teknesi kaptanının, teknesinde uğradığı saldırı sonucu öldürüldüğü ve polisin her ihtimali soruşturduğu belirtiliyordu. Yazdı. Köy yerli yabancı turistlerle, yazlıkçılarla gürültülü, hareketli günler yaşıyordu. Ben rahattım; içimdeki o kavurucu intikam ateşi, öç alma hırsı, soğudukça kabuk bağlayan kaynar bir sıvı gibiydi, evet üstü soğuk bir kabukla örtülmüştü, ancak altı hâlâ sıcak olmalıydı ki, zaman geçtikçe ve Hacı'nın hesap verme zamanının geldiğini anladığında yüzünde beliren korkak, dehşet dolu ifade aklıma geldikçe içim kıpırdanıyordu. Onun o halini, vurulup düşer-

ken gözlerindeki şaşkınlığı nasıl zevkle izlediğimi hatırlıyordum. Evet, zevkle... Oysa öldürebilir miyim, diye tereddüt etmiştim.

Kıyı köylerinin rıhtımlarında, yaz akşamlarının vazgeçilmez sofralarında tanışıp ahbap olduğum geçici dostlarla geçen saatler bu kıpırdanışı geçici de olsa bastırıyordu.

Ne olduysa, bir haftadır güzel bir yaz aşkı yaşadığımız Julie'nin, Londra'ya dönüş için İzmir'e giderken ona eşlik etmemi istemesiyle oldu. "Geze geze gideriz" diyordu, "Bir araba kiralar, köylerde kalırız." Düşünmeden kabul ettim ama bana bu teklifi yaptığında Sarıyahya'ya uğramak, inanın ki aklımdan geçmiyordu. Orayı, o iskeleyi zihnimden silmek için o kadar uğraştıktan sonra, tekrar oralara gitmek, beni yine o kâbusların içine itmeyecek miydi? Ama olmadı; bir şey, tanımlayamadığım bir güç beni oraya çekmişti işte... Julie, "Şurada duralım, canım soğuk bir kola içmek istiyor " dediğinde, 'Salih Market'in önünde durmuştuk bile.

Ellerim direksiyonda, katılmış gibi oturduğumu hatırlıyorum. Oradaydı... Hakaretle kovulduğum o market, kapısının üzerinde iri harflerle yazılmış adıyla, "Salih Market" oradaydı. Julie, "Soğuk olsun" dedi. Ben hâlâ donmuş gibi oturuyordum. "Neyin var, hastalandın mı?" Cevap vermedim, arabanın kapısını açıp, indim. Öğle vaktiydi, hava çok sıcaktı. Markete doğru yürüdüm. Herif orada mıydı? Birkaç günlük sakalımla, başımdaki kasket ve güneş gözlüklerimle beni tanıyabilecek miydi? Kapıyı itip girdim. İçerisi serindi, klima çalışıyordu. O oradaydı, tezgâhın arkasında... "Ne var?" diye homurdandı, aynı kaba tavırla... "Kola. İki kutu, soğuk olsun." Yüzüme bir an dikkatle baktı, tanımaya çalışıyormuş gibi, sonra vazgeçti, ilgisizce bir soğutucuyu işaret etti, "Orada, kendin al." Kolaları alıp parayı tezgâha bıraktım. Paranın üstünü fırlatır gibi önüme attı ve arkasını dönüp rafları düzeltmeye koyuldu. Kapıyı usulca kapatıp, çıktım ve içimden "Günün geldi, Salih Efendi" diye söylendim.

Arabaya döndüğümde ve kolaları Julie'ye uzatırken kararımı vermiştim. Marketçinin de hesap günü gelmişti.

* * *

Julie'yi yolcu ettikten sonra, eve dönmeden marketçiyle hesaplaşmağı düşünmüştüm ama ne yazık ki silahım yanımda değildi, köye dönmeğe mecburdum. Arabayı Julie'nin adına kiralamıştık, bu benim için beklemediğim bir avantajdı. Polisin araba kiralayan firmalarda yapacağı araştırmada, Hacı'yı öldürürken araba kiralayan firmaya verdiğim kimlikteki adım, Ali Gümüş gözükmeyecekti. Arabayı, firmaya teslim etmedim ve İzmir'de bir kapalı otoparka bırakmaya karar verdim ancak sonra, plakanın kaydedileceğini düşündüm. Julie gittikten sonra arabanın neden firmaya teslim edilmediği kuşku uyandıracaktı. Arka sokaklarda bir yere park ettim ve bir minibüse atlayıp köye döndüm.

İçimde yeni bir maceraya girişecek olmanın heyecanı vardı. Şimdi düşünüyorum da, bana, bize yapılan hakaretlerin, o kahrolası marketçinin yaptıklarının intikamı, duyduğum heyecanın altında kalmıştı. Evet, adamı öldürerek Esat'ın ölümünün ve bana yaptıklarının hesabını sormuş olacaktım. Marketçi onun öldürülmesine doğrudan katılmamıştı, tamam ama o da kolektif linçin bir parçasıydı. Piyango ona çıkmıştı. O zaman farkına varmamış olabilirim ancak şimdi bunları yazarken beni şaşırtan, o gün evde silahı temizlerken duyduğum o heyecan... Sanki ava çıkacak bir avcıydım ve av beni Sarıyahya'da bekliyordu. Bütün avlananlar gibi, avlanacağından habersiz bekliyordu.

Vakit kaybetmeden İzmir'e gidip kiralık arabayı park ettiğim yerden almalıydım. Mahallelinin kuşkusunu çekip trafiğe şikâyet edilebilirdi. Sorun çıkmadı, arabayı alıp Sarıyahya'ya gittim. Arabayı marketin biraz uzağına park ettim. Akşam oluyordu, kıyıdaki parkta, bir sıraya oturmuş gazetemi okuyarak vakit geçirmeye çalışıyordum. Gözlerim gazetenin yazılarındaydı ancak aklım orada değildi. Birazdan marketçiyle yaşayacağım heyecanı düşünüyordum. Esat, sanki yanımda oturmuş, sessizce ama sabırsız içeri girip herifi öldürmemi bekliyordu. Ürpererek sağıma soluma baktım, "Git buradan Esat" diye kendi kendime söylendim, "Sen varken olmaz. Kaybol." Sıradan kalktım, yürüdüm. Kıyı kalabalıktı. Akşam gezintisine çıkanların, duvarların üstüne tüneyip çekirdek çitleyerek gelen

geçeni seyreden gençlerin arasına karışmış, karanlığın inmesini bekliyordum. Sakalımı kesmiştim. Kasketim ve güneş gözlüğüm olmadan Salih'in karşısına çıkacaktım. Beni tanısın istiyordum. Karşısına dikildiğimde şaşırsın, paniklesin istiyordum.

Saatler geçip, ortalıktan el ayak çekilince, kimsenin olmadığı bir yerde, bir ağacın kuytusunda silaha mermi sürdüm. Susturucuyu zaten takmıştım. Çantanın içine koyup kolayca çıkarabilecek şekilde ayarladım. Av başlıyordu. Kalbimin hızlı hızlı vurduğunu duyuyordum. Marketi rahatça görebilecek bir yerde durup bekledim. Saat onbir sularında, Salih çıktı, dükkânın önüne dizili meyve kasalarını içeri taşıdı, elinde bir çengelle, kepenkleri gürültüyle çekip indirdi. Yalnızca kapıyı açık bırakıp içeri girdi. Vakit gelmişti, sindiğim yerden çıkıp, etrafı kolaçan ettim. Kimse yoktu. Hızla dükkâna girdim. Arkası dönüktü, "Kapalıyız" diye bakmadan işine devam etti... Ben çekip kapıyı kapadım. Kapının sesine döndü. Yüz yüze geldik. Gözlerini kısmış bakıyordu, hemen tanımadı, sonra "Sen" diye sırıttı. "Ben" dedim "İyi bildin, bak nasıl da hatırladın."

"Geçen gün kola almaya gelen de sendin"

"Bendim"

Niyetimi yüzümden okumuş olacaktı, eli tezgâhın altına uzandı. Silahı elime alıp ona doğrulttum.

"Ellerini tezgâhın üzerine koy." Hemen yaptı. Evet, işte başlıyorduk. Bakışlarında beliren korkuyu, yüzünü sarartan dehşeti izliyordum. Tanrım, o ne keyifti!

"Ne istiyorsun?"

"Biliyorsun"

"Neyi biliyorum?"

"Kardeşim Esat'ı. Yoksa unuttun mu?"

Yüzü öfkeyle, nefretle buruştu, "Unutur muyum? Köyümüzün adına kara çalan herifi, o vatan hainini."

"İyi, unutmamışsın. Ne yaptı da kara çaldı? Karınıza, kızınıza mı sarktı? Mukaddesatınıza mı sövdü? Ha, ne yaptı?" Öfkem yavaş yavaş tepeme yükseliyordu. "Ya biz ne yaptık? Amcamla ben? Bize niye hakaret ettiniz? Namazını kılmayıp köpek gibi kaçmak dininize sığdı mı? Cenazeleri yuhalamak kitabınızda mı yazılı?" Susmuş,

kararsız, şaşkın bakıyordu. Alnından, şakaklarından terler sızıyordu. "Konuşsana bok herif" diye küfrettim, "N'oldu, dilini mi yuttun?" Öldüreceğimi anlamıştı, aynen Hacı'nınki gibiydi yüzündeki ifade. Birazdan öleceğini bilen korkağın ifadesi. Birden her şeyin bittiğini fark etti, korkusundan sıyrıldı, elini tezgâhın altına soktu, "Hadi cehennem ol, git, orospu çocuğu" diye bağırırken, tezgâhın altından aldığı beysbol sopasını savurdu. Geri çekilip savuşturdum ve tetiği çektim. Yapabileceğime inanmamıştı herhalde ki, göğsüne yayılan kana hayretle baktı ve tezgâhın arkasına yığıldı. Silahın namlusuyla yazar kasanın çekmecesini açtım, içindeki paraları alıp, çantama koydum. Mendilimle girişteki elektrik şalterini tutup kapattım, çıktım. Kapıyı kilitleyip anahtarı aldım. On dakika sonra İzmir yolundaydım. Arabanın açık pencerelerinden dolan serin yaz gecesinde, yüzümü okşayan rüzgâr terimi kurutuyordu.

* * *

Arabayı teslim edip köye döndüğümde, aynen Hacı'yı öldürdükten sonraki duygular içindeydim. Yani rahattım, yani huzurluydum ve yani kendime güveniyordum. O bizi hor gören, dışlayan saygısız bakkalı gözümü kırpmadan, duraksamadan vurup cezasını vermiştim. Ve vicdanım rahattı. Uzun yıllardan beri kendimi mutlu hissediyordum diyebilirim. Arada bir nükseden mide ağrılarımın dışında şikâyetim yoktu.

Gazetelerde Sarıyahya beldesinde bir marketin sahibinin öldürülüp kasasındaki paraların çalındığını, polisin soyguncuların izinde olduğunu okurken, "Arasınlar bakalım" diye kendi kendime söyleniyordum. Salih gece eve gelmeyince, karısı önce, "Kim bilir hangi orospunun peşine takılmıştır?" diye (Gazetede hangi o...u diye yazılıydı) merak etmemiş ancak ertesi gün dükkân açılmayınca polise gitmişti. Çilingire kapıyı açtıran polis, tezgâhın arkasında market sahibinin cesedini bulmuştu. Yazarkasadaki paralar alınmıştı. Hiç parmak izi bulunmaması, soygunun profesyonel kişi ya da kişilerce yapıldığını düşündürüyormuş... Profesyonel olarak nitelenmiş olmak bayağı hoşuma gitmişti.

Sabah kahvede çay içerken Veli, "Herifler azdı" dedi, öldürülenin kendisi gibi bir marketçi olması sinirini bozmuştu. "Millet aç, işsiz... Hiç pervaları yok." Dükkânda yalnız olmadığını, aslan gibi çırağı olduğunu, söyleyip yatıştırdım.

Yaz turistlerini, yazlıkçıları, rıhtıma dizili masaları ve uzun güneşli günleri alıp geldiği gibi gitmişti. Yine Efe'nin meyhanesiyle ev arasında yaşamaya başlamıştım ama bu kez boş geçen uzun öğle sonralarını, uykusuz geceleri dolduran hatıralarım vardı. Tekrar tekrar yaşadığım hatıralar. Hacı'nın ve bakkal Salih'in hak edilmiş ölümleri, seyretmeye doyamadığım bir film gibiydi; durup durup yeniden, her ayrıntısını hatırlayarak, eksik kalan parçaları ekleyerek seyrettiğim bir film. Gözlerim kapalı ya da açık olsun, fark etmiyordu. Dalgakıranın ucunda deniz bakarken, akşamları şöminenin alevlerine dalmışken ya da gözlerim kapalı Mahler dinlerken. Fark etmiyordu. Bazen hatta, Efe'nin orada, Veli, "Daldın yine Doğan Bey" diyordu, "Binin yarısı beş yüz... Hadi."

Evet, dalıyordum çünkü bu filmde eksik olan, beni rahatsız eden bir şey olduğunu düşünüyordum. Sanki son bobin çekilmemişti, eksikti, kayıptı, film bitmemişti. Bakkalın yığılıp yere serilmesiyle ışıklar yanıyordu ama seyirci tatmin olmamış bir halde çıkıyordu salondan. Protesto ediyordu, ıslıkladığı bile oluyordu. O tek seyirci, yani ben, Tarık Serin, akıp giden bu hayalî filmde olup bitenleri, Hacı'nın, bakkal Salih'in yüzündeki korkuyu, dehşeti, filmi hem çeken, hem izleyen kişi olarak keyifle, zevkle alınmış o öcün guruyla seyrediyorsam da, bu ucu açık, bitmemiş hikâye beni sarmıyordu, tatmin etmiyordu. Bir şeyler oturmuyordu, tamamlanmamıştı, eksikti, yarımdı. Doğrusu başlangıç iyiydi. Geçmişten gelen biri, bir sakin intikamcı iki kötü adama yaptıklarının bedelini canlarıyla ödetiyordu: "The end!" Peki başka? Başka kötü yok muydu? Biri doğrudan, diğeri dolaylı olarak olaya karışmış bu iki kötünün ölümü, hikâyeyi tamamlamaya yeterli miydi?

İşte Ferit Bey, beynimi kemiren, zihnimi kurcalayan şey buydu. Rahat ol, diyordum kendime, rahat ol, kapat artık bu konuyu ama kapatamıyordum. Günler geçtikçe ve köyde kışla birlikte, yine

karanlık zamanların başlamasıyla, o ilk aylardaki iç huzurum yavaş yavaş tuhaf bir duyguyla yer değiştirdi. Evet, tuhaf bir duyguydu. "İşini yarım bıraktın, Tarık" diyen bir ses. (Aynı şeyi, daha sonra siz söyledinizdi...) Kendimle cebelleşiyordum, "Nasıl yarım? Daha ne yapmalıydım ki yarım kalmasın?" İçimdeki ses, "Onu sen bileceksin" diyordu. "Yürüdüğün yol, Salih'te mi bitiyor? Düşün bakalım." Gece uykularım yine berbat olmuştu. Esat, yine arada bir rüyalarımda beliriyordu ama eskisi gibi kurumuş parmağını gözüme sokmuyor, yalnızca soran bakışlarla, yüzüme gülümsüyordu. "Oğlum Esat" diyordum" ne istiyorsun, söylesene?" O ise, aynı iskelenin ucunda olduğu gibi konuşmadan bakıyordu. Deli rüzgârlarla gelen yağmurların camları kamçıladığı gece yarılarında ter içinde uyanıp odaları arşınlamaya başlıyordum. Eski günlere dönmüştüm. Huzursuzluğumu, sıkıntılarımı dindirmeye artık "film" filan yetmiyordu çünkü eksikti, yarımdı. Saatlerce ateşin karşısında oturup düşünüyordum. Esat'ın tutuklanışından itibaren yaşadığım, yaşadığımız her olayı hatırlamaya çalışıyor, notlar alıyor, aklımda kaldığı kadarıyla olayları tarihleriyle alt alta sıralıyordum. Notlarım Esat'ın cenazesini kaldırdığımız güne gelip dayanıyordu. Yazdıklarımı tekrar tekrar okuyordum, atladığım bir şey var mı, diye... Yoktu, sonra birden neden sıralamayı Esat'ın cenazesiyle bitirdiğimi sordum kendime. Evet, Esat ölmüş, cenazesi kaldırılmıştı. Yani, olay bitmiş miydi, kapanmış mıydı? Kahvecinin çiftliğe gelip özür dilemesini hatırladım. "Ben affetmem demiştim." Sonra da, Londra'ya dönmüştüm ama arada bir şey vardı, çıkaramıyordum.

Üç gün sonra bir sabah, kafamdaki düğüm bir rastlantı sonucu çözüldü. Yine berbat bir gece geçirmiştim, Allahtan, ertesi sabah yağmur durmuştu ve soluk bir kış güneşi ortalığı ısıtmaya çalışıyordu. İçimin karanlığını dağıtan güneşin altında, kıyıya atılmış tek masada çay içip gazetelere bakıyordum. Veli gelip oturdu, yüzüme baktı, "Yine deliksiz bir uyku çekmişsin, ha?" diye dalga geçti. Benim kıyıda olduğumu görünce, dükkânı çırağa bırakıp gelmişti. Çayını söyledi, "Tanıdığın bir avukat var mı?" diye sordu. "Ne oldu?" dedim. Dükkânın sahibiyle bir kira sorunu varmış, adam hem kiraya yüzde elli zam yapıyor, hem de bir yıllık peşin istiyormuş. "Keyfin

bilir" demiş, "Kabul ettin ettin, yoksa kiracı hazır." Sözleşmesinde ise enflasyon oranı kadar zam yapılacağı yazılıymış, o da yüzde on beş. Yıllık ödeme filan da yok.

Birden aklıma amcamın avukatı Faik Bey geldi, az kalsın söylüyordum ki, dilimi tuttum. "Yok" dedim. "Tanıdığım avukat yok ama Ayvalık'ta soruştururum.

Biraz şundan bundan konuştuk, neyse ki o sırada çırak belirip mal geldiğini söyledi. Veli kalkıp gitti. İçim içime sığmıyordu. Evet, Faik Bey aklıma geldiğinde, o anda unuttuğum şeyi hatırlamıştım. Londra'ya dönmeden Faik Bey'le suç duyurusu yapmak için sıkıyönetim savcılığına gitmiştik, çok iyi hatırlıyordum. Hemen eve döndüm.

* * *

Ah, Ferit Bey. İçeri girip kapadığım kapıya sırtımı dayayıp nefes nefese, çılgın bir heyecan içinde orada dikilmiş dururken duyduklarımı, içinde bulunduğum ruh halini size anlatabilmek için usta bir yazar olmayı ne kadar isterdim. Çevirdiği filmin ya da yazdığı romanın o çarpıcı finalini bulduğu zaman yönetmenin, yazarın duyduğunu tahmin ettiğim o muhteşem coşku içindeydim. Benim yarım kalmış, eksik filmimin sonu da oradaydı. Bavulda...

Merdiveni koşarak hızla çıktım, elimden kaçacakmış, uçup gidecekmiş gibi. Oysa yıllardır orada, sakladığım yerde, bavulumun gözünde olduğunu biliyordum. Yırtıp atmaya elim varmamıştı ve altında imzam olduğundan kimliğimin anlaşılması riskini, tehlikesini bile göze alıp saklamıştım. Dolabın üzerinden bavulu deli gibi indirip açtığımı ve kapağın iç gözündeki dilekçeyi bulup çıkardığımda elimdeki o dörde katlanmış kâğıtla yatağın üzerine çöktüğümü dün gibi hatırlıyorum. Kayıt kalemine verilmek üzere kaşelenmiş. Savcının adı, soyadı, sicil numarası, hepsi orada bana bakıyordu. Ve kulağımda savcının "Çıkın dışarı" derken yılan gibi tıslayan sesi... "Sen görürsün" diye söylendim kendi kendime, "Sen görürsün."

* * *

Ferit, "Varan üç... Savcı" başlığını görünce defteri masanın üzerine bıraktı. Okuduklarına inanamıyordu. Çıldırmış olmalı diye düşünüyordu. Üç kişiyi soğukkanlılıkla, gözünü kırpmadan öldürmek için çıldırmış olmalı. Hiç de öyle bir hali yoktu. Aklı başında biri gibi konuşuyordu. Londra'da casusluk yapıp intikam için bilgileri sızdırmasında kaçaklara yönelik insanî bir amaç olabilir, tamam ama insan inceden inceye planlı, hesaplı üç cinayet işlemek, işleyebilmek için nasıl bir ruh hali içinde olmalı? Bunu kardeşine olan sevgisiyle yaptığını düşünmek ne kadar doğru? İnsana bunu yaptırabilmesi için intikam duygusu nasıl kör edici, kahreden bir duygu? Bir arazi anlaşmazlığında oğlunu öldürüp delil yetersizliğinden serbest bırakılan dört kişiyi, oturdukları kahveyi basıp kurşuna dizen yetmişlik bir adamı sorguladığı günü hatırlıyordu. Adamın sakin tavrı şaşırtmıştı. Sanki dört ocağı o söndürmemiş gibi sakin, sigarasını içiyordu. Beyazlaşmış bıyıkları, saçları, güneşten kararmış, buruşmuş yüzüyle hayatında yağmurdan, kavrulan tarlasından başka bir şey düşünmemiş, kendi halinde çiftçilerden biriydi. Başına gelecekleri biliyor, umursamıyordu. İntikam bizde kutsaldır, müdürüm, diyordu, töredir, görevdir. Adaletten kaçarsın ama intikamdan kaçılmaz. Mutlaka, gün gelir biri seni bulur, ödetir. Hacı da, bakkal Salih de, savcı da kaçamamışlardı demek. Yine, çıldırmış olmalı, diye düşündü, deftere döndü.

Varan Üç... Savcı

Elinizin altında, sizin teşkilat gibi ya da benzeri bir teşkilat yoksa yalnız adını bildiğiniz birini, üstelik yıllardan sonra nasıl bulursunuz? Siz bile, beni bulana kadar ne kadar yol teptiniz, değil mi? Evet, Ferit Bey, işim zordu. Yıllar önce karşılaştığım, o zamanlar sıkıyönetim savcısı, o zamanlar Yüzbaşı Mustafa Yıldırım'ı arıyordum. Bulamazsam filmin sonu olmayacaktı, topal kalacaktı. Esat'a ne cevap verecektim? Kusura bakma, bulamadım mı, diyecektim? Bizi, Faik Bey'le beni köpek gibi odasından kovan adamı bulamadım mı, diyecektim? Bulmalıydım. Şimdi düşünüyorum da, sanki esrarlı bir güç, o dilekçeyi yırtıp atacakken bana engel olmuştu, "Dur, bir gün lazım olur" dercesine. Yırtsaydım yüzbaşının adını nereden hatırlayacaktım? Ruhlara filan inansaydım, Esat'ın "*oradan*" beni yönettiğine inanırdım. Bilmiyorum, belki de öyledir...

Her neyse... Mustafa Yıldırım'ı nasıl bulacağımı düşünmeye başladım. İsminden başka bir bilgi yoktu. Oturup ihtimalleri gözden geçirdim. Eğer hâlâ ordudaysa, şimdiye kadar terfi etmiş, rütbesi yükselmiştir ve nerede olduğunu bulmak neredeyse imkânsız, diye düşündüm. İkinci ihtimalde ise, emekli olup bir şehirde ya da bir kıyı kasabasında yaşıyordur, diye düşündüm. Bu durumda da bulmak çok zordu. Belki de ölmüştü... Sonra birden aklıma geldi. Belki de çoğu hukukçu subaylar gibi, emekli olunca avukatlık yapıyordur diye düşündüm. Eğer öyleyse, önümde açılacak bir kapı vardı. Bu yolda yürümeye karar verdim.

Veli'ye onun için bir avukat bulmaya Ayvalık'a gideceğimi söyleyip minibüse atladım ve yola çıktım.

Otelci beni eski bir dost gibi karşıladı. "Yine sıkıldın oralarda galiba."

"Haklısın. Yazları eğlenceli de, kışları çekilmez oluyor."

Bir iki gün gezindim; çarşıda avukat tabelalarına baktım, sanki savcının ismini görecekmiş gibi. Akşam otelciye Veli'nin meselesini açtım. Bir avukat aradığını söyleyince, "Tamam" dedi, "Bizim enişte avukattır, hem de dişli avukat. Halleder arkadaşının işini."

Ertesi gün, akşamüstü enişteyle tanıştık. Orta yaşları geride bırakmıştı; kırlaşmış bıyıkları vardı ve küçük bir rakı göbeği keyfine düşkün biri olduğunu gösteriyordu. Veli'nin meselesini anlattım; dinledi, kolayca halledeceğini söyledi.

Akşam, otelci de bize katıldı; üçümüz çarşı içinde, duvarları mavi-yeşil çinilerle kaplı, yüksek tavanlı, eski bir meyhaneye gittik. Adamla iyi geçinmeye bakıyordum. Birkaç kadehten sonra, Londra'dayken izini kaybettiğim eski bir arkadaşımı aradığımı söyledim. "Sanıyorum hâlâ avukatlık yapıyordur ama nerede? Bilmiyorum, büyük ihtimalle İstanbul'da olmalı" dedim, "Ama belki İzmir'de ya da başka bir şehirde olabilir. Belki de emekli olmuştur." Sonra önemli soruyu sordum: "Bulabilir miyiz?" Fazla ilgilenmedi, tabağındaki balık daha öncelikliydi herhalde, "Bakarız" diye mırıldandı, iki çatal arasında, "Sen bana adını ver, araştıralım." Adını vermekte tereddüt ettim, çekiniyordum. Eğer savcıyı bulup öldürürsem, avukat bey gazetelerde cinayeti okuyunca, benim onu aradığımı hatırlayacaktı ama başka yol yoktu, adını vermeden olmazdı, verdim.

Köye döneli birkaç hafta geçmişti; avukat beyden haber çıkmayınca, savcının izini başka nasıl bulurum, diye kara kara düşünürken, Veli elinde bir zarfla çıka geldi. Ayvalık'a avukatla görüşmeye gitmişti; dönerken avukat benim için bir zarf vermişti. Veli gidince heyecanla zarfı açtım. İçinde kısa bir not vardı: "Doğan Bey, arkadaşınız halen faal olan avukatlar arasında görülmüyor. Ancak iki yıl önceki Baro Levhasında adına rastladım. Adresi ekli. Umarım işinize yarar. Selamlar."

İstanbul'da, Sirkeci'de bir adres. Yeni Han... ve bir telefon numarası... Adrese ve telefon numarasına bakarak uzun süre koltukta oturdum; elim telefona gidiyor, sonra vazgeçip kapatıyordum. Sonunda numarayı çevirdim. Kalın sesli birisi, avukat bilmem kimin yazıhanesi, diye cevap verdi. Avukat Mustafa Yıldırım'ı aradığımı söyledim. Orada yokmuş. Konuşan kişi iki yıl önce yazıhaneyi ondan devraldığını ve Mustafa'nın da arayan olursa diye bir telefon ve gelen mektuplar için de bir adres bıraktığını söyledi. Arayan ilk kişi olduğumu da ekledi.

Ertesi sabahı zor ettim. Saat onbir sularında telefonu alıp numarayı çevirdim. Uzun uzun çaldı, neden sonra uykulu bir ses, "Alo" dedi.

"Mustafa Bey?"

"Evet?"

Yıllar geçmişti, sesini hatırlamıyordum.

"Yarın için bir randevu isteyecektim"

"Ne randevusu, be?"

"Diş hekimi Mustafa Bey'in muayenehanesi değil mi, orası? Tarlabaşı Kuyu Çıkmazı?"

"Git işine, be... Sabah sabah. Dişçi filan yok burada."

Telefon kapandı. Onu bulmuştum.

* * *

Üç gün sonra İstanbul'daydım. Veli yine ortalığı velveleye vermesin diye, İzmir'e gidiyorum dedim, biraz dağıtmaya... İstanbul'a inince Tarlabaşı'na gidip cadde üzerindeki otellerden birinde bir

oda tuttum; bir haftalık ücreti peşin ödedim. Ne olur olmaz acele çıkmam gerekir diye düşünmüştüm.

Kuyu Çıkmazı Sokak, çıkmaz sokak değildi, ta aşağılara, herhalde Kasımpaşa'ya kadar uzanıyordu. Binalar arasına gerilmiş iplere asılı çamaşırların altından; kapı eşiklerine oturmuş bağrışarak sohbet eden kadınların, yolun kenarından akan suların içinde kâğıttan kayıklarını yüzdürmeye çalışan kirli çocukların önünden geçip yürüdüm. Caddeden yüz metre aşağıda adresi buldum. Beş katlı, dar cepheli yüzlerce Tarlabaşı binasından biriydi. Zemin katındaki boş dükkânın tozlu camına, "Kiralık- Müracaat Mustafa" yazısı yapıştırılmıştı. Şansa bak, diye söylendim. Sokakta dolaşmam merak uyandırmış olmalı ki biri, bıçkın tavırlı bir adam, "Birine mi baktın?" diye yanaştı. Mustafa Bey'i arıyorum, şu dükkân için. Güldü "Bey, ha?" sonra biraz ilerideki küçük bir dükkânı işaret etti, "Oradadır."

Küçük dükkân dört beş masalık köhne bir meyhaneydi. Daha akşam olmadan masalar dolmuştu. Üçer dörder oturmuş içiyor, sohbet ediyorlardı. Yalnızca bir masada tek bir kişi oturuyordu. Benimle gelen adam işaret etti, "İşte Mustafa o", yine güldü. "Mustafa Bey yani."

Girdim, masasına yaklaştım, "Mustafa Bey?" Başını kaldırdı, evet o'ydu, "Çıkın dışarı!" diyen, "Devlete başkaldıranlar..." diyen... Çökmüştü, uzamış üç günlük sakalı, çukura kaçmış gözleri ve kısık, hırıltılı sesiyle, bir zamanların hırçın, pervasız sıkıyönetim savcısı Mustafa Yıldırım. "Ne var?" diye bıkkınlıkla söylendi. Herhalde alacaklılarından biri sanmıştı. Önünde küçük bir tabak içinde biraz rengi atmış peynir, turşu, pilaki vardı. Yarısı içilmiş bir bardak da rakı...

"Kiralık dükkân" dedim, düşündü, "Ha, dükkân, evet." Garsona el etti, "Bize bir 35'lik." Garson dikilmiş duruyordu. "N'oldu? Ne bekliyorsun?"

Garson kımıldamadı. "Veresiye bitti, borcun bini aştı."

"Tamam" dedim." Ver hesabı." Uzattı, bir haftalık bir hesap, ödedim. Rakı geldi, "Komisyondan düşeriz" diye yılıştı Mustafa.

Hesabı kapatıp rakı ısmarlamam hoşuna gitmişti. Hemen bardakları doldurdu ve artık borçsuz bir müşteri olarak garsona buz

getirmesini söyledi, "Çabuk ol" diye ekledi. Kadehleri tokuşturup sağlığa içtik. Neden sonra aklına geldi ve dükkânda ne iş yapacağımı sordu. "Kitapçı olacak." Şaşkın şaşkın yüzüme baktı, "Kitapçı mı?" İnanamıyordu. "Burada millet kıçına don alamıyor, kitap mı alacak?" Cevap vermedim, "Dinî kitaplar satarsan belki, namaz sureleri filan." Bu arada durmadan içiyordu. O tür kitaplarla işim olmadığını söyledim, o zaman nasıl kitaplar, diye sordu. Üstüne üstüne gittim, solcu yayınlar, dedim, bu mahalleler tam yeri. Şaka mı yapıyorum, ciddi miyim anlayamıyordu. O tür kitapların yasak olduğunu bilmiyor musun diye sordu. Güldüm, o eskidendi, artık sıkıyönetim filan yok, istediğim kitabı satarım. Galiba söylediklerimi dinlemekten vazgeçmişti, güzel bir geçmişi düşünür gibi yüzüme görmeyen gözlerle bakıyordu. "Evet, haklısın. Artık sıkıyönetim yok." İçkisinden içti, "Güzel günlerdi." Yüzüne bakıyordum. "Güzel mi? Senin için güzel olabilir, çoğu kişiye güzel gelmemişti." Cevabımı duymadı bile, hayallerinin arasından sıyrılıp, gerçeğe döndü, "Savcıydım, Sıkıyönetim savcısı." İftiharla mı, pişmanlıkla mı, hasretle mi söyledi anlayamadım, zaten o benim anlayıp anlamamamla ilgilenmiyordu. "Sıkıyönetim savcısı olmak ne demek bilir misin?" Boş boş yüzüne baktım, "Çok kişi geçti elimden. Belki yüzlerce. Kaderleri iki dudağımın arasındaydı." Neden ayrıldığını sordum. İçtiği içkilerden ağırlaşmış diliyle konuşmakta güçlük çekiyordu. İstifa etmişti çünkü istifaya zorlanmıştı. Savcıyken yaptığı işler daha sonra soruşturulmuş, yasadışı, keyfî davranışları tespit olunmuş, olayın büyümemesi için kendiliğinden istifa etmesi yoksa mahkemeye çıkarılıp askerlikten atılacağı uygun bir lisanla anlatılmıştı. İstemeye istemeye istifa ettiğini söyledi. Sonra avukatlığa başlamış. Önceleri işleri fena değilmiş. Gülerek anlatıyordu, kelimeleri yutarak. "Ama sonradan oradan da sepetlendik." Bir davada kendi müvekkili aleyhine karşı tarafla anlaştığı ortaya çıkınca Baro'dan uzaklaştırılmış. "Gittikçe batıyordum." Acı acı gülümsedi, "Dibe vurmak üzereydim... Aslında vurdum da..."

Diğer masalar boşalmıştı, garson ortalığı topluyordu. "Geç oldu" dedim, kalktım, "Sabah gelirim dükkân işini konuşuruz." O da kalktı, çıktık. Esniyordu, "Eve gel, yazıhanem orası, dükkânın üstü, beşinci

kat." Sonra, "Hadi eyvallah" diye sendeleyerek yokuş aşağı yürüdü, gitti.

Otele döndüğümde, pencereden Tarlabaşı Caddesi'nin bitmeyen trafiğini, kaldırımlarda amaçlı amaçsız gezinenleri seyrederken, "Lâyığını bulmuş" diye düşünüyordum. Kocaman masasının gerisinde, kusursuz üniforması içinde, karşısındakiler ayakta beklerken, onları aşağılayarak, küçümseyerek, suçlayarak tepeden bakan o adamın yerine, kötü bir mahalle meyhanesinin garsonunun saygısızlığını bile sineye çeken ezik biri gelmişti. Benden önce hayat ondan intikamını alıyordu. Bitirmek bana kalmıştı.

Ertesi sabah mahsustan saat ona doğru gittim. Sabah sersemliği dağılmadan konuşmak, işi bitirmek istiyordum. Silahım yanımdaki çantanın içindeydi. Sokaktaki bakkaldan üç kutu bira aldım. Binanın boyaları dökülmüş, paslanmaya başlamış giriş kapısı açıktı. Dik merdivenlerden beşinci kata çıktım. Geçerken diğer katlardaki dairelerin açık kapılarından içeriye göz atıyordum. Hepsi boştu, kırık dökük eşyalardan başka bir şey yoktu. Mustafa binada yaşayan, galiba tek kişiydi. İyi, diye düşünüyordum, en az üç beş gün geçmeden ölümünden kimsenin haberi olmaz. Onun daire kapısı kapalıydı. Zil yoktu, kapıya vurdum. Hemen açılmadı, yine vurdum, bu kez daha sert. İçeriden gürültüler geldi ve kapı açıldı. Gözleri uykusuzluktan ya da içtiği içkilerden şişmiş, üzerinde önü açık, kirli bir sabahlıkla karşımdaydı. Önce tanımadı, boş gözlerle bakıyordu, sonra, "Ha, sen" dedi, "Gir, gir." Önümden içeri yürüdü.

İçinde bir somyadan ve bir iskemleden başka eşya olmayan bir odaya girdik. Somyanın üzerinde, pamukları fırlamış, çarşafsız bir şilte ve buruşuk pis bir pike gözüküyordu. Bir köşede, yere konmuş bir tüpün üzerinde kararmış bir çaydanlık ve yanında, yerde alüminyum bir tepsi içine bardaklar vardı. Pencerenin içinde uzun kordonu dolanmış siyah bir telefon duruyordu. Bana iskemleyi gösterdi, "Otur, çay yapayım." Biraları uzattım, "Akşamdan kalmaysan birebirdir." Asık yüzü biraz aydınlanır gibi oldu, biraları alırken, "Haklısın" diye söylendi, "Birebirdir." Kutulardan birini açtı, başına dikti, uzun bir "Ohh!" çekti, geğirdi, "Halden anlıyorsun." Elinin

tersiyle ağzını sildi, yatağın kenarına ilişip oturdu. Dirseklerini dizlerine dayamış, iki eliyle bira kutusunu kavramış, başı öne eğik oturuyordu. Kendine gelmeye çalışıyordur, diye düşündüm. Biraz sonra başını kaldırıp bana baktı, "Dükkân için gelmiştin, doğru mu?" Onayladım. Kitapçı, dedim. Düşündü biraz, "Evet, kitapçı. Hatırladım. Solcu şeyler, filan?" Cevap vermedim. Boş kutuyu yere bıraktı, "Yasak şeyler olmadığından eminsin, değil mi?" Emin olduğumu, sorun çıkmayacağını, söyledim. Bir kutu daha açtı, içti, "Şaşaalı günlerdi, Kral gibiydim... Kral."

Harekete geçmenin zamanıydı. Hazır, savcı olduğu günlerin hayaliyle yaşarken işe girişmeliydim. "Bakıyorum da o günleri unutamamışsın." Unutamıyormuş, öyle bir gücü varmış ki, kendini, hâşâ Tanrı gibi hissediyormuş. Kullarını cezalandıran, isterse affeden bir Tanrı. Yine öyle bir güce sahip olabilseydim, diye içini çekti, özlemle... Onu dinledikçe, avukat Faik Bey'le karşısında dikildiğimiz anı düşünüyordum. Bana nasıl dik dik baktığını düşünüyordum. O ise hâlâ görevini yaptığını, severek, gerektiği gibi yaptığını ama haksızlığa uğradığını anlatıyordu. Üçüncü birayı açmıştı. Birkaç yudum içmesini bekledim, "Çok kimsenin âhını almışsındır, beddua etmişlerdir." Gülmeye çalışırken öksürüğü tuttu, ciğerleri sökülür gibi öksürüyordu. Neden sonra sakinleşti, derin nefesler alıyordu. Sabahlığın yeniyle yaşaran gözlerini kuruladı, kısık, hırıltılı bir sesle "Lanet öksürük" diye sövdü. Bir yudum bira içti, "Beddua etmişlerdir, kesin. Yazıhaneme tehdit mektupları filan yolladılar. Gülüp geçtim." Sonra, şimdiye kadar neden aklına gelip de sormadığını fark etmiş olmalı ki, "Sen o dönemde hiç tutuklanmadın mı? " diye sordu, "Solcu şeyler yaptığına göre..." Tutuklanmadığımı söyledim ama kardeşimi tutukladılardı. Nasılsa ilgilendi, "Yok yahu gerçek mi? Ne halt karıştırmıştır, kim bilir?" Aynı kafa diye düşündüm, yıllar geçse de, pisliğin dibine batsa da, aynı kafa. Tutuklandıysa suçludur! "Bir şey yapmamıştı" dedim, "Ee, öyleyse?" Ağır ağır anlattım. Kısaca, ayrıntıya girmeden Esat'ın ölümünü, ahalinin tavrını, bakkalı ve suç duyurusu için avukatla ona gittiğimizi, bizi nasıl kovduğunu anlattım. Yapılan iğrençlikleri abartmadan, bir bir anlattım. Dilekçeyi çıkarıp verdim. Aldı, uzun uzun baktı. Yine o şaşaalı, kral olduğu

günlere dönmüştü herhalde. Yüzünde mahzun bir tebessüm belirmişti. Hacı'yı, bakkalı nasıl arayıp bulduğumu anlattım. Ölümlerini nasıl haz duyarak seyrettiğimi anlattım. "Senin de onlardan farkın yok" dedim, onu bulmak için adım adım iz sürdüğümü söyledim. Hâlâ dilekçeye, imzama bakıyordu. Konuştuğum sürece hiç başını kaldırmamıştı. Ben susunca, kaldırdı, nasıl o cinayetleri işlediğime inanamaz bir şekilde bakıyordu yüzüme. Dilekçeyi uzattı. "Dişçi diye arayan sendin." Cevap vermedim. "Şimdi de beni öldürmeye geldin, öyle mi?" Cevap vermedim, gözlerimi açmış, yüzünde belirecek korkuyu bekliyordum. Kımıldadı, yatağın kenarında oturmaktan vaz geçmişti, çıkıp üstüne bağdaş kurdu. Yüzünde, beklediğim korkunun, paniğin zerresi yoktu, hatta bana rahatlamış gibi gelmişti. Ötekiler gibi değildi, ne de olsa ruhunda askerlik yer etmiş diye düşündüm, ölüme şerbetli. O ise oturduğu yerde sefil, sıska bir *Buda* gibi gülümsüyordu. Başını sağa sola salladı, "Allah iyiliğini versin" dedi gülerek, "Demek seni odadan kovdum diye beni öldüreceksin? Sırf onun için?" Başını sallamaya devam ediyordu, "Ne tutuklattım, ne bir şey." Birden gülmeyi kesti, öfkeli bir sesle, "Bana bak! Benim o gün sana yaptığımı, her gün bana yapıyorlar şimdi. Akşam gördün işte garsonu. Bakkalı da öyle, sokaktakiler de öyle. İtip kakarlar, adam yerine koymazlar. Demezler yüzbaşı, eski savcı... Alay ederler." Koluyla bir çember çizdi, "Şuraya bak! İt bağlasan durmaz. Bu da gelmiş, öldüreceğini söylüyor." Boş bira kutusunu açık kapıdan dışarı fırlattı. Kutu tangır tungur indi merdivenlerden. "Konuşmuyorsun, bizi öldürünce intikamın alınmış mı olacak? Başka kimse yok mu? Namazını kılmayanlar? Yuhalayanlar? Şöyle güzelce kurşunlanacak birileri daha, ha?" Adam meydan mı okuyordu, dalga mı geçiyordu, anlamıyordum. Çantadan silahı çıkardım, "Bu ne biliyor musun?" Düşünmeden cevapladı, "Smith Wesson 38." İkimiz de silaha bakıyorduk, aramızdaki tek ilişki oymuş gibi. "Bak" dedi, "Hadi beni vur. Şu rezillikten kurtar. Ha, var mısın? Bana bu iyiliği yapar mısın? Şu pislikten, şu hayat demeye dilim varmayan rezillikten beni kurtarır mısın?" Sustu, bu kez sırtını duvara dayayıp dizlerini karnına çekti. "Beylik silahımı bile sattım. Kafama sıkmak istesem, o bile yok." O alaycı, meydan okuyan tavrı kaybolmuştu; kolla-

rıyla dizlerini sarmalamış, kamburlaşmış sırtıyla orada oturuyordu. Gözlerini yummuştu, zikreder gibi öne arkaya sallanıyordu. Benim varlığımı unutmuş gibiydi. Garip, ağlamaklı bir sesle kendi kendine söyleniyordu. Ne söylediğini anlamıyordum. Söylediğine gülermiş gibi arada bir hafifçe gülümsüyor, sonra birden kaşları çatılıyor, sesi yükseliyordu. Önü açılan pis sabahlığından kaburgaları fırlamış beyaz tüysüz göğsü, siyah donu gözüküyordu. Uzamış kır sakalları, seyrelmiş saçları, çökmüş bedenini tamamlıyordu. Hâlâ sallanıyordu. Yavaşça kalktım, silahı çantaya koydum, çıkıp gittim.

Evet, Ferit Bey, onu öldürmedim. Öldüremedim değil, öldürmedim. Pis hayatını zillet içinde sürdürdüğü kadar sürdürmesi, aşağılanması, itilip kakılması, rezil olması için orada bıraktım. Sürünerek ölmesi için. Böylesi daha iyiydi.

* * *

İşte hepsi bu kadar... Artık intikamımın yarım kaldığına üzülmezsiniz umarım. Düşünüyorum da, iyi ki Gregor'un sözüne kanıp yabancı bir ülkeye gitmemişim saklanmak için. Gitseydim işte o zaman intikamım yarım kalacaktı. Hoşça kalın...

İzmir, 28 Haziran 1991

Sonsöz...

Kitabı tamamlayıp yayınevine göndermiştim. Aylar süren o sancılı dönem bitmişti, şimdi rahattım. İyi, görgülü bir aileye mensup, geleceği parlak Dışişleri memurunun nasıl önce sinsi ve usta bir casusa, sonra da acımasız bir katile dönüştüğünün hikâyesi başarılı, ilgi çekecek bir roman olmuştu kanımca. Ve alışılmamış bir intikam hikâyesi...

Kitabı yayınevine verdiğim gün, Ferit Bey'i aradım. Memnun oldu... "Çorbada benim de tuzum var, unutma." Unutur muyum, dedim. Tarık hakkında, Defter hakkında bana anlattıkları olmasaydı romanın istediğim gibi olmayacağını, hatta belki de hiç olmayacağını söyledim. "Yok canım, o kadar da değil" diye başarılar diledi. "Artık yayınlanınca imzalı bir nüsha gönderirsin herhalde." Adatepe'ye gelip elimle vereceğim, dedim.

Üç gün geçti. Bir sabah kargoyla gönderilmiş bir zarf geldi. İnce, uzun bir mektup zarfı. Ferit Bey göndermiş. Açtım... Bilgisayarda yazılmış bir yazı, üçe katlanmış ve yanında elle yazılmış bir not... "*Üç ay önce, benimle görüşmek için Adatepe'ye geldiğinde ekteki belge elimdeydi ancak seni ve yazacağın romanı etkilememek için sakladım, vermedim. İyi mi yaptım, bilmiyorum ama şimdi, mademki kitap bitti, artık gönderebilirim, diye düşündüm. Bundan sonrası sana kalmış, nasıl istersen öyle yap...*"

Merakla, biraz da çekinerek, katlanmış kâğıdı açtım. Bir sayfalık bir şey... "Sayın Amirim" diye başlıyordu... 15 Ağustos 1991 tarihli...

* * *

Sayın Amirim,

Talimatınız üzere adlarını verdiğiniz üç şahıs hakkında teşkilat arşivlerinde ve gazete arşivlerinde yaptığım araştırma ve yerinde yapılan soruşturmaların sonuçları aşağıdadır.

1. Hacı adlı şahıs, halen Datça, Sakalimanı'nda, sahibi olduğu gezi teknesiyle günübirlik turlar düzenlemektedir. Evli ve bir kız babasıdır. Kendisiyle görüşen memurumuza, kimsenin kendisini tehdit veya taciz etmediğini ifade etmiştir. Dosyasında, eskiden bir süre polise muhbirlik yaptığı kaydı bulunmaktadır. 1983'de Sıkıyönetim döneminde, Esat Serin adlı kişiyi darp etmekten ifade verdiği yazılıdır.

2. İzmir, Sarıyahya beldesinde mukim Salih adlı şahıs, halen kendine ait "Salih Market" adlı işyerini işletmektedir. Karısı ve iki çocuğu vardır. Geçen yıl yanındaki mekânı da satın alarak marketini büyütmüş, önünde bir de kafe açmıştır. Tarık adlı şahsı tanıyıp tanımadığı sorulduğunda hatırlamış, "Hayri Bey'in yeğeniydi" demiştir ve kimsenin onu tehdit etmediğini *ilave etmiştir.*

3. Sıkıyönetim eski savcısı Mustafa Yıldırım, Yarbay rütbesiyle emekli olduktan sonra, Antalya Barosuna kayıtlı olarak avukatlık yapmaya başlamış olup, halen bir avukatlık bürosunun sahibidir. Kendisi evli olup, çocuksuzdur. Muhitinde saygıdeğer bir kişi olarak tanınmaktadır. Tarık Serin adlı kişiyi tanımadığını beyan etmiştir.

4. Gazete arşivlerinde yaptırttığım araştırmalarda, bu şahıslar hakkında herhangi bir habere ve fotoğrafa rastlanmamıştır.

Saygılarımla arz ederim.

Kâğıdı dikkatle, ağır ağır katlayıp notla birlikte zarfın içine koydum, masaya bıraktım. Kalktım, pencereden dışarı baktım, hava kararıyordu. Gök akşam maviliğine bürünmüştü ve karşıda, Üsküdar sırtlarından siyah, puslu bir ay doğuyordu. İçimden deli gibi gülmek geliyordu ama gülemedim, donup kalmıştım, yalnızca "*Bu ne tuhaf bir intikam böyle, Tarık Bey!*" diye söylendim kendi kendime.


AYRINTI

Adaletten kaçabilirsiniz, ama intikamdan kaçılmaz!

"...bu filmde eksik olan, beni rahatsız eden bir şey olduğunu düşünüyordum. Sanki son bobin çekilmemişti, eksikti, kayıptı, film bitmemişti. Bakkalın yığılıp, yere serilmesiyle, ışıklar yanıyordu, ama seyirci tatmin olmamış bir halde çıkıyordu salondan. Protesto ediyordu, ıslıkladığı bile oluyordu. O tek seyirci, yani ben, Tarık Serin, akıp giden bu hayalî filimde olup, bitenleri, Hacı'nın, bakkal Salih'in yüzündeki korkuyu, dehşeti, filmi hem çeken, hem izleyen kişi olarak keyifle, zevkle, alınmış o öcün gururuyla seyrediyorsam da, bu ucu açık, bitmemiş hikâye beni sarmıyordu, tatmin etmiyordu."

Bir Tuhaf İntikam, 12 Eylül günlerinde bir gece vakti gözaltına alınan, gördüğü işkence sonucu felç olan ve sonrasında intihar eden kardeşinin intikamını almaya ant içmiş bir adamın hikâyesini anlatıyor. Kardeşini genç yaşta kaybetmenin acısına, çıplak bir şiddete, adaletsizliğe, toplumun suçortaklığına kadar uzanan suskunluğuna ve sonrasında insanları inkârcılığa sürükleyen bellek yitimine isyan eden bir adamın tüm bunlarla hesaplaşma sürecini aktarıyor okura Uğur Erkman bu romanında. Okur, roman kahramanıyla birlikte küçük bir Ege kasabasından Londra'ya, İstanbul'dan Paris'e uzanan tuhaf bir intikam yolculuğuna çıkıyor ve acılarla dolu bir tarihin unutulmaya yüz tutmuş ayrıntılarına tanık oluyor.

Temmuz'da Ölüm ve Gölgeler ve *Kurumuş Nehrin Yatağında* romanlarının yazarı Uğur Erkman yeni romanı *Bir Tuhaf İntikam*'da bir kez daha ihanet ve intikam, vicdan ve adalet olguları etrafında örmüş hikâyesini.

Bir Tuhaf İntikam yakın tarihimizi, adalet ve vicdandan yoksun bir toplumun yarattığı acıları, bunların bireysel hayatlarda bıraktığı izleri gözler önüne seren ve bireyleri geçmişle yüzleştiren bir roman...

AYRINTI • TÜRKÇE EDEBİYAT
ISBN: 978-975-539-699-6
9 789755 396996